

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
NUMARA: NEKTY03296 (1B-38A)
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN)**

Ömer Faruk YAZICI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

MAYIS - 2023

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
KÜTÜPHANESİ NUMARA: NEKTY03296 (1B-38A)
(İNCELEME-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer Faruk YAZICI

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 03/05/2023 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Ozan YILMAZ	Başarılı
Doç. Dr. Özgür KIYÇAK	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmaları.)

Ömer Faruk YAZICI

03/05/2023

ÖNSÖZ

Mecmualar ve özellikle de şiir mecmuaları, edebiyat tarihine kaynaklık etmesi bakımından büyük bir öneme sahip tarihî belge niteliğinde çalışmalardır. Tarihsel süreç incelendiği zaman görüleceği üzere atlanmış, unutulmuş, hak ettiği önemi görememiş şair ve şiirlerin tespit, tenkit ve tahlili için bu mecmualar araştırmacılar için kaynak niteliğindedir. Diğer bir önemli husus ise, günümüze değin bilinirliğini muhafaza eden ve kendi döneminde şöhret olan şairlerin divanlarında yer bulamamış şiirleri barındırması ve divan neşirleri için tamamlayıcı, açık kapatan metinler olmaları sebebiyle ayrı bir öneme sahiplerdir.

Bu çalışmanın konusu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada “Mecmû’a-i Gazeliyyât ve Eş’âr” ismiyle kayıtlı şiir mecmuasının “1b-38a” sayfa numaralı varaklar arasında bulunan şiirlerin incelenmesidir. Çalışmamız üç ana bölümden oluşmakta ve mecmualar hususunda genel bir açıklamayla başlamaktadır. Çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve konusu giriş bölümünde açıklanmıştır. Birinci bölümde mecmuanın fiziksel özellikleri, içeriği, dil ve yazım özellikleri, başlıklar, açıklamalar, eserin tanıtımı ve kimliği tespit edilen şairlerin biyografileri verilmiştir. İkinci bölümde ise metnin teşekkülünde izlenen yol, yöntem ile kriter hususları açıklanmış ve çalışmanın konusu olan mecmuanın transkripsiyonlu ve tenkitli metni verilmiştir. Dipnotlar ve kaynakça SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzunda belirtilmiş olan APA sistemine uygun şekilde oluşturulmuştur. Mecmuanın MESTAP tablosu “İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 Numarada Kayıtlı Mecmûa-i Gazeliyyât ve Eşâr’ın MESTAP’a Göre Tasnifi” başlığıyla TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi, Yıl: 2022, Sayı: 28’de yayımlanmıştır.

Hem öğrenim hem de tez aşamasında desteğini esirgemeyen, özveriyle ve öğretim arzusuyla yol gösteren saygıdeğer hocam ve danışmanım Dr. Orhan Kaplan’a çalışmam süresince göstermiş olduğu sabır, hoşgörü ve emekleri için bütün içtenliğimle teşekkür ederim. Eğitim süresince bana kattıkları bilgi ve değerlerle çalışmama yol gösteren kıymetli hocalarım Prof. Dr. Bayram Ali Kaya, Prof. Dr. Ozan Yılmaz ve Prof. Dr. Vildan Coşkun’a teşekkürlerimi arz ederim.

Ömer Faruk YAZICI

03/05/2023

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLO LİSTESİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri	4
1.2. Mecmuanın Muhteva Dil ve Yazım Özellikleri	5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	7
1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	11
1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	11
BÖLÜM 2: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	20
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	20
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol	22
2.3. Metnin..İşaretler..Sistemi.....	24
2.4. Karşılaştırmalı Metin	25
SONUÇ	214
KAYNAKÇA	217
EK	224
ÖZGEÇMİŞ	262

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
Bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
D.	: Dîvân/Dîvânçe
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
G.	: Gazel
K.	: Kaside
M.	: Mecmua
MESTAP	: Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi
Müf.	: Müfred
Nu.	: Numara
s.	: Sayfa
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Th.	: Tahmis
Trb.	: Terbi'
Vb.	: Ve benzeri
Yp.	: Yaprak

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	8
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	11
Tablo 3: Transkripsiyon Tablosu.....	24

ÖZET

Başlık: Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: NEKTY03296 (1b-38a) İnceleme- Karşılaştırmalı Metin

Yazar: Ömer Faruk YAZICI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Kabul Tarihi: 03/05/2023

Sayfa Sayısı: v (ön kısım) + 226 (ana kısım) +38 (ek)

Tezin konusu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada "Mecmûa'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr" ismiyle kayıtlı şiir mecmuasının 1b-38a arası varakların incelenmesi, transkripsiyonu ve tenkitli metnin oluşturulmasıdır.

Çalışmada öncelikle çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve konusu hakkında bilgi verilmiş; mecmuanın dış özellikleri, içeriği, dil ve yazım özellikleri maddeler ve tablolar halinde gösterilerek eserin tanıtımı yapılmıştır. Kimlikleri tespit edilen şairlerin biyografilerine yer verilmiştir. Mecmuada kayıtlı şiirlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Tespit edilen şiirlerin karşılaştırmalı metni oluşturularak elde edilen bilgiler dipnotta belirtilmiştir. Mecmuada; 12 Farsça ve 182 Türkçe olmak üzere 193 şiir bulunmaktadır. Farsça şiirler çalışma konusunun dışında tutulmuş, inceleme kısmına dahil edilmemiştir. Türkçe şiirler şairin mahlası, nazım şekli/türü, vezni gibi özellikleri birer birer belirtilerek kaydedilmiştir. Mecmuada şiiri tespit edilen 70 tane şair tespit edilmiştir. Bu 70 şairin 26 tanesinin kimliği belirlenmiş ve biyografik bilgileri çalışmaya dâhil edilmiştir. Mecmua yapısı bakımından incelenerek ve eserdeki farklı kayıtlar göz önünde bulundurularak eserin farklı dönemlerde birden çok tertip edici tarafından kaleme alındığı tespit edilmiştir.

Amacımız divanı bulunmayan, adları tezkirelerde geçen ancak şiirlerine ulaşılamayan, akademik kaynaklarda ulaşamadığımız şairlerin şiirlerinin ortaya çıkmasına olanak sağlamaktır. İlâveten şöhret sahibi olup eserlerine ulaşabildiğimiz şairlerin ilinmeyen şiirlerini ortaya çıkartarak onların eserlerinin eksik yönlerini gidermekte ve bu aydınlatıcı ve tamamlayıcı çalışma ile araştırmacıların dikkatine sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiir Mecmuası, Klasik Türk Edebiyatı, Divan

ABSTRACT

Title of Thesis: Mecmu'a-ı Gazeliyyat And Eş'ar, Istanbul University Rare Books Library, Number: NEKTY03296 (1b-38a) Examination-Comparative Text

Author of Thesis: Ömer Faruk YAZICI

Supervisor: Assist. Prof. Orhan KAPLAN

Accepted Date: 03/05/2023

Number of Pages: v (pre text) +226 (main body) + 38 (add)

The objective of this study is to examine, transcribe, and create an edited text of the poetry anthology entitled "Mecmûa'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr," which is recorded under the number NEKTY03296 in the Rare Books Library of Istanbul University, covering the folios 1b-38a. The introduction of the study provides an overview of the aim, significance, methodology, and scope of the research. The external characteristics, content, language, and writing features of the anthology are then presented in the form of items and tables. The transcription of the poems recorded in the anthology is carried out, and a comparative text of the identified poems is created, with the resulting information provided in footnotes. The anthology contains 194 poems, 12 of which are in Persian and 182 of which are in Turkish. The Persian poems have been excluded from the scope of the study and are not analyzed. The Turkish poems are recorded with specific characteristics such as the poet's pen name, the form/type of the poem, and the verse form indicated. Of the 70 poets whose poems were identified in the anthology, the identities of 26 have been determined and their biographical information has been included in the study. An analysis of the structure of the anthology and consideration of the various records within it reveal that the work was composed by multiple editors at different times. The goal of this study is to make the poems of poets who are not included in the divan, whose names appear in tezkires but whose poems are not accessible, and whose works are not available in academic sources, available to the public. Additionally, by bringing to light the previously unknown poems of poets who have gained fame and whose works can be accessed, this research aims to complete their oeuvre and contribute to the field of Turkish literature.

Keywords: Poetry Journal, Classical Turkish Literature, Divan

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde NEKTY03296 numarada kayıtlı “Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr” isimli şiir mecmuasının, 1b-38a varakları arasında bulunan şiirleri çeviri yazı ile Latin alfabesine aktarmak ve bu şiirlerin şairlerini ve varsa daha önce neşredilmiş çalışmalarını tespit edip o çalışmalar ile karşılaştırarak bir karşılaştırmalı metnini oluşturmaktır. Bu karşılaştırma aşamasında, şiirlerin yalnızca divanlardan değil tezkireler, diğer mecmualar ve akademik çalışmalardan tespit edilerek biyografilerine sahip olduğumuz ancak divanlarına ulaşamadığımız şairlerin mevcut bilgilerine ve akademik çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu çalışmanın amaçlarından biri de hakkında çok fazla veriye ve bilgiye sahip olunmayan, eserlerine ulaşamayan, biyografi çalışmalarında kendilerine rastlanılmayan, eserleri günümüze ulaşmamış diğer bir deyişle unutulmuş şairlerin, şiirlerin ve eserlerin gün yüzüne çıkartılmasıdır.

Çalışmanın Önemi

Mecmualar, hayatın doğrudan kaynakları olmaları sebebiyle gerek tertip edilen şiirler ve gerek tarihler, tarihi birer vesika/belge olmaları sebebiyle önem kazanmaktadır. Mecmualar, edebiyat tarihini ele aldığımız ve eski edipleri incelediğimiz kaynaklarda adı geçmeyen yahut döneminde önemli bir şair olsa dahi unutulmuş şairlerin şiirlerini barındırması, tezkire gibi biyografik bilgiler içeren kitaplarda isimleri geçmesine rağmen eserleri hakkında bilgi olmayan şairlerin günümüze ulaşmayan şiirlerine ulaşmamızı sağlaması, şöhret sahibi olup birçok eseri günümüze ulaştığı halde bilinmeyen eserlerinin de gün yüzüne çıkarılabilmesi ve divanlarında tespit edilemeyen şiirlerini de barındırması yönünden edebiyat tarihini tamamlayıcı nitelikte önemli eserlerdir. Belirtildiği üzere yukarıda belirtilen önemi çerçevesinde gerçekleştirilen bu çalışma, şair ve şiirlerin tanıtımını sağlama, şiirleri tertip eden derleyicinin edebi zevki bağlamında dönemin edebi zevkini, toplumun zevk ve estetik anlayışını ortaya çıkarmaya çaba gösteren bir çalışmadır. Çalışmanın akademik çalışma gerçekleştirecek bilim insanlarına ve literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada kayıtlı “Mecmû’a-i Gazeliyyât ve Eş’âr” isimli mecmua yazmasının tenkitli metni ve transkripsiyonu oluşturulurken öncelikle bu alanda yapılan çalışmalar incelenmiş, bu hususiyetle çalışma yöntemi ve rota belirlenmiştir.

Çalışma; üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve konusu ele alınmıştır. Birinci bölümde ise çalışmanın konusu olan mecmuanın fiziksel özellikleri, ihtiva ettikleri, filolojik özellikleri ve yazım üslubu; mecmuanın dış özellikleri, muhteva ve yazım özellikleri başlıkları altında ele alınarak eser hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Bu bölümde mecmuanın hususiyetlerinin yanında şiirlerin nazım şekilleri, mecmuada yer alan şairlerin mahlasları, şiirlerin başlıklandırılmaları, mürettibin şiir seçimlerinde takip ettiği üslup tercihi, biçimsel özellikler ve kusurlar incelenmiştir. Yine aynı başlık altında ele alınan meseleler çalışmaya konu olan mecmuada ele alınan şairlerin kullandıkları nazım şekilleriyle beraber yine bu şairlerin kullanmayı tercih ettikleri vezinler, sayı değerleri üzerinden tablolarda gösterilmiştir. Mecmuada şiirleri bulunan şairlerin mahlasları, aynı mahlasa yahut tespit edilebilmişse aynı şaire ait kaç adet şiir bulunduğu ve bu şiirlerin hangi nazım şekillerine sahip oldukları konusunda incelemelerle birlikte bu verilerin sayısal değerleri üzerinden yapılan tablo çalışmasına yer verilmiştir. Akabinde farklı yüzyıllarda yaşamış, eser vermiş, kimliği tespit edilebilmiş olan şairlerin biyografilerine yer verilmiştir.

İkinci bölümde çalışmaya konu olan eserin karşılaştırmalı metni oluşturulurken hangi hususlara dikkat edildiği, çeviri yazıda hangi transkripsiyon tarzının kullanıldığı belirtilmiştir. Transkripsiyon kurallarını içeren bir tablo verilmiştir. Bu bölümün sonunda da mecmuanın çalışmamızın konusu olan kısmı yani 1b-38a varakları arasındaki metnin transkripsiyonu verilmiştir. Çalışmada tespit edilen şiirlerin şairlerinin tespit ulaşılabilen divanları incelenerek yapılan tenkit çalışmalarının neticeleri dipnotta belirtilmiştir.

Çalışmaya konu olan mecmuanın incelenmesi sonucunda elde edilen verilerin yer aldığı sonuç başlığı ve tıpkıbasım örnekler ile çalışma noktalanmıştır.

Çalışmanın Konusu

Mecmua sözcüğü, sözlükte "toplamak, dağınık şeyleri bir araya getirmek" manasını taşıyan Arapça cem' kelimesinden türetilmiş bir sözcük olup edebiyat terimi olarak "bir yahut birden fazla yazarın ya da şairin çeşitli şekillerde ve hacimde kaleme aldığı nesir yahut şiirlerden meydana gelen derleme kitaplar" anlamına gelmektedir. Zikrolunan eserlere, muhtevasında bulunan özelliklere göre "mecmû'atü'l-eş'âr, mecmû'a-i ed'iye, mecmû'atü'l-münşe'ât" gibi çeşitli isimler verilmiştir (Uzun, 2003: 265-299).

Mecmualar derlenirken çeşitli şairlerin divanlarından, biyografik eserler olan tezkirelerden ve benzer derlemeler olan mecmualardan faydalanılmaktadır. Tertip eden kişinin tamamen şahsi edebi zevki ve şiir anlayışı icabınca düzenlediği mecmualarda belli başlı bir tertip geleneği bulunmamaktadır. (Gürbüz, 2013: 316-321)

Mecmualar, birden çok şairin pek çok türde ve şekilde şiirlerin içermesi sebebiyle edebiyat tarihi açısından önem kesbetmektedir. Mecmualar divanlarda bulunmayan yahut kaynaklarda bahsedilmeyen şairlerin şiirlerini içermesi, dönemin edebi hissiyatını yansıtması ve sanat anlayışları hakkında bilgi vermesi noktasından önemli kaynaklardır. (Aydemir, 2007: 127-132)

Mecmuaların tasnif yahut sınıflandırma süreci hakkında kesin kurallara varılmış değildir. Birden fazla özelliği aynı anda barındıran mecmualar, çeşitli şekillerde sınıflandırılmış bulunmaktadır. Çalışmanın konusu, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde NEKTY03296 numarada kayıtlı "Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr" isimli şiir mecmûasının 1b-38a arası varaklarda bulunan şiirlerin incelenmesi ve transkibe edilerek karşılaştırmalı metnin oluşturulmasıdır.

BÖLÜM 1: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN TANITIMI VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri*

Çalışma konusu, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada kayıtlı olan “Mecmû'a-i Gazeliyyât ve Eş'âr ” adlı şiir mecmuasıdır. Mecmua 249x170 mm. ölçülerindedir. Mecmua vişneçürüğü renginde olup motifsiz ve sade bir cilde sahiptir. Toplam 73 varak olan eser rika hattıyla yazılmıştır. Çalışma alanı, mecmuanın ilk yarısı olan “1b-38a” arası varakları kapsamaktadır.

Mecmuanın belirli bir künyesi olmayıp derlenme tarihi net olarak belli değildir. 13b'de kayıtlı Hamdî mahlaslı şairin gazel nazım biçiminde düşürdüğü tarihinin iki satır olarak ve kırmızı mürekkeple kaleme alınan başlık ibaresinin başındaki “Li-muharririhi” ifadesi dikkate alındığı zaman mecmuanın mürettibinin “Hamdî” olduğu anlaşılmaktadır. Okçu-zâde Mehmed Şâhî'nin 1629 yılında tamamlanan “en-Nazmü'l-mübîn fi âyâtî'l-erbaîn” adlı eserine düşülen bu tarih vesilesiyle mecmuanın 17. asırda kaleme alınmaya başlandığı görülmektedir. Eserde 19. yüzyılda yaşayan ve eserleri kayıtlı olan şairlerin varlığı mecmuanın tertip sürecinin birden çok kişi tarafından ve uzun bir süre boyunca yapıldığını göstermektedir. İlk varakta “Dîvân-ı Âsım” başlığı kaydedilmesine rağmen daha sonra bu başlığın üzerinin çizildiği görülmektedir. Bu başlığın hemen altında “İsteshabü'l-fakîr Mehmed Emîn Yümnî Kâtib-zâde ‘An Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn” temellük kaydı bulunmaktadır. Temellük kaydının altı “Mehmed Emîn Yümnî” yazan bir mühür ile memhûrdur.

74a numaralı varak boştur. 74b numaralı varak iç kapak sayfası olup “2692” numarası ve “Halis Efendi Kütüphanesi” kaydı mevcuttur. 75a numaralı varakta, Arapça iki manzume ve “Halis Efendi Kütüphanesi” kaydı ile “İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi” mührü ve “Mecmû'a-i Gazeliyyât” başlığı kayıtlıdır. Dış kapak üzerine ise “327” numarası kaydı mevcuttur. Mecmuanın yazı stili rikadır ve metin harekesizdir. Şiirler siyah mürekkeple, mahlaslar ise kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Ayrıca mahlasların üzerine çizgi çekilmiştir. Başlıklandırılan az sayıdaki şiirler, kırmızı mürekkeple kaydedilmiştir.

* Mecmuanın dış özelliklerine dair niteliklerinin izahı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda kayıtlı bulunan bilgilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Şiirleri birbirinden ayıran bir işaret kayıtlı değildir. Beyitler eğik stilde ve düzenli kayıtlıdır ancak varakların sağ-sol sütun yanına nadir de olsa ilintili şiire ait beyitler ilave edilmiştir. Varaklar numarasız olup sayfa sonunda akabinde gelen varağın ilk kelimesi kayıtlıdır.

Her varakta eşit satır sayısı bulunmamaktadır. Genel olarak 16-18 aralığında olan satır sayısının en azı 14, en fazla 20 satır olup düzensizdir. Sütun sayısı daha düzenli olup iki sütun şeklinde şiirler kaydedilmiştir.

Mürettepten kaynaklı çeşitli imla hataları ve ihmaller, okunuşta çeşitli zorluklara neden olmuştur ancak mecmuanın fiziksel niteliklerinde okunuşa mâni olacak bir yıpranma mevcut değildir.

Şiirler; uyak, redif ve nazım şekli olarak herhangi bir düzen takip edilmeden kaydedilmiştir Mecmua tertibine öncelikle kasideyle başlanmış arkasından gazellere geçilmiştir.

Antoloji mahiyetindeki mecmuada; Türkçe ve Farsça şiirlerin toplam sayısı 194 olup bunların 182'si Türkçe, 12'si ise Farsçadır.

1.2. Mecmuanın Muhteva Dil ve Yazım Özellikleri

Çalışma alanımız olan mecmuanın “1b-38a” numaralı varaklar, 17-19. yüzyılda yaşamış ve eser vermiş çeşitli şairlerin şiirlerinden oluşmaktadır. Mecmuada şu şairlerin kimliği tespit edilmiştir: ‘Âsım (Ârif-zâde Mehmed), ‘Azîz Mahmûd Hüdâyî, Es’ad (Ebû İshâk-zâde), Fasîh (Dukâkîn-zâde Fasîh Ahmed Dede), Fâyiz (Edirneli), Fehîm-i Kadîm, Huldî (Mustafa Efendi), Kâmî, Leylâ Hanım, Nâ’îlî-i Kadîm, Nâbî, (Yûsuf Efendi), Nahîfî (Süleyman), Nedîm, Nef’î, Neylî (Mîrzâ-zâde Ahmed Efendi), Pertev Paşa (Seyyid Mehmed Said), Râgıb (Koca Râgıb Paşa), Râsim, Sâbit (Alâaddin/Alî), Sabrî-i Şâkir, Sâmî (Arpaemîni-zâde Mustafâ), Üsküdarlı Sırrî (İbrahim Sırrî Efendi), Taybî (Mehmed Çelebi), Yahyâ (Şeyhülislâm), Vecdî, Yüsri (Ahmed Nazif Dede) mahlaslı şairler kayıtlıdır. En az şairin bulunduğu yüzyıl Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’ya ait bir mısralık birer tarih ile 19. yüzyıl; en çok şairin bulunduğu yüzyıl ise 17. yüzyıldır.

Mecmuada; Türkçe ve Farsça şiirlerin toplam sayısı 194 olup bunların; 182'si Türkçe, 12'si ise Farsçadır. Şiirler belli bir kronolojik sıralamayla kaydedilmemiştir.

Mecmuada kayıtlı 182 Türkçe şiirin 166'sinin mahlası bulunmakta 15'inin mahlası bulunmamaktadır.

Kullanılan nazım şekilleri gazel, kaside, müfred, tahmis, terbi', murabba' ve mesnevi olmak üzere yedi farklı şekildedir.

Şiirlerin tertibi belli bir sıraya göre yapılmamıştır. Mecmuanın başlangıcında her ne kadar kaside ile başlayıp gazelle devam ederek kısmi bir divan tertibi yapılmak istendiği tespit edilse de bu durum mecmuaya mürettibin daha sonra eklediği ve belli bir sıraya göre tertip edilmeden eklenen müfred, terbi', tahmis, murabba' ve mesnevi nazım şekilli şiirler ile bozulmuştur. Bu duruma ek olarak daha ileri dönemlerde mecmuanın başka mürettibler tarafından tarih ve sayfa altlarına beyitler eklendiği düşünülmektedir.

Farsça şiirlerin adedi 12 olup bunların tamamı gazeldir.

Şiirleri kayıtlı olan şairlerin mahlasları tespit edilebilenlerin adedi 70'tir. Bu 70 şairin 26 adetinin kimliği tespit edilebilmiş olup 44 tanesinin herhangi bir ayırt edici özelliği bulunmamaktadır. Tespit için aynı mahlasa sahip şairlerin divanlarında yapılan taramalardan bir sonuç elde edilememiştir. Mürettibin bazı şiirlerde yaptığı yanlış mahlas ile başlıklandırma gibi hatalar sebebiyle bu şiirler hakkında hangi şaire ait olduğu konusunda bir karara varılamamıştır.

Mecmuada bulunan en hacimli şiir 60 beyit ile Nef'î'ye ait bir kasidedir. Mecmuada en çok şiiri bulunan şairler 20 gazel, 1 müfred, 1 terbi' ile Nedîm, Âsım mahlaslı 29 gazel olmasına rağmen yalnızca kimliği tespit edilebilen 17 gazel ile Ârif-zâde Âsım ve 11 gazel, 1 tahmis, 1 mesnevi ve 1 müfred ile Nâbî'dir. En az eser ihtiva eden şairler 1'er gazelle Âdem, 'Âlî, 'Âtîf, Duhânî, Es'ad, Fasîh, Fâyiz, Fehîm, Feyzî, Hâdî, Hamdî, Hâşim, Hıfzî, Huldî, Hüdâyî, Kelîm, Makâlî, Nahîfî, Nâkid, Nâşid, Nâtık, Nazmî, Neylî, Nihâdî, Ra'fet, Râmî, Râşid, Râsîh, Râsim, Râzî, Rûhî, Sabîh, Sâbit, Sâdık, Şâkir, Sebzî, Sırrî Taybî, Tîgî, Vefâ, Vuslatî, Yahyâ, Yüsrî ve 1'er mısra' ile Leylâ Hanım ve Pertev Paşa'dır.

Çalışmanın 15 ve 19. yüzyıllarda yaşayan şair ve şiirlerini teşkil etmesi çoğunluğun 17-18. yüzyılda kaleme alınan şiirleri kapsamı sebebiyle metin Eski Anadolu Türkçesi dil ve ses özellikleri dikkate alınarak aktarılmıştır.

Mecmuada; noktalı harflerde eksik/fazla nokta koyulması, hâl eklerinde yapılan eksiklikler, “kâf-ı nûni/nazal n” ile yazılması gereken pek çok kelimenin “n” ile yazılması, “nazal n” olmayan yerlerde “nazal n” kullanılması, çeşitli kelimelerde iki türlü imla kullanımını ve bazı kelimelerin birleşik yazılması gibi mürettip kaynaklı yazım hususiyetleri ve imla kusurları vardır. Sehven yapılan yanlışlar tarafımızca düzeltilerek metne dâhil edilmiş gerekli görülen durumlarda ise farklar dipnotta belirtilmiştir.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Çalışmanın konusu olan mecmuanın çalışma alanı olan 1b-38a varakları arasındaki ilk yarısında bulunan 194 şiirden 182’si Türkçe ve 12’si Farsça’dır. 182 Türkçe şiirin 70 adet şairi olduğu tespit edilmiştir. Bu şairlerden 26’sının ise kimliğine ulaşılmıştır. Kimliği tespit edilemeyen 44 şair arasında aynı mahlası taşıyan şairler de mevcuttur. Mahlası tespit edilememiş şiir sayısı 12’dir. Mahlası tespit edilemeyen şiirler mecmuada "Lâ-Edrî" başlığıyla verilmiştir. Kimlikleri tespit edilmiş olan şairlerin bir tanesi 16. yüzyıl, on üç tanesi 17. yüzyıl, on tanesi 18. yüzyıl, iki tanesi de 19. yüzyıl şairleridir. Sayıca en az şiirin bulunduğu 19. yüzyıla ait şiirler Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’ya ait olan bir mısralık birer tarih olup aynı varağın altına sonradan eklendiği düşünülmektedir. Divan, makale ve diğer çalışmalarla kimliği tespit edilen 26 şairden mecmuada en çok şiiri bulunan şair 23 şiirle Nedîm, onu takiben Âsım mahlaslı 28 şiirin 17’sinin sahibi olduğu tespit edilen Ârif-zâde Âsım ve 11 şiir ile Nâbî’dir. Nedîm’in 23 şiirinden 1’i terbi’, 22’si gazel, Ârif-zâde Âsım’ın 17 şiirinin tamamı gazel, Nâbî’nin 14 şiirinin 11 gazel, 1 tahmis, 1 mesnevi ve 1 müfred. Kimliği tespit edilmiş olup en az şiiri bulunan şairler ise 1 gazelle Fasîh, Fâyiz, Fehîm-i Kadîm, Huldî, Nahîfî, Neylî, Râsim, Sâbit, Sabrî, Sırrî, Taybî, Şeyhülislâm Yahyâ, Yüsrî ve 1 tarihle Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’dır.

Mecmua, mürettibinin aynı mahlaslı ve yakın dönemlerde eser vermiş şairlerin şiirlerini kaydederken bu şairleri birbirlerinden ayıracak herhangi bir yöntem izlememiş olması şairlerin kimliklerini tespit etme hususunda araştırmayı hayli zorlaştırmıştır. Bu durumda divanlarına ulaşamayan ve mahlası tespit edilip kimliği ve divanı hakkında bilgi verilemeyen şair sayısı artmıştır.

Mecmuada 12’si Farsça ve 182’i Türkçe toplam 194 şiir vardır. Bu şiirlerden Türkçelerinin nazım şekilleri ve adetleri şöyledir: gazel 162, kaside 5, müfred 7, tahmis 1, terbi’ 1, murabba’ 1, mesnevi 1. Bunlara ilaveten tarih niteliğindeki dört mısra

mevuttur. Nazım şekilleri bakımından en kalabalık tür divanlarda da olduğu gibi gazellerdir. Onu takiben kaside ve müfredler gelmektedir. Kimliği tespit edilemeyen şairlerin mahlasları: Âdem, ‘Âlî, ‘Ârif, ‘Âsım (12 gazelin sahibi belli değil), ‘Âtuf, Cânib, Câzim, Duhânî, Feyzî, Gafûrî, Hâdî, Hamdî, Hâşim, Hıfzî, Kelîm, Makâlî, Mucîb, Münşî, Nâkid, Nâmî, Nâşid, Nâtık, Nazmî, Nihâdî, Re’fet, Rahmî, Râmî, Râşid, Râsih, Râzî, Rûhî, Sabîh, Sâbit, Sabrî, Sâdik, Şâkir, Sâlim, Sebzî, Şefik, Şehrî, Şerîf, Tîgî, Vâsık, Vecdî, Vefâ, Vehbî, Vesîm, Vuslatî’dir.

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı*

Sıra Numarası	Şairin Mahlası	Nazım Şekilleri ve Sayısı
1	Âdem	1 gazel
2	‘Âlî	1 gazel
3	‘Ârif	2 gazel
4	‘Âsım ¹	29 gazel
5	‘Âtuf	1 gazel
6	Hudâyî (‘Azîz Mahmûd)	1 gazel
7	Cânib	1 müfred
8	Câzim	2 gazel
9	Duhânî	1 gazel
10	Es’ad Efendi	1 gazel
11	Fasîh	1 gazel
12	Fâyiz	1 gazel
13	Fehîm (Kadîm)	1 gazel
14	Feyzî	1 gazel
15	Gafûrî	2 gazel
16	Hâdî	1 gazel
17	Hamdî	1 gazel

* Tabloda kayıtlı olan ve aynı mahlası kullanan şairlerden kimlikleri tespit edilen ve edilemeyen şairler birlikte verilmiş; ancak kimliği belirlenen şairlerin şiirleri nazım şekilleri ve adetleriyle dipnotta belirtilmiştir.

¹ ‘Âsım mahlaslı gazellerin 17 tanesi ‘Ârif-zâde ‘Âsım’a aittir. Diğer gazellerin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

18	Hâşim	1 gazel
19	Hıfzî	1 gazel
20	Huldî	1 gazel
21	Kâmî	2 gazel
22	Kelîm	1 gazel
23	Leylâ Hanım	1 mısra'
24	Makâlî	1 gazel
25	Mucîb	2 gazel
26	Münşî	3 gazel
27	Nâbî	11 gazel, 1 tahmis, 1 mesnevi, 1 müfred
28	Nahîfî	1 gazel
29	Nâ'îlî	3 gazel
30	Nâkid	1 gazel
31	Nâmî	2 gazel
32	Nâşid	1 gazel
33	Nâtık	1 gazel
34	Nazmî	1 gazel
35	Nedîm	20 gazel, 1 müfred, 1 terbi'
36	Nef'î	5 kaside
37	Neylî	1 gazel
38	Nihâdî	1 gazel
39	Pertev Paşa	1 mısra'
40	Re'fet	1 gazel
41	Râgîb	2 gazel
42	Rahmî	4 gazel, 1 murabba'
43	Râmî	1 gazel
44	Râşid	1 gazel
45	Râsîh	1 gazel
46	Râsim	1 gazel
47	Râzî	1 gazel
48	Rûhî	1 gazel

49	Sabîh	1 gazel
50	Sâbit	1 gazel
51	Sabrî	1 gazel
52	Sadîk	1 gazel
53	Şâkir	1 gazel
54	Sâlim	2 gazel
55	Sâmî	3 gazel
56	Sebzî	1 gazel
57	Sirrî	1 gazel
58	Şefîk	4 gazel
59	Şehrî	2 gazel
60	Şerîf	6 gazel
61	Taybî	1 gazel
62	Tîgî	1 gazel
63	Vâsık	2 gazel
64	Vecdî ²	4 gazel
65	Vefâ	1 gazel
66	Vehbî	3 gazel
67	Vesîm	2 gazel
68	Vuslatî	1 gazel
69	Yahyâ (Şeyhülislam)	1 gazel
70	Yüsrî	1 gazel
71	Lâ-edrî	5 gazel, 4 müfred, 3 mısra'
72	Farsça şiirler	12 gazel
	Toplam	194 (Türkçe şiirler: gazel 162, müfred 7, kaside 5, mısra' 5, tahmis 1, terbi' 1, murabba' 1, mesnevi 1, = 182), (Farsça şiirler: gazel 12).

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

² Vecdî mahlaslı gazellerin 3 tanesi Boğuk-zâde Vecdî'ye aittir. Diğer gazelin şairi tespit edilememiştir.

1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuada bulunan 194 manzumeden 182'si Türkçe 12'si de Farsçadır. Farsça olan şiirler bir incelemeye tabi tutulmayıp çalışma dışı tutuldukları için vezinleri tespit edilmemiştir. Türkçe şiirlerde yapılan incelemelerde ise remel, muzâri, müctes, serî ve hezec olmak üzere 5 bahirden vezinlerin yer aldığı tespit edilmiştir. 182 Türkçe şiirde 75 şiir ile en çok kullanılan bahir hezec, ardından 55 şiirle remel, 33 şiirle muzâri 18 şiirle müctes ve son olarak da 1 şiirle seridir. Mecmuada toplam 9 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır.

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Numarası	Vezin	Sayı
1	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün (Hezec)	55
2	mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün (Muzâri)	32
3	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün (Remel)	31
4	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (Remel)	24
5	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün (Müctes)	18
6	mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün (Hezec)	18
7	mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün (Hezec)	2
8	mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün (Muzâri')	1
9	fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün (Serî)	1
	Toplam	182

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri*

Âsım, Ârif-zâde Mehmed (?/1737): 18. asrın divan şairlerindendir. Babası Rumeli kadılarından Ârif Efendi'dir. Bu sebeple Ârif-zâde olarak tanınır. İlk kaynaklara göre adının Râmiz yahut Mehmed olduğuna rastlanmış olsa da sonradan yazılan biyografik

* Çalışmamızın bu bölümünde kimlikleri tarafımızca tespit edilen şairlerin biyografileri yer almaktadır. Mecmuada mahlasları kayıtlı olup ilgili kaynaklardan kimliği tespit edilemeyen şairler; Âdem, 'Âlî, 'Ârif, 'Âsım (Ârif-zâde Âsım'a ait olmayan 11 gazelin sahibi/sahipleri), 'Âtîf, Câzim, Duhânî, Feyzî, Gafûrî, Hâdî, Hamdî, Hâşim, Hıfzî, Kelîm, Makâlî, Mucîb, Münşî, Nâkid, Nâmî, Nâşid, Nâtk, Nazmî, Nihâdî, Re'fet, Rahmî, Râmî, Râşid, Râsih, Râzî, Rûhî, Sabîh, Sâbit, Sabrî, Sâdik, Şâkir, Sâlim, Sebzî, Şefik, Şehrî, Şerîf, Tîgî, Vâsık, Vecdî, Vefâ, Vehbî, Vesîm, Vuslatî'dir

eselerin bazılarında Mahmûn olarak da geçer. Râmiz adlı müellifin Âdâb-ı Zürefâ adlı eserinde Rumeli kadılarında Pîrî-zâde ve Karaferyalı Mahmud Efendi'yle erken dönemlerinde bağ kurarak onların bilgisinden ve edebi zevklerinden etkilenmiştir. Kaynaklara göre bu kültür ortamından memnun ilen mükeyyefâta düşkünlüğü sebebiyle bu ortamdan uzaklaşıp, devrin küberâsının nazarından düşmüş ve maddi-manevi sıkıntılar çektiği hâlde 1737 tarihinde vefât etmiştir (Çınar, 2013).

Es'ad, Ebû İshâk-zâde Mehmed Es'ad Efendi (1685/1753): 18. asır divan şairi ve devlet adamıdır. Asıl adı Mehmed Es'ad'dır. Ulema yetiştiren bir aileden gelmektedir. İstanbul doğumludur. İyi bir tahsil görmüş Es'ad Efendi genç yaşından itibaren mülazımlık, müderrislik, müfettişlik, Mekke kadılığı, kazaskerlik ve şeyhülislamlık gibi çeşitli kademlerdeki önemli memurluklarda bulunmuştur. Divan edebiyatının meşhur şairelerinden Zübeyde Fıtnat Hanım'ın babasıdır. Döneminin meşhur bestekârlarındandır. Botanik, musiki, tefsir, tezkire ve filoloji alanlarında ilmî eserler vermiştir. Divan sahibidir (Aksoyak, 2020).

Fasîh, Dukâkîn-zâde Fasîh Ahmed Dede (?/1699): 17. asır divan şairlerindedir. Asıl adı Ahmed'dir. Nasıl bir eğitim aldığı ile ilgili bilgi yoktur. Soyunun Fatih Sultan Mehmed devrinde Arnavutluk'un fethinden sonra Müslüman olan Dukâkîn-zâde ailesinden geldiği kabul edilmektedir. Tasavvuf ve musiki ile ilgilenmiş, mersiyeleri ve gazelleri bestelenmiştir. Mevlevî dergâhına intisap ettiği için "Dede" lakabıyla anılmaktadır. Şiirleri devrinde beğenilir; akıcı ve pürüzsüzdür. Bu nedenle "Fasîh" mahlasını almıştır. Rindâne ve âşıkâne gazel üsluplarında başarılı olup ileriki yıllarda yaşamış gelen Şeyh Galib, Nedîm, Esrar Dede gibi şairleri etkilemiştir. Bu nedenle çağdaşı büyük şairler arasında anılmaktadır. 1699 yılında vefat etmiştir (Ünal, 2014).

Fâyiz, Edirneli (?/1717): 18. asrın başında varlık göstermiş bir divan şairi ve müderristir. Asıl adı Mustafa'dır. Börekçi-zâde yahut Müderris Mustafa Efendi elkabıyla da anılır. İyi bir eğitim almış, medrese eğitimini tamamladıktan sonra mülâzım olmuş ve Edirne'de yapılan Abdülvasî Medresesinin ilk müderrisi olmuştur. Sonrasında birçok medresede müderrislik görevinde bulunmuştur. 1716'da görevlendirildiği Edirne İkinci Bayezid Medresesi'nde müderrislik yaptığı sırada 1717 yılında burada vefat etmiştir. Şiirleri nâzikâne ve zarifâne olarak anılır (Aksoyak, 2014).

Fehîm-i Kadîm (1627/1647): 17. asrın ortalarında yaşamış bir divan şairidir. Halep'ten gelmiş olan bir aileye mensup olduğu ve bu sebeple anadil olarak Arapça bildiği tahmin edilmektedir. Babasının Tahtakale yahut Parmakkapı'da kurabiyecilik veya unculuk yaptığı bilindiği için "Uncuzâde" olarak anılmaktadır. Kendisinden yaklaşık iki yüz yıl sonra yaşamış, kendisine hayran olan ve mahlasdaşı olan Süleyman Fehîm Efendi ile karıştırılmaması gayesiyle "Fehîm-i Kadîm" elkabıyla zikredilir. Kendine has bir üslup geliştirmiştir. Yakın dostu olan Evliyâ Çelebi onun henüz 17, 18 yaşlarındayken divan tertip ettiğini söylemektedir. Arapça ve Farçaya hâkim olduğu görülmektedir. Kısa bir ömür sürdüğü için kabiliyetini tam olarak geliştirmeye fırsat bulamamış olan şair yine de kendinden sonraki birçok şairi etkilemiştir. Birçok gazeline özellikle de meşhur olan "rûz u şeb" redifli gazeline Neşâtî, Nazîm, Şeyh Gâlib, İzzet Molla gibi kendi devirlerinin şairleri tarafından nazireler yazılmışsa da şairler onun hayal ve anlam zenginliğine yaklaşamamıştır. Erken yaşlarında Dakîkî mahlasıyla gazeller yazdığı ve bir divan tertip ettiğine dair sadece bir mecmuada bulunan bir yan kayıt ibaresi bulunsa da bu divana ulaşlamamıştır (Yıldız, 2014).

Huldî, Mustafa Efendi (1667-68/1725): 18. asır divan şairidir. Bursalı olup asıl adı Mustafa'dır. Hayatı hakkında geniş bir bilgi yoktur. Seyit Feyzullah Efendi'den ders almış olup Bursa, Sultan Orhan Türbesi imaret şeyhliği görevini yerine getirmiştir. Mezarı Bursada'dır (Güzel, 2014).

Hüdâyî, 'Azîz Mahmûd (1541/1628): 16. asrın son çeyreği ile 17. asrın ilk çeyreğinde yaşamış şair, mutasavvıf ve mütfekkirdir. Asıl adı Mahmud'dur. Celvetîliğin kurucusudur. Hüdâyî mahlası şeyhi Hz. Üftâde tarafından, 'Azîz lakabı ise halk tarafından kendisine duyulan saygı neticesinde verilmiştir. İyi bir eğitim alan Hüdâyî, tarikat dersleri de almıştır. Müderrislik ve kadılık gibi memuriyetlerde görev almıştır. Şahit olduğu çeşitli kerametler sebebiyle Mehmed Dede adlı bir dervişe intisap etmek istediği, Mehmed Dede'nin de onu Hz. Üftâde'ye yönlendirdiği rivayet edilir. Seyr-i sülûkunu tamamlayıp Anadolu'da çeşitli irşad vazifelerinde bulunduktan sonra Şeyhülislam Sa'adettin Efendi'nin isteğiyle İstanbul'a gelmiştir. Dönemindeki padişahlardan çokça hürmet görmüş, onlara halkın taleplerini ileten ve devlet idaresine dair tavsiye mahiyetinde mektuplar yazmıştır. Çeşitli fikhî ve tasavvufî konularda eserler vermiştir. Dîvân-ı İlâhiyat adında 255 kadar ilahî muhteva eden bir divanı vardır (Eren, 2020).

Kâmî, Edirneli (1649/1724): 17. asır divan şairlerindendir. İyi bir eğitim almış köklü bir tasavvuf ve edebiyat kültürü ile yetişmiştir. Neşâtî'den Farsça dersleri almıştır. Aldığı iyi eğitim sayesinde ilmiye kademesinde hızla yükselip müderrislik, kadılık gibi devlet memurluklarında görev almıştır (Yazıcı, 2001).

Leylâ Hanım (?/1848): 19. asır divan şairidir. İstanbul'da doğmuş olup babası Morali-zâde Hâmid Mehmed Efendi'dir. Dayısı Keçeci-zâde İzzet Molla'dır. İlime dair öğrenimini ve edebiyata dair görgüsünü ailesinin de dahil olduğu yüksek çevreden edinmiştir. Aile geleneği olarak Mevleviliğe intisab etmiştir. Şiirleri zarif, hazır-cevab ve latifelidir. Çektiği hayat sıkıntıları ve maddi zorluklar şiirlerine yansımıştır. Dili sade, akıcı ve açıktır. 19. asır şiirine yeni bir söyleyiş getirmiştir (Arslan, 2014).

Nâbî, Yûsuf Nâbî Efendi (1642/1712): 17. asır divan şairlerindendir. Adı Yusuf olup Nâbî mahlasıyla tanınmaktadır. Şanlıurfalı olup yüksek bir soydan geldiğini iddia etmektedir. Erken yaşlarını Urfa şehrinde yaşamıştır. Geniş bir tahsil görerek Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Urfa'dayken Yakup Halife adlı bir şeyhe intisab edip onun telkiniyle ya da yine Urfa'da arzuhâlcilik yaptığı sırada mutsarrıfın telkiniyle İstanbul'a geldiği rivayet edilmektedir. İstanbul'a ilk geldiği zamanlarda aradığını bulamayıp hayal kırıklığına uğrasa da talihi IV. Mehmed'in musahibi Damad Mustafa Paşa ile tanıştığı zaman dönmüştür. Damad Mustafa Paşa ile ölümüne kadar süren bir dostluk yaşamış ve onun desteğini alıp paşanın divan kâtibi olmuştur. Bu olaydan sonra saraya yakın olan şair birçok sefere katılıp bu seferler için tarih düşürmüştür. Edirne Sarayı'nda yapılan şehzade sünnetini anlattığı Surnâme adlı eseri Osmanlı saray şenlikleri için belge niteliğindedir. 1089'da hac vazifesini yerine getirmek için Hicaz'a gitmiştir. Bu yolculuktan Tufetü'l-Harameyn adlı eser doğmuştur. Mustafa Paşa'nın ölümünden sonra Halep'e yerleşen şair burada devletin bağladığı maaş ile rahat bir hayat sürmüştür. Baltacı Mehmed Paşa, Halep valiliği esnasında sadrazam tayin edilince İstanbul'a giderken Nâbî'yi de yanında götürmüştür. Ölümüne kadar çeşitli memuriyetlerde görev almıştır. Devrin şairleri tarafından şairlerin şeyhi olarak adlandırılan şair, kendinden sonra gelen Nedim, Münif Paşa, Koca Ragıb Paşa, Seyyid Vehbi, Mustafa Sami Bey, Rami Mehmed Paşa gibi şairleri etkilemiştir. Anlamı ön planda tutan hikemi bir üsluba sahip olan şairin anlam dünyası, düşünmeye sevk eden bir derinlik içerir (Erkal, 2014).

Nahîfî, Süleyman (1665-66/1738): 18. asrın ikinci yarısı ve 18. asrın ilk yarısında etkili olmuş, uzun bir ömür yaşamıştır. Asıl adı Süleyman mahlası Nahîfî'dir. İstanbul'da dünyaya gelmiş, iyi bir eğitim alıp Hafız Osman'dan hat dersleri almıştır. Pek çok kaynakta hat sanatındaki ustalığından bahsedilmektedir. Hattatlıkla beraber çeşitli memuriyetlerde bulunan şair, devlet görevi için Mısır'a gittiği ya da diğer bir rivayete göre Mısır üzerinden hacdan döndüğü sırada Konya'da Mevleviliğe intisab etti. Pasarofça Antlaşması için Nemçe'ye giden maiyet arasında kendisi de bulunmaktaydı. Uzun yıllar çeşitli memuriyetleri yerine getirdikten sonra emekli oldu (Karavelioğlu, 2014).

Nâ'îlî-i Kadîm (?/1666): 17. asır divan şairlerindedir. Adı Mustafa, mahlası Nâ'îlîdir. Kendisinden iki yüz yıl sonra yaşamış olan Manastırlı Nâ'îlî mahlaslı divan şairi ile mahlasları karıştırılmasın diye Nâ'îlî-i Kadîm lakabıyla anılmaktadır. Eğitimi hakkında bir bilgi yoktur ancak eserleri sebebiyle zamanının ilimlerine sahip olduğu bilinmektedir. 1666'da vefat eden şair Kandilli'deki Sünbülî dergâhına defnedilmiş oradan da yakın zamanda Beyoğlu Kabristanı'na taşınmıştır. Sebki Hindî şairlerinin öncülerinden olan şair süslü ve Farsça ibarelerle yüklü gösterişli bir üsluba sahiptir. IV. Murad, Sultan İbrahim ve IV. Mehmed'e kasideler yazmıştır. Divanında yer alan "halvetîleriz" redifli gazeli sebebiyle Halvetî tarikatına intisap ettiği anlaşılmaktadır (Şenödeyici, 2015).

Nedîm, Ahmed (1681/1730): 18. asır divan şairidir. Asıl adı Ahmet olup İstanbul doğumlu olduğu düşünülmektedir. Soyu baba tarafından Sultan İbrahim dönemi kazaskerlerinden Merzifonlu Mustafa Muslihüddin Efendi'ye anne tarafından Karaçelebizâdeler ailesine dayanmaktadır. Dedesi, çirkin lakaplar takmakla ünlü olduğu için Mülakkab Mustafa Efendi olarak anıldığı için Mülakkab-z'âde olarak da anılmaktadır. Yüksek bir aile çevresinde yetiştiği için iyi bir eğitim almış, Arapça ve Farsça öğrenmiş, müderrislik yapmıştır. Şair olarak tanınırlığı ve devlet adamlarına yazdığı şiirler sayesinde korunup kollanmıştır. Müderrisliğin yanında çeşitli devlet memurluğu görevlerini yerine getirmiştir. Günümüzde panik atak da denen korku hastalığına sahip olan Nedim'in ölümü hakkında değişik rivayetler vardır. Bazı kaynaklar onun Patrona Halil İsyanı sebebiyle takip eden günlerde korku temelli bir titremeden öldüğünü, bazıları ise isyan sırasında korkudan dama çıkıp oradan düşerek öldüğünü rivayet etmektedir. Şiirde kendi üslubunu geliştiren Nedîm, devrinde kasidede Nef'î, gazelde Nâbî'nin etkisi sürerken "Nedîmâne" tarzı ortaya çıkarmıştır. Söyleyişte mükemmellik, yerellik ve şuh eda bir tarz olmayı amaçlayan bu şiir üslubu ile meşhur

olmuştur. Mahalilik akımının dönemindeki en güçlü temsilcisi olan Nedîm'in şiirlerinde gündelik hayat, temiz, akıcı ve günlük dile yakın bir üslupla şuhâne söylenmiştir. Nedîm'in şiirlerinin en önemli yanı ise bu yerel söyleşiyle beraber canlı İstanbul hayatı tasvirleri yapmış olmasıdır. Lale Devri ruhunu yansıtan eserleri dönemin havasını ve muhitlerin tasvirlerini canlı bir şekilde aksettirir. Divan'ı, Sahâifü'l-ahbâr ve Aynî Tarihi tercümeleri günümüze ulaşan eserleridir (Macit, 2016).

Nef'î (1527?/1635): 17. asır divan şairlerindedir. Erzurum' Pasinler'de doğmuştur. Adı Ömer olup Pasinler sancak beyi Miraz Ali'nin oğludur. İyi bir eğitim almış, Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Babası onu çocuk yaşında bırakıp Kırım Hanı'na nedim olmaya gittiği için zor bir çocukluk geçirmiştir. İlk mahlasının zararlı anlamına "Darrî" olup bu mahlasın Gelibolulu Mustafa Ali tavsiyesiyle yararlı anlamına gelen "Nef'î" olarak değiştirmiştir. İlk gençlik yıllarından sonra İstanbul'a gelen şair devrin sadrazamı tarafından I. Ahmed'e tanıtılmış ve sultan ölene kadar İstanbul'da kalmıştır. İstanbul ve Edirne'de çeşitli devlet memurluklarında görev almıştır. IV. Murad devrinde sultanla iyice yakınlaşmış ancak bu dönemde birçok devlet adamı ve şairle arası açılmıştır. Sert üslubu ve hakarete giden hicivleri sebebiyle idam edilmiştir. Eserleri Divan, Farsça Divan, Tuhfetü'l-'uşşâk ve Sihâm-ı Kazâ'dır (Akkuş, 2006).

Neylî, Mîrzâ-zâde Ahmed Efendi (1673/1748): 17. asır divan şairlerindedir. Asıl adı Ahmed'dir. İstanbul doğumlu olup İstanbul kadılarından Mirza Mehmed Efendi'nin oğlu olduğu için Mirzazâde lakabıyla anılmaktadır. İyi bir eğitim almış ve âlim çocuğu olduğu için küçük yazında mülazım sayılmıştır. Müderrislik ve kadılık gibi çeşitli devlet memurlukları yapmıştır. Şiirleri halk söyleyişinden beslenen, günlük hayattan tablolar çizen açık ve sade üsluptadır (Erdem, 2007).

Pertev Paşa, Seyyid Mehmed Said (1785/1837): 19. asır divan şairi ve devlet adamıdır. İstanbul doğumludur. İlk olarak "Meşreb" mahlasını kullanmıştır. Vezirlik ve müşirlik yapmış halk arasında "tuğsuz padişah" olarak anılmıştır. Dönemin devlet adamları ve şairleri tarafından gözden düşmesi için eserler yazılmıştır. Başarılı olan bu gözden düşürülme çalışmaları nedeniyle azledilip önce Edirne'ye sürülmüş daha sonra da burada boğdurulmuştur. Mevleviliğe intisap ettiği bilinen Pertev Paşa, şiirinde bu tarikatın tasavvufi etkisini gösterir. Birçok esere tarih düşüren şair gazellerinde ve şarkılarında

mahalli unsurlara çokça yer verir. Günümüze ulaşan tek eseri Divan'ıdır. Sürgündeyken Kuru Kafa adı bir eser yazdığı söylene de ulaşılamamıştır (Selçuk, 2013).

Râgıb Paşa (1698-99/1763): 18. asır divan şairi ve devlet adamıdır. Adı Mehmet, mahlası Râgıb olduğu için Mehmed Râgıb olarak anılsa da Koca Râgıb Paşa olarak meşhur oldu. Eğitimi hakkında kesin bir bilgi olmamakla beraber iyi bir eğitim aldığı, Farsça öğrendiği, sülüs ve nesih dersleri aldığı hesap, defter usulleri, düz yazı ve kitabet dersleri aldığı düşünülmektedir. Çeşitli devlet memurluklarının yanında vezirlik ve veziriazamlık görevlerini yerine getirmiştir. Şiirleri anlam bakımından güçlü, gözlemlere dayalı ve şuhane dir (Kesik, 2014).

Râsim (1688/1756): 18. asır divan şairlerindedir. İstanbul'un Eğrikapı semtinde doğduğu için "Eğrikapılı" lakabıyla anılmaktadır. Babası hattat Yûsuf Efendi'den sülüs ve nesih eğitimi aldıktan sonra hat eğitimine devam etmiş on sekiz yaşında icazetname almıştır. Galata Sarayı'nda muallimlik yapmış, hüsn-i hat dersleri vermiştir. Eserleri Dîvânçe ve Münşe'ât'dır (Ekinci, 2014).

Sâbit, Alâaddin/Ali (?/1712): 17-18. asır divan şairlerindedir. Adı Alâeddin Ali, mahlası "Sâbit"tir. Bosna doğumlu olduğu için Bosnalı Sâbit olarak da anılmaktadır. Çeşitli devlet memurlukları ve kadılık yapmıştır. Şiirlerinde kendi üslubunu oluşturmuştur. Kelime oyunları barındıran canlı ve renkli bir şiir dili vardır. Eserleri Divan, Zafername, Edhem ü Hümâ, Derenâme (Hâce Fesâd, Söz Ebesi) ve Berbernâme'dir. Bir kırk esir çevirisi ve şerhi yapıp II. Ahmed'e sunduğu bilinse de esere ulaşılamamıştır (Karacan, 2008).

Sabrî, Mehmed Şerîf (?/1645): 17. asır divan şairlerindedir. Edirne doğumludur. Tezkirelerde birden çok isimle anılmıştır. Gerçek adı Mehmet Şerîf ve mahlasının Sabrî olduğu düşünülmektedir. Sonradan yayılan bazı eserlerde ise adı Sabrî-i Şâkir olarak geçmektedir. Bir kadı ailesinden gelen şair iyi bir eğitim almıştır. Eğitimi sayesinde çeşitli devlet memurluklarında görev alan şair devlet erkânına ve padişaha yakındır. Eserleri Divan ve Münşeât'tır (Çeçen, 2013).

Sâmî, Arpaemîni-zâde Mustafâ (?/1734): 18. asır divan şairlerindedir. Adının Mustafa ikinci adının da Mehmed olduğu bilinmektedir. Arpaemîni Osman Efendi'nin oğlu olduğu için Arpaemînzâde lakabıyla anılmıştır. Ailesiyle ilgili ayrıntılı bilgi bulunmayan şair kâtiplik eğitimi almış ve arpa eminliği görevi yapmıştır. Hüsn-i hatt eğitimi almıştır.

Hayatı boyunca pek çok azil ve tayin ile mücadele eden şair pek çok devlet memuriyetinde görev yapmıştır. Musiki konulu bir mesnevi yazmış olmasından dolayı musiki hakkında bilgisi olduğu bilinmektedir. Mevlevi redifli gazelinden hareketle de Mevleviliğe intisap ettiği düşünülmektedir (Oğuz, 2013).

Sırrî (Üsküdarlı), İbrâhim Sırrî (?/1699): Üsküdarlı Sırrî mahlası ile meşhurdur. Ailesi, doğum yeri ve tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Ömrü geçim sıkıntısı ile geçmiştir. Çeşitli devlet adamlarına sunduğu kasidelerinde sıklıkla geçim sıkıntılarından bahseder. Maliye kaleminde defterdar olarak görev yapmış, Girit kaleminde defterdar olduğu sırada vefat etmiştir. Şiirlerindeki ıstıraba nazaran şakacı bir kişiliğe sahip olan Sırrî tezkirelerde bu yönüyle yer almıştır. Bu durum onun iyi bir heccav olduğu yönünde yorumlanmaktadır. Kaynaklarda şairliği daima övülmüş, öldükten sonra da şiirleri okunmaya ve bestelenmeye devam etmiştir (Kazan, 2020).

Şeyhülislâm Yahyâ (1561/1644): 17. asır divan şairi, âlim ve devlet adamıdır. İstanbul'da doğmuş olup Şeyhülislâm Bayramzâde Zekeriyâ Efendi'nin oğludur. Bu sebeple Zekeriyâzâde olarak da anılmaktadır. Osmanlı'da çeşitli devlet görevlerinde müderrislik, kadılık, kazaskerlik ve sonunda şeyhülislamlık vazifelerini yerine getirmiştir. Genç yaşta nam salmış önemli bir şairdir. Şuh akıcı ve duygulara dokunan gazelleri beğenilir. Gazellerindeki rindâne hava, şarap, meyhane ve içki konularına yer vermesi hoş karşılanmamış ve ağır eleştirilere tabi tutulmuştur. Dilinin akıcılığıyla beraber tasvirleri canlı ve ifadeleri yereldir. Eserleri Divan, Ta'liku Şerhi Câmi'i'd-dürer, Tahmîsü Kasîdeti'l-bürde, Nigârîstân Tercümesi, Fetâvâ-yı Yahyâ Efendi ve Sâkinâme'dir (Kaya, 2013).

Taybî, Mehmed Çelebi (?/1679): 17. asır divan şairidir. İstanbul doğumlu olup adı Mehmed'dir. Kaynaklarda ailesi hakkında bir malumat yoktur. İyi bir tahsil görmüş ve Farsça öğrenmiştir. Dîvân-ı hümâyûndan çeşitli vilayetlerdeki mansıplara kadar katiplik yapmıştır. Şiirleri hoş tabiatlıdır, nazikâne bir üsluba sahiptir. Tezkirelerde düz yazıda da maharetli olduğu hakkında bilgi verilmektedir. Mürettib divanının yanında pek çok eseri günümüze ulaşmıştır (Çakır, 2020).

Vecdî (?/1661): 17. asır divan şairlerindedir. Babası Boğuk Mustafa adında bir şahıstır. Bu nedenle Boğuk-zâde lakabıyla da anılır. İyi bir eğitim aldığı bilinmektedir. Genç yaşından ömrünün sonuna kadar birçok memuriyette görev aldıktan sonra idam edilmiştir.

Rivayete göre ilm-i nücûm ile gelecekte haber vermek ile suçlanan üç kişi ile beraber Vecdî de IV. Mehmed'in huzurunda boyunları vurularak idam edilmiştir. Çağdaşı şairler tarafından övülen bir şiir üslubu vardır. Aşk, ıstırap, rindlik gibi duyguları ele almıştır. Geniş hayal gücüne sahip ince bir söyleyişe sahiptir (Yekbaş, 2014).

Yüsrî, Ahmed Nazif Dede (?/1726) Hayatı ve edebi kişiliği hakkında bilgi bulunmamakta olup günümüze ulaşan tek eseri divanıdır (Atak, 2016).

BÖLÜM 2: MECMÛ'A-İ GAZELİYYÂT VE EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

Çalışmada metne konu olan mecmuanın, karşılaştırmalı metin incelemesi 1b-38a varakları arasında bulunan şiirler incelenerek bu şiirlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Metin transkripsiyonu esnasında yapılan tenkitli metin incelemelerinde ise divanı yahut diğer çalışmalarda şiiri tespit edilmiş şairlerin şiirleri arasındaki fark belirlediğimiz künyeler vasıtasıyla dipnotta gösterilmiştir.

Metin kuruluşu esnasında şiirlerin tertibi mevzusunda mürettibin tertip ettiği düzeni esas alarak divanda bunun gayrı olan durumları dipnotta belirttik. Çalışmanın konusu olan el yazmasının varak numaralarını her bir sayfaya geçiş esnasında metinde sola dayalı ve köşeli parantez içinde belirttik. Beyitlerin her birini ayrı sıra numaraları ile belirttik ve beyit dışındaki nazım birimlerini (bent vb.) Romen rakamları ile numaralandırarak sıralanmıştır.

Mecmuada mevcut bulunan şiirleri yine mecmuada hazır bulunan sıralarına göre numaralandırarak tertip ettik. Şiirleri sıra numarasının yanında sırasıyla nazım şekli, varsa şairin mahlası yoksa yahut mahlas yok ve tespit de edilememişse [Lā-edrī] başlığıyla ve vezni ile kaydedilmiştir.

Mahlas ve nazım şekilleri yönünden yanlış kaydedilen ancak araştırma neticesinde doğru bilgiye erişilen şiirlerde doğru bilgiler köşeli parantez içinde vererek ve dipnotta açıklamasını yapılarak gösterilmiştir. Mecmuada geçen şiirlerin karşılaştırmalarını yapabilmek için yer alan şairlerin divanlarına ulaşmaya ve mevcut şiirler ile karşılaştırmaya çalışılmıştır. Aynı mahlasta birçok şairin divanını inceleyerek şiirin kime ait olduğunu tespit etmeye ve tenkitli metin incelemesi yapmaya gayret edilmiştir. Karşılaştırma ve tenkitli metin incelemesi için kullanılan kaynakları uygun künyelerle belirttik. (Rāğıb Dīvānı, G. vb.) Bu künyelere ait ayrıntılı bilgiyi "Kaynakça" bölümünde verilmiştir.

Karşılaştırmalı metinde şiirin numarasında verilen dipnotta, künyede şiirin bulunduğu eseri, kaçınıcı eser olduğunu, nazım şeklini, beyit sayısını ve bulunduğu sayfa numarasını belirtilmiştir:

*Nedīm Dīvānı, G. 163 (5 Beyit) s. 275.

Divan neşirleri dışında makale ve inceleme, tahlil tezleri gibi tezlerde tespit edilen şiirleri dipnotta, şiirin hangi çalışmada tespit edildiğine dair açıklamasıyla ve kaynakça bölümünde, çalışmanın tam künyesiyle verilmiştir.

Birden çok şairin aynı mahlası kullandığı durumlarda tespit ettiğimiz ve incelediğimiz divanlarda ve akademik makalelerde şiiri tespit edemediğimiz durumları dipnotta şu ifadeyle açıklanmıştır:

* ‘ Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır (Bkz. Kaynakça). Çalışmaya konu olan metindeki şiirlerin mahlaslarındaki şiirin başına başka bir şairin adının yazılması, yanlış bir mahlas ile yazılmış olması vb. durumları dipnotta şu şekilde belirtilmiştir:

* Gazel "‘ Āşım" başlığı ile verilmiştir ancak gazelin "Nedīm"e ait olduğu tespit edilmiştir.

Şairi ve hangi divanda olduğu tespit edilen şiirlerin mecmuada yer almayan beyitlerine çalışmada yer verilmemiştir.

Şairi ve hangi divanda olduğu tespit edilen şiirlerin mecmuada yer alan ancak divan neşrinde bulunmayan beyitler dipnotta "Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)" şeklinde gösterilmiştir.

Divanlarda veya diğer çalışmalarda tespit edilen şiirlerin karşılaştırmaları yapılırken farklılıkları dipnotta kelimelerin aralarına ":" işareti koyarak gösterilmiştir.

Mecmuada yapılan karşılaştırmalarda şiirlerin mecmuadaki hâlleri esas alınarak divan yahut diğer çalışmalardaki beyit, bent ve mısraların sıra farklılıkları şu şekilde gösterilmiştir:

* Bu beyit divanda 5. sıradadır.

* Bu beyit divanda 3. sıradadır.

Karşılaştırmalı metinde doğrudan farklı yazılmış olan mısralar şu şekilde gösterilmiştir:

*Bu mısra divanda "Cebīnūj üzre ‘ aceb ‘ anberīn hilāl midir" şeklindedir.

Şiirlerde vezin aksaklıkları sebepleriyle birlikte dipnotta şu şekilde verilmiştir:

*Vezin aksamaktadır.

Metinde vezni ve anlamı tamamlama noktasında ek olarak gelecek kelime, bağlaç veya edatları metin tamiri usullerince köşeli parantezle gösterip dipnotta belirtilmemiştir:

* ‘ Uşşâķ-ı pāy-māl [ü] perīşān idüp gelür

Farsça şiirleri mecmua çalışmasında çalışmaya dahil edilmemiştir ancak şiirlerin tıpkıbasımlarını şiirin mecmuadaki sırasına uygun olacak şekilde çalışmaya dâhil edilmiştir.

Mecmua çalışmasında teknik sebeplerle okumakta zorluk çekilen yahut okunamayan kelime ve kelime grupları [...] şeklinde gösterilmiştir.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol

Metin çeviri yazıya MEB İslam Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi ile aktarılmıştır.

Çalışmanın konusu olan mecmua 15. ve 19. asırlar arasında yaşayan şairler ve onların şiirlerini barındırması nedeniyle metin kurulurken "Eski Anadolu Türkçesi" döneminin dil özellikleri korunmaya çalışılmıştır. Metinde dil içi bir birlik sağlamak ve bu istikrarı sürdürürebilmek amacıyla Prof. Dr. İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler"³ adlı çalışması ve bu çalışmada belirtilen imla özellikleri dikkate alınmaya çalışılmıştır.

Özel isimler "mekân, şahıs, eser vb." birden fazla anlama gelebilecek bir şekilde kullanılmış olsa da büyük harfle başlayarak yazılmış ancak sözcüğe gelen ekler kesme işareti ile ayrılmamıştır.

Büzülme yahut hece kaynaşması olarak adlandırılan "n' için, n'ola, n'idem, n'eyler" gibi ifadelerdeki ses olayı kesme işareti ile gösterilmiştir.

Veznin sağlanabilmesi için zihaf yapılması lazım gelen "Nābīyā, sāḳī-i" gibi sözcüklerde hecedeki hâl korunmuştur.

Aynı ifadenin birden çok kullanımlarında vezni bozmamak şartıyla mürettibin metindeki imlası esas alınmıştır: güzār-güzer, dehān-dehen vb.

Dolu, durdukça, durma, doğmadı, dokunsa, dolaşsın gibi kalın ünlüyle başlamakta olan birtakım sözcüklerin başındaki "d" sesinin "ṭ" sesi ile gösterildiği hallerde "ṭolu, ṭurdıḳca, ṭurma, ṭoḡmadı, ṭoḡunsa, ṭolaşsun" şeklindeki metindeki hâlleri esas alınmıştır.

Metinde "hemze" yahut "ye" harfleri ile yazılmış olan "ḥā'il, nā'il, mā'il" gibi kelimelerin yazımında belli bir standart yakalamak amacıyla hemze aşareti olan "ʾ" işaretinin kullanımı tercih edilmiştir.

³ İsmail Ünver, "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", Türkoloji Dergisi, C. 11, S. 1, İstanbul, 1993, s. 51-89.

Birden fazla şekilde okunmaya müsait olan "ayş-ıyş, aşk-ışk" gibi sözcüklerin imla birliği sağlanabilmesi amacıyla "aşk, ayş" şekillerinin kullanımı tercih edilmiştir.

Sonu çift ünsüzle biten "hatt, dürr" gibi sözcükler vezin gereğince tek/çift ünsüzle yazılması tercih edilmiştir.

Metinde bulunan kapalı e'ler imla özellikleri korunarak i'li şekilde kullanılması tercih edilmiştir: itdi, idelüm, virsün, didi vb.

Arapça ve Farsça ön eklerin kullanımında, eklerin kelimelerden "-" ile ayrılarak kullanılması tercih edilmiştir: bī-hūde, bī-pāyān vb.

Farsça sözcüklerde bulunan vâv-ı madûle denen sesler "v" ile gösterilmiştir: h^vāce, h^vāb itdūj, h^vār vb.

Yine Farsça sözcüklerde bulunan ve kısa ünlü olarak okunmakta olan vâv-ı mechûlelerin uzun ünlü olarak yazılması tercih edilmiştir: hōd, hōş vb.

Farsçadan gelen son eklerin kullanımı, kullanıldıkları kelimeye bitişik olacak şekilde tercih edilmiştir: mehveş, hūrveş, āyīneveş, gülzār, āteşzār vb.

Farsça kelimelerin tekrarlarına dair imlalarda kelimelerin arasına "-" işareti konması tercih edilmiştir: Ser-te-ser, dem-be-dem, dem-ā-dem, tā-be-seher vb.

Yine Farsça birleşik kelimelerin imlaları hususunda sıfat ve isimlerin yazımında kelimelerin arasında "-" işaretinin konması tercih edilmiştir: gāliye-sāyān, dil-mürde, cihān-tāb, endiše-güdāz, şeref-baḥş, kışsa-perdāz, cevāhir-feşān vb.

Farsça asılların öyle olmadığı hâlde Türkçede ünlü türemesine uğrayan sözcüklerin Farsça asıllarının kullanılması tercih edilmiştir: Āftāb-āfitāb, rūzgār-rūzigār, vb.

Ünsüz benzeşmesi kuralına uyulmayarak metnin imlasındaki ifade doğrudan çeviri yazıya aktarılmıştır: itdi, tıtdı, koparmışdı, komamışdır vb.

Metinde yönelme hâl ekinin okunuşunda redif yahut uyak dışında a'lı okunuş tercih edilmiş, redif ve uyakta ise ahenk unsurlarına göre kullanımı tercih edilmiştir: sitemkāra, yāra, nigāra, gam-güsāra vb.

Birleşik zamanlı fiillerin "-i ek fiili" ile yapılan hâllerinde metinde yazılış şekilleri ele alınarak bitişik yahut ayrı olmaları tercih edilmiştir: dir imiş, dimiş, āteş imiş vb.

Metinde zarf fiil eki olan "-ıp, ip, up, üp"ün "b" harfi ile yazılması hususunda p'li kullanım tercih edilmiştir: döküp, alıp, açıp, yanıp, olup

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 3: Transkripsiyon Tablosu

Harf	Transkripsiyon	Harf	Transkripsiyon
آ, ا	ā, a, e	ص	ş
ء	ʾ	ض	ž
ب	b	ط	ţ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك, ك	k
خ	ḫ	ك	ŋ
د	d	ل	l
ذ	ẓ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, o, ö, u, ü, ū
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	ى	y, ı, i, ī

Kaynak: Develi, Osmanlı Türkçesi Kılavuzu 1, s. 15.

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[1a]

Dīvān-ı ʿĀşım⁴

İsteşhabü'l-fakīr Meḥmed Emīn Yümnī

Kātib-zāde ʿan-ḥvācegān-ı

Dīvān-ı Hümāyūn

Meḥmed Emīn Yümnī⁵

[1b]

1⁶

NEF'Ī

[Kāşīde]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Sūḥen oldur ki bilā-vāşıta-i ṭab' -ı selīm
Ola maḳbūl-ı dil-i nādire-sencān-ı fehīm
- 2 Ya' nī ya vaḥy ola maẓmūnu anuḡ ya ilhām
Bunı faşl itmede aḥbāb ideler baḥş-i ʿazīm
- 3 ʿAkd-i gevher gibi manẓūm ola ṭab' a vārid
Çekmeye nāzım olan zaḥmet-i ḳayd-ı tanẓīm

⁴ Üstü karalanmış haldedir. Mecmu'anın içeriğinde Âşım mahlaslı şairin şiirlerinin çokluğu sebebiyle Âşım Dīvānı olarak isimlendirilmiş, daha sonra mecmua olduğu fark edilerek bu kısmın üzeri karalanmış olduğu düşünülmektedir.

⁵ Açıklamanın altına basılmış olan mühürde yazan isim.

⁶ Nef'î Dīvānı, K. 7 (62 Beyit), s. 43.

- 4 Silk-i tesbîh-i dil-i ‘arîf-i billâh gibi
Ola pür gevher-i esrâr-ı hüdâvend-i ‘alîm
- 5 Kim okursa ide feyz-i nefesi dünyâda
Neşr-i âşâr-ı dem-i nuṭk-ı Mesîhâ vü Kelîm
- 6 Âferîn ol sühan-ârâ-yı Nizâmî ṭab‘a
Ki ola fikri bu gûne dür-i i‘câzı nazîm
- 7 Böyle bir mu‘cîze-perdâz-ı maḥal-gûya sezâ
Olsa ger meclis-i irfân-ı İlâhîde nedîm
- 8 Söz midür ol ki ceb ü râst düşe ta‘biri⁷
Nice ma‘nâ-yı dürüstün boza bir lafz-ı saḳîm
- 9 Düşe bir semt-i ğarîbe reh-i fikr-i nazmı
Ne ṭarîk-ı revîş-i tâze ne vâdî-i ḳadîm
- 10 Çeke mażmûnını fehm itmede bir nûkte-şinâs
Ne ḳadar dikkat iderse o ḳadar renc-i eîm
- 11 Kendi fehm itse de biñ fikr ile bir nûktesini
Nuṭḳı ‘âciz ḳala yârâne idince tefhîm

⁷ ta‘biri: mażmûnı D.

- 12 Böyle shib shenn bundadur a llg kim
Sözi pest iken olur kendsi marr u ram⁸
- 13 zri mable geer yine gabet bunda
G-1 inf ile ger dinlese bir fehm-i selm
- 14 Vk  böyle kav zr ile ham olsa cihn
Yine olmaz birinn reddi kable tadm
- 15 Bu kadar nazma da mu ciz denilr böyle iken
Snf-1 ehl-i dil  tab a kerem ar-1 lem
- 16 Böyle kalursa eger rh-1 telf mesdd
Bu hua felek itmezse mkaft-1  amm
- [2a]
- 17 Bkr-i ma n daı bir tab a grnmez ne kadar
tse e  ru-1 endsesi  arz-1 zer  sm
- 18 Ttulum eylememi ol daı ddr  azz
Eylemi seyr-i cemline aly ta mm
- 19 Meyl-i ebkr-1 ma n kim⁹ ider bu demde
Olsa ger her biri bir hr-1 melek hy-1 besm

⁸ ram: zam D.

⁹ kim: ki D.

- 20 Çehre-perdâz-ı ʿ arūsân-ı sühnen ola meger
Kalem-i mâşıta-i luṭf-ı Şehenşâh-ı kerîm
- 21 Ol ki kilik-i¹⁰ kef-i iḥsân-ı gedâ-perveridür¹¹
Eyleyen şâhlara mülk-i cihânı taḫsîm
- 22 Ol ki itmiş yed-i ikbâline te ʿyîd-i ezel
Kâbza-i tîğ-ı cihân-gîr-i ḳazâyı teslîm
- 23 O hüdâvend-i muʿ azzam ki yazar elḳâbın
Levh-i taʿ zîme bu taʿ bîr ile kilik-i tekrîm
- 24 Destgîr-i ʿ aẓamet dâver-i dîn ü devlet
Revnaḳ-ı salṭanat ârâyiş-i tâc u dîhîm
- 25 Şüret-i cevher-i âyîne-i şunʿ -ı takdîr
Maʿ nî-i raḥmet ü luṭf u kerem-i Rabb-i raḥîm
- 26 Şemʿ -i hürşîd eşer encümen-i çâr erkân
Serv-i ṭâvûs hırâm-ı çemen-i heft iḳlîm
- 27 Şâh-ı Cem câh u felek kevkeb-i¹² Şulṭân Aḫmed
Ki ider kevkebe-i câhına dünyâ taʿ zîm

¹⁰ Ol ki kilik-i: ol kilik-i D.

¹¹ Gedâ-perveridür: fedâ-perveridir D.

¹² kevkeb-i: mertebe D.

- 28 Kahramān-ı felek evreng-i ‘adālet ki olur
 Bīm-i kahrıyla vücūd-ı sitem ü fitne ‘adīm
- 29 Rūy-ı bahtıyla cihān manzara-i hūrnişīn
 Būy-ı hulķıyla felek micmere-i nāfe şemīm
- 30 Āftāb efser-i iķbāline yektā gevher
 Āsmān ablāķ-ı cāhına zerendūde kerīm¹³
- 31 Ka‘be-i ‘işmetine nūr-ı Hudā şem‘-i harem
 Harem-i devletine perr-i hümā ferş-i harīm
- 32 Rūzgār itse eger¹⁴ kişver-i cūdunda sefer
 Āftāb olsa eger sāye-i cāhında muķīm
- 33 Biri tırduķca bulur kevkebe-i rüz-efzūn
 Biri gitdükce olur muğtenem-i nāz u na‘īm
- 34 Ebr-i kilki şadef-i keffini pür gevher ider
 Vaşf-ı baır-ı keremin her kim iderse terķīm
- 35 Keştī-i ‘āleme endīşesi bir lenger olur
 İtse bir şā‘ir eger medh-i vaķārın taşmīm

¹³ Kerīm: geçim D.

¹⁴ İtse eger: eylese ger D.

36 Çeşm-i düşmeden eger geçse hayāl-i tîğı
Merdüm-i dīdesi cevzā gibi olurdı dü nīm

[2b]

37 Luṭfi bir mertebe ki itse kefi desti eger
Resm-i cūd u keremi ebr-i bahāra ta' līm

38 Kīse-i ḡonca nice pūr-zer ise feyzinden
Kāse-i lālede bī-şebnem olurdı pūr-sīm

39 Ḳahrı bir mertebe kim¹⁵ olsa ger ednā şereri
Meş' al-efrūz-ı reh-i ḳāfile-i bād-ı nesīm

40 Ne gülistāne güzār eylese bir demde ider
Ḡonca vü lālesini aḥker-i sūzān-ı caḥīm

41 Āsmān dā'ire-i mülkini¹⁶ olurdı muḥīt
'Ālemi itse ihāṭā girih-i ḥalḳa-i mīm

42 Ṭab'ı bir āyīne-i rāst-nümādur ki girer
Anda bir şūrete 'aks-i elif ü peyker-i cīm

43 Kevkeb-i ṭālī' i ol mertebeden 'ālīdür
Ki yazup bildüre aḥkāmını ehl-i tencīm

¹⁵ Kim: ki D.

¹⁶ Mülküni: cāhını D.

- 44 ‘Adli ki memleket-ārā-yı cihāndur itse
Emn ü āsāyiş için ‘āleme fermān-ı ‘amīm
- 45 Def‘-i bīm-i dil-i ‘uşşāķ için eyler eşeri
Ķahramān-ı niĝeh-i ĝamze-i ħübānı ħalīm
- 46 Şāh-ı encüm sipehā māh-ı zemīn cilveĝehā
Ey Şehenşāh-ı Şüreyyā ‘alem-i heft iķlīm
- 47 Devletünĝde benüm ol ħusrev-i ma‘ nā kim¹⁷ ider
Ķuvvet-i ŧab‘uma Ĥallāk-ı Ma‘ ānī teslīm
- 48 Ķalemüm nāŧıķa-bend-i dehen-i siĝr ü füsün
Süĝenüm ‘uķde-ĝüşā-yı girih-i fikr-i ħakīm
- 49 Ķayd-ı taĝrīrüm ile pā-yı süĝan der-zencīr
Dāĝ-ı fermānum ile cephe-i endīşe vesīm
- 50 Eşer-i luŧf-ı kelāmumla aĝhibbā ħōş-dil
Yād-ı şemşīr-i zebānumla ‘adū pür-ĝam ü bīm
- 51 Feyz-i endīşe-i rengīnüm ile bād-ı şabā
İtse ger ĝeşŧ ü ĝüzār çemen-i bāĝ-ı na‘īm

¹⁷ Kim: ki D.

- 52 Hük-m-i fey-zin ider ol mertebe cārī ki döner
Şişe-i bāde-i gül-reng-e ḥabāb-ı tesnīm
- 53 Ṭab‘um ol baḥr-ı süḥendür ki kef-i mevci ṭutar
Penbeler içre nihān sübhā-i lü‘lū‘-i nazīm
- 54 Hızr-ı ser-çeşme-i nazmum ki bulur tāze ḥayāt
Reşḥa-i feyż-i nem-i ḥāmem ile ‘azm-i remīm
- 56 Büt-i nigār-ı ḥarem-i deyr-i ḥayālüm ki ḳomış
Bende bir sırr-ı eşer şun‘-ı ḥudāvend-i ḳadīm
- 57 Reşk-i kil-k-i kef-i mā‘nī olur alsam elüme
Deste çüb-ı teber-i büt-şiken-i İbrāhīm
- [3a]
- 58 Söz tamām oldı temeddüh nice bir ey Nef‘ī
Ḳadrün erbāb-ı dile sen mi idersin tefhīm
- 59 Ṭurma şimden gerü şıdḳ ile du‘āya el açup
Eyle deryūze-i dergāh-ı ḥudāvend-i kerīm
- 60 Feyz-i ilhām ile tā kim¹⁸ ola ehl-i nazmuḡ
Raḥm-i Meryem gibi ṭab‘ı şadef-i dūr-i yetīm

¹⁸ Kim: ki D.

61 Dür-i medhiyle müzeyyen ola silk-i eyyām
Gevher-i zātı ile faḥr ide tāc u dīhīm

62 Midḥat-i zātını fikr itmeyen ehl-i ṭab‘ uḡ
Ola endīṣesi nāhīd-i felek gibi ‘ aḡīm

2¹⁹

[NEF‘ İ]²⁰

[Kasīde]

[mef‘ ūlū fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilün]

- 1 Her ma‘ nā-i laṭīf ki cāndan niṣān virür
Ta‘ bīr idince ṭab‘ um anı nazma cān virür
- 2 Her nazm-ı dil-firīb ki benden şudūr ider
Lafzı cemāl-i şāhid-i ma‘ nāya ān virür
- 3 Her nükte-i ḥafī ki kelāmumda derc olur
Mażmūnı dest-i ‘ āleme bir dāstān virür
- 4 Ol siḥr-sāz-ı mu‘ cize-gūyum ki nuṭkumuḡ
Feyzi devāt u kilke zebān u dehān virür
- 5 Ol nāzım-ı le‘ālī-i nazmum ki şı‘ rimüḡ

¹⁹ Nef‘ ī Dīvānı, K. 4 (59 Beyit), s. 34.

²⁰ Kasīde 59 beyit olmasına rağmen yalnızca ilk 27 beyiti mecmu‘ ada mevcuttur. Mahlasın olduğu beyit bulunmamasına rağmen kasīdenin Nef‘ iye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

- Reşk-i cemāda t̄ab-ı cevāhir-feşān virür
- 6 Pākīzegū-yı nādire-sencüm ki her sözü
Şeh-nāme-i belāgate h̄üsn-i beyān virür
- 7 Vaşşāf-ı Muhteşem sühenüm ki kaşā'idüm
Şāhān-ı Cem şükūh-ı cihānbāna şān virür
- 8 Bir dānesini gevher-i silk-i kelāmumu
Maḥşūl-ı baḥr u kāna viren rāygān virür
- 9 Ṭab'um 'arūs-ı ma'nīye meşātalık ider
Endīšem āyīne kalemüm sürmedān virür
- 10 Hāmem ki ider nazmumu²¹ iḥyā midād ile
Āb-ı ḥayāta²² reşḥası rūḥ-ı revān virür
- 11 Bu iktidār-ı ṭab' ile ammā ne fā'ide
Sermāye-i taşavvūruma ğam ziyān virür
- 12 Bir dem murādum üstine devr eylemez felek
Āb istesem serāb-ı 'ademden nişān virür

²¹ ider nazmumu: nazmumu ider D.

²² Āb-ı ḥayāt-ı: Āb-ı ḥayāta D.

13 Destümde cām görse benüm ser-nigün olur²³

Nādāna sāgar istese rıtl-ı girān virür

14 İtdükce t̄ali‘ ümle recā-yı muvāfaḳat

Her va‘ de-i dürügına biḡ yıl zamān virür

[3b]

15 Her zūlmine taḥammül ider āşikāre dil

Ammā bu cevri cāna ‘ azāb-ı nihān virür

16 Bir şūḡ-ı şīve-kāra esīr itdi kim²⁴ beni

Ne öldürür cefāsı ne ḡamdan amān virür

17 Bir bī-vefā ki her dem esīrān-ı ‘ aşḡına

Dārū-yı şıḡḡati ecel-i mihribān virür

18 Hem uğramaz firāḡ ile ölsem de yanuma

Hem yolda rāst gelse kaçır baḡa yan virür

19 Baḡduḡca bir nigāh ile biḡ cān alur gözi

Hem yine şöyle ḡasta görünür ki cān virür

20 Çekdüḡce çeşmi ḡışm ile şemşīr-i ḡamzesün

‘ Uşşāḡa dehşet-i ḡazāb-ı Ḳahramān virür

²³ Olur: eder D.

²⁴ Kim: ki D.

- 21 Geh ahramn-ı emine ebr kemn unar
Geh Rstem-i nighına mjgn sinn virr
- 22 Httı ki zhir olsa gerek daı  leme
Hvf-i zhr-ı fitne-i hir zamn virr
- 23 La li ki rek-i htem-i Cemdr zamnede
Hkm-i nign-i pdieh-i ins  cn virr
- 24 Ol eh ki ferr-i batı ile tat-gh-ı Rm
Fer-i zemne mertebe-i smn virr
- 25 Ol eh ki em -i br-gehi dd u u leden
Leyl  nehra hil at-i nr u zcn²⁵ virr
- 26 Ol eh ki seyre ısa yanınca gtrmege
ar ftba tıg u hille kemn virr
- 27 Hn Amed ol eheneh-i devrn ki rzgr
 Adliyle dehre mjde-i emn  emn virr

²⁵ Zcn: duhn D.

²⁶ Nef  Dvnı, K. 53 (51 Beyit), s. 192.

NEF^ç 127

[Kaşide]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Girih-i gonca-i maşşūdumı çarç itmedi hall
Pence-i mihr-i cihān-tābı meger oldı eşell
- 2 Esmedi bād-ı himem toğmadı hūrşid-i kerem
Kaldı pejmürde vü efsürde gülistān-ı emel
- 3 Rūzgār itdi hebā berç-i hevā vü hevesi
Gülbün-i gülşen-i iqbāle dağı irmeden el
- 4 ĞAleme cām-ı şafā şundığı dem baña felek
Bir kadeh şunmadı kim²⁸ virmeye biğ dürlü kesel
- 5 El şafā cāmını aldıçca ele reşk ile ben
Hün-ı dil nüş iderüm bāde-i gül-gūna bedel
- 6 Dilde bünyād-ı serā-yı ğam u ğuşşa muhkem
Kalmadı kāh-ı şafādan meger āsar-ı talel
- [4a]
- 7 Benüm ol zār u perākende dil ü tab^ç u dimāğ
Ki felek eyledi aḥvālümü bir bir muhtell

²⁷ Kaşide 51 beyit olmasına rağmen yalnızca 36 beyiti mecmu'ada mevcuttur. Mahlasın olduğu beyit bulunmamasına rağmen kaşidenin Ne^f iye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

²⁸ Kim: ki D.

- 8 Hâtırım şâhsüvârın ğama cevân-geh
Meşrebüm tûrfa ğazâlân-ı belâya münhel
- 9 Kaatre-i eşküm ile rûy-ı zemîn tâze vü ter
Düde-i âhum ile çeşm-i kevâkib ekhel
- 10 İrmesün menzil-i maşşûda diye peyk-i heves
Ser-te-ser eşküm ider ' arşa-i dünyâyı dahal
- 11 Kevkeb-i tâli' ümün yok başa hüsn-i nazarı
Hışm ile şöyle bakar ki ider ızhâr-ı hıvel
- 12 Ka' r-ı târîk çeh-i ğamda beni yâ göremez
Dide-i baht-ı siyehkâruma ya indi sebel
- 13 Bilemem ben de sitâremde nedür bu kevkeb
Reşk iderler aña te'şîrde Mirrîh ü Zuhal
- 14 Nice yıl ' aksine dönse yine çarh-ı gerdân
Olmaya rişte-i dilden girih-i ğam münhall
- 15 Bu belâ ile ki tākāt komamışdur dilde
Bu felâketle ki ' âlemde benüm darb-ı meşel
- 16 Yine hâtırdâ tesellî bulunur bahtuğca

Görünür dilde bu ma^ç nā-yı laṭīf ü mücmel

17 Nice bir kevkeb-i baht ile bu baḥş ü ğavġā

Nice bir ṭāli^ç -i bed^ç ahd ile bī-hūde cedel

18 Dāġ-ı ḥırmān ile sīnem pür olursa yeridür

Tīġ-ı bī-dād çeküp ġam beni öldürse maḡal

19 Niçün ol fāzıl-ı devrāna varup arz itmem

Ki ide bir luṭf ile biḡ müşkülümü ol dem ḡall

20 Ol ki aḡkām-ı ḡaderden ne olursa zāhir

Naḡşı mir^ʾāt-ı zamīrinde görünür evvel

21 Ol ki eṭvār-ı felekden ne görürse münker

Döndürür^ç aksine ol an ḡomaz anı mühmel

22 Müftī-i maşrıḡ u maġrib ki ḡavī olmadadur

İctihādiyle anuḡ şer^ç -i nebiyy-i Mürsel

23 Muḡtedā-yı^ç ulemā²⁹ server-i ḡayl-i fuḡalā

Mültecā-yı vüzerā³⁰ dāver-i dīn faḡr-i milel

[4b]

²⁹ ^ç ulemā: vüzerā D.

³⁰ Vüzerā: ^ç ulemā D.

- 24 Hâkim-i maḥkeme-pîrâ-yı şerî‘ at ki bulur
Her dem emriyle meyân-ı ḥaḫ u bâtıl fayşal
- 25 Nev-bahâr-ı çemen-i bâğ-ı ‘ adâlet ki olamaz
Devr-i ‘ adlinde güşâde gül-i bostân-ı ḥiyel
- 26 İ‘tidâl istese ger ‘ adli umûr-ı dehre
Viremez bâd-ı ḥazân revnaḫ-ı gülzâra ḥalel
- 27 Hükmi bir mertebe cârî ki eger emr itse
Şöyle râm itmiş aḫa ‘ âlemi Ḥallâk-ı ezel
- 28 Çıka deryâ ser-i kuhsâra ḥılâf-ı mu‘tâd
Ser-fürû eyleye ğavvâs gibi baḫre cebel
- 29 Serverâ nâm-verâ fâzıl-ı ferḫunde dilâ
Ey ḥudâvend-i fuḫûl-i ‘ ulemâ-yı kümmel
- 30 Sensün ol fâzıl-ı bî-mişl ü mu‘âdil ki felek
Görmemişdür daḫı devr ideli senden efḫal
- 31 Mantıḫıḫ yine beyân itmege ḫâdirdür anı
Gitse maḫv olsa eger kâ‘ide-i naḫv ü ‘ ilel
- 32 Ḳadrün ol mertebe ki maş‘ad-ı i‘lâ-yı melek

Ṭā'ir-i devletine mehbiṭ-i dūn u esfel

33 Luṭfuṅ ol mertebe ki kār-geh-i 'ālemde

Ḳomadı 'illet ü eşbāba yeriyle medḥal

34 Yitürürdi yolını şubḥa çıkınca ḥūrşīd

Yaḳmasa bedreḳa-i rey-i münīrūṅ meş'al

35 Dūd-ı āḥ eyler idi āyīne-i çarḥı siyāḥ

Pertev-i ma' deletūṅ vurmasa aṅa şayḳal

36 Ḥaşre dek ḥāmemi vaşfuṅda³¹ iderdüm cārī

Sedd-i reh olmasa ger nūkte-i mā ḳall ü dell

4³²³³

NEF'Ī

[Ḳaşīde]

[fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn]

1 Benüm ol nādire-güyā³⁴ şā'ir-i ma' nā-perdāz

Reşḳ ider mertebe-i şī' rüme siḥr ü i' cāz

2 Feyz-baḥş olsa eger ṭab' -ı sūḥan-güyum olur

³¹ Vaşfuṅda: medhinde D.

³² Nef' ī Dīvānı, K. 57 (45 Beyit), s. 204.

³³ Kaşīde 45 beyit olmasına rağmen yalnızca ilk 40 beyiti mecmu'ada mevcuttur. (Bkz. Kaynakça)

³⁴ Güyā: gū D.

Kıışa-perdâz-ı ma'ânî şuver-i perde-i nâz³⁵

3 Şevk-i takrîrüm ile hâtır-ı mazmûn hurrem
Hüsn-i ta'birüm ile şahid-i ma' nâ şannâz

4 Şive-i nazmuma erbâb-ı fesâhat meftûn
Nağme-i kilküme kıânûn-ı belâgat dem-sâz

[5a]

5 Tab'-ı rüşen-güherüm âyîne-i şüret-i Çin
Bikr-i fikr-i sühenüm reşk-i 'arūsân-ı tırâz

6 Buldı şöhet o kadar hüsn ile bikr-i fikrüm
Ki aña tãlib olan istemez esbâb-ı cihâz

7 Oldı nâzik sühenüm Muhteşem ü 'Urfiden
N'ola reşk eyleseler Rûma 'Irâk u Şîrâz

8 'Ar ider almağa çengâline neşr-i felegi
Şayd için eylese şeh-bâz-ı hayâlüm pervâz

9 Nice şayyâd-ı sühen var ise devrümde n'ola
Bir midür hîç şikâr almada bâz u şahbâz³⁶

³⁵ Nâz: râz D.

³⁶ bâz u şahbaz: bâz şahbaz D.

- 10 Raḥş-ı endişem eger başlasa cevlāna çıkar
Evc-i eflāk-i ma' āniye ğubār-ı tek ü tāz
- 11 Beyt-i nazmumla şeref buldı zemīn-i eş'ār
Nitekim Ka' be-i hıttā-i iqlīm³⁷-i Hicāz
- 12 İderin³⁸ da' vā-yı tezvīrini haşmuñ ibtāl
Eylesem hücçet-i mażmūn-ı kelāmum ibrāz
- 13 Gelmedi dahı benüm gibi cihān-ı nazma
Devre āġāz ideli nüh felek-i dā'ire-sāz
- 14 Nükte-senc ü sühen-ārā vü ma' ānī-perver
Kıt' a-pīrāy u ğazel-ġū yu kaşīde-perdāz
- 15 Ya niçün vaşf idüp olmaya zebānum her dem
O şehenşāh-ı diyār-ı kereme vaḥy-tırāz
- 16 O hūner-mend-i hümā sāye ki isti' dādı
Eylemiş dāniş ü iz' ān u kemāli iḥrāz
- 17 Māh-ı mihr-efser ü encüm ḥaşem ü çarḥ-ı serīr
Şadr-ı dīn-perver ü ḥaşm-efken ü aḥbāb-nüvāz

³⁷ İqlīm: ekālīm D.

³⁸ İderin: ederüm D.

18 Ma' delectkîş ü kerem-pîşe Muḥammed Paşa
Revnaḳ-efrüz u şeref-baḫş-ı serîr-i i' zâz

19 Āsmân-pāye ḥudāvend-i cihân ki yaraşur
Eylese aḡa felek aḫlasını pāy-endâz

20 Sîreti şûret-i elṫâf-ı Ḥudāya ma' nâ
Ḥâḫır-ı ḥâzin-i esrâr-ı ḳazāya hem-râz

21 Evvel-i devleti eyyâm-ı zevâle encâm
Ġâyet-i himmeti devrân-ı kemâle âġâz

22 Rîze çîn-i ni' amı şofra-güşâ-yı himmet
İmtilâ-yı keremi dîv-i şikem-perver-i âz

[5b]

23 Nûkhet-i gülşen-i aḫlâḳı nesîm-i gülbîz
Berḳ-ı ebr-i ġazabı sâ' iḳa-i kûh-güdâz

24 Ḥıṫṫa-i câhıdur ol kişver-i bî-pāyân ki
İtseler andan eger mülk-i cihânı ifrâz

25 Bir mühendis yine farḳ eylemez noḳşânın
Ne ḳadar fenn-i mesâḫatda olursa mümtâz

26 Ḥükmi bir mertebe ki istese devründe olur

Āşiyān tūtmada şāhīn ü kebūter enbāz

27 İrse nehyinden eger  alem-i bālāya haber
Zühreye rişte-i tesbīh olur ebr-i³⁹ şiyem-sāz

28  Adli ger muhtesib-i kişver-i hūsn olsa dağı
Çeşm-i maḥmūr-ı bütān çekmez idi sāğar-ı nāz

29 Şanmanuz şa  şa  asıdur görünen hūrşīdūn
Ki olur anuğ ile her tarafa tāb-endāz

30 Her seher dehre tūlū  itmege āb-ı zer ile
Destine rey-i münīrinden alur ḥaṭṭ-ı cevāz

31 Āşafā baḥr-ı kefā gevher-i gerdūn şadefā
Ey nekūkār-ı melek-ḥulḳ u mekārīm-perdāz

32 Medḥūnī böyle mi eylerdüm eger ḥātırda
Olmasa āteş-i sūzān-ı ğam-ı endīşe-güdāz

33 Ah elinden felek süst-i qarār u  ahdūn
İtmedi baḥtum ile itdūgi va  dī-i⁴⁰ incāz

³⁹ Ebr-i: ebr

⁴⁰ va  di-i: va  di D.

- 34 Beni bir yerde esir itdi ki feryād itsem
Kimseden hālūme şefkatle işitmem āvāz
- 35 Bir vilāyette ki böyle biline qadr-i sühen
Anda eşrāf u aḥālī ya çoğ olmuş yāḥut az
- 36 Kām-yāb olmaya bir şā' ir-i 'ālī-meşreb
Kām-baḥş ola nice sifle-nihād-ı kec-bāz
- 37 Şem' -i nazmumla felek fer bula eṭrāfinda
Çarḫ urup itmeye pervāne-i himmet-pervāz
- 38 Dinlemez kimse niyāz eylemeyince tūtalum
Eylemiş nağmelerüñ muṭrib-ı ḥāmem şeh-nāz
- 39 Luṭfuñ olmasa taḥammül idemezdüm buña ben
İḥtiyār eyler idüm bir sefer-i dūr u dırāz
- 40 Ḥāl-i⁴¹ ma' lūm-ı şerīfūñ olıcaḫ şulṭānum
İtse Nef' ī n'ola 'özr ile kelāmun ī' cāz

[6a]

5⁴²

⁴¹ Ḥāl-i: ḥāl D.

⁴² Nef' ī Dīvānı, K. 50 (77 Beyit), s. 180.

NEF^c 74³

[Kaşide]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Meşreb-i ehl-i muḥabbetden alan lezzet-i kām
Ḥün-ı dil nūş ider olmazsa şarāb-ı gülfām
- 2 Gül gibi oldu ḥuṣūṣā ola cām-ı pür-mey
‘Aklı başında olan ‘ārif ider mi ārām
- 3 Başka bir ‘ālemi var bezm-i meyūñ ki anda
Görinür rind-i cihān dīde-i ḥōş-yāra müdām
- 4 Māye-i feyz-i ḥayāt-ı ebedī neşve-i mey
Menşe-i ḥikmet-i devr-i ezelī gerdiş-i cām
- 5 Bādedür zevḳini idrāk idene āb-ı ḥayāt
Mu‘ terifdür buña Ḥızr ile Sikender de tamām
- 6 Ola ben istedigüm bāde-i pür-feyz ammā
Ki neşātı getirür cāna cināndan peygām
- 7 Nice mey tāb-ı fūrūğ-ı ruḥ-ı māh-ı Naḥşeb
Nice mey pertev-i envār-ı dil-i ‘ārif-i cām

⁴³ Kasīde 77 beyit olmasına rağmen yalnızca ilk 34 beyiti mecmu‘ada mevcuttur. Mahlasın olduğu beyit bulunmamasına rağmen kasīdenin Neḥ’îye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

- 8 Nice mey dest-i Mesîhâda çeker sâğarını
Kalem alsa ele şüret-ger-i deyr-i ifhâm
- 9 Nice mey râyiha-i rûh-ı⁴⁴ fezâsından ider
Kudsiyân-ı felek-i ‘ âlem-i cân ‘ ıtr-ı meşâm
- 10 O mey-i encümen-efrûz-ı celî şa‘ şa‘ a kim⁴⁵
Virse hürşîd-i cihân-tâba eger tâbını dâm
- 11 Hiddet-i bârika-i pertev-i pür-nûrından
Düşe tâ çâh-ı ‘ amîk-ı ‘ ademe zulmet-i şâm
- 12 Çenber-i dâ’ire-i meclisi çarh-ı ‘ işret
Devr-i bezmi tarab âgâz u meserret encâm
- 13 Keyfî bir mertebe cünbiş dih-i istignâ ki
Meşelâ itmek için def‘ -i gumûm u âlâm
- 14 İçse bir kâtresini⁴⁶ Berhemen-i şad sâle
Bir olur seng-i mezâr ile yanında aşnâm
- 15 Çekse bir mest-i ser-endâz-ı mey-i nâkâmı
Cür‘ a-i câmını virmez Cem-i devrâna selâm

⁴⁴ rûh-ı: rûh D.

⁴⁵ Kim: ki D.

⁴⁶ Kâtresini: cûrasını D.

- 16 Getür ey sākī-i ferhunde-likā bu meyden
Cānı var ise disün şūfī-i dil-mürde hārām
- 17 Mest olup rāzumı keşf eyleyeyin⁴⁷ görsünler
Ne imiş nükte-i ser-beste-i sırr-ı ilhām
- 18 Dürc-i dilden çıkarup nice girān-māye güher
Vireyin silk-i dür-i baħr-ı ma' ānīye niżām
- [6b]
- 19 İdeyin medħine āğāz o kerīmü'ş-şānuğ
Ki ne gördi ne görür mişlini çeşm-i eyyām
- 20 O güzīde ħalef-i düde-i ādem ki ider
Cevher-i pākine ecrām u ' anāşır ikrām
- 21 O felek mesned-i meh-ṭālī' in⁴⁸ ħudsī-fitrat
O cihān dāver-i deryā-kerem ü ebr-i in' ām
- 22 Baħşış-āmüz-ı himem ħavşala-süz-ı ħıssat
Kīse-perdāz-ı kerem kāfile-sālār-ı kirām
- 23 Müşterī re'y ü 'Uṭārid ħalem ü mih-āsār
Arş temkīn ü ħazā temşiyet ü çarħ-aħkām

⁴⁷ Eyleyeyin: eyleyeyim

⁴⁸ Ṭal'at-ı: ṭal'at u

- 24 Mültecā-yı vüzerā şadr-ı kibār-ı ‘ulemā
Kām-kār-ı fużalā faḥr-ı mevālī-i ‘izām
- 25 Hādī-i vādī-i dīn bedreḳa-i rāh-ı yaḳīn
Peyrev-i müctehidīn ḥazret-i Şeyḫü’l-islām
- 26 Şadr-ı Cem pāye ki cemmāze-keşān-ı eflāk
Eylemiş kā’id-i iḳbāline teslīm-i zimām
- 27 Āstīn-i keremi kīse-i erzāḳ-ı cihān
Āstān-ı ḥaremi ḳible-i ḥācāt-ı enām
- 28 Luṭf-ı ṭab‘ı şeref-i ‘aḳl-ı mücerred gibi ḥāşş
Feyz-i desti kerem-i ebr-i bahārī gibi ‘ām
- 29 Düşse ger ḥāke nem-i ebr-i bahār-ı luṭfi
Kesb-i rūḥ eyler idi zīr-i zemīnde ecsām
- 30 Ger toḳunsa felege şadme-i dest-i ḳahrı
Dökülürdi yere hep cevher-i tīḡ-ı Behrām
- 31 Nükhet-i nāfe-güşā-yı çemen-i ḥulḳını ger
İtseler ḡāliye-sāyān-ı bahār istişmām
- 32 ‘İrşuz olmaḡ için bezm-i güle daḡı nesīm

Hāven-i lālede saḥḥ itmez idi ʿanber-i ḥām

- 33 Ser-te-ser sāye-i ʿadlinde uyurdu ʿālem
Şıyt-ı iclāli ḳosa çeşm-i kevākibde menām
- 34 Re ʿyi bir mertebe rūşen ki yazarken vaşfın
Şem ʿa gālib görünür şu ʿle-i nevk-i aḳlām

6⁴⁹

TĀRĪḤ-İ CĪSR-İ CEDĪD

[mefā ʿ ilün mefā ʿ ilün mefā ʿ ilün mefā ʿ ilün]

- 1 Deñizden geçmeli köpri müceddid yapıdı Maḥmūd Ḥan

7⁵⁰

TĀRĪḤ

[fā ʿ ilātün fā ʿ ilātün fā ʿ ilātün fā ʿ ilün]

- 1 Pādişāh Beglerbeğinde yapıdı bir sāḥil-serāy

[7a]

8⁵¹

SĀMĪ

[Ġazel]

[mefā ʿ ilün fe ʿ ilātün mefā ʿ ilün fe ʿ ilün]

- 1 Cebīnine o perī zülf-i müşksā aşmış

⁴⁹ Tarihın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁰ Tarihın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵¹ Sāmī Dīvānı, G. 58 (7 Beyit), s. 329.

Ser-i felâket-i ‘ uşşâka bir belâ aşmış

2 Degül surîn ü miyân şun‘ -ı çire-dest-i ħasen

O mû-yı nâzüke bir beyzâ-i hümâ aşmış

3 Felekde şems ü kamer şanma âh-ı şu‘ le-ħurüş⁵²

O köhne saķfa dü-ķandîl-i pür-ziyâ aşmış

4 Verâ-yı perdeden işbât-ı müdde‘ â müşkil

O da‘ vâ-i eceli⁵³ ħâkim-i ķazâ aşmış

5 Dimez k’ olur o ki her-heft-kerde-i idbâr

‘ Arûs-ı câhına mengüş-ı i‘ tibâr⁵⁴ aşmış

6 Şühüd-ı ‘ âlem-i vaĥdet ne mümkin ey **Sâmî**

Vücüd-ı çeşm-i dile perde-i ħafâ aşmış

9⁵⁵

SÂMÎ

[Ġazel]

[me‘ ũlü fâ‘ ilâtü mefâ‘ ilü fâ‘ ilün]

1 Ĥaţţ-ı lebün ki mısrâ‘ -ı şîrîn⁵⁶ me’aldür

⁵² Furüş: ħurüş D.

⁵³ Eceli: emeli D.

⁵⁴ i‘ tibâr: i‘ tinâ D.

⁵⁵ Sâmi Dîvânı, G. 25 (7 Beyit), s. 309.

⁵⁶ Şîrîn: zîb-i D.

İhām-ı büse itse anda dīvānda ne rengīn hayāldür

2 Dil kavı-ı ebruvānı elinden neler çeker
Seyr eyle kıadd-ı ham-şudemi aña dāldür

3 Eyler şikeste murğ-ı dilün perr ü bālini
Ol tıfl-ı nev-resīde dimez kim vebāldür

4 Ol naıv-ı ‘ işve her ne kıadar ser-keş olsa da
Bār-ı niyāz ile egilür ihtimāldür

5 Zann itme jāledür görinen rüy-ı yārda
Güller çemende ğarķ-ı hoy-ı infī‘ āldür

6 **Sāmī** ümīd-ı cām-ı Cem itmez gedā-yı ‘ aşķ
Memnün-ı bāde-ıh^vārī-ı köhne-sifāldür

10⁵⁷

TĀRĪĦ

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

1 Muştafā mā’ il ola nā’ il-ı feyz-ı dārına

11⁵⁸

⁵⁷ Tarihin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁸ Bu gazel Sebzī mahlaslı şairin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

SEBZĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 O gül-ruḥsārüm eylerse n'ola ḥazḏ-ı çeşm-i pür-nemden
Belī taḥşīl-i ḥandānī kıllur gül feyz-i şeb-nemden
- 2 Getür ḥāk-i mezārın tütüyāyı çeşm-i mestān it
Şabā luḥf it yolun düşdükce gāhī merḩad-i Cemden
- 3 Getürdün büy-ı zülfi-i 'anberīni cāna luḥf itdün
Şabā bu ḥidmeti itmiş degildün devr-i Ādemden
- 4 Bugün düzaḩ 'azābın şöyle taḩḩık itdi vā' iz kim
ḩıyās itdüm ki anı şimdi çıkmışdur cehennemden

[7b]

- 5 Seg aḡyār ile nüş-ı cām-ı gül-reng itmede her dem
Dil-i **Sebzī** n'ola ḩurtulmasın āh-ı dem-ā-demden

12⁵⁹

VECDĪ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Çarḩa kim sāye-i mihr-i ruḩ-ı dilber düşdi
Şermle pertev-i meh ḩāke ber-ā-ber düşdi

⁵⁹ Vecdī Dīvānı, G. 67 (6 Beyit), s. 127.

- 2 Dem-i hayretde perīşān dile şeb rūz oldu
‘Akla kim hātıra-i zūlf-i mu‘ anber düşdi
- 3 Başdı gülzāra kadem nāz ile ol serv-i hūrām
Sīnede⁶⁰ cān u dili ferş idecek yer düşdi
- 4 Ruḥ-ı şerminde⁶¹ degildür ‘araḫ ol gonca-i nāz
Gül-i pūr-şebnem-i rengīni görüp ter düşdi
- 5 Şeh-i nazmuḡ yine feyz-i nazarından **Vecdī**
Baḫr-ı endīşeme bī-ḫad dūr ü gevher düşdi

13⁶²

RĀMĪ

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 Biz ol āşıqlaruz kim derdümüz merhem ḫabūl itmez
O gülzārın ki āteşdür güli şebnem ḫabūl itmez
- 2 Sifāl-i köhneden nūş-ı meye mu‘ tād olan rinde
Mücevher cāmını biḡ kerre şunsa Cem ḫabūl itmez
- 3 Sirişk-i çeşm-i nīl-i Mısra mümkin mi ḫıyās itmek
Bu bir deryā-yı pūr-ḫündür ki bīş ü kem ḫabūl itmez

⁶⁰ Sīnede: Sīne-i D.

⁶¹ Şerminde: pākine D.

⁶² Rāmī mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

4 N'ola ben çekdiğüm cevr ü cefâyı yâr bilmezmiş
Nihâl-i tâzedür bār-ı girân hem qabûl itmez

5 Gül-i rengîn-i ruhsârı o naql-i gülşen-i hüsün
O deqlü tâze vü terdür ki **Râmî** şem qabûl itmez

14⁶³

[Müfred]

[fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün]

1 Rişte-i cân ile ol Yüsufa tâlib olanu
'Âkıbet seyredesiz ipligi bâzâra çıkar

15⁶⁴

VESİM

[Gazel]

[mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün]

1 Küşâde ebruvânunda iki berceste mışrâ' dur
Ser-i dīvân-ı hüsni behcete bir hûb maqla' dur

2 Hıaql-ı püşti lebüni ya olmış aña mışrâ' -ı diger
Rubâ' iden ya beyt-i şânî yâhûd hüsni maqla' dur

3 Niğâh-ı âşinâdur çeşmüne mâ' nî bîgâneler

⁶³ Beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶⁴ Vesim mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Şāf-ı müjgānlaruñ maẓmūnı dil-keş bir muraqqā' dur

- 4 Dehen [ü] la' lile gūyā nişān-ı intihābıdur
O leblerle dūr-i dendānları naẓm-ı muraşsa' dur

[8a]

- 5 O gīsūlar ʔavīlü'z-zeyl bir şi' r-i müselseldür
Hıa-ı nev-hīzūñ aña müstezād ammā muqatta' dur

- 6 Beyāz-ı gerdenüñde hāl-i müşkīn noqta-i müfred
Nihāl-i qāmetüñ şānīsı yoq āzāde mışrā' dur

- 7 Sezādur dinse mir 'āt-ı cemāl ol sīne-i şāfa
O zerrīn dügmeler menşūr-ı fihristin mülemma' dur

- 8 Miyān-ı beyt kim tārīk-i ma' nī lafz-ı pīçide
Mu' aqqad hall-i müşkil bir mu' ammā-yı muşanna' dur

- 9 Ser-ā-pā şāhid-i nazmum gibi ol şūh mevzūndur
Vesīmā ma' nī-i rüşen ze-maṭla' tā-be maqta' dur

16⁶⁵

VECDİ

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

- 1 Tā kim haṭuñ ey mäh-ı cebīnüm yüze çıkdı

⁶⁵ Vecdī Dīvānı, G. 70 (6 Beyit), s. 130.

Esrār-ı dil-i nār-ı hazīnüm yüze çıkdı

2 Ruhsāruña haṭ geldüğine ağlama ammā

Baḥt-ı siyeh-i sır-be-kemīnem yüze çıkdı

3 Ay ğamze şaķın fitne-i haṭṭuñda⁶⁶ bulunma

Tīĝ-i ğađab ū hañçer-i kīnüm yüze çıkdı

4 ^ç Aşķ⁶⁷ eyledi rüsvā beni⁶⁸ haṭṭunla beni haṭf

Ebkār-ı⁶⁹ niḥān-hāne-nişīnüm yüze çıkdı

5 Cüş itdi hevā-yı haṭ ile baḥr-ı ṭabī^ç at

Vecdī yine bir dūr-i şemīnüm yüze çıkdı

17⁷⁰

[Beyt]

[Müfred]

[fe^ç ilātün fe^ç ilātün fe^ç ilātün fe^ç ilün]

1 Haṭṭ-ı şeb-rengi gelince o mehūñ gül yüzine

Didi ^ç uşşāķa güzellik geceñüz ḥayr olsun

⁶⁶ Haṭṭuñda: haṭṭında D.

⁶⁷ ^ç Aşķ: eşķ D.

⁶⁸ Beni: ğam-ı D.

⁶⁹ Ebkār-ı: İnkār-ı D.

⁷⁰ Beyitin kime ait olduĝu tespit edilememiştir.

18⁷¹

ŞEFİK

[Gazel]

[mef^ʿ ūlü mefā^ʿ ilü mefā^ʿ ilü fe^ʿ ūlün]

- 1 Göstermez iseñ sâhili fülk-i dile yâ Rab
Emvâc-ı yem-i hayrete ver fâşıla yâ Rab
- 2 Ser-menzil-i maşşudı görür dīde ʿ aṭā kıł
Pây-ı talebüm eyleme bī-ābīle yâ Rab
- 3 Tā çend hevâ-yı dem-i vaşliyle o servün
İklīm-i süveydāya düşe zelzele yâ Rab
- 4 Ārāyiş-i cismiyle velī itme muşayyed
Pā-beste koma raşşumı bendün ile yâ Rab
- 5 Tevfikünji faşluñla Şefikāya refik et
Bu vādī-i ğamda koma bī-kāfile yâ Rab

19⁷²

[NĀBĪ]

Beyt

[Müfred]

⁷¹ Şefik mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

⁷² Nābī Dīvānı, Müf. 67, s. 1143.

[mef'ülü fâ'ilätü mefâ'ilü fâ'ilün]

- 1 Açdum metâ' -i rāzumı bir terzi şūhına
Çok ölçdi biçdi gördi ki çıkmaz teñükledi

20⁷³

ŞEFİK

[Gazel]

[mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün]

- 1 Ser-â-ser târ-ı gül-gün câmesi târ-ı reg-i güldür
Anuñçün ol gülün naqş-ı libâsı çeşm-i bülbüldür

- 2 Olaldan sîne sūzân âteş-i reng-i 'izârıyla
Çıkan hep şu' leāsâ dūd-ı dilden nūkhet-i güldür

[8b]

- 3 Hārīm-i bāğ-ı şīven-hīz-i 'aşkı görmedüm ancak
Hās ü hār-ı ser-i dīvārı hep müjgân-ı bülbüldür

- 4 Olup sevdâ-yı zülfi dīdeme h'vâb-ı perīşānī
Müjem gūyâ sifâl içre yeşermiş nāy-ı sūnbüldür

- 5 Şefikâ vaşf-ı la' l-i yâr ile ruhsâr-ı ma' nīye
Midād-ı âteşinüm gāze-i keyfiyyet-i müldür

⁷³ Şefik mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

21⁷⁴

ŞEFİK

[Gazel]

[mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün]

- 1 O şîr-h^vâreye eylerse intisâb şarâb
Olur piyâlesine şîr-i mâh-tâb şarâb
- 2 Olurdı şüşe-i tâki nihâl-i gülşen-i Tûr
Olaydı ol bütûñ 'aksiyle şu' le-tâb şarâb
- 3 Kâlurdı maşşere dek mest ü bî-'aql bi'z-zât
İçeydi bezm-i nigâhında ger şarâb şarâb
- 4 Hezâr-ı mestiyüm ol goncanuñ ki bezminde
Tutar piyâle-i şeb-nemle âftâb şarâb
- 5 Hâbâb şanmañ idüp vaz'-ı şîşe-i inbîk
İder terâviş-i verd-i ruñun gül-âb şarâb
- 6 Nedîm-i gonca-lebândur 'aceb mi olsa Şefîk
Gül-i riyâz-ı temennâ-yı şeyh ü şâb şarâb

⁷⁴ Şefîk mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

22⁷⁵

ŞEFİK

[Gazel]

[mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün]

- 1 Bu nuş u pend ile zâhid riyâ degil mi murâd
Riyâdan 'âşık-ı zâra ezâ degil mi murâd
- 2 Koy a temeddüh-i ğilmân u hûrı ey vâ' iz
Hakîkate bakıcak dil-rubâ degil mi murâd
- 3 O ğonca la' li öpölmekden olmasın dil teng
Ki bir laţife-i şîrîn-edâ degil mi murâd
- 4 Esîr-i keş-me-keş-i intizârı olsun dil
Zamân-ı vaşluğı va' d et cefâ degil mi murâd
- 5 Şafâ-yı vaşluğı kurbâniyâna va' d itmiş
Şefîk bu girye ne yoğsa sağa degil mi murâd

23⁷⁶

Beyt

[Müfred]

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

⁷⁵ Şefik mahlaslı şairlerin divanında rastlanmamıştır. Ancak mecmualarda tespit edilerek şairin kimliğine ulaşılmıştır. (Selçuk, 2015)

⁷⁶ Beytin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

- 1 Ey ecel çün cān alursan al raqībūñ cānını
Hem senūñ işūñ biter hem haylī hīdmetdür saña

24⁷⁷

VECDĪ

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Bāde kim dāğ-ı dil-i endīşedür her kaçresi
Āfet-i 'aql-ı Felātūn-pīşedür her kaçresi
- 2 Hūn-ı germ-i dil ki cām-ı dīdeden rīzān olur
Āteş-i reşk-i derūn-ı şīşedür her kaçresi
- 3 Bī-sütūnda āb-ı rū-yı himmet-i Ferhādı gör
Kim şonı pīşānī-i ser-tīşedür her kaçresi
- 4 Bülbül-i pür-sūzuñ ey gül dökme kanın kim anuñ
Dāğ-ı pāy-ı gülbün-i nev-rīşedür her kaçresi

[9a]

- 5 Vaşf-ı haţf-ı yārda **Vecdī** midādı kilkinūñ
Āfet-i 'aql-ı Felātūn-pīşedür her kaçresi

25⁷⁸

⁷⁷ Vecdī Dīvānı, G. 72 (6 Beyit), s. 132.

⁷⁸ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

ز کلکین امدی بنیسه که ملک چیه فروریزد
میانه بکشا که از ه سواکل و نسریه فروریزد
چه خوشتر زیه که عاشقه حسنه باشد از عفو قلد
ز کلزار اید و کل بر سر عاشقه فروریزد
ز کرده جوقانده غلام شسته کاکل
هزاره نادر سربسته از ه چیه فروریزد

زبانده است ترک مده که هنگام سینه گفته عارضه
بصوفانی عجب بن کنه ز کیمه فروریزد
دکرا ز لب جو میخوامی **نغانی** زیه غزل گفته
ترا بسه بنیسن ایسه در هاکه در کیمه فروریزد

2679

عارضه ایسه با فخر یا لاله خور ایسه این
خال یا تخم امید یا عاشقه میشد ایسه این
زلفی از صوره دلها بر اور کسه کرد
یا بار بی خزانه یا محبت سارا ایسه این

⁷⁹ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

فتنه روز قیامت در رکابش می رود
همیشه حسد بند اقبال یا با لاست این
نیمه ممکنه فکر زلفش را بر او می زد
می شود هر روز از قوه ریشش نور است
گره خورشید را بنید زیر بای خویش
ابد و چشمش نمک در وجه بی پروا کس
از دیدن زبانی خط **ص** از او می شود
جوهر بر چشم و یا بشود استغفار است

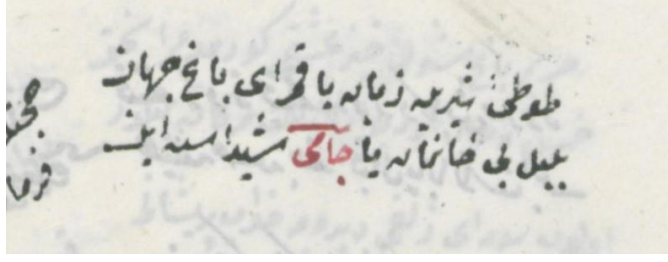
27⁸⁰

عاشقانه ای که با تو یا لاله خوانم این
یا شمع شمع یا اینه در لاست این

قلمش ای که با الف یا سرو یا تخیل مراد
یا مکمل کلامه یا باغ جهان را رسیده این

روی تو خورشید تا با سینه یا ماه امید
یا فرشته یا پری یا موی خبی بروا کس این
چشم حاد کس به با الهوسه یا صیقل خلق
یا در و بدام ترا سینه یا ز کس شهرت کس این
زلف تو زنجیر یا قلوب یا مشک خفته
سنبلی تر یا سینه یا عنبر ما را رسیده این

⁸⁰ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

28⁸¹

Beyt

[Müfred]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Baña bir bñse ahd itdñy kefil oldı leb-i la' lñy
Eger luřf ile vermezsın olurum ben kefilñmden

[9b]

29⁸²

NĀBĪ

[Ġazel]

[fe' ilātñn fe' ilātñn fe' ilātñn fe' ilñn]

- 1 Nedür ey řñh bu beyhñde ġazab n'oldı řañā
Meřrebñy dñřmen-i nāz idi ' aceb n'oldı řañā
- 2 Virmemiřsin şıtalum ruşşat-ı āġñř-ı viřāl
Varmāġa meclis-i āġyāra sebeb n'oldı řañā
- 3 Cāme-ñvāb iře bıraķduy beni ey mihr-i mñnīr

⁸¹ Beyitin kime ait olduġu tespit edilememiştir.

⁸² Nābī Dīvānı, G. 5 (5 Beyit), s. 394.

urmaduğ āk olıcağ perde-i Şeb n'oldı Őađa

4 Ne girersin araya yāra niyāz itdükde
anı ey girye mūrā' āt-ı edeb n'oldı Őađa

5 Olduđ ey hāme-i **Nābī** katı ođdan hāmūŐ
Bilmem ey zemzeme pīrāy-ı arab n'oldı Őađa

30⁸³

NĀBĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn]

1 Giryān iseğ ey dil n'ola cānāne bizümdür
Bağr-i ğamuz ol gevher-i yek-dāne bizümdür

2 Őūfī senüđ olsun yūri var gerdiŐ-i tesbīh
Biz rindlerüz gerdiş-i peymāne bizümdür

3 Hücetle senüğdür bilürüz Őavma' a zāhid
Fermān-ı Şeh-i ' aŐđ-ile mey-hāne bizümdür

4 Peymāne Őümār olmağıün lāzım olursa
Senden ekerüz sūbħa-i Őad-dāne bizümdür

⁸³ Nābī Dīvānı, G. 224 (7 Beyit), s. 557.

- 5 Kimdür bizi men' eyleyecek bāğ-ı cināndan
Mevrūş-ı pederdür girerüz hāne bizümdür
- 6 Deryā⁸⁴ o olaşsun serine mihr-i münīrūn
Biz şem' a-i bezmüz per-i pervāne bizümdür
- 7 'Al olsa şaf-ārā-yı huşūmet bize Nābī
am çekmezüz andan dil-i dīvāne bizümdür

31⁸⁵

CĀNĪB

TĀRĪ-İ MEVLEV-HĀNE-İ KŪTAHYA

[Müfred]

[mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn]

- 1 Hītām-ı müjdesi geldi baa Cānib⁸⁶ didüm tārī
Binā-yı pür-şafā oldu bu Mevlev-hāne-i zībā

32⁸⁷

NĀBĪ

[azel]

[mefā' ilūn fe' ilātūn mefā' ilūn fe' ilātūn]

- 1 Dili ne nā'il-i zev-i vişāl-i yār idebildük

⁸⁴ Deryā: Harba D.

⁸⁵ Cānib mahlaslı bir dīvān şairine ulaşılamamıştır.

⁸⁶ Anlam bakımından tarihin şairi olarak görünse de mecmuanın genel özelliklerine uygun olarak mahlas kırmızı mürekkeple yazılmamıştır.

⁸⁷ Nābī Dīvānı, G. 450 (5 Beyit), s. 855.

Ne k̄ā' il-i elem-i künc-i intizār idebildük

2 Recā-yı vaşl ile ol şāha ' arz-ı h̄āller itdük
Ne bir maḥalli didürdük ne der-kenār idebildük

3 Bizi miyāne-i ḥavf u recāya atdı muḥabbet
Ne saḫladuḫ ḡam-ı ' aşkı ne āşikār idebildük

4 Bir āfet ile ne ser-germ olup ne būsesin alduḫ
Ne bir nihāl bitürdük ne mīve-dār idebildük

[10a]

5 Gehī vişālin aḫup ḡāh⁸⁸ bīm-i hicrini Nābī
Ne yārdan geçebildük ne iḫtiyār idebildük

33⁸⁹

NĀBĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn]

1 Ey nāme sen ol māh-liḫādan mı gelürsin
Ey hüdhüd-i ümmīd Sebādan mı gelürsin

2 Ālūde-i ḫündür yine dāmān u girībān
Ey ḡamze-i ḫūn-ḫvār ḡazādan mı gelürsin

⁸⁸ Üstü karalanmış halde “kāh bīm-i hicrini” yazmaktadır

⁸⁹ Nābī Dīvānı, G. 654 (10 Beyit), s. 557.

- 3 Teşrîfe bu şeb va' di var ol şem'-i ümîdün
Ey h'vâb-ı siyeh-baht ' işâdan mı gelürsin
- 4 Şevkuñ var alup şatmağa erbâb-ı niyâzı
Südâgeri-i sūķ-ı Minâdan mı gelürsin⁹⁰
- 5 Bu secde-i bî-hüde nedür her kademünde
Ey hâme-i bî-mağz-liķâdan mı gelürsin
- 6 Her bir bün-i müyuñdan aķar âb-ı leţâfet
Deryâ-yı melâhatde şinâdan mı gelürsin
- 7 İtmiş saña dil-ķastelerün hâleti te'sîr
Ey çeşm-i siyeh dârü's-şifâdan mı gelürsin
- 8 Vâ' iz bizi taķvîf ile teşvîşe düşürme
Sen maķkeme-i rûz-ı cezâdan mı gelürsin
- 9 Bilsem ne içün varmış idün kūyına ey eşk
Taķrîk-i ğazabdan mı recâdan mı gelürsin
- 10 **Nâbî** ğazeli gibi hōş-âyendeligün var
Ey bād-ı revân-baķş Ruhâdan mı gelürsin

⁹⁰ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmış olup yine bu gazele ait olduğu tespit edilmiştir.

34⁹¹

[TĀRİH-İ PERTEV PAŞA]

PERTEV PAŞA

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Kadem başdı zemīne pīr ola sulṭān Nizāme'd-dīn

35⁹²

[TĀRİH-İ LEYLĀ HĀNIM]

LEYLĀ HĀNIM

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Bu gūne zīb virdi maḳdem-i sulṭān Nizāme'd-dīn

36⁹³

NĀBĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Güzergāh-i fenā oldığına āhir libās-ı ten
İder her bir güzerde bir işāret dīde-i süzen
- 2 Hemān sen müstaḳīm ol çarḫ-i kec-revden hirās itme
Maḳām-ı rāsta virmez ḫalel kec-bīnī-i ney-zen
- 3 Gör istiḫkāmını 'aczüñ ki yıḳsa zelzele dehri

⁹¹ Tāriḫ-i Pertev Paşa başlığı ile verilmiştir.

⁹² Tāriḫ-i Leylā Hānım başlığı ile verilmiştir.

⁹³ Nābī Dīvānı, G. 558 (10 Beyit), s. 791.

Yıkılmaz hürde gendümden yapılmış günbed-i hürmen

4 Olur taḥzīre bā^ç iş düşmen ammā dost ta^ç zīre
Baḡa nāfi^ç gelür tedkīḡ olunsa dost düşmenden

5 İdüp ol rūy-ı āteşnāk ile secde dimezsın kim
Yanar seccādenüḡ naḡşundaki ḡandīl-i bī-revgān

6 Görüp a^ç lāyı ednāya ḡaḡāretle niḡāh itme
Ne ḡādir itmege zer mevḡi^ç inde itdüḡin āhen

[10b]

7 Biri āb u biri āteşle her nā-pāki pāk eyler
Ṭahāret virmede ednā degül germ-ābeden gülḡan

8 Meger imdād ide feyz-i İlähī ḡaybdan yoḡsa
Ṭayanmaz bir muḡālif rüzḡāra şevket-i gülşen

9 Sevād-ı cürm ile feyz-i Ḥudādan nā-ümīd olma
Ziyā-yı āftāba māni^ç olmaz āhen-i revzen

10 N'olaydı olmayaydı perde-i ḡ^vāb-ı ^ç adem şanup
İdeydi Nābīyā tāze ma^ç ānī dīdesin rūşen

37⁹⁴

⁹⁴ Nābī Dīvānı, G. 621 (5 Beyit), s. 834.

NĀBĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Cefā gördük o naḥl-i nāz-perverden vefā dirken
Bizümle 'āķıbet bīgāne çıķdı āşınā dirken
- 2 Göñül bir cām-ı jeng-ālūde döndi köhne revzende
Zamān ile aḡa āyīne-i 'ālem-nümā dirken
- 3 Bizümle hep zebān-ı ḡançer ile söyleşür şimdi
Ser-i rehde düçār oldıķca evvel merḡabā dirken
- 4 Ne deñlü ıztırāb itdükse ol deñlü esīr oldıķ
Bulayduķ zülf-i çīni çīn-i dilberden rehā dirken
- 5 Ne lāzımdur düşürmek şı' ri Nābī kayd-ı iğlāķa
Bu deñlü bī-tekellüf sāde şı' r-i dil-güşā dirken

38⁹⁵ 96

NĀBĪ

[Taḡmīs]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

I

⁹⁵ Nābī Dīvānı, Th. 3 (5 Bend), s. 147.

⁹⁶ Bahāyī mahlaslı şairlerin “būlbül” redifli gazeline her beyitin iki mısrası arasına üçer mısra ekleyerek yapılmıştır.

Fiġān itmek midür āyīn-i māder-zāduġ ey bülbül
Ki gitmez gülşene varsaġ da feryāduġ ey bülbül
Müdārādur gibi aġyār ile mu‘ tāduġ ey bülbül
Hirāsān olmasa gülden dil-i nā-şāduġ ey bülbül
Neler eylerdi ħāra āh-ı āteş-zāduġ ey bülbül

II

Nevā-perdāzısun faşl-ı bahāruġ⁹⁷ şaġn-ı gülzāruġ
‘ Aceb şūrīdedür inkār olunmaz ħüsn-i eṭvāruġ
Degül ħālī eşerden āh-ı serdüġ çeşm-i bī-dāruġ
Dil-i dil-dārı nerm itmiş işitdüm nāle vü zāruġ
‘ Aceb kim taşā te’şīr eylemiş feryāduġ ey bülbül

III

Fiġān-ı ehl-i ħālet nerm iderken ħāṭır-ı yarı
Niyāz erbābınuġ te’şīr iderken nāle vü zārı
‘ Aceb bilsem neden sūz-ı derūnuġ eylemez kārı
Ne teşhīr itdi gülzārı ne urdı āteşe ħārı
Yine ṭurmaz oġursın rüz u şeb evrāduġ ey bülbül

IV

Sirişk-i ḫasretünle itme ferş-i ‘ālem-i gülgün
Edā eyler murāduġ çer ider bir gün seni memnün
Cefā-yı ħārdan ṭutma dil-i pür-şevķüñi maḫzün

⁹⁷ Bahāruġ: bahār-ı D.

Güle olur n'olursa yoḥsa āḥir gerdiş-i gerdün
Gelür bir dem ki alur ḥār elinden dāduḡ ey bülbül

[11a]

V

‘ Aceb bir kerre maḥmūr olmaduḡ cām-ı nedāmetden
Güzere nā-mümķīn oldu saḡa kūy-ı istiķāmetden
Alınmaz dāmenüḡ **Nābī** gibi dest-i melāmetden
Çekil sen daḡı kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden
Bahāyīveş çekildi ‘ aşḡ ile çün aduḡ ey bülbül

39⁹⁸

MAḲĀLĪ

[Ġazel]

[meḑ ūlü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün]

- 1 Dil ḥānesin ḡam-ı ruḡ-ı cānān açar ḡapar
Ḥalvet-serāy-ı ḥāsını sultān açar ḡapar
- 2 Seyr itdürür iken⁹⁹ zeri¹⁰⁰ lü‘lü‘-i şāhvār
La‘l-i lebün ki ḡoḡka-i mercān açar ḡapar
- 3 Şeh-perlerini nāz ile şāhīn-i zülf-i yār
Cān murḡınuḡ şikārını her dem¹⁰¹ açar ḡapar

⁹⁸ Maḡālī mahlaslı şairlerin divanına ulaşılammış ancak şiirin mecmualarda geöen Alaşehirli Makālī Mustafa Bey’e ait olduḡu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

⁹⁹ İken: iki M.

¹⁰⁰ Zeri: dizi M.

¹⁰¹ Dem: an M.

- 4 Derbānuñ olmış ey şanem aġyār-ı bed-liķā
Ĥayfā ki bāb-ı cenneti şeytān aĉar ķapar
- 5 Nazmuñ **Makālī** ķomadı raġbet cevāhire¹⁰²
Şarrāf-ı dehr bir ķuru dükķān aĉar ķapar

40¹⁰³

ĠAFÜRĪ

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Serv-i gülşen kim ķad-i cānāne Őeklin baġlamıŐ
Ĥūblar zencir ile dīvāne Őeklin baġlamıŐ
- 2 ĀŐināliķ sırrını yād itmeyüp rüz-ı ezel
Āh kim ol bī-vefā dīvāne Őeklin baġlamıŐ
- 3 Cismi mūsikāra dönmiŐ 'āŐıķuñ ĥasret ile
Zülfüne Őarılmaġiĉün Őāne Őeklin baġlamıŐ
- 4 Pertev-i peymāne-i la' lün toķunmiŐ ĉeŐmine
Bāġda nergis yine mestāne Őeklin baġlamıŐ
- 5 Ey **Ġafürī** göñlümüz naķŐ-ı ĥayāl-i cān ile

¹⁰² Cevahire: cevhere M.

¹⁰³ Şairin divanına ulaşılamamıştır.

Ka‘be-i cāndur velī büt-hāne ŧeklin bađlamıŧ

41¹⁰⁴

ĠAFŪRĪ

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Haddüñ al olmaz-ıdı meŧŧāta der-kār olmasa
Revnağ olmaz gülde vaŧf-ı bülbül-i zār olmasa
- 2 Hāk-i rāhuñ kühl iderdi çeŧm-i ‘ uŧŧāka ŧabā
Beste-i zencīr-i cūy-ı ŧaħn-ı gülzār olmasa
- 3 Reŧkden peymānuđa bī-tāb düŧmiŧidi heb
Lāleler vādī-i dāmen-gīr-i kühsār olmasa
- 4 Rūy-ı dilde zīver-efzā mı olurdı zülf-i zerd
ŧāne-i müjgān-ı ħün-ħvāruñla hem-vār olmasa
- 5 Ey Ġafūrī kanda görürdüñ o māħ-ı ħüsnı sen
Veyle-i baħtuñ ŧeb-i firħatde bīdār olmasa

[11b]

42¹⁰⁵

LĀ-EDRĪ

¹⁰⁴ ŧairin divanına ulaŧılamamıŧtır.

¹⁰⁵ Eksik bir gazeldir, makta beyiti bulunmamaktadır.

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Ḳo bāġbān yeter lālezār-ı nu' mānı
Gören taşavvur ider mi ' izār-ı nu' mānı

- 2 O fikr-i bī-hūde çeşm-i laḫıfden gelmez
Getürme ḫāḫıra būs-ı kenār-ı nu' mānı

- 3 Ṭırāz-ı dāmen-i maḫşer degül mi seyr eyle
Zamān-ı cilve ḫad-i ' işve-bār-ı nu' mānı

- 4 Hezār lāle-i nu' mān açıldı sīnemde
Görünce ḫançer-i cevher-nişār-ı nu' mānı

43¹⁰⁶ 107

[HUDĀYĪ]

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Ġār-ı şadrumla¹⁰⁸ ḫabībüm olalı ' aşḫuñ nihān
Başum üstinde hümām-ı ġam yapupdur āşiyān

- 2 ' Ankebūt-ı dāġ-ı miḫnet perde çekmişdür aña

¹⁰⁶ Lâ-edrî başlığı ile kaydedilmiş olan şiirin Azîz Mahmûd Hüdâyî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça)

¹⁰⁷ Hüdâyî Dîvân-ı İlähiyât, G. 45 (5 Beyit), s. 505.

¹⁰⁸ Şadrumla: şardırma D.

Mū¹⁰⁹ degildür gördigün ey yār-ı sādık her zamān

3 Āftābum bir hilāl-ebrū kuluğdur māh-ı nev
Āsmān-ı şeh-nişīnūğdür sipihr-i zer-nişān

4 Tolanur her şeb çerāğ-ı encüm ile gün gibi¹¹⁰
Bir tarık ile saña yol bulmak ister kehkeşān

5 Şāne ile āşinā olup şabāya uymasa
Dostum çıkımdı baştan kākül-i ‘anber-feşān

44¹¹¹

DUĖĖĖĖĖĖ

[Ėazel]

[mef‘ ūlū mefā‘ ilū mefā‘ ilū fe‘ ūlūn]

1 Tā bezm-i ezelden berī mestāne-i ‘aşkuz
Tā cām-ı elestden dağı dīvāne-i ‘aşkuz

2 Zāhid bizi şanma mey-i engūr-ı perīşān
Biz derd-keş-i bāde-i peymāne-i ‘aşkuz

3 ‘Ālemde henüz olmadan āteş dağı peyda

¹⁰⁹ Mū: bu D.

¹¹⁰ Gün gibi: kevkebi

¹¹¹ Şairin divanına ulaşılamamıştır. Ancak ulaşılabilen DuĖĖĖĖĖĖ mahlaslı tek şair 16. yy şairi olan DuĖĖĖĖĖĖ Ahmed’dir. (Bkz. Kaynakça)

Şem‘ -i ruḥ-ı cānāneye pervāne-i ‘aşkuz

4 Ārām idemezsek n’ola bu deyr-i cihānda
Biz mu‘ tekif-i mu‘ bed-i put-ḥāhe-i ‘aşkuz

5 Başmazuz ayaḡ mescid ü miḥrāba **Duḥānī**
Biz sākin-i ḥāk-i der-i mey-ḥāne-i ‘aşkuz

45¹¹²

ŞABRĪ

[Ġazel]

[mef‘ ūlü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ūlün]

1 Dem-beste-i keyfiyyet-i peymāne-i ‘aşkuz
Cüş itmezüz eller gibi mestāne-i ‘aşkuz

2 Geldükce dile şevḡ iderüz sīnemüzi çāk
Bir perde-küşāyende-i kāşāne-i ‘aşkuz

3 Bend eyleme zūlfünle bizi uşlana şanma¹¹³
Zencīr-i ḥaḡādur bize dīvāne-i ‘aşkuz

4 Zāhid ne ‘aceb şūret-i maḡşūdı görürseḡ
Biz küşe-nişīnān-ı şanem-ḥāne-i ‘aşkuz

¹¹² Sabrī-i Şākir Dīvānı, G. 61 (5 Beyit), s. 148.

¹¹³ Şanma: dīrsen D.

[12a]

5 Şabrī n'ola yanup yaqılursın gice gündüz
Biz bülbül-i bāğ-ı ğam-ı pervāne-i¹¹⁴ ʿaşquz

46¹¹⁵

VECDİ

[Ġazel]

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

- 1 O rāh-ı miḥnet-efzā kim dil-i nā-şād ayak başmış
Ne Mecnūn ugramış aña ne ḥod Ferhād ayak başmış
- 2 Görünmez menzil-i şarı ser-ā-ser vādī-i miḥnet
Bu tih-i miḥnete hep bende vü āzād ayak başmış
- 3 Beni ma' mūre-ı ḥāk-i fenāda kıлмаğa nā-būd
Ecel dirler görün bir zalim-i bī-dād ayak başmış
- 4 ʿArūs-ı dehr-i fānīden murādın almamış bir dem
Bu ṭāk-ı nüh-revāke gerçi çok dāmād ayak başmış
- 5 Ḥitāmı bulmamışdur kimse hīç bu ḥālete **Vecdī**
Bu vādīye egerçi şad-hezār üstād ayak başmış

¹¹⁴ Pervāne-i: vīrāne-i D.

¹¹⁵ Vecdī mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

47¹¹⁶

FEHİM

[Ġazel]

[mef' ũlũ fā' ilātũ mefā' ilũ fā' ilũn]

- 1 Zũlfũ o mest ħāk ile yeksān idũp gelũr
‘Uşşāk-ı pāy-māl [ũ] perīşān idũp gelũr
- 2 Ĥançer-i be-dest ü zũlf-i siyeh mest-i ħũn-ı dil
Bĩ-dillere ‘itāb kılp qan idũp gelũr
- 3 Feryād o tũnd-kāfir-i bĩ-raĥm seng-dil¹¹⁷
Dĩninden ehl-i zũhdi peşĩmān idũp gelũr
- 4 Her bũ'l-heves o gence¹¹⁸ girĩzān olup gider
Her sĩne-şāf pāyına efgān idũp gelũr
- 5 Her gũşeden bir āfet-i cān¹¹⁹ u belā-yı cān
Cānuĥ nigāh-ı şũĥına ħurbān idũp gelũr
- 6 Bũyle gelũrse ħarşusına kim ħura anuĥ
Zĩrā semend-i nāzuna¹²⁰ meydān idũp gelũr

¹¹⁶ Fehĩm-i Ķadĩm Dĩvānı, G. 111 (5 Beyit), (Özgen, 2007)

¹¹⁷ Seng-dil: ħod-perest D.

¹¹⁸ O gence: önuĥde D.

¹¹⁹ Cān: ħalk D.

¹²⁰ Nāz ki: çeşmine D.

- 7 Ol ŧeh bu hāl ile gelür ammā¹²¹ **Fehīm** ise
Başun yoluŧda¹²² ŧevkle ğaltān idüp gelür

48¹²³

YAḤYĀ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Dil degüldür kafes-i cismüme bülbül qodılar
Dāğlar aŧlamanuz yer yer aña gül qodılar
- 2 Zülf kim başına sulţān idi pā-mālüh olup
Saña qul eylediler adını sünbül qodılar
- 3 Gördiler zülf-i siyāhuŧ heves[in]¹²⁴ her yirde
Dil-rubālarda o sevdā ile kākül qodılar
- 4 Bir benefşe qoyalum ŧŧeye çünkim qomadık
Ne gül ü lāle ne sünbül ne qaranfil qodılar

[12b]

- 5 Şabruŧı ğāret idüp aldılar eşk-i çeşmüh
Sende **Yaḥyā** ne taḥammül¹²⁵ ne tecemmül¹²⁶ qodılar

¹²¹ bu hāl ile gelür ammā: saña bu hāl ile geldi D.

¹²² Yoluŧda: yolma D.

¹²³ Şeyhülislām Yahyā Dīvānı G. 98 (5 Beyit), s. 123.

¹²⁴ Heves: hevesüh D.

¹²⁵ taḥammül: tecemmül D.

¹²⁶ Tecemmül: taḥammül D.

49¹²⁷

TİĞİ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Hūblar kim ruḥ-ı gül-günına sünbül ḳodılar
Baş ḳoşanlar aña cān raḥşını öḡdül ḳodılar
- 2 Āşık-ı suḥtenüḡ tüde-i ḥākisterine
Nefḥ-i rūḥ eylediler adını bülbül ḳodılar
- 3 Ḥalka fāş itdüḡiḡün rāzını ḥāl-i lebiḡün
Ġonca tıflınuḡ aḡup aḡzına fülful ḳodılar
- 4 Döndiler devr-i zamān ḥalkına ḥübān-ı cihān
Sitem ü cevrin adın şimdi teḡāfül ḳodılar
- 5 Dildeki āteşini **TİĞİ** nice örte ḳoya
Şanma gül-ruḥlar ocaḡında anuḡ gül ḳodılar

50¹²⁸

NİHADİ

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

¹²⁷ Şairin divanına ulaşılammıştır.

¹²⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 1 Hemîşe def^ç -i ğama vaşl-ı yârdur bâ^ç iş
Neşâţuma yine bir şîve-kârdur bâ^ç iş
- 2 Nesîm-i bâde i er ğonca-i dili zîrâ
Şükefte-i ğüle bād-ı bahârdur bâ^ç iş
- 3  o yansun âteş-i   aşkıyle mâsivâ cümle
Vücûda gelmege iksîr-i nârdur bâ^ç iş
- 4 Ğülün yanun a nedür işi diyü ğülşende
Fiğân-ı b lb l-i nâ-şâd[a] ruhsârdur bâ^ç iş¹²⁹
- 5 **Nihâdî** ruğları al oldığına dil-dârun 
Cilâ-yı cām mey-i ğ ş-ğ vârdur bâ^ç iş

51¹³⁰

LĀ-EDRĪ

[Ğazel]

[mefâ il n mefâ il n mefâ il n mefâ il n]

- 1 Dehân-ı sırrını keşf it şabâ cân sırrın idrâk it
 aber ver cânlarından ehl-i   aşkı gel ferâh ak it
- 2 Reh-i dil-dârı ğ n n itdi dirlermiş sa a   âlem

¹²⁹ Mısranın vezni aksamaktadır.

¹³⁰ Bu gazel "Lâ-edrî" başlığı ile kaydedilmiştir.

Gel ey cārüb-ı müjgān-ı dem-ālüdem yoluñ pāk it

3 Mişāl-i kūze yārūñ la‘l-i nābuñ öpmek istersin
Yüri rāh-ı muḥabbetde ten-i ‘uryānuñı ḥāk it

4 Acıyup saña gör kim nice çāk eyler girībānuñ
Dilā mir’āta bağ da resm-i şevḳiyle yakan çāk it

5 Reh-i miḥnetde ḳalma āstānın gözle ol māhuñ
Ḥazīz-i ḥākden geç menzilüñ gel evc-i eflāk it

[13a]

52¹³¹

ṬAYBĪ

[Ġazel]

[mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

1 Ġam nağme-i sūrūrda müdğam degül midür
Dehrüñ tamām-ı sūr-ile mātem degül midür

2 Şekl-i ġinā ġināda nedem demle āşinā
Lafz-ı elem mülāzım-ı ‘ālem degül midür

3 Pān-zehr-i¹³² zehr ile bile rāhim revā ile

¹³¹ Taybî Dīvānı, G. 59 (6 Beyit), s. 82.

¹³² Pān-zehr-i: yaz her D.

Cüz'-i āhīr-i merhemi gör¹³³ hem degül midür

4 Şīr olsa albi rīş mi olmaz zamānede
Mekr ü sitem ser-efken-i Rüstem degül midür

5 Māl u melāl-i mümtezic-i naş-ı ri [u] renc
Der hem baılsa şūretidür hem degül midür

6 **aybī** ümīd-i ramet-i Ramānadur hemān
Ol cümleden ibādına eram degül midür

53¹³⁴

SIRRİ

[azel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

1 Hādişāt ehl-i dile mūcib-i tekdīr olmaz
Aks-i zīşt ile ru-ı āyīne tayīr olmaz

2 Aşdan erb-i tenān ābil-i te'şīr olmaz
Revan-ālūde olan lev alem-gīr olmaz

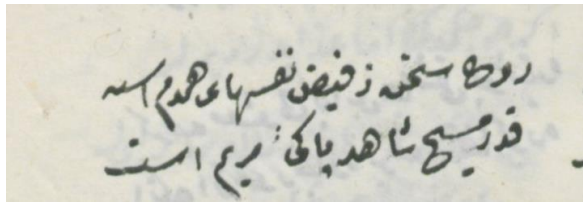
3 Dilleri aş maāmında rübūde eyler
Şīr-i dūnbāle-revān-ı pey-i naīr olmaz

¹³³ Gör: gūr D.

¹³⁴ Sırrī Dīvānı, Gazel 48, (10 Beyit), s. 299.

- 4 Zaḥmı olsun dir iseñ tır-i azādan mūhlik
Dūşmene hıç mūdārā gibi Őemşır olmaz
- 5 Cūnbiş-i ğamze-i ḥūn-ḥvāra ḥaṭ olmaz māni^ç
Tıĝe hengām-ı veĝā cevher-i zencır olmaz
- 6 Dil ise itmede ümmīd-i peyām-ı vaşluḡ
Ḥvāb-ı mestāne ise ābil-i ta^ç bır olmaz
- 7 Āhumuz itmez eşer kūre-i dilden ise de
Çūb-ı ter terbiye-i āteş ile tır olmaz
- 8 Ṭaleb-i vaşl ile zūnnār-ı gūzīnān-ı vedād
Mezheb-i ^ç aşda bir vechile tekfır olmaz
- 9 Lūle-i çeşme-i kevşerde olursa **Sırrı**
alem-i cennet-i eş^ç āruḡa tanzır olmaz

54¹³⁵

[13b]

¹³⁵ Bu gazel Farsça olduĝu için alışma kapsamının dışında tutulmuştur.

صد از کمال عشقه طراوت پذیر شد
صعوری حرم زنگر بهانه محرم است
دل را صفادهدم بنشاه صبحگاه
بوی گل از نسیم لطافت زین است
سال تمام کشته باغم گذشته را
مقتضای زوفی غم ماه محرم است
همصحنی فرود دلاله **سعدی** روزگشت
بزم باشه مجمع دلای صرم است

55136

صد خود از روی خوبانه انگار کرده
پس چشم عاتقانه خود را تماشا کرده
زبان و کل کسک جمال خود نشسته پیوده
شمع کله خسار وفاه سرو بالا کرده
جرعه از جام عشقه خود بخارج افکنده
زوفی غم عقل را مجنون و نشیدا کرده
کرچه معشوقی بنا بر عاشقی پوشیده
انکه از خور جلوه بر خود تماشا کرده

بر زور از قلم سیه میگوید نقاب افکنده
عالمی را بسنه زنجیر بودا کرده
مویک جنت تکبیر در زبیر واسمان
درد و رونه سین خیمه ای که چو نه چاکر کرده
میکنی **جای** کم اندر عشقه اسم و رسم را
افزیده باد ابریه رسمی که پیدا کرده

¹³⁶ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

56¹³⁷

ḤAMDĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātün mef' ūlū fā' ilātün]

Li-Muḥarririhi Berāy Etmām-ı Taḥrīr-i Āyāt-ı Erba'ın Te'līf-i
Merhūm Oḡcı-zāde Meḥmed Efendi

- 1 Münşī-i pür-feşāḡat Saḡbān-ı şānī-i 'aşr
Deryā-yı nazm u neşrin yektā dūr-i şemīni
- 2 Kim Oḡcı-zāde Şāhī maḡlaş āḡa sezāvār
Ki oldur serīr-i fażluḡ şāh-i şeref-ḡarīni
- 3 Āyāt-ı beyyinātuḡ tefsīri ḡülşeninde
Taḡşīn ider ḡörenler ḡarḡ itdüḡi zemīni
- 4 Taḡrīre çünki ḡıldı te'sīr-i sâ' id-i şevḡ
Ḥamdī-i dil-şikeste ol nüşḡa-yi ḡüzīni
- 5 Tārīḡ-i iḡtitāmın didi zebān-ı ḡāme
Luḡf-ı Ḥaḡ ile yazdum āyāt-ı erba'īni

[14a]

57¹³⁸

NĀBĪ

[Meşnevī]

¹³⁷ Şairin divanına ulaşılammıştır.

¹³⁸ Nābī Dīvānı, Luḡaz 29, (6 Beyit)

[mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün]

1 Ne kevkeblerdür ol kim ola seyyār

Nice kevkebler olmışlar afādār

2 İderler geh ırān u kāh ric' at

Olurlar māye-i hūzn ü meserret

3 Hāziz ü evce olurlar revāne

Gelürler dest-i gerdişden figāne

4 İderler geh teālūf geh tevāfu

Olurlar geh mufāri geh mu' āni¹³⁹

5 Bu veche eyledükde 'azm-i seyrān

Olurlar mihr ü meh ardınca pūyān

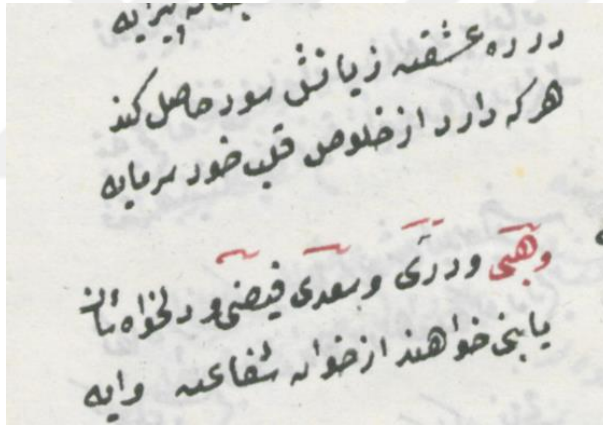
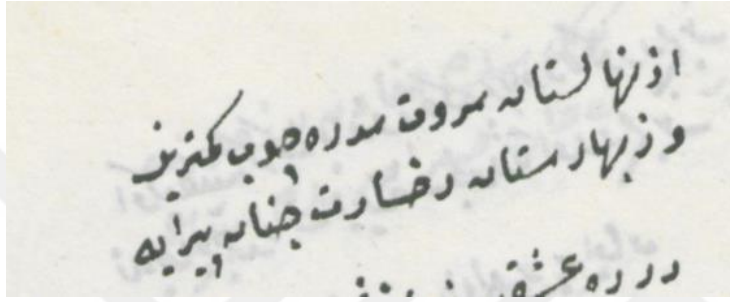
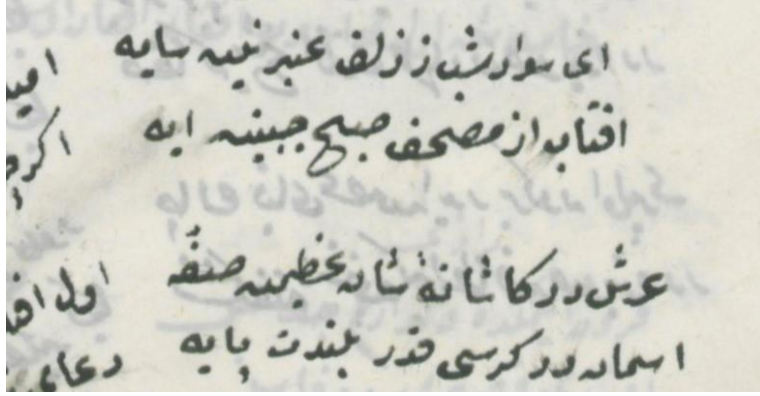
6 Bu sırrı Nābiyā kim eylese al

Çeker ser-leva-i 'irfāna cedvel

58¹⁴⁰

¹³⁹ Mu' āni: muvāfi D.

¹⁴⁰ Bu gazel Farsa olduğu için alışma kapsamının dışında tutulmuştur.

59¹⁴¹ 142

[NĀBĪ]

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilätün mefā' ilün fe' ilün]

1 Hülüş 'ālemi naqş-ı pür-ābdur dirler

¹⁴¹ Ġazel Nābī başlığı ile verilmiştir ancak makta' beyti bulunmamaktadır.

¹⁴² Nābī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Vefā zamānda ‘ ayn-ı serābdur dirler

2 Çıķınca nāmı mey-āşāmlıĝa bir rindün
Elinde āb görünse şarābdur dirler

3 Cihānda dirseĝ odur ‘ aybuĝı ide mestūr
Günāh iderse de farzā şevābdur dirler

4 Ümīd-i vaşlın iderken firāķ-ı cānāna
Egerçi çekmedük ammā ‘ azābdur dirler

5 Ol āfetün ĝam-ı zülfinde nāle-perdāz ol
Du‘ ā-yı nīm-i şebi müstecābdur dirler

[14b]

60¹⁴³

NĀĖİD

[Ėazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

1 O keyfiyyet ki geh bāzūda geh pehlūda gördüm ben
Ne cām-ı Cemde ne āyīne-i dil-cūda gördüm ben

2 Niye bilmem ki ķanĝı ĝıttā-i ümmīd olur ber-bād
Fiten cünbişlerini ĝüşe-i ebrūda gördüm ben

¹⁴³ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 3 Nigāh-ı pür-füsūnuñdur dili mehveş iden yoħsa
Mükeħħel çeşm-i bî-‘ işve hezār āhūda gördüm ben
- 4 Küşāde sīne ħoy-gerde nümāyān gül gibi nāfi
Bu āb u tāb ile yāri bu şeb uyħuda gördüm ben
- 5 Ben inkār eylemem şāhib-zemīnūñ güftesin ammā
Mezāmīn-i nükātı ‘ Āşım-ı ħōş-gūda gördüm ben
- 6 Cenāb-ı Nāķid-i vālā-neseb güftār-ı feyz-āver
Ĥamā’il eylemiş bir kimseye yazuda gördüm ben

61¹⁴⁴

MÜNŞİ

[Ġazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

- 1 Şayd içün bāl ü perüm olsa [da] pür-tīr baña
Bilürüm olmaz ol āhū-beçe naħçīr baña
- 2 O kadar zaħm-keş-i tīg-i każāyum ki gelür
Felegüñ şekli hemān gerdiş-i zih-gīr baña
- 3 Nice mümkün ki vire ‘ uķde-i taķdīre küşād
Olsa her mūyum eger nāħun-ı tedbīr baña

¹⁴⁴ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 4 Derd-i şahbā-yı kederdür beni ālūde iden
Eylemez bezm-i şafānuḡ meyi te' s̄ir baḡa
- 5 Fikr-i gīsūsı bu şeb ḡāne-i dilde **Münşī**
Mihmān olmuş idi eyledi şeb-gīr baḡa

62¹⁴⁵

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Ḥaṭṭ-ı nev-i ' izārı melāḡat şoyındadır
Bir ṭop benefşedür ki leṭāfet şoyındadır
- 2 Bīgānelerle ' ālem-i āb eylemiş bu şeb
Deryā-dil oldı beldeḡ ol aḡan şoyındadır
- 3 Kıymet olur mı sen daḡı inşāfa gel göḡül
Yāḡūt lebleri ki ṭarāvet şoyındadır
- 4 Bizler ki çirk-i ma' şiyet-ālūdeyüz velī
Ḥaḡḡā ki şeyḡ efendi ṭahāret şoyındadır
- 5 Çāk-i kabā-yı ' işmet ider bir ḡün ol perī
Ne-ş'küfte ḡonca gibi leṭāfet şoyındadır

¹⁴⁵ ‘Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[15a]

- 6 ‘Āşım ʔabīʔ atümde benüm āb u tāb var
Kilk-i siyāh-cāme belāgat şoyındadır

63¹⁴⁶

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fāʔilatün fāʔilatün fāʔilatün fāʔilün]

- 1 Geldi kivrügin ile müjgān müjgān üstine
Geçti āmāc-ı dile peykān peykān üstine
- 2 Ebruvān-ı cünbiş eyler çeşm-i şūhı ʔ işveler
İtmesün maḥcūbıyuz iḥsān iḥsān üstine
- 3 İʔ timād itmem vişālün vaʔ d idüp engüşteḡe
Bend idersün rişte-i peymān peymān üstine
- 4 Bir nıgeh itdükde mir ʔāt-ı dile ol fitne-cū
Geldi şandum ḡāneye miḡmān miḡmān üstine
- 5 Ġamzesi ḡançer çeküp müjgānı peykān gösterür
Eylemişken bī-emān imān imān üstine
- 6 Rāsiḡühü eş ʔārına hengām-ı tanzīr ‘Āşımā

¹⁴⁶ ‘Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Hāme şakḳ oldı idüp efgān efgān üstine

64¹⁴⁷

[RĀZĪ]¹⁴⁸

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün]

1 Füzün itmekde dil-dārum cefāsın
Unutdı kışşa-i Mihr ü Vefāsın

2 Göñül seng-i cefādan yüz çevürme
Ne çāre şabr idersün mübtelāsın

3 Şarāb-ı la' l-i nāb-ı dil-rubādur
Şorarlarsa ğam-ı 'aşḳuñ devāsın

4 Ne hācet 'arz-ı hāl-i pür-melāle
Bilür ol şāh Rāzīnūñ ricāsın

65¹⁴⁹

RAḤMĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1 Kadeḫ-gır-i mey-i behcet-fiğendür pençe-i cānān

¹⁴⁷ Rāzī mahlaslı şairlerin divanında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁴⁸ Gazel Rāzī başlığı ile verilmiştir.

¹⁴⁹ Raḥmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- Gül-i güلزâr-ı bâğ-ı encümendür pençe-i cânân
- 2 Bün-i deryâda n'ola pençe-i mercâna bejzerse
Ġarîķ-i ħûn-ı zaĥm-ı cân u tendür pençe-i cânân
- 3 Mişâl-i dest-i dâye bûs ider serdî-i âhumdan
Anuñ-çün dilde cây-gîr-i vaţandur pençe-i cânân
- 4 Perîşân eylemekden câş-ı ħarman-gâh-ı ârâmum
Mişâl-i [...] tûde-kendür pençe-i cânân
- 5 Berîd-i ' aĥlum eyler ne bir âh-ı ħayret ey **Raĥmî**
Ĥavâss-ı ħamseye kim râh-zendür pençe-i cânân
- [15b]

66¹⁵⁰

ŞERİF

[Ġazel]

[meʿ ʿülü fâʿ ilätü mefâʿ ʿilü fâʿ ilün]

- 1 Ser-tâ-be-pây-ı maĥrem olur sîm-tenlere
Reşk-ile sîne-çâk olur pîrehenlere
- 2 İtmez o şûĥ laʿ l-i revân-baĥşımı dirîĝ
Leb-rîz-i ' aşka kendüyi cândan sevenlere

¹⁵⁰ Şerîf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Bāl-i ḥadeng-i āhların itseler hilāl
Şān-ı kemān-ı miḥnet-i ebrū çekenlere
- 4 Olsun çü kuṭb-ı dā'ire o şūḥ der-miyān
Pergārveş bu tekyede devrān idenlere
- 5 Şāyeste-i nazīr olur şāyed ey **Şerīf**
Göster bu nazmı tāze ğazel söyleyenlere

67¹⁵¹

NAZMĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 'Uryānca maḥrem olmada gül-pīrehenlere
Ḥammāmlarda reşk iderüm cāme-kenlere
- 2 Semm-i helāhil-i ecel itmez bile eşer
Āb-ı ḥayāt-ı çeşme-i la' lūḡ ićenlere
- 3 Tīr-i ūmīdi hep irür āmāc-ı vaşlına
Söyle kemān-ı saḥt-ı firāķı çekenlere
- 4 Yokdur ḥumār-ālūd-ı dilber kadar müfīd

¹⁵¹ Nazmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Devrān belāsı tekyede başı dönenlere

5 Rūhı bu nazm-ı tāze-zemīn-i şerīfdür
İtmem de i' tibār nazīre diyenlere

6 Bu sebk-i kālīb-i dil olan naqd-i **Nazmīde**
‘Arz it ‘ayār-ı kadr-i kemāli bilenlere

68¹⁵²

NEDİM

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Çeşmüñ gibi bir sāhīr-i pür-genc bulunmaz
Haṭṭuñ gibi bir nüṣṣa-i nīrenc bulunmaz

2 Hüdhdü gibi bīnā gerek anı arayanlar
Vīrāneye büm olmağ-ile genc bulunmaz

3 Eyyām-ı heremde ṭatalum genc bulunmuş
Ādem o zamān neyleyeyüm genc bulunmaz¹⁵³

4 On bir yaşına girmiş o meh-pāreyi gördüm
Kim didi ki 'ālemde şeş ü penc bulunmaz¹⁵⁴

¹⁵² Nedīm Dīvānı, G. 45 (7 Beyit), s. 228.

¹⁵³ Bu beyit divanda 5. sıradadır.

¹⁵⁴ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

5 Līmonī hıṭāyīde o pistāna nigāh it
Hīç böyle celī şa' şa' a nārenc bulunmaz¹⁵⁵

6 Āsān degül ol şūhı ' azāyimle de teshīr
Te 'şīrlī nīrenc de bī-renc bulunmaz

[16a]

7 'Arzet sūḥanuḡ¹⁵⁶ āşaf-ı zī-şāna **Nedīmā**
Her demde¹⁵⁷ bu mesnedde sūḥan-senc bulunmaz

69¹⁵⁸

ŞERİF

[Gazel]

[mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn]

1 Cānā nedür ol çāk-i girībān kalemde
'Āşık mı ne bu girye vü efgān kalemde

2 Hep teşne-i la' lūḡledür ey ḥoḡka dehānum
Mestāne bu güftār-ı perīşān kalemde

3 Ağzı şulanur dadı damağındadur ey meh
Var būs-ı lebüḡ ḡvāhişi el 'ān kalemde

¹⁵⁵ Bu beyit divanda sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

¹⁵⁶ Sūḥanuḡ: güherüḡ D.

¹⁵⁷ demde: bār D.

¹⁵⁸ Şerīf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

4 Cün hāme bizi kesdi kitābetlere şimdi
Bir pādişeh-i kişver-i ʿirfān kalemde

5 Nāl eyledi derd ü ğam ile cism-i nizārum
Bir hattı güzel dilber-i fettān kalemde

6 Yaz nāmını ser-defter-i ʿuşşāka **Şerifün**
Yād eyle gehī ey şeh-i hūbān kalemde

70¹⁵⁹

ʿĀLĪ

[Ġazel]

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

1 Ġubārın mū degül hōd dest-i tarf-ı ebruvānından
O şūhūñ zūr-ı hūsni toz kōparmışdı kemānından

2 Hāyāl-i kāmēt-i bālāsına ser-tā-kadem yol yok
Geçilmez ol nihāl-i naḥvetün mū-yı miyānından

3 Şadākat aġniyāya öpdürür zeyl-i gedāyānı
ʿAyāndur zer gerek sīm-i miḥekk-i imtiḥānından

4 Libās u cūbbenün yokdur medārı baḥt-ı ʿirfānda
Çerāġı meclisün rüşen-ter olmaz şemʿ dānından

¹⁵⁹ ʿĀlī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 Tekellüf ber-ṭaraf tūtī-i güftāra müreccaḥdur
Saḡa düŝnām-ı telḥīn ol mehüñ lisānından
- 6 Olur itmez ʿaṭāsın menbaʿ um ʿĀlī nazār tefṭīŝ
Ḥelāl olmaz perr-i hümānın üstühvānından¹⁶⁰

71¹⁶¹

[ESʿ AD]

[Ġazel]

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

- 1 Degildür rişte-i dil-geşte ṭarf-ı ebruvānından
Çekilse çille-i serd-i elem biñ kez kemānından
- 2 Ḥayāl-i gerd-i ḥaṭṭuñ pür-nem itmiş çeşm-i ʿuŝŝāķı
ʿAceb kim ḳaṭreler rīzīde olmuş sürmedānından

[16b]

72¹⁶²

NEDİM

[Müfred]

[mefʿ ülü fāʿ ilātü mefāʿ ilü fāʿ ilün]

- 1 Nīreng-ḥurdedür o perīden **Nedīm**-i zār
Bī-çāre ġamze anladı çeşm-i perīdesin

¹⁶⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁶¹ Mecmuada ŝairinin mahlası belirtilmeyen ve yalnızca iki beyiti bulunan gazelin ŝeyüislâm Esʿad Efendiʼye ait olduğu tespit edilmiştir. (İnce, 2005)

¹⁶² Nedīm Dīvānı, G. 99 (6 Beyit) s. 249.

73¹⁶³

RĀĠĪB

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Seyr eyle gerd-i lebde haṭ-ı nev-demīdesin
Naḳş itdi faşş-ı la' line hātem ḳaşīdesin
- 2 Ruḥsār-ı lālegūnuḡa nezzāre germ olup
Tāb-ı niḡāhı 'āşıḳa dāḡ itdi dīdesin
- 3 Yek-reng-i muḡabbet ile buldı āferīn¹⁶⁴
'Āşıḳ 'izār-ı yārda reng-i perīdesin
- 4 İster benümle ḡavşala hem-çeşm-i ḡūrveş
Ey baḡr sen ḡamūş ne dilsin ne dīdesin¹⁶⁵
- 5 Bulurdu ḡāme vaşf-ı ḡaṭ u ḡāl ile şuyın
Zabṭ eyledi ḳalem-rev-i ḡüsnüḡ ḡüzīdesin
- 6 Girāyī-i kemend-i cünün süst ola meger
Rāḡīb¹⁶⁶ ben āhuvānda bildüm¹⁶⁷ remīdesin

¹⁶³ Rāḡīb Dīvānı, G. 132 (6 Beyit) s. 143.

¹⁶⁴ Āferīn: āḳıbet D.

¹⁶⁵ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁶⁶ Rāḡīb: bilmem D.

¹⁶⁷ Bildüm: Rāḡīb D.

74¹⁶⁸

KELİM

[Gazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Tek harīm-i hūsnūne aġyārı reh-yāb itmede
Cevr-ile 'uşşāķı taķşır itme it' āb itmede
- 2 Vesm-i müşķin toz idüp gāhī kemān ebrūlaruñ
Sürme tūġ-i 'ġamzesin gāhī siyeh-tāb itmede
- 3 Hāk-i ķabr-i küştegān-ı çeşm-i mestūnden senūñ
Tā dem-i maķşer çü nergis cām-ı şahbā itmede
- 4 Almaġa tolandurup halkuñ metā'-ı 'ömrini
Hvāce-i dehr-i denī gerdūn-ı dölāb itmede
- 5 İrtifā'-ı mihr-i hūsnūñ almaġa ehl-i nażar
Dīdesin hayt-ı nigāhıyla suţurlāb itmede
- 6 Rūh-ı ma' nāyı sevād-ı nażma derc idüp **Kelīm**
Āb-ı hayvān olduġın zulmetde işrāb itmede

75¹⁶⁹

¹⁶⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

¹⁶⁹ Rāġıb Dīvānı, G. 82 (7 Beyit) s. 249.

RĀĠĪB

[Ġazel]

[mefā^ˆ ilün mefā^ˆ ilün mefā^ˆ ilün mefā^ˆ ilün]

- 1 Nigāhum gül-be-çeşm-i ḥasret-i dīdārdür sensiz
Şaf-ı müjgānlarum ḥār-ı ser-i dīvārdur sensiz
- 2 Şerer şebnem gül āteş serv-i serkeş şu^ˆ le sünbül dūd
Ser-ā-pā gülsitān ^ˆ ayn-ı āteşzārdur sensiz¹⁷⁰
- [17a]
- 3 İder ḥūn girye dāğ u cāme-i nīlī de mātem āh
^ˆ Aceb tāb-ı teb-i fūrkatle dil bīmārdur sensiz
- 4 Ser-ā-ser şöyle sīr-āheng-i feryād-ı nevā sāzum
Gelū üstüḥvān-ı sīne mūsīkārdur sensiz¹⁷¹
- 5 Şeb-i fūrkat tecellī-zār-ı ḥasretdür ḥayālünle
Nihāl-i medd-i āhum naḥl-i āteş-bārdur sensiz
- 6 Degül ārām u rāḥat zindegī düşvār olur cānā
Ten-i bī-tābuma rūḥ-ı revānum bārdur sensiz¹⁷²
- 7 Nigeh çeşmümde neşter her nefes sīnemde bir ḥançer
Muḥaşşal **Rāġībā** ^ˆ ömrüm ḥayāt-āzārdur sensiz

¹⁷⁰ Vezin aksamaktadır.

¹⁷¹ Bu beyitin ikinci mısrası divanda "Gelū ney üstüḥvān-ı sīne mūsīkārdır sensiz" şeklindedir.

¹⁷² Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak yazılmıştır.

مفقوده چشیم کم نکه برفت شوم
مجنونه اهوانه نهنه کردند شوم

کم میکنی نگاه ولی خوب میکنی
ای سینه فدای طرز نکه کردند شوم
رنجیده زغیر با صلیح میکنی
فریانه صلیح کردند رنجیدنه شوم
در صد قدم بنا و کی انداختی مرا
فریانه کسه بازوی مرا گفت شوم
دامانه باز بر زده بر رفتن من
ای همه هلاک بر زده دامنه شوم

سه بیله بهار دیده ام رواعدار
کاواره همچو محترم از کلشنه شوم

SĀLĪM

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Çıktı 'uluvv-ı şān-ı qādūñ āsmāndan
Gitdi şaçın hikāyeti zūlmetsitāndan
- 2 Qānūn-zen öyle olsa ki mızrābı urmadan

¹⁷³ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

¹⁷⁴ Sālīm mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Te 'şir itse zaḥmı mıḥ-ı üstüḥvāndan

3 Cānāneye o rütbe ki tūmār-ı iştıyāk
Baş eylesem çü çarı varur tā Revāndan

4 Dilber odur ki anı görünce fütādesi
Ḥayrān-ı ḥūr [...] ola vāfir zamāndan

5 Āh üzre mülk-i ṭab' um [...] şu rütbe kim
Sālim gelür ḳavāfil-i nazmum zebāndan

78¹⁷⁵

SĀLİM

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Gördüm fūrūġ-ı ḥüsnele bir aḳ sādeli
Mıhr-i seḥerveş eyledi işrāk sādeli

2 Dönmiş beyāz şışede bir kırmızı güle
Olmış o rüy-ı al bir aḳ sādeli¹⁷⁶

[17b]

3 Āġüşümü miyānına āh eylesem niṭāk
İtdi o māh ṭāḳatümi ṭāk sādeli

¹⁷⁵ Salim mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁷⁶ Vezin aksamaktadır.

4 Nādidedür gönül bir açılmış gül-i sefid
Gül gül şikâf-ı sîne[ye] pek bak sâdeli

5 **Sâlim** beyâz safhada ol şûh-ı sîm-ten
İtdi zebân-ı kilkümi in tâk sâdeli

79¹⁷⁷

RÂŞİD

[Gazel]

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

1 Derd-i ser çeksün olan ser-mest-i h^vâb-ı rûzeden
Dâyesi ancak hımâr olsun şarâb-ı rûzeden

2 Olmasaydı harf-i hāmūş-ı müşîr-i hâl-i 'acz
Kalmış-idi halka inhâ-yı cevâb-ı rûzeden

3 Kâmet-i şabrı n'ola ham kılsa kim geldi dile
Za' f-ı pîri mevsim-i 'ahd-i şebâb-ı rûzeden

4 Bîmnâk-ı cürmle mağrûr-ı 'afvı seyr idüp
Dil günâhı dil-nişîn buldı şevâb-ı rûzeden

5 Def -i imsâkı niyâz eyler şikem-h^vârân-ı zühd
Bir eşer görse du' â-yı müstecâb-ı rûzeden

¹⁷⁷ Râşid mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 6 Defter-i erkām-ı ʔāʕ atte bakılsa **Rāşidā**
Şıfr-ı heycā hıç var ancak hisāb-ı rüzeden

80¹⁷⁸

VĀŞIK

[Ġazel]

[meʕ ūlü fāʕ ilātü mefāʕ ilü fāʕ ilün]

- 1 Laʕ l-i nigāra kim ھاṭ-ı pür-nür yazdılar
Tevfık-i vaşla nüşha-i sāmūr yazdılar
- 2 Māüʕ l-ḥayāt-ı vaşlına ol kevşerın lebün
Ḥızr u Mesıḥi teşne vü maḥrūr yazdılar
- 3 ھاṭ şanma levḥ-i sīne-i şāfında ol benün
Zaḥm-ı derūna merhem-i kāfūr yazdılar
- 4 Küstāḥ olursa ḥvāhiş-i vuşlatda dil nʕola
Mest-i mey-i muḥabbeti maʕ zūr yazdılar
- 5 Olsam ʕ aceb mi şifte-i ʕ aşkı ol mehün¹⁷⁹
Hārūt-ı siḥr-i çeşmine meşhūr yazdılar
- 6 Peyrevlik eylesen nʕola yārāna **Vāşıkā**

¹⁷⁸ Vāşık mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁷⁹ Vezin aksamaktadır.

Āṣār-ı ṭab^ç -ı şūhuṅı me'sūr yazdılar

[18a]

81¹⁸⁰

ŞABĪH

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Temāşādur hezār olmazsa zīb-i gülşen olmazmıŝ
Güzel üftādesiz Yūsuf da olsa aḥsen olmazmıŝ
- 2 Piyāle bādedür bāde piyāle şūretā baḫsaṅ
Kemāl-i ittiḥād olduḫda ḫaṭ^ç ā sen ben olmazmıŝ
- 3 Dil-i pür-zaḫma bir yerde ne mümkindür dikiŝ ṭutmaḫ
Hümā-yı lā-mekān-peymāda ḫayd-ı mesken olmazmıŝ
- 4 Tekāpū-yı hevā itdükce ḫalmaz pertev-i hūşum
Meger kim ŝem^ç -i dūd iḫre medār-ı rūşen olmazmıŝ
- 5 Bulunmaz degme çeşm-i mestde bu ğamz çalınur
Her āhū-beççe de bildük Şabīḫā evzen olmazmıŝ

82¹⁸¹

ĀŞİM

¹⁸⁰ Şabīh mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

¹⁸¹ Āşım Dīvānı, G. 13 (5 Beyit) s. 150.

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Gidişüñ sür' at ile ' aşık-ı ğam-ıvāra mıdur
Bir bahāneyle ' aceb hāne-i aġyāra mıdur
- 2 ' Aceyle nereye söyle a mest-i nāzum
Şaklama mescide mi hāne-i hammāra mıdur
- 3 Haber alsak neyedür meyli neden hazz eyler
Mūsikīye mi ' aceb raġbeti eş' āra mıdur
- 4 Tāze mi sāde mi ruhsārı haṭ-āver mi nedür
Bilmezem ben o şehi aġ mıdur ġara mıdur
- 5 Nesine söyle ġapıldıñ señ o şūh-ı şengün
Meylün ' Āşım ' acebā tarza¹⁸² mı eṭvāra mıdur

83¹⁸³

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Sen gülersün ġül gibi ben bülbül-i nālānınam
Mest-i medhūş-ı temāşā-yı ġül-i handānınam

¹⁸² Tarza: tavra D.

¹⁸³ Nedīm Dīvānı, G. 88 (6 Beyit) s. 245.

- 2 Baña ul olsun deyü h acet ne ferm n itmege
Ben sen n odan efendim bende-i ferm nuam
- 3 H r isem de g l eninde h r diy  z rum hele¹⁸⁴
H k isem de b r  h k-i r h-ı m şk-ef anuam
- 4 Olsam  ft de ub r s  yine pest olmazam
unki ey serv-i b lend  ft de-i d m nuam
- 5 L leler s garların p r ılma ister s kiy 
Ben dağı muht c-ı luft u t lib-i ihs nuam
- 6 Se demişsin kim kim n ayr nıdur bilmem **Ned m**
N zen n m pek bil rsin kim sen n ayr nınam

[18b]

84¹⁸⁵

NED M

[G zel]

[f  il t n f  il t n f  il t n f  il n]

- 1   Aşa d şd m c n u dil heft-i¹⁸⁶ c v n n oldu hep
Şabr u t kat maşraf-ı  k-ı gir b n oldu hep
- 2 Şive-i  ft rı hemşire mi  ğretti saa

¹⁸⁴ Bu mısra divanda " H r isem de g l en-i h sn nde h rım ben hele" şeklindedir.

¹⁸⁵ Ned m D v n , G. 9 (8 Beyit) s. 231.

¹⁸⁶ Heft-i: m ft-i D.

Her sözüñ şîrîn-zebānum cānuma cān oldu hep

3 Hāl kāfir zülf kāfir çeşm kāfir el-amān

Ser-be-ser iqlīm-i hüsünüñ kāfiristān oldu hep

4 Açmış oldum sīnesin bir kerre ārām u sükūn

Sīneden bilmem ne hāletdür girizān oldu hep¹⁸⁷

5 Gerdeninden sīnesinden būseler itmişdi va^c d

Cümlesinden n'eyleyüm kāfir peşimān oldu hep¹⁸⁸

6 Olmadı tenhāca bir ^c işret çemende yār ile

Üstüme göz dikdi nergisler nigh-bān oldu hep

7 Bir nezāketle çeküp¹⁸⁹ fes gūşesinden perçemün

Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrān oldu hep

8 Dir imişsin¹⁹⁰ kim kimün ^c aşkıyla¹⁹¹ giryāndur **Nedīm**

Hep mürüvvetsiz senün ^c aşk[un]la¹⁹² giryān oldu hep

85¹⁹³

¹⁸⁷ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

¹⁸⁸ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

¹⁸⁹ çeküp: açup D.

¹⁹⁰ Dir imişsin: Sen demişsin D.

¹⁹¹ ^c aşkıyla: derdiyle D.

¹⁹² ^c aşk ile: derdinle D.

¹⁹³ Nābī Dīvānı, G. 448 (7 Beyit) s. 717.

NĀBĪ

[Ġazel]

[mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

- 1 Sipihrūnġ gerdiřin yād eyleyüp aŗterden el çekdük
Yemünġ çīn-i cebīnin seyr idüp gevherden el çekdük
- 2 Bu bezmünġ tĀlib olduġ biz daġı řaŗbāsına ammā
Görüp sākīde rūy-ı imtinān sĀġardan el çekdük
- 3 Tıyup meylin ġazāna řāhid-i ġülzārı terk itdük
Görüp destār-ı aġyār üzre ver[d]-i terden el çekdük
- 4 Olup dil pūte gibi tĀb-ı hicrān-ile germ-ūlfet
Temennā-yı viřāl-i yār-ı sīmīn-berden el çekdük
- 5 řafā-yı ġātır üzre olmayan ecsāmı¹⁹⁴ neylerler
Görüp sūz-ı derūnın micmerünġ anberden el çekdük
- 6 Virüp ser-rişte-i ġavġāya feyz-i¹⁹⁵ baŗt ü tĀli' le
Ferāġat eyledük řemřīrden ġançerden el çekdük
- 7 Gelū-yı řīře ile pāy-ı cümle eglenüp Nābī
Girībān-ı hevesden dāmen-i dilberden el çekdük

¹⁹⁴ Ecsāmı: iŗsānı D.

¹⁹⁵ Feyz-i: fayşal

86¹⁹⁶

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

- 1 Gelmeyüp külbe-i aḫzānuma cānāne bu ŧeb
Tābe-gerden¹⁹⁷ beni ğark eyledi hicrāna bu ŧeb
- 2 Eŧk-i ḫasret dökerek düŧdüm¹⁹⁸ efendim diyerek
Gehī pāyına gehī ğuŧe-i dāmāna bu ŧeb
- 3 Kimlerün ḫanını nūŧ itmiş ‘aceb ol ḫūnī
Çeŧmi¹⁹⁹ gök ḫurna nigāhı daḫı mestāne bu ŧeb
- 4 ‘İŧveden ḫaste midür yoḫsa teĝāfül mi ider
Gitdi mi²⁰⁰ zālim ‘aceb²⁰¹ ḫāsīd-i nādāna bu ŧeb

[19a]

- 5 Meclisinden bizi ḫarḫ eyledi ol neyyir-i nāz
Kimler oldı ‘acebā ŧem‘ ine pervāne bu ŧeb
- 6 Dün gice tā-be-seḫer nāz u niyāz itmiş iken
Niye incindi ‘aceb ‘Āŧım-ı nālāna bu ŧeb

¹⁹⁶ ‘Āŧım Dīvānı, G. 4 (6 Beyit) s. 143.

¹⁹⁷ Gerden: gerdün D.

¹⁹⁸ Düŧtüm: düŧtum D.

¹⁹⁹ Çeŧmi: Cismi D.

²⁰⁰ Gitti: Gitti mi D.

²⁰¹ ‘aceb: ‘acebā D.

87²⁰²

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 Senünle yād oldı āşinā bīgāne olduĝ biz
Müsellemken yanuĝda ‘aĝlumuz dīvāne olduĝ biz
- 2 Sen içdüĝ bādeyi aĝyār ile mestāne olduĝ biz
Yapıldıĝ ĝayrilerle sevdigüm vīrāne olduĝ biz
- 3 Senünle şöyle düşdüĝ dillere ‘aşĝ-ile söylendük
Gülünc eglence vāfir meclis-i yārāna olduĝ biz
- 4 ‘Alāĝa n’eydüĝin bilmez disem dir bilmege gelmez
Ķazā-y-ile fütāde böyle bir nādāne olduĝ biz
- 5 Gelür mi yādına bilmem yanup yaĝıldıĝum şeyler
O şūĝuĝ şem‘-i bezm-i ħüsnine pervāne olduĝ biz
- 6 Belāsından emīn olmışken ‘aşĝuĝ ‘Āşımā şimdi
Fütāde bī-vefā nāmında bir cānāne olduĝ biz

88²⁰³

²⁰² ‘Āşım Dīvānı, G. 20 (6 Beyit) s. 154.

²⁰³ Şairin divanına ulaşılammıştır.

ḤİFZİ

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1 İtmiş iken tūġ-i hecr ile derūnum yaralı
Merhem-i kāfūr-ı derd ü ḥasret oldu yār eli

2 Sevdigüm bir sāye-perver ġonca-i neş'küftedür
Degmemişdür dāmen-i pākine aşlā ḥār eli

3 Fustuķī şālī yeşilī tāzenüġ keşmīresi
Mor şāle kaplı kākum kūrķli al ḥāreli

4 Şeh-süvārum sağ u şoldan itmiş aġyāra kerem
Bir yanı zīnüġ topuzdur bir yanı ġaddāreli

5 Şübhesiz Ḥıfzī anarlar ol nihāl-i nev-resi
Girmesün bāġ-ı cemāline ' adū ġaddār eli

89²⁰⁴

‘ ĀŞİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1 Tīr-i müġgān ile itdi cismümi biġ yaralı
Bir turuncī cübbeli līmünī kūrķli ḥāreli

²⁰⁴ ‘ Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

2 İnce belli bir kalem barmaklı sîmîn pençeli
Şûhsuñ senden kesilmez neyleyüm aġyār eli

3 Halka-i bāzîçeye girdi riyā ile bu şeb
Oldı şûfî-i siyeh-ruhsār iki qaralı

[19b]

4 Rāst geldüm mekteb-i ʿirfāndan çıkmış henüz
Bir tıfıl siyeh hınalı gerdeni sî-pāreli

5 İztirāb-ı ʿaşkı girdükce terakķī bulmada
ʿĀşım[ā] āşüfte dil kūy-ı nigāra varalı

90²⁰⁵

ŞĀKİR

[Ġazel]

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

1 Meyle gelmişken ʿaraķ yāruñ ruġ-ı zībāsına
Kıymet olmaz kân-ı hüsñüñ laʿ line elmāsına

2 Mū-miyān-ı nāzük ü endām-ile ol āfetün
Cāme-i bel-dārı hōşdur ķāmet-i bālāsına

3 Sāʿ idinde tāze dāġuñ seyr idüp oldum helāk
Ben bıraķdum dirliğüm şimdi gümüñ tamġāsına

²⁰⁵ Şakir mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 Zülf-i Leylî olmaz idi böyle ser-gerdân-ı ‘aşk
Düşmese Mecnûn eger zen-pârelik sevdâsına
- 5 Hâme-i Şâkirden özge bulmadum endâze ben
Bender-i nazmunı yine ölçüp biçüp kâlâsına

91²⁰⁶

‘ÂŞİM

[Gazel]

[fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün]

- 1 Didiler düşnâm idermiş ‘âşık-ı şeydâsına
Bed-zebânlık hîç yakışmaz ol şehûn sîmâsına
- 2 Ol hâramî gamzeli yenîçerîye yakışur
Bir kapukulu Celâlî kâmet-i bâlâsına
- 3 Dökdi saçdı naqd-i eşküm eyledi halka sebîl
Çeşmüm ‘aynıyla müşâbihdür gümüştü saqqâsına
- 4 Çerkes endâmıyla şîrîn[ce] göründi çeşmüme
Tîrveş anşız uruldum bir Tatar mirzâsına
- 5 Hayr olur encâm-ı kârı her işi âsân olur
Vaqt-i fırsatda nüvâziş eyleyen a‘ dâsına

²⁰⁶ ‘Âşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 6 ‘Āşımā mīr-i sühandur Şākīr-i şīrīn-edā
Reşk ider erbāb-ı dāniş şī rine inşāsına

92²⁰⁷

‘ĀRİF

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 O şūh-ı hānde-rū şehrūñ melek-sīmālarındandır
Ki Cibrīl-i dil anuñ ‘āşık-ı şeydālarındandır
- 2 Göñül bir bezm-i hāşşü’l-hāşş-ı maħremdür ki rūh-ı Cem
Anuñ hasret-keş-i cām-ı neşāt-efzālarındandır
- [20a]
- 3 Ümīd-i vaşl-ile ğam-hū‘ār-ı hicrān oldıgum günler
O şīrīn mehcenüñ hep va‘de-i ferdālarındandır
- 4 Hasedler Kaysa bed-nām-ı ‘aşkdan kām-yāb olmış
Bu erbāb-ı cününüñ rütbe-i vālālarındandır
- 5 Zebān-ı ‘Ārif-i şāf-ı zemīn a‘lā ise cānā
Lisān-ı ‘Ārif-i dīger daħı a‘lālarındandır

93²⁰⁸

²⁰⁷ Şairin divanına ulaşılammıştır.

²⁰⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

‘ĀRİF

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

- 1 Dil-i güm-geşte-i sāmānla mehcūr bulmışlar
Ser-i kūy-ı dil-ārāda ararken dūr bulmışlar
- 2 Naķāl-sāz olanlar maṭla‘ -i dīvān-ı hūsnūḡde
Ne ṭāli‘ dūr bu kim vārūn ile mezkūr bulmışlar
- 3 Zücāc-ı hāṭır-ı ‘uşşāķı hīç elden düşürmezken
‘Aceb pā-māl-i aġyār eli[n]den meksūr bulmışlar
- 4 Bulanlar rāh-ı genc-i vaşl-ı dil-dārı haķīķatde
Ṭılısm-ı cevr ile der-beste vū mestūr bulmışlar
- 5 Ser-i bāzīçeden pinhān iderdi hātem-i la‘ lūḡ
Dehānuḡda [ki] sırdur noķṭaveş manzūr bulmışlar
- 6 Tettebbu‘ eyleyenler nüşha-i ‘aşķı kemāl üzre
Seni bir şaḡfasında ‘Ārifā mestūr bulmışlar

94²⁰⁹

MUCĪB

[Ġazel]

²⁰⁹ Şairin divanına ulaşılammıştır.

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ğarīķ-i lücce-i hicrānuñı farķ eyle sâ'irden
Çıķarma āşınāñı hâţır-ı deryâ maķâţirden
- 2 Kıyâmetler ķopardı başuma mağribli bir âfet
Doğup zerrîn fes ile âftâbâsâ Cezâ'irden
- 3 Cemâl-i yâr mihr ü mâhdan yanumda ercaħdur
Kitâb-ı hüşni zîbâ-terdür eşbâh-ı nezâ'irden
- 4 Dil oldı aţlas-ı hüşnine mâ'il bir firengüñ kim
Bulunmaz hõş ķumâş cismine uygun ħarâ'irden
- 5 Ser-i kûyın yazıķ ey mâh dârü'l-ħarbe dönmişdür
Hücüm-ı leşker-i ümmîd şed-i ağyâr-ı kâfirde
- 6 Çü mîl-i sürme ħâmeme rüşen itdi 'âlemüñ çeşmin
Mucîbâ böyle feyzi görmedüm ben kilik-i sâ'irden

[20b]

95²¹⁰

HÂDÎ

[Ğazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ğurüş-ı eşk-i firķat dîde-i deryâ maķâţirden

²¹⁰ Şairin dîvanına ulaşılammıştır.

Hayāli nakş itmez şest-i yāruñ levḥ-i ḥātırdan

2 Şarāb-ı la' l-i dilber gibi baña çāre-sāz olmaz
Ṭabībün virdigi ma' cūn eger olsa cevāhirden

3 Yek-ā-yek luṭf-i endāmuñ o şūḥuñ vaż' a ḥācet yok
Ḳıyās it ḥüsn-i bālāyı o sāk-ı sīm-i fāḥirden

4 Ruḥuñ ḥurşīde ḳaddün serv-i gülzāra ider teşbīh
Dil-i dīvāne söyler şimdi geh gökden gehī yirden

5 Bu bāğuş olmamışdur naḥl-i bīdi ḥuşk-i bār-āver
Yeri yokdur kerem ümmīdinün dest-i ekābirden

6 Tetebbu' dan ğaraż meşḳ-i süḥandur yoḥsa ey **Hādī**
Mucībün rütbe-i eş' ārı bālāter neẓā'irden

96²¹¹

RĀSİḤ

[Ġazel]

[meḶ ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

1 Görsem o mihr-i ḥüsn-i ṭolar çeşm [āb] ile
Mümķīn midür muvācehe hīç āftāb ile

²¹¹ Rāsīḥ mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 2 Yıllardur intizār ile geçdi ‘ömrümüz
‘Ömrüm tevaqquf it güzer itme şitāb ile
- 3 Tıfl-ı dili virelden o nev-ḥaṭ efendiye
Artardı fazlı söyleşür oldı kitāb ile
- 4 İtsem hezār nāle çü bülbül o ḡonca-fem
Şād eylemez teraḥḥüm idüp bir cevāb ile
- 5 Ümmīd odur ki bakmayalar **Rāsih** ‘aybına
Erbāb-ı ṭab‘a şı‘riṅi ‘arz it ḥicāb ile

97²¹²

VEHBĪ

[Ġazel]

[mef‘ ūlü mefā‘ ilü mefā‘ ilü fe‘ ūlün]

- 1 Te‘ şīr-i dem-i nāşihı gör terk-i ḡināda
Çıkmaz megesün dahı şadāsı bu kafāda
- 2 Ādem gezemez nīşteristān-ı ḥaṭardan
Biṅ lāne-i ‘aḳreb bulunur her tarabada
- 3 Feryād te‘ accüb-i nişānından o şehriṅ
Gömgök kesilür āl-i şefiḳ görse semāda

²¹² Vehbī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

4 Destār ucın yerde sürür ehl-i riyādur
Çuyırıklı diyü bunda olan nām-ı nihāda

5 Rūyından aķar zehr olur ħalkā hemīşe
Çün mār-ı siyeh nīş-i zebānıyla ezāda

[21a]

6 **Vehbī** ana vaķf olsa eger penbe-i mīnā
Eylerdi ħelāli yerine ħāba şitāda

98²¹³

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1 Cūy gösterdi yine āyīneveş rüy-ı güli
Pençe-i mihr açdı hem-çün şāne zülf-i sünbülü

2 Şöyle gülşen pür-ţarab kim gūşlar fark eylemez
Ķahķahā-yı ħande-i gülden nevā-yı bülbülü

3 Eylemiş gūyā ki Ħaķ icād cism-i nāzükün
Eyleyüp āmīhte būy-ı güle reng-i müli

4 Gülşen-i ħüsnün görün sünbül-hevā-yı dil-keşin²¹⁴

²¹³ Nedīm Dīvānı, G. 163 (5 Beyit) s. 275.

²¹⁴ Dil-keşin: gülşenin D.

Ebr-i müşkīnveş dağıtduķca nesīm ol kākūli

- 5 Tāze ma' nā rū-nümā nazım-ı selīsinden **Nedīm**
Cūy gösterdi yine āyīneveş rüy-ı güli

99²¹⁵

VUŞLATĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Göñülde fikr-i tīg-i ebruvān-ı dil-rubā çıķmaz
Bün-i baħr-i Necefden Zūlfikār-ı Murtażā çıķmaz
- 2 Felekde ķanğı gündür eşk-i āhum izdihāmından
Yere seyl-i fenā inmez göge ebr-i cefā çıķmaz
- 3 Gehī dil seyr-i Hindūstān ider ki 'azm-i Rūmistān
Göñülde fikr-i ħaṭṭ-ı 'arızı şubḥ u mesā çıķmaz
- 4 Bize vaķt-i şitāda teşrīf-i rüz-ı 'id el v[irmez]
Şeh-i ceyb-i emelden dest-i luṭf-ı merḥabā çıķmaz
- 5 Dil-i aḥbābı gözler tiri varmaz ķalb-i aġyāra
Kec-endāz-ı kemān-ı şaşt-ı dilberden ḥaṭā çıķmaz

²¹⁵ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 6 Şakın aldanma zür bāzū-yı tab^ç -ı kuvve-i şaşta
Dime ey **Vuşlatī** meydāna bir zür-āzmā çıkmaz

100²¹⁶

ŞERİF

[Ġazel]

[mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün]

- 1 Dilümden fikr-i zülf-i tārūmār[un] dilberā çıkmaz
Velī vīrāne-i genc-i nihāndan ejdehā çıkmaz
- 2 Cihān feyz-i kefi cūduḡla ter-dāmān iken bilmem
Niçün ceyb-i mürüvvetden baḡa dest-i ^ç atā çıkmaz
- 3 ^ç Abeşdür lücce-i ḡamda rehā-cūyı ki ḡarḡ olsun
Bize bir mālīk-i deryā-yı himmet-āşinā çıkmaz

[21b]

- 4 Ricā-yı va^ç din itme yoḡ yere ol kāmēt-i servünḡ
Feminden biḡ kıyāmet ḡopsa bir ḡarf-i vefā çıkmaz
- 5 Ne deḡlü sūz-ı firḡatle çü mū-yı pīç ü tāb olsam
Derūnumdan yine endīşe-i zülf-i dü-tā çıkmaz
- 6 Ḳumāş-ı atılası bī-hūde ^ç arz eyler **Şerīfā** çarḡ
Benüm bālā-yı isti^ç dāduma andan ḡabā çıkmaz

²¹⁶ Şerīf mahlaslı şairlerin divanında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

101²¹⁷

YÜSRİ

[Gazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Nigāh-ı gamze-dāruñ dāğ-ı dilde tīşe-zenlikde
Akıtdı cūy-ı eşküm²¹⁸ menzil aldı kūh-kenlikde
- 2 Dehānuñ seyrine itdüm²¹⁹ müjemden çeşümü taḥīr
Yazuğdur qalmasıñ ol ğonca-i zībā dikenlikde²²⁰
- 3 Qo qalsun²²¹ sīnede yāqūt-ı qabza ḥaṇçerüñ ey meh²²²
Bilinsün taş dikenler²²³ menzil-i²²⁴ ḥāṭır-şikenlikde
- 4 Ğam-ı 'aşkuñla dil Mañşürveş²²⁵ ber-dār-ı zülfüñdür
Ne ḥikmetdür daḥı bī-çārenüñ da' vāsı benlikde
- 5 Yire geçdi sirişküm **Yüsri** āhum çıqdı eflāke
Cihān-ı fāñide nem qaldı sağılıqda esenlikde

102²²⁶

²¹⁷ Yüsri Divānı, G. 120 (5 Beyit) s.179.

²¹⁸ Eşküm: ḥūnum D.

²¹⁹ İtdüm: kıldum D.

²²⁰ Bu beyit divanda 4. Sıradadır.

²²¹ Qalsun: dursun

²²² Meh: mäh D.

²²³ Dikenler: diken D.

²²⁴ Menzil-i: menzil-geh-i D.

²²⁵ Ğam-ı 'aşkuñla dil Mañşürveş-i: Bu dil Mañşürveş cānā senüñ D.

²²⁶ Şairin divanına ulaşılammıştır.

CĀZİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Sen ister dāmenün çek menden ey serv-i revān beççem
Tozun göstermesen de geçmem iksir-i cān beççem
- 2 Yıkılmam şadme-i cevründen ağlatsan da çeşmānum
İki sāgarla sāķī böyle meclisden hemān beççem
- 3 Geçerse āh-ı eşk-ālūd ile aġyār kūyuñdan
Benüm de var gümüşli elde bir çüb-ı duhān beççem
- 4 Geçer geçmez cefā tır-i nigāha sineden çekdüm
Hedefdür işte ben senden ey kaşı kemān beççem²²⁷
- 5 İnanmam Cāzimā geçdüm diseñ de yārdan zāhir
O yollardan o gün yokdur ki birkaç yol [bulan] beççem

103²²⁸

KĀMĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Şabā şerh itmek ister zülfünjī tül-i emel söyler

²²⁷ Mısranın vezni aksamaktadır.

²²⁸ Kāmī Dīvānı, G. 67 (5 Beyit) s.204.

Dehānuḡ vaşf iden yoḡdur dimezse muḡtemel söyler

2 Gülüḡ zīr-i serinde ḡonca ḡüyā girde-bālişdür
O ḡvāb-ı nāza varmış bülbül-i şeydā meşel söyler

3 Neler çekdüm elüḡden ey cefā-cū söylemem ammā
Mufaşşal dāsitānum bī-zebān olsam da el söyler

[22a]

4 Nevā-yı sūz-ı nāleyle²²⁹ müşārün bi'l-benān oldu
Ḥaḡıḡat sözlerin göz degmesün [ney] pek güzel söyler

5 'İbāretden 'ibāret oldu şimdi **Kāmiyā** eş'ār
Mūraşşah tāze maẓmūn-ile yoḡdur bir ḡazel söyler

104²³⁰

FĀYİZ

[Ġazel]

[mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün]

1 'Aceb mümkin mi nerm itmek dil-i sengīn-i dil-dārı
Biraz hem ağlasam hem söylesem ḡāl-i dil-i zārı

2 Şaḡın encāz-ı va'd-i vaşla ibrām itme dil-dārı
Ola cā'iz ki nāzūkdür ḡüsiste-tār-ı iḡrārı

²²⁹ Nāleyle: nākiyle D.

²³⁰ Fāyiz Dīvānı, G. 49 (5 Beyit) s. 171.

- 3 Olursa her ne deñlü baħr-i dūr-ā-dūra rāziyum
Baña gösterme tek bir yerde yā Rab yār u aġyārı
- 4 İřābet itmede ʿ uřřāķa tır-i cevri pey-der-pey
İlāhī sen ĥaťādan řaķla o řūĥ-ı cefākārı
- 5 Senüñ gül-gonca-i tūmār-ı nazm-ı dil-keřüñ **Fāyız**
Sezādur ehl-i ʿ irfānuñ olursa zīb-i destārı

105²³¹

ʿ ĀřIM

[Ġazel]

[mefʿ ūlü fāʿ ilātü mefāʿ ilü fāʿ ilün]

- 1 Çarĥuñ dil-i nizāruma vazʿ -ı girānı var
Peyġüle-i emelde anuñ-çün fiġānı var
- 2 Yāruñ cebīni üzre görüp şanma ebruvān
Sultān-ı ĥüsnüñ iki çekilmez kemānı var
- 3 Ol řāh-ı ĥüsne ʿ arz-ı merām eylemek muĥāl
şad pāsbān-ı māniʿ i şad dīde-bānı var
- 4 Ol ĥvāce-i kemāl nice itmesün ġurūr
Zirā metāʿ -ı nāz ile pür kār u ānı var

²³¹ Bu gazel ʿ Āřım mahlaslı şairlerin divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

5 Bir şūha nā'il itmedin bizi lāyık mı ey felek²³²
Her 'āşıkuñ yanında birer nev-cüvānı var

6 'Āşım 'aceb mi āh u enīn itse sevdigüm
Dilde cigerde bir iki zaḥm-ı nihānı var

106²³³

'ĀŞİM

[Ġazel]

[mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün]

1 Rūz-ı firāk zaḥmeti bir şey'e beñzemez
Her bir mürür-ı sâ'ati bir şey'e beñzemez

2 Bir neş'edür ki vaşfını ḥod eylemek muḥāl
Nāz u niyāz lezzeti bir şey'e beñzemez

[22b]

3 Va'z-ı girānı nīşter-i cān-güdāzdur
Yāruñ edāsı şıķleti bir şey'e beñzemez

4 Gāhī girişmelerle nihānīce 'āşıķa
Yāruñ nigāhı şefķati bir şey'e beñzemez

5 Tavşīf olur mı ğamzla itdükleri edā

²³² Mısranın vezni aksamaktadır.

²³³ Bu gazel 'Āşım mahlaslı şairlerinde divanında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)

Erbāb-ı cāh-ı naḥveti bir şey'e beñzemez

- 6 'Āşım nigāh-ı sāde ile [itmez] iktifā
Zirā vişāl-i şoḥbeti bir şey'e beñzemez

107²³⁴

ŞADĪK

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün]

- 1 Dehrün ziyā vü zūlmeti bir şey'e beñzemez
Kevnün dü kevn ḥāleti bir şey'e beñzemez
- 2 Ol tek ü tāz-ı 'arşa-i ḥüsn ü melāḥatün
Pā-māl-i 'aşka naḥveti bir şey'e beñzemez
- 3 Geh derd-i iştiyāk gehī rencişi-i firāk
Bīmār-ı hecrün 'illeti bir şey'e beñzemez
- 4 Bir kaç mürīd-i ḥüb ile ḥalvetde ey Şadīk
Şeyḥün bağılsa vaḥdeti bir şey'e beñzemez

108²³⁵

NĀBĪ

²³⁴ Şadīk mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

²³⁵ Nābī Dīvānı, G. 15 (7 Beyit) s. 401.

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Va' de-i hātır-firībün düzd-i h'āb itdün bu şeb
Tār u pūd-ı cāme-h'ābum sūz u tāb itdün bu şeb
- 2 Oldı tārīkī-i şeb āhumla kat kat līk sen
Ṭal' atünle kaḡı bezmi māh-tāb itdün bu şeb
- 3 Belki eylerdüm saña şāyeste hıdmetde kuşūr
Ben günāh eylerdüm ammā sen şevāb itdün bu şeb
- 4 Ben esīr-i derd-i ser ammā ruḡuñ 'aksiyle sen
Dīde-i aḡyārı mīnā-yı gül-āb itdün bu şeb
- 5 Nāz u istiḡnā degüldür māni' -i teşrīf-i bezm
Ġālibā ey māh-rū bizden ḡicāb itdün bu şeb
- 6 Tābe-gerden ḡarḡa-i eşk oldı tāb-ı hicrle
Nābīyi hem-ḡālet-i rüz-ı ḡisāb itdün bu şeb

[23a]

109²³⁶

VEFĀ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

²³⁶ Şairin divanına ulaşılammıştır.

- 1 Saña ey nāz gülüm bāğ ile dağ ikisi bir
Nağme-i bülbül ile nevḥa-i zāğ ikisi bir
- 2 Tende cān olmayıcağ vaşlla hecri ne bilür
Sīne-i sūḥteye murğ u rāğ ikisi bir
- 3 Şi' r-i rengīnüm ile bir mi siyeh-dil şi' ri
Kim degil bŷy-ı gül [ü] dŷd-ı çerāğ ikisi bir
- 4 Ehl-i derd ile ber-ā-ber mi olur her bī-derd
Ey ṭabībüm olamaz ḥasta vü şağ ikisi bir
- 5 Kağı demdür ki **Vefā** ma' nīyi iḥyā itsem
Kilk-i mu' ciz-demüme şuğl u ferāğ ikisi bir

110²³⁷

NAḤĪFĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Ġamuñla ḥasta yatur cān-ı müstemendüm gel
Esīr-i ' aşkıñı bīmār iden efendim gel
- 2 Dil-i fütādeyi derd-i firāk n'eyledi gör
Tenezzül eyle gel ey serv-i ser-bülendüm gel

²³⁷ Naḥīfī Dīvānı, G. 315 (5 Beyit) s. 318.

- 3 Görince hālūmi şāyed terahhüm eylesün
Gözünle gör beni ey şūh-ı şeh-levendüm gel
- 4 Devā-yı cān u dil olsun kudūm-ı cān-baḥşuḡ
Gel ey ṭabīb-i devā-sāz-ı dil-pesendüm gel
- 5 Kuluḡ Nahīf-i bīmāra bir devā eyle
Esīr-i ʿaşkıḡı bīmār iden efendim gel

111²³⁸

ŞĀBĪT

[Ġazel]

[fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Şıķleti āşikārdur kemerüḡ
Çözelüm saḡa bārdur kemerüḡ
- 2 Kadeh-i şīr nāfuḡa teşne
Ser-fürü-bürde mārdur kemerüḡ
- 3 Halka-i çeşmümüzde zamm idelüm
Belüḡe belki dardur kemerüḡ
- 4 Bu şehirde Gümüş Suyı dirler
Şöhre-i rüzgārdur kemerüḡ

²³⁸ Gazelin Bosnalı Şābit'e ait olduḡu tespit edilmiş olup divanına ulaşılammıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 Sihr ile çıkdı küh-ı billūra
Cādū-yı ħum-süvārdur kemerün
- 6 **Şābitā** yoğ mişāl-i ħavs-ı ħuzah
Bize kaç rengi var durur kemerün

[23b]

112²³⁹

FAŞİH

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Cebīn-i yārda gīsū-yı müşg-i nāb mıdur
‘İzār-ı māha çekilmiş siyeh ħicāb²⁴⁰ mıdur
- 2 Şarāb-ı nāb mıdur būs-ı la' l-i yār mıdur
Şafā viren baña²⁴¹ ey dil ney ü rebāb mıdur
- 3 Gehī tekellüm-i nāz itmeyüp de ‘uşşāħa
Meger ki teng-dehānum dimek cevāb mıdur
- 4 Bu vaż' -ı ħayr-ı mükerrer midür²⁴² bilinmedi hıç
Sitem mi ‘işve midür nāz mı ‘itāb mıdur

²³⁹ Faşih Dīvānı, G 56 (5 Beyit) s. 58.

²⁴⁰ ħicāb: sehāb D.

²⁴¹ baña: saña D.

²⁴² midür: nedür D.

- 5 Faşîh bilmezin ey kâfir-i cefâ-endîş
Vefâ günâh ise cevri eylemek şevâb midur

113²⁴³

NEDİM

[Gazel]

[fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün]

- 1 Biñ sühan²⁴⁴söylersin ol çeşm-i sühan-perdâz ile
Dâstânlar şerh idersin bir niğâh-ı nâz ile
- 2 Dün gece cüş-ı şafâdan oldu bir deryâ-yı nür
Kûçe-i ney mâh-tâb-ı şu' le-i âvâz ile
- 3 Dil-keş eyler çeşm-i güyâsın kemân-ı ebruvân
Şüh-terdür nağme-i muṭrib muvâfiḳ sâz ile
- 4 Sen ' itâb-ı nâz kaçd itsen daḫı ol çeşm-i şüh
' Aşîḳın memnûn ider bir şîve-i mümtâz ile
- 5 Ben ğam-ı imrûzı fikr itmekde ferdâlar geḳer
Señ şalınca va' deni ferdâya yüz biñ nâz ile
- 6 Kâr-ı ' aşka şol göñül bel bağlasun kim geḳmeye

²⁴³ Nedîm Dîvânı, G 139 (7 Beyit) s. 265.

²⁴⁴ Sühân: zebân D.

Lezzet-i encām-ı meyden telhi-i āğāz ile

- 7 Çeşmini hābīde zann eyler gören ammā **Nedīm**
Keşf-i rāz itmekdedür her laḥza biḡ gammāz ile

114²⁴⁵

NĀ'İLĪ

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Gözden ki dem-be-dem aḳıdur yaş gerdenün
Bilse 'ayār-ı sūz-ı dili kāş gerdenün
- 2 Ḳufl-ı²⁴⁶ kilīdi gūy-ı girībānuḡ olsa da
Genc-i tılısm-ı sīneḡ ider fāş gerdenün
- 3 Her²⁴⁷ kāse-nūş ide şanasun pür mey-i sefīd
Gāhī ki yād ider dil-i 'ayyāş gerdenün
- 4 Āb-ı ḡayāt menba' idur olsa da ba' id²⁴⁸
'Uşşāḳa andurur o siyeh ḳaş gerdenün
- 5 Cūş-ı 'arāḳ şikenlerin itdükce selsebīl

²⁴⁵ Nā'ili Dīvānı, G 212 (8 Beyit) s. 435.

²⁴⁶ Ḳufl-ı: ḳutl-ı D.

²⁴⁷ Her: bir D.

²⁴⁸ Beyitte takdim tehir yapılmıştır.

Kat kat degül mi lâyıķ-ı şābāş gerdenüñ

[24a]

6 Toğsa miyān-ı mağrib-i²⁴⁹ ceyb-i semürdan
[Olmaz mı mihr-i mağşere pā-dāş gerdenüñ]²⁵⁰

7 [Mir 'āt-ı āftāb gibi hem raķıķ ü sāf]²⁵¹
Hem çeşm-i Nā 'ilī gibi hūn-pāş gerdenüñ

115^{252 253}

[NĀ 'İLĪ]

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Mesīhā-süz olan derdüñ eṭibbā rūḥ yazmışlar
Leb-i la' lüñ nemek-pāş-ı dil-i mecrūḥ yazmışlar
- 2 Vişālünle güzārān bir deme dīvān-ı kısmetde
Berāt-ı ' ayş-ı Cem menşūr-ı ' ömr-i Nūḥ yazmışlar
- 3 Degül mā 'ī ḳabāda ṭal' atuñ naķķāşlar güyā
Zemīn-i lāciverde bir dirāḥşān būḥ yazmışlar
- 4 Yazanlar çeşm-i mestüñ Rüstem-i Şeh-nāme-i āşüb

²⁴⁹ mağrib-i: maşrıķ-ı D.

²⁵⁰ Eksik olan mısra yayınlanmış divandan tamamlanmıştır.

²⁵¹ Eksik olan mısra yayınlanmış divandan tamamlanmıştır.

²⁵² Nā 'ilī Dīvānı, G 87 (9 Beyit) s. 339.

²⁵³ Bu gazel "Nā 'ilī" başlığı ile verilmiştir.

Muhabbet ʿ ālemüj bir tîg̈le meftūh yazmışlar

5 Kıomışlar nāmını teşrīh-i miḥnet²⁵⁴ tîg̈-i ğamzeñle
Tenüm şad çāk idüp bir nüshā-i meşrūh yazmışlar

6 Olanlar ḥüccet-i imzā-nüvīs-i defter-i ḥübī²⁵⁵
Göñül mülkini istiğlāl idüp merbūh yazmışlar

116²⁵⁶

SĀMĪ

[Ġazel]

[mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün]

1 Sırışk olmazsa levḥ-i dilde dāğ-ı āteşin olmaz
Muḳaddem şafḥa nemnāk olmasa naqş-ı niğın olmaz

2 Zaḥm-ı nā-ḥorde-dil laʿ l-i lebūñden büse-çin olmaz
Ten-i mūm olmasa²⁵⁷ dīvānda sūrāḥ sūrāḥ engübīn olmaz

3 Ḥalāvet der-ʿ aḳabdur telḥī-i düşnām-ı laʿ lünde
Merāret māniʿ -i lezzāt-ı taʿ m-ı dār-ı Çin olmaz²⁵⁸

4 Olan āyīneveş vāreste gerd-i ḥod-perestīden

²⁵⁴ miḥnet: minnet D.

²⁵⁵ Bu mısra divanda "Olanlar Nāʿilī imzā-nüvis-i hüccet-i ḥübī" şeklindedir.

²⁵⁶ Sāmī Dīvānı, G 43 (8 Beyit) s. 319.

²⁵⁷ Olmasa: olmadın D.

²⁵⁸ Bu mısra divanda "Merāret māniʿ -i taʿ m-ı lezzāt-ı dār-ı çin olmaz" şeklindedir.

Dilinde ' aks-i zışt-i kīneden çīn-i cebīn olmaz

5 Olur sūdāgerān-ı nazma nā-řāyeste-i rağbet
Metā' -ı ma' rifet kim zīb-i dūř-ı āferīn olmaz

6 Per-i pervāne-i tedbīr taħrīkinden ey **Sāmī**
Hūdānuř řem' -i taķdīrine bād-ı āstīn olmaz

117²⁵⁹

NĀBĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn]

1 İřbāt-ı meh-i řavma olan ħūcceti řaķlar
Kāğıt uğurur menzil-ile yolda ulaķlar

2 Erbāb-ı ħarābātı ķomaķ ħāline yegdūr
Taħrīře sebebdūr mey-i gülfāma yasaķlar

[24b]

3 Cisminde şamarlar şayılr ' āřıķ-ı zāruņ
Heş řayduņ içündür bu ķadar dām u řuzaķlar

4 Teřrīfūņ ūmīdiyle senūņ ey meh-i řeb-gerd
Mānende-i ħalķa ķapuda ķaldı ķulaķlar

²⁵⁹ Nābī Dīvānı, G 193 (5 Beyit) s. 538.

- 5 Nābī kalem oluncaya dek vāşıl-ı menzil
Her haţvede tayy itmededür niçe bataklar

118²⁶⁰

NĀBĪ

[Ġazel]

[meʿ ũlũ fāʿ ilātũ mefāʿ ũlũ fāʿ ilũn]

- 1 İtdüm egerçi ol gül ile aşınalıcuğ
Şemm eyledüm velik biraz bī-vefālıcuğ
- 2 İtmez zekāt-ı hüşnini ol māh-rũ dirġ
Kũyında irtikāb olunursa gedālıcuğ
- 3 Eylerse heft cāmesini pāre pāre çarğ
Girmez gedā-yı ʿ aşğ eline bir kabālıcuğ^{261 262}
- 4 Esbāb-ı ʿ izz ü cāhla tebdil cehldür
Sermāye-i selāmet iken bī-nevālıcuğ²⁶³
- 5 Ol mũ-miyān u serv-ğad u haţğ-ı rüsteye²⁶⁴
İnkār olunmaz ince uzun mübtelālıcuğ

²⁶⁰ Nābī Dīvānı, G 392 (11 Beyit) s. 674.

²⁶¹ kabālıcuğ: ʿ abālıcuğ D.

²⁶² Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

²⁶³ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmiştir.

²⁶⁴ haţğ-ı rüsteye: ne-rüsteye D.

- 6 Ol āftāb-ı hūsne hücūm-ı rakībden
Derd-i derūnı dökmege yok bir aralıcık
- 7 Rāhat murād iden ulına Hak naıb ider
Eblehlicük hakīmlicük²⁶⁵ bī-riyālıcık
- 8 Hamyāze-rīz-i hasret iken ho gelür baa
atmak nevāl-i valına²⁶⁶ bī-itihadıcık
- 9 Esbāb-ı i tibāruı āmāde bil hemān
Cā'iz olursa sāhtece pārsālıcık²⁶⁷
- 10 'Alemdede dil mi ordı kebāb-ı am itmedük
Girse eline ayrınu ol dil-rübālıcık
- 11 **Nābī** ne delū māni' -i rız olsa da baa
Mükilter-i umūr gelür bī-ayālıcık

119²⁶⁸

NEDİM

[azel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

²⁶⁵ hakīmlicük: halīmlicük D.

²⁶⁶ valına: vulata D.

²⁶⁷ Bu beyit sayfanın kenarında yan olarak verilmitir.

²⁶⁸ Nedīm Dīvānı, G. 55 (6 Beyit) s. 232.

- 1 Bezm-i taḥḳīḳde dil²⁶⁹ gūş u gönül dīde gerek
Görinen gūş u çeşm meclis-i taḳlīde gerek
- 2 Şöyle pinhān gidesin kūyına cānānuş kim
Rāh ola hem-demūş ancaḳ²⁷⁰ o da ḥ^vābīde gerek
- 3 Der-kemīndür sipeh-i ḥaṭ şaḳın ey zūlf-i dırāz
Reh-zeni ḥār olanuş dāmeni ber-çīde gerek
- 4 Olsa bir bezmde nezzāreye şāyeste ḳalīl
Öyle bezme varanuş bir gözi pūşīde gerek
- 5 Sözi az söyle ağır söyle **Nedīmā** ki sūḥan
Zer gibi şayılı cevher²⁷¹ gibi sencīde gerek

120²⁷²

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün]

- 1 Dil-i ḥarāb u yebāba daḥı ḳazā ne yapar
Yaparsa nevm-i ğama anı āşiyāne yapar

²⁶⁹ dil: cān D.

²⁷⁰ Ancaḳ: ammā D.

²⁷¹ Cevher: gevher D.

²⁷² ‘Āşım Dīvānı, G. 9 (8 Beyit) s. 146.

2 Her ehl-i keyfe şaķın rūze eyleme isnād
Faṭūr ider de nihān vaż' ı şā'imāne yapar

[25a]

3 Raķīb-i dūna varur bī-tekellūf ' uşşāķa
O şūḥ bīm-i pederle niçe bahāne yapar

4 Nihān idüp ḥam-ı zūlfiyle ḥāl-i ruḥsāruḡ
Şikār-ı murġ-ı dil ü cāna dām u dāne yapar

5 Ne ' işveler ne revişler yapar baņa görseḡ
' Aceb ' aceb daḡı bilmem o bī-vefā ne yapar

6 Kelīm Efendiye ' **Āşım** nazīre itse n'ola
O ' ālimāne yaparsa bu şā' irāne yapar

121²⁷³

VĀŞIĶ

[Ġazel]

[mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

1 Āyīne-i cemālūḡi ḡayrān olur gören
Cām-ı vişālini Cem-i devrān olur gören

2 Nergis-mişāl her ne ķadar girye çeşm ise
Seyr-i ruḡuḡla gül gibi ḡandān olur gören

²⁷³ Vāşık mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanamamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 arz-ı hırām-ı kadd-i şanevber-misālünj
Mānend-i sāye hākke yeksān şanur gören
- 4 Hurşīd olursa tal‘ at-i zībāña goncaveş
Şad-pāre sāz-ı ceyb ü girībān olur gören
- 5 Esrār-ı hıttı u hālünje vākıf degül ‘ uķül
Hayret-güzīn-i kudret-i Yezdān olur gören
- 6 Eş‘ār-ı nev-zemīnine **Vāşık** bu tarzla
Teslīm-sāz-ı māye-i ‘ irfān olur gören

122²⁷⁴

VEHBĪ

[Ġazel]

[mef‘ ūlū fā‘ ilātū mefā‘ ilū fā‘ ilün]

- 1 Cām-ı şarāb-ı la‘ lünj handān olur gören
Esrār-ı hıttı-ı rüyunı hayrān olur gören
- 2 Giryeyle tev’em oldıgıñ etfāl-i ‘ ālemün
Dünyāya geldüğine peşīmān olur gören
- 3 Ey mäh-ı hüsn mäh-ı nev-i ebruvānuñı
Tercih-sāz-ı gırre-i rahşān olur gören

²⁷⁴ Vehbī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanamamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 İtmiş şırayla raḥleler eṭfāli der-kenār
Ḥayret-güzīn-i zevḳ-i debistān olur gören
- 5 Peygamber-i cemālinüñ i' cāz ḥüsnüni
Gök başlı kāfir olsa müselmān olur gören
- 6 **Vehbī** yetīm nazmını merhūm Vāsıḳuñ
Tercīḥ-sāz-ı gevher-i ğaltān olur gören

[25b]

123²⁷⁵

VEHBİ

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Eşerüñ āh-ı bülend eyleyüp izḥār bu şeb
Dīde-i ṭālī'üm oldu hele bīdār bu şeb
- 2 Yāra mihmān olup olduḳ ni' am-ı vaşlına sīr
Rūze-i hicre daḫı eyledük iftār bu şeb
- 3 Tercümān-ı niġeh-i nāz u niyāz oldu bī-kār
Naḳl olup ḥām diliyle niçe esrār bu şeb
- 4 Neş 'esi tā seḫer-i ḥaşre sürer bādemizüñ
Ġamze-i yād idi meclisde ḳadeḫ-kār bu şeb

²⁷⁵ Vehbī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanamamıştır. (Bkz. Kaynakça)

5 Sükker-i luṭf u ʿitāb idi tenāvül olınan
Girmedi araya hīç telḥī-i āzār bu şeb

6 Şemʿ -i sūzān idi ğayretle derūn-ı **Vehbī**
Gerçi pervāne idi ḥidmetine yār bu şeb

124²⁷⁶

NEDİM

[Ġazel]

[mefʿ ūlü mefāʿ ilü mefāʿ ilü feʿ ūlün]

1 Çeşmüñ gibi bir sāḥir-i pür-ġunc bulunmaz
Ḥatṭuñ gibi bir nüşḥa-yı nīrenc bulunmaz

2 Hüdhüd gibi bīnā gerek anı arayanlar
Vīrāneye büm olmağ-ıla genc bulunmaz

3 Āsān degül ol şūḥ-ı ʿazāyimle de teşḥīr
Te ʿşīrli nīrencde bī-renc bulunmaz

4 Eyyām-ı heremde ṭatalum genc bulunmuş
Ādem o zamān nʿeyleyeyüm genc bulunmaz

5 On bir yaşına girmiş o meh-pāreyi gördüm
Kim dedi ki ʿālemde şeş ü penc bulunmaz

²⁷⁶ Nedīm Dīvānı, G. 45 (7 Beyit) s. 228.

- 6 Līmūnī ḥaṭāyīde o pistāna nigāh it
Hīç böyle celī şa' şa' a nārenc bulunmaz
- 7 'Arz it süḥanuḡ²⁷⁷ āşaf-ı zī-şāna **Nedīmā**
Her demde²⁷⁸ bu mesnedde süḥan-senc bulunmaz

125²⁷⁹

NEDİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Riyāsı zāhidüḡ der-kārdur dilber ḥuşuşında
Velīkin zālimüḡ ārāmı ḡalmaz zer ḥuşuşında
- 2 Ne deḡlü germ ise bāzāruḡ āḡir ḡāk-ber-sersin
Bunı ey ḡ^vāce gör āteşde²⁸⁰ ḡākister ḥuşuşında²⁸¹
- 3 Dirīḡā olmadıḡ bir dil-ḡüşā ma' şūkā dil-dāde
Hele āyīnemüz bī-baḡt rūşenger ḥuşuşında²⁸²
- 4 Varursaḡ ḡāne-i ḡammāra sākī luḡf it unutma
Dil-i zāruḡ recā-mend olduḡı sāḡar ḥuşuşında

²⁷⁷ Süḡenüḡ: ḡüherüḡ D.

²⁷⁸ Demde: bār D.

²⁷⁹ Nedīm Dīvānı, G. 177 (8 Beyit) s. 256.

²⁸⁰ āteşde: āteşle D.

²⁸¹ Bu beyit divanda 6. sıradadır.

²⁸² Bu beyit divanda 7. sıradadır.

5 Bugün cānā mevā' idin ḥesāb itdükde ' uşşāka
Yine vāfir nizā' oldı bizüm defter ḥuşūşında^{283 284}

6 Ne zībā ülfet itmiş duḥter-i rez beççe-i muḡla
Muvaffaḡ pīr-i mey ḥaḡḡā püser duḥter ḥuşūşında^{285 286}

[26a]

7 Ḳuşaḡuḡ tüḡmesin çözmekde yoḡdur bīm²⁸⁷ ammā kim
Yürek ditrer kemer-bendindeki ḥançer ḥuşūşında²⁸⁸

8 **Nedīmā** sīne vü bāzūḡı nerm it yār geldükce
Müsāfir rāḡat ister bāliş ü bister ḥuşūşında

126²⁸⁹

KĀMĪ

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

1 Bir dilde ki ' aşḡuḡ eḡeri renc bulunmaz
Vīrānesi ḡālīdür anuḡ genc bulunmaz

2 Lezzet-res olan gevheri sen ḡanda şorarsuḡ
La' l-i leb-i meygūnuḡa hem-senc bulunmaz

²⁸³ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

²⁸⁴ Bu beyit divanda 2. sıradadır.

²⁸⁵ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

²⁸⁶ Bu beyit divanda 5. sıradadır.

²⁸⁷ Bīm: ḡavfum D.

²⁸⁸ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

²⁸⁹ Kāmī Dīvānı, G. 86 (7 Beyit) s. 214.

- 3 Ferzâne odur ki yoluña şarf ide varuñ
Şatranc-ı muhabbetde şeş ü penc bulunmaz
- 4 Ol çeşm-i mükeḥḥal bize bir şīve ider kim
Āhū-yı Ḥotende daḥı ol ğunc bulunmaz
- 5 Ol āfete kār eylemedi Tebbet-i vārūn
Teshīre anı mey gibi nīrenc bulunmaz
- 6 **Kāmī** olamaz lehce-i Bākī²⁹⁰ gibi hergiz
Yeddi felek altında nevā-senc bulunmaz

127²⁹¹

ŞERİF

[Ġazel]

[mef^ʿ ūlū mefā^ʿ ilū mefā^ʿ ilū fe^ʿ ūlūn]

- 1 Cānā nedür ol çāk-i girībān қalemde
ʿĀşık mı ne bu girye vü efgān қalemde
- 2 Hep teşne-i la^ʿ lünledür ey ḥoққа deḥānum
Mestāne bu güftār-ı perīşān қalemde
- 3 Aġzı şulanur dadı damaġındadur ey meh

²⁹⁰ Bākī: Nāmī

²⁹¹ Şerīf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

Var būs-ı lebünj h̄vāhişi el 'ān kalemde

4 Çün hāme bizi kesdi kitābetlere şimdi
Bir pādişeh-i kişver-i 'irfān kalemde

5 Nāl eyledi derd ü ğam ile cism-i nizārum
Bir h̄attı güzel dilber-i fettān kalemde

6 Yaz nāmını ser-defter-i 'uşşāka Şerīfün
Yād eyle gehī ey şeh-i h̄übān kalemde

128²⁹²

RAḤMĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1 Göñül cānāndan cānān dil-i bīmārdan geçmez
Ki bülbül ğoncadan ğonca hezār-ı zārdan geçmez

2 Dil-i derd-āşinā dilber degül aġyārdan geçmez
Hezār-ı bī-nevā gülşen ço dursun h̄ārdan geçmez

[26b]

3 Budur kavlı-i müreccaḥ mezheb-i ehl-i ḥaḳīkatde
Geçer cānından erbāb-ı muḥabbet yārdan geçmez

²⁹² Raḥmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 Be-keyf-i cām-ı naḥvet günde biḡ kan itse de ḡamzeḡ
Dil-i mecrūḡumuz ol ḡamze-i ḡūn-ḡvārdan geḡmez
- 5 Vücūduḡ ḡāk-ber-ḡāk itse de tūḡ-i ʿ itāb-ı yār
Miḡāl-i ḡāne dil ol ḡurra-i ḡarrārdan geḡmez
- 6 Budur bu muḡtezā-yı ʿ āḡıḡ-ı ma ʿ ḡūḡ ey **Raḡmī**
Ki bülbül ḡoncadan ḡonca hezār-ı zārdan geḡmez

129²⁹³

ĀDEM

[ḡazel]

[mefāʿ ilūn mefāʿ ilūn mefāʿ ilūn mefāʿ ilūn]

- 1 İderken ben saḡa teslīm-i cān u ser behey zālīm
Nedür sende bu bī-raḡmāne cünbiḡler behey zālīm
- 2 Revā mı ḡeḡme-sār-ı ḡeḡmümi mecrā-yı ḡūn itmek
Bir iḡim ḡu daḡı olsun behey kāfir behey zālīm
- 3 ḡafā ḡöstermeden bir laḡza hīḡ āyīne-i dilde
Perī-rūlarda ḡıynet böyle mi olur behey zālīm²⁹⁴
- 4 Olursun dest-bā-dest-i vifāḡ aḡyārıla dāʿim

²⁹³ Ādem mahlaslı ḡairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

²⁹⁴ Bu beyitte takdim tehir yapılmıştır.

Senün haqqında gūş it el neler söyler behey zālīm

5 Ne feryāda baqarsuñ ne fiġānı gūşa alursuñ
Senün-çündür bu çāk-i sīneler bir bir behey zālīm

6 N'ola bir kerre tevcīh-i nigāh-ı iltifāt itsen
Kulundu dur dergehünde **Ādem**-i çāker behey zālīm

130²⁹⁵

ŞERĪF

[Ġazel]

[mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün]

1 Cihān mecrūh-ı tīġ-i 'aşk iken yekser behey zālīm
Niye düşmez elinden dem-be-dem hañcer behey zālīm

2 [...] bāde bir ser-fitne dürlü ġamze pür-āşüb
Nedür bu sendeki mestāne cünbişler behey zālīm

3 Dehānuñ öpdigüm hem-dest olup ġayra dimem dirsün
Senün aġzından ammā el neler söyler behey zālīm

4 Serümde dāġ-ı 'aşkuñ dilde zaħm-ı neşter-i ġamzuñ
Gözüm çün şīşe-i hüccām kan aġlar behey zālīm

²⁹⁵ Şerīf mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 Mey-i h n-ı **Şerîfî** n ş id p  anlar mı eylersin
Ned r dest ndeki ol h n-feş n ha er behey z lim

[27a]

131²⁹⁶

ŞERİF

[ zel]

[mef  il n fe  il t n mef  il n fe  il n]

- 1   Aceb mi olsa f s n-s z ol siyeh g zler

Ki eyler   iŖveye  g z ol siyeh g zler

- 2 Ned r o  eŖm-i s ziŖ ol nig h-ı mest ne

Ned r o  amze-i  amm z ol siyeh g zler

- 3   Aceb mi r z-ı dili itse m -be-m  iŖŖ 

Siy h-mest-i mey-i n z ol siyeh g zler

- 4 Deg l [...] perv z a up s z ldi hem n

Ŗik r-ı c na Ŗu Ŗehb z ol siyeh g zler

- 5  ıkar bey za s veyd -yı dildeki r zum

Olursa p r-nigeh-end z ol siyeh g zler

- 6 Siy h-mest-i c n n itdi bir nig h ile

Şerîf ey b t-i  ann z ol siyeh g zler

²⁹⁶ Ŗerîf mahlaslı Ŗairlerin divanlarında bu Ŗiire rastlanmamıŖtır. (Bkz. Kaynak a)

132²⁹⁷

RAḤMĪ

[Murabbaʿ]

[mefʿ ūlü mefāʿ ilü mefāʿ ilü feʿ ūlün]

I

Cevrŭnle beni zār u ḥazīn itme efendim
Her demde iſŭm āh u enīn itme efendim
Luṭf eyle gŭzel baſuſ iun merḥamet eyle
Gösterme baſa in-i cebin itme efendim

II

Senden baſa benden ſaſa ʿ aſḩ itdi ſirāyet
Dilden dile yol var dimiſ erbāb-ı muḩabbet
Sevdüm ſeni ben ſen de ſeversüſ beni elbet
Sevmem diyü beyhüde yemīn itme efendim

III

Raḩmī gibi ũftāde olup ḩŭsnüſe dŭnyā
Hep māʿ ilüz ol cünbiſe ey ſerv-i dil-ārā
İnkār idemem ben ſaſa ʿ āſıḩlıĒum ammā
ʿ Afv eyle gŭnāhum baſa kīn itme efendim

133²⁹⁸

²⁹⁷ Raḩmī mahlaſlı ſairlerin divanlarında bu ſiire raſtlanmamıſtır. (Bkz. Kaynaka)

²⁹⁸ Raḩmī mahlaſlı ſairlerin divanlarında bu ſiire raſtlanmamıſtır. (Bkz. Kaynaka)

RAHMÎ

[Ġazel]

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1 ' Aceb zâlimsün ey meh nâle-i cāngāhdan kōrkmaz
Resûlünden utanmaz hâzret-i Allāhdan kōrkmaz

2 Çekildi dün gice ' uşşāk içinde aduñ ey zâlim
Senüñ-çün didiler kim seng-dildür āhdan kōrkmaz

3 Emānsuz merhametsüz şūh u bî-pervādur ol hā'in
Ki feryād-ı gedāya gūş tutmaz şāhdan kōrkmaz

4 Bu şeb ' işretle varmış āh zâlim hāne-i ğayra
Niçün ol māh bilsek düşmen-i bed-ḡvāhdan kōrkmaz

[27b]

5 Nedür cürmi niçün cevr ü cefālar **Rahmî-i** zāra
Resûlünden utanmaz hâzret-i Allāhdan kōrkmaz

134²⁹⁹

HULDÎ

[Ġazel]

[mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün]

1 Çıkarduñ bu kadar gevher-şinās-ı ' aşkı hâtırdan

²⁹⁹ Huldî mahlaslı şairin bir divanı bulunamamıştır ancak 2020 yılında Arş. Gör. Bilal Güzel tarafından hazırlanan "Bursalı Şair Huldî ve Şiirleri" adlı makalede mecmualarda geçen şiirleri derlenmiştir. Bu şiir bu derlemede mevcuttur. (Bkz. Kaynakça)

Nice dil-süfteden kesdün ' alāka riştesin [birden]

2 Ne mümkün çāh-ı Naḥşebden çıkarmağ delv ile māhı
Ümīd itme şağın zer kīse-i ceyb-i ekābirden³⁰⁰

3 Leb-i nūşīnin emdürmez gider mi telḥ-i kāmāna
Alınmaz mı ḳalur mı dād-ı dil āyā³⁰¹ o kāfirden

4 Beni bir āteşīn iḥrāma şardı tāb-ı ruḥsārı
Güneş ḫal' atlı bir dāyī güzel geldi cezā'irden

5 Baña ta' zīr ider ḫadden ziyāde dilber ey **Huldī**
Hele bir cürmüm olsaydı şağā'irden kebā'irden

135³⁰²

HĀŞİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1 Kime şekvā idem āyā o rind-i şūḥ-meşrebden
Çıkardı bu revişle ' ālemi ol çār mezhebden

2 ' Aceb midür fūrūğ-endāz olursa saḫ-ı ḡabrāya
O bir māh-ı şeb-ārādur ki çıkmış çāh-ı Naḥşebden

³⁰⁰ Bu beyit a.g.e. 6. sıradadır.

³⁰¹ Alınmaz mı ḳalur mı dād-ı dil āyā: Ḳalur mı dād-i dil āyā alınmaz mı a.g.e.

³⁰² Hāşim mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Rübüde itmede naqd-i dil-i ' uşşâkı her lahza
Anuñ-çün haţţ ider düzdide gamzuñ perde-i şebden
- 4 Tabîbâ sâz-kâr olmaz bize iskercübîn zîrâ
Ziyâde oldu şofrâ mi' dede etrenc-i ğabğabdan
- 5 Hemân bir nüşha-i eşkâl-i [...] oldıķ ey **Hâşim**
Nişândur kâmet-i ham-keştemüz şekl-i muhaddebden

136³⁰³

RAĦMÎ

[Ġazel]

[fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün]

- 1 Bir çiçekci güzeli aldı beni ğâyetde
Şöyle kim reng-i ruĥı lâleyi ħor hayretde
- 2 Hâme-i sebz ile gördüm ol emîr-i hûbân
Seyr-i izhâra müşâbih çemen-i behcetde
- 3 Södümüzle ħuzumuñ luţfinı me'mûl iderüz
Ķoyuna almasun aĝyârı şeb-i vuşlatda
- 4 Olmasun çoķ da firîbende piyâz-ı pâre
Rîş-i aĝyâra şoĝan doĝrar o şûĥ elbetde

³⁰³ Raĥmî mahlaslı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[28a]

5 K oklayan   aŐıķınuŐ burnı d Őer ey **Rahm **

Ne  i ekd r ne   aceb h l var ol  fetde

137³⁰⁴

  AŐIM

[Gazel]

[f  il t n f  il t n f  il t n f  il n]

- 1 T biŐ-i reng-i Őafaķ ruŐs r-ı al olmuş ŐaŐa
Merd m-i  eŐm-i dil-i ġam-d de h l olmuş ŐaŐa
- 2 N r-ı³⁰⁵ eŐk m k rg h-ı d deden yek r zede
İŐlenilmiŐ bir seb ke dest-m l olmuş ŐaŐa
- 3 El-em n ey   işve pek b l da perv z eyled Ő
G yiy  Şeh-perr-i   Anķ  perr   b l olmuş ŐaŐa
- 4 D ġ-ı p r-s z ile h n-ı eŐkle tezy n olup
 eŐm-i   aŐıķ Şekl-i f n s-ı h y l olmuş ŐaŐa
- 5 Ey h t-ı nev-fitne peyd  eylemiŐŐ  duymaduķ
Şehr i inde g ft   g   oķ ķil   ķ l olmuş ŐaŐa
- 6  r -yı vuşlat eylerken demiŐ hem muŐliŐem

³⁰⁴   AŐım D v nı, G. 1 (9 Beyit) s. 140.

³⁰⁵ N r-ı: T r-ı

‘Āşımā bilmem neden kaçd-ı muhāl olmuş saña

138³⁰⁶

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

- 1 Hülüş üzre seni sevdüm inan vallāhi billāhi
Sözümde şadıķam şanma yalan vallāhi billāhi
- 2 Şerer-efşān olur çeşmüm hemān ey ğonca-leb sensiz
Baña aķkersitāndur gülsitān vallāhi billāhi³⁰⁷
- 3 Dirīĝā dest-būs-ı yāra nā’il olmaduķ gitdük
Helāk olduķ demekden el-emān vallāhi billāhi
- 4 Kemān ebrūlaruņ ey mān-ı vaşla eyler istiĝnā
Çekilmez tā bu deĝlü imtinān vallāhi billāhi
- 5 Müsāvīdür yanumda hecr ü vuşlat i’ timād eyle
Degüldür hācetüm sūd u ziyān vallāhi billāhi
- 6 Bu vaż’ -ı nā-berāberden olursun³⁰⁸ sevdigüm nādim
Ararsuņ ‘Āşımāyı bir zamān vallāhi billāhi

³⁰⁶ ‘Āşım Dīvānı, G. 42 (6 Beyit) s. 172

³⁰⁷ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³⁰⁸ Olursuņ: olursañ D.

139³⁰⁹

MÜNŞİ

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Hezār-ı nāle-kār-ı bāğzār-ı ḥasretüm Şimdi
Esīr-i dām-ı miḥnet dāne-ĉin-i firĉatüm Şimdi
- 2 Beyābān gerd-i derdüm ĶaysveŐ vādī-i ḥayretde
Fezā-yı ĝamda me'nūs-ı ĝazāl-i fikretüm Őimdi
- [28b]
- 3 Leb-i ārāmumı ĉāk eylemekde tābiŐ-i ḥasret
Bu vaḥŐetĝāhda leb-teşne āb-ı Őoḥbetüm Şimdi
- 4 Sirişk-efŐān ise dīdem sezādur devr-i fikretle
MiŐāl-i dil ü ser-gerdān-ı ĉāh-ı ĝurbetüm Şimdi
- 5 N'ola pür-dāğ ise nālede cism-i zerd-i pür-derdüm
Ney-i āteŐ-ḥurūŐ-ı tekyegāh-ı miḥnetüm Őimdi
- 6 N'ola ḥālī ise dīvānĉe-i cem' iyyet-i ḥāṭır
MiŐāl-i mıŐrā' -ı **Münşi**-i beyt-i ũlfetüm Şimdi

140³¹⁰

LĀ-EDRĪ

³⁰⁹ Őāirin divanına ulaşılamamıştır.

³¹⁰ Bu gazel "Lā-edrī" baŐlıĝı ile kaydedilmiştir.

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ben ol zehr-ābe-nüş-1 bezm-i cām-1 firqatüm şimdi
Giriftār-1 ħumār-1 ħār-ħār-1 ħasretüm şimdi
- 2 Ĥalāş oldum şeb-i tārık-i ġamdan rāḫatum şimdi
Bir aydın dilber-i meh-rüy-ıla germ-ülfetüm şimdi
- 3 Görüp nev-devletānuş yoğ yere evzā' -1 nā-sāzın
Ferāġat-kerde-i peygüle-ġir-i 'uzletüm şimdi
- 4 Kelāmuş iḫtişār it el-emān bilmez misüñ zāhid
Senüñle yoğ mecālüm şoḫbete bī-tāqatüm şimdi
- 5 'Aceb-mi olsa çeşmüm kaṭre-pāş-1 eşk-i ħün-ālūd
Ġarīķ-i lücce-i tāqat-rubā-yı kürbetüm şimdi
- 6 Gel ey bīġāne cünbiş bir nigāh-1 āşinā eyle
Vaṭandan dūr olup mehcūr-1 dāġ-1 ġurbetüm şimdi

141³¹¹

'ĀŞİM

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Geçdi çaġuñ çekemem vādī-i nā-sāzlaruñ

³¹¹ 'Āşım Dīvānı, G. 28 (5 Beyit) s. 161.

Çocadı ğayrı senüñ fitnelerüñ³¹² nâzlaruñ

2 Yem döküp³¹³ gördügi āvāreye bir dām eyler

Tāze şayd eylemede yoğ eşi kuş-bāzlaruñ

3 Kişver-i dilde ne āşüb-ı fitenler kıparur

Bir nigāh itse eger ğamzesi ğammāzlaruñ

4 Muṭribā eyledi dem-beste bizi bilseñ eger

Ne düzenler neler itdi bu gice sâzlaruñ

5 Ğuşuma mevsim-i vuşlatda nedendür ‘Āşım

Pek muḡālif geliyor nağmesi şeh-nâzlaruñ

[29a]

142³¹⁴

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mef’ ūlü fā’ ilātü mefā’ ilü fā’ ilün]

1 Beyhūde serzenişlere yādı nedür ‘aceb

Rencīde eylemek mi murādı nedür ‘aceb

2 Çat’ itdi āşınālığı bilmem ne oldı yār

Bīğāne cünbiş ile bu dādı nedür ‘aceb

³¹² Fitnelerüñ: şīvelerüñ D.

³¹³ Döküp: döker D.

³¹⁴ ‘Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu şiire rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Telh eylemekde lezzet-i ‘ays-ı müdāmumı
Çarhuñ bu deñlü baña bu dadı nedür ‘aceb
- 4 Bezmi müşerref itmedi teşrîf eyleyüp
Bu şeb o mäh-rünüñ ‘inādı nedür ‘aceb
- 5 Şöyle bilürseñ itme dirîğ el-amān amān
‘Āşım cihānda mevsim-i şādī nedür ‘aceb

143³¹⁵

RŪĤĪ

[Ġazel]

[mef’ ūlü fā’ ilātü mefa’ ilü fā’ ilün]

- 1 Ser-tābe-pāy mahrem olup sīm-tenlere
Rīşünle sīne-çāk olurum pīrehenlere
- 2 İtmez o şüh la’ l-i revān-bağşını dirîğ
Leb-riz-i ‘aşka kendüyi cāndan sevenlere
- 3 Bāl-i hadeng-i āhlarını itseler hilāl
Şâyān kemān-ı miñnete ebrü çekenlere
- 4 Olsun çü kuṭb-ı dā’ire o şüh-ı der-miyān
Pergārveş bu tekyede devrān idenlere

³¹⁵ Rūḥī mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 5 **Rūhī** bu nazm-ı tāze zemīn-i şerīfdür
İtmem de i' tibār nazīre diyenlere

144³¹⁶

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi
Āh o şahbā şatıcı ' aql alıcı kāfir kıızı
- 2 Elde şahbā hāne tenhā³¹⁷ kelle germ ü yār nerm
Āh ey şabr u taḥammül ba' d-ezīn yāhū sizi³¹⁸
- 3 Sīnesi destindeki peymāneden berrāk u şāf
Ruḥları destideki şahbā-yı terden kırmızı³¹⁹
- 4 Germ olup meclisde oğluḡ³²⁰ buse ikrār eylemiş
Dün kızuḡ da çiyne di ey pīr-i mey ol şakızı³²¹
- 5 Var mıdur bilmem **Nedīmā** bir daḡı anuḡ gibi
Dīn ü dil ḡaşmı riyā cellādı taḡvā ḡırsızı

[29b]

³¹⁶ Nedīm Dīvānı, G. 156 (5 Beyit) s. 273.

³¹⁷ Elde şahbā hāne tenhā: Hāne tenhā elde şahbā D.

³¹⁸ Bu beyit divanda 4. sıradadır.

³¹⁹ Bu beyit divanda 2. sıradadır.

³²⁰ Meclisde oğluḡ: bize bir D.

³²¹ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

145³²²

RE'FET

[Ġazel]

[fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün]

- 1 Demidür çide-i vaşl-ı gül-i maḡlūb idelüm
Rūy-ı ümmīde merām-ı dili mergūb idelüm
- 2 Virmeyüp dāmenini destine murġ-ı çemenūḡ
Pāy-ı gülde varalum nāle vü āşūb idelüm
- 3 Gele şāyed diyü şahn-ı ḡarem-i gülzāra
Cism-i zārı yine ḡāk-i reh-i maḡbūb idelüm
- 4 Şerḡaveş kāmēt-i dil-dārı çeküp sīnemūze
Ḳad-i yārı elif-i sīneye maḡlūb idelüm
- 5 **Re'fetā** tuḡfe idüp tāze ḡumāş-ı ḡāşı
O gül-i ma' rifeti da' vet-i Eyyūb idelüm

146³²³

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

³²² Re'fet mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³²³ ‘Āşım Dīvānı, G. 26 (5 Beyit) s. 159.

- 1 O ŧeh-süvār-ı hüsün bāde-ḥ^vār olur giderek
Kümeyt-i sāgar ile rāhvār olur giderek
- 2 Piyāde kıalsa da rindān ayaqlanur giderek³²⁴
Şikeste zevraķı Şāma³²⁵ süvār olur giderek
- 3 Müderris olsa da ŧaḥn-ı cihānda bed-ḥareket
Miyān-ı ḥalkda bī-i^ʿ tibār olur giderek
- 4 O yekke-tāz-ı tenük-ḥū düşüp reh-i ^ʿ aşķa
Dil-i fütāde gibi bī-ķarār olur giderek
- 5 O naḥl-i ^ʿ işve de ^ʿ Āşım neşv ü nemā bulup
Zamān gelür yetişür mīve-dār olur giderek

147³²⁶

NĀŞİD

[Ġazel]

[fā^ʿ ilātün fā^ʿ ilātün fā^ʿ ilātün fā^ʿ ilün]

- 1 Fāriğ ol ey sīne-çāk-ı ketm-i ^ʿ aşķ-ı rāzdan
Çün rehā mümkin degül ol ğamzesi ğammāzdan
- 2 Evvel-i her kārda eyle tefekkür āḥiri
Şüret-i encāmı gör āyīne-i āğāzdan

³²⁴ Giderek: durarak D.

³²⁵ Şāma: cāma D.

³²⁶ Nāşid mahlaslı ŧairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 3 Nağşuñ aldurma nigāh-ı çeşm-i fırsat-bāzına
El-amān ey kebk-i dil ol bī-amān şehbāzdan
- 4 Sīnesin bir ʿāşıkuñ sūrāḫ sūrāḫ eylemen
Olmamış bī-çāre rū-gerdān o tīr-endāzdan
- 5 Siḫri Münşī çeşm-i dilberden mi taʿlīm eyledüñ
Bir midāduñ görmedük ḫālī ola iʿcāzdan
- 6 Farḫı yoḫ hīç Nāşidüñ zıll-i ḫayāl enbāzdan
Gösterür biñ tāze şüret perde-i iʿcāzdan

[30a]

148³²⁷

ʿĀŞİM

[Ġazel]

[fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün]

- 1 Ḥvāba varmış çeşm-i şūr-engīzi farḫ-ı nāzdan
Beste olmuş fitneler seyr eyledüm açmazdan
- 2 Şöyle āteş şaçdı muḫrib teşneler cūş eyledi
Yandı sūzān oldu meclis şuʿle-i āvāzdan
- 3 Hep teḡāfül gūne cünbiş nev-be-nev peydā olur

³²⁷ ʿĀşım Dīvānı, G. 33 (6 Beyit) s. 164

Ol tenün çeşm-i cefā-cū dilber-i şannāz olur³²⁸

4 Kūçeden ‘ömr-i şitābānum gibi her gün geçer
Almadık ḥarf-i selām ol ḡamze-i ḡammāzdan³²⁹

5 Ey gönül uşlan biraz az çekmedi renc ü elem
İtmedün gitdi ḥazer ifşā-yı ‘aşq-ı rāzdan

6 Kilk-i Münşī ‘Āşımā Hārūtī güm-nām eyledi
Bir sevādın görmedüm ḥālī ola i‘cāzdan

149³³⁰

LĀ-EDRĪ

[Ġazel]

[mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün]

1 Ne bāzū-yı kavīmüz var ne tāb-ı zūrumuz vardur
Gümān-ı ‘aşqa en çok ṭāḡat-i manşūrumuz vardur

2 Elem çekme hemān çek tīḡ-i āteş-tābuḡı zālīm
Şafā-yı sīneāsā merhem-i kāfūrumuz vardur

3 Nemek-pāş-ı devā olma ṭabībüm sūdmend olmaz
‘İlāc-ı çāresizlik dilde bir nāsūrumuz vardur

³²⁸ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³²⁹ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça).

³³⁰ Bu gazel "Lā-edrī" başlığı ile kaydedilmiştir.

- 4 Bilürsün sevdigüm zîrâ [bu] şerhâlar [ol] ‘ aşkuñdan
Gönülde dâğ-ı hasret nāmına memhūrumuz vardur
- 5 Bu hūrmengehde hūk-ālūde ednā dayanur şimdi
Velīkin berçe pūşt-i pā urur bir mūrumuz vardur

150³³¹

‘ ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

- 1 Bizüm bir şu‘ le-gūster gerden-i billūrumuz vardur
Yanar gūyā ki par par şem‘ ine kāfūrumuz vardur
- 2 O zer-dūz-ı kabā ol serv-i sīm-endāmumı açmış
Ziyā-pāş-ı dil olmuş şanki şekl-i sūrumuz vardur
- 3 Güşāde olmadı gitdi o zerrīn tūgmeler kaldı
Kesāfet üzre bildik kevkeb-i maḥzūrumuz vardur
- 4 Zamānda mergī-i ğamdan ‘ ulūfe-ḥvār-ı hicrānuz
Dil-i zār adlı elde beşli bir memhūrumuz vardur
- 5 Behey her-cāy-meşreb bī-vefā-ūlfet unutduḡ mı
Dimezsūḡ yād idüp bir ‘ āşık-ı mehcūrumuz vardur

³³¹ ‘ Āşım mahlashı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[30b]

- 6 Süleymān-ṭab‘ imiṣ ‘ **Āşım** meger Münşī-i bālā-rev
Dimiṣ kim berḳe pūşt-i pā urur bir mūrumuz vardur

151³³²

MÜNŞĪ

[Ġazel]

[mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün]

- 1 Cihānuḡ ehl-i kemāle girān ‘ aṭāsı daḡı
Mişāl-i seng bilā-sāye-i hümāsı daḡı
- 2 Ol āfetüḡ her işi ḡūbdur vefāsı daḡı
Velik ‘ āşıkına ḡōş gelür cefāsı daḡı
- 3 Bilür kāsede sākī mey-i sepīd midür
Ne ḡōş o sīm-tenüḡ lehcesi ḡabāsı daḡı
- 4 Ta‘ aşşub eyleme dil-keş degül midür zāhid
Şafā-yı mey gibi mey-ḡānenüḡ hevāsı daḡı
- 5 Firīb-i şeyḡ-i zamān olşa ḡāhī cezb idemez
Anuḡ elindeki tesbīḡ-i kehribāsı daḡı
- 6 Zemīn-i tāzeme im‘ ān-ı fikr iden **Münşī**
Ne mūmkīn itmeye peyrevlik iddi‘ āsı daḡı

³³² Şairin divanına ulaşılammıştır.

152³³³

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mef‘ ūlü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün]

- 1 Der-çenber itdi gönümi gīsularuñ senüñ
Şîr-i jiyānı bağlar imiş mūlaruñ senüñ
- 2 Zālîm bu āşināyî edālar degül baña
Bîgāne cünbiş eyledi ebrūlaruñ senüñ
- 3 Ol mest-i hūsne itmez eşer āh ey gönül
Demler zamānlar oldı tekāpūlaruñ senüñ
- 4 Tāb-[ı] meşām kalmadı ber-çīdedür henüz
Zîr-i külehde zülf-i semen-būlaruñ senüñ
- 5 Çeşmānlaruñ meşq-i füsün itmede yine
Bî-hüş kıldı ‘ālemi cādūlaruñ senüñ³³⁴
- 6 Teşmîr-i āstîn-i amān itme el-amān
Dîvāne eyler ‘Āşımı bāzūlaruñ senüñ

153³³⁵

‘ĀŞİM

³³³ ‘Āşım Dîvānı, G. 29 (5 Beyit) s. 162.

³³⁴ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³³⁵ ‘Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

1 Kabā-yı cāha muḥabbet ḥatā degül de nedür
Tecerrüd ehli 'aceb pādişā degül de nedür

2 Keşān keşān niçe miḥnetler ile Ḥārūtı
Fütāde-i çeh iden māsivā degül de nedür

[31a]

3 Kibārın eyledügi imtinān ile germi
Ma' ārif ehline bār u belā degül de nedür

4 Yegān yegān müjeler ğanzeler bileklenmiş
Derūna her biri tīr-i қаzā degül de nedür

5 Yegāne pādişeh-i mülk-i ma' rifet 'Āşım
Cenāb-ı Rāşid-i şīrīn-edā degül de nedür

154³³⁶

'ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

1 Olur mı büseye i[b]rām o la'l-i ter ḥuşuşında
Kalur mı şabrı 'ayyāşuḡ³³⁷ mey-i aḥmer ḥuşuşında

³³⁶ 'Āşım Dīvānı, G. 43 (5 Beyit) s. 172.

³³⁷ 'ayyāşuḡ: mey-ḥ'āruḡ D.

- 2 Bir iki mäh-rü sevdük niçe cevr ü sitem çekdük
Ne t̄ālī' dür muvaffaq olmaduk dilber huşuşında
- 3 Gidüp hengām-ı t̄fliyyet irişdün³³⁸ şeh-levend oldu
Teḥāşī itme çaḳ böyle peder māder huşuşında
- 4 Ḳalem vaz' itmesünler defter-i hicrāna kātibler
Baḡa baḡş eyledi ḳāzī-i ḳısmet her huşuşında
- 5 Ser-i jülīdemi başdan şavarlar 'Āşımā elbet
Ser-i mū baḡtumuz yoḳ aḡladuk³³⁹ berber huşuşında

155³⁴⁰

'ĀŞİM

[Ġazel]

[mef' ūlü mefā' ilü mefā' ilü fe' ūlün]

- 1 Ġamḡānemüze gelse daḡı yatmaḡa gelmez
Ġāyetde ḳuluḡdur o perī atmaḡa gelmez
- 2 Ḳaşduḡ 'acebā nāz mıdur 'işve mi her bār
Pür-kīn olup ebrūlaruḡı çatmaḡa gelmez
- 3 Ey ḡvāce-i 'işve ne bu pür-çīnle ḡazablar

³³⁸ İrişdün: yetişdün D.

³³⁹ aḡladuk: dünyāda D.

³⁴⁰ 'Āşım Dīvānı, G. 22 (6 Beyit) s. 156.

Bî-hüde bize çîn-i cebîn³⁴¹ şatmağa gelmez

4 Bintü'l-^c inebün bārını zāhid çekemez
Kestānesi terdür saña çatlatmağa gelmez

5 Ben bildigüm ağıyar girān-cān ise kāfir
Bir yār başına gelse dağı atmağa gelmez

6 ‘**Āşım** ne temāşādur o nev-devlet-i hüsün
Hvān-ı ni^c am-ı vuşlatı hîç şatmağa gelmez

156³⁴²

NĀTIK

[Ġazel]

[mef^c ūlü mefā^c ilü mefā^c ilü fe^c ūlün]

1 Keştî-i dile zevrağ-ı mey çatmağa gelmez
Tūfān-ı [...] baħr-i ğama batmağa gelmez

2 Reh-yāb-ı ‘ azīmet o perī semt-i mecāza
Ey zāhid-i ħar şūret-i ħağ şatmağa gelmez

[31b]

3 Ķandīl-i felek bir leme^c an mähīye beşzer
Fānūs-ı meh [ü] mihrine taş atmağa gelmez

³⁴¹ Çîn-i cebîn: şafra cebe D.

³⁴² Nātik mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 4 Mecnūn-ı siyeh-mağz-ı şifāhāne-i gerdūn
Pīş-i hırede silsile oynatmağa gelmez
- 5 Ğayruñ hedef-i қаʿ rçe-i ṭabʿ -ı nigūnın
Nāṭıq dilümün cevherine katmağa gelmez

157³⁴³

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefʿ ūlū fāʿ ilātū mefāʿ ilū fāʿ ilün]

- 1 Şanmañ görüp o şehde ḥaṭ-ı nev-demīdesin
Şebt itdi levḥ-i rüyına şevket қаşīdesin
- 2 Ol ʿ işve-bāz-ı cāzibe-i ḥüsle bugün
Çekmiş çevirmiş ʿ āşık-ı ḥasret-keşīdesin
- 3 Gülzāra maқdemün işidüp bāğbān-ı ʿ aşk
Nergis-mişāl ḥayret-ile açdı dīdesin
- 4 Şevk-i muḥabbet içre metāʿ -ı visālinün
Almış o dūşa ḥöd-fürüş aʿ lā güzīdesin
- 5 Tanzīr idince ḥāmesi elden neler çeküp
Çok çizdi yazdı ʿ Āşım-ı şeydā cerīdesin

³⁴³ ‘Āşım mahlashı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

158³⁴⁴

FEYZİ

[Gazel]

[mef' ulü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 'Anber bırağdı micmere-i hüs-n-bāra hāl
Āteş göründeri baņa n'ola tābiş-i cemāl
- 2 Hağğ-ıla vech-i hāline setr-i münāsebet
Yüzden ziyāde ben bulayum itme kıl ü kāl
- 3 Müşkil degül mi fark ser-i mū ebruvānını
Bir nev-nihāl-i yekşenbihden anı kıl hayāl³⁴⁵
- 4 Bir gün niyāzumuz gözine tütüyā olur
İtsün ço kühl-i nāzla çeşmüñ ol iktiğāl
- 5 Mir 'āt yoğ ki seyr idesin tāb-ı hüs-nüñi
Meh-pārelerde yoğ saņa zīrā ki bir mişāl
- 6 Müşkil-güşā-yı vuşlat iken yār Feyziyā
Çalsun mı dilde haşre degin 'uğde-i vişāl

159³⁴⁶

³⁴⁴ Feyzi mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³⁴⁵ Mısranın vezni aksamaktadır.

³⁴⁶ Vesim mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

VESİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1 İntizāruñla dili pür-pīç ü táb itdün bu şeb
Hvāba her müjgānı hār-ı cāme-hvāb itdün bu şeb

2 Eyledün şām-ı visāli çeşmüme rüz-ı firāk
Gerçi bezm-i tal' atüñle mäh-tāb itdün bu şeb

[32a]

3 Gösterür reng-i şafağ şubh-ı beyāz-ı gerdenün
Kağı bed-hvāhla ey meh-rū şarāb itdün bu şeb

4 Muṭribā giryān u bī-ārām-ı feyz-i şevk idüp
Şu'le-i āvāz-ıla cānı kebāb itdün bu şeb

5 Dūzağ oldı bezm-i 'ayşum ey behişt-i ārzū
Süz u táb-ı iştiyākuñla 'azāb itdün bu şeb

6 Pes **Vesīmā** cūş-ı seyl-i girye-i mestāne ki
Hānumān-ı zühd-i taqvāyı harāb itdün bu şeb

160³⁴⁷

'ĀŞİM

[Ġazel]

³⁴⁷ 'Āşım Dīvānı, G. 3 (7 Beyit) s. 142.

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

- 1 Gelmedüñ zālīm dili pür-ıztırāb itdün bu şeb
İntizāruñla vücūdum şu' le-tāb itdün bu şeb
- 2 Sīh-i müjgān-ıla gāhī neyyir-i ruhsār ile
N'eyledünşe eyledün bağrum³⁴⁸ kebāb itdün bu şeb
- 3 Bī-vefā bīgāne-meşreb bilmezem n'oldı saña
Ġayrılarla³⁴⁹ tarḥ-ı 'ülfet³⁵⁰ irtikāb itdün bu şeb
- 4 Sevdigüm reng-i ruḥuñdan aḥladum ketm eyleme
Söyle kimlerle amān nūş-ı şarāb itdün bu şeb
- 5 Tār [u] pūd-ı cāme-ḥ'ābum nişteristān eyledün
Şubḥ olunca intizāruñla³⁵¹ 'azāb itdün bu şeb
- 6 Sevdigüm kimdür sebep kimler 'aceb ğamz eyledi
'Āşımāya zehr-ḥand ile 'itāb itdün bu şeb

161³⁵²

'ĀŞİM

[Ġazel]

³⁴⁸ Bağrum: buzek D.

³⁴⁹ Ġayrılarla: Yādlarla D.

³⁵⁰ ülfet: 'işret D.

³⁵¹ İntizāruñla: dāğ dāğ oldum D.

³⁵² 'Āşım mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 [...] veş ruḥuñ şermiyle tā ki der-niḳāb olsun
Meded ref' eyle ḥüsnüñ burḳa' ın bir fetḥ-i bāb olsun
- 2 Dil-i vīrānemi mi' mār-ı luṭfuñ eyledi ābād
Yapıldum kāmurān oldum dil-i düşmen ḥarāb olsun
- 3 Ben oldum yār-ıla sīne-be-sīne aḥker-i ḡamda
Vücūdı ḥāsīdānuñ sīḥ-i miḥnetle kebāb olsun
- 4 Biz oldıḳ ḡayrı dāmen-çīdesinden ey vefā düşmen
'Adūlar müsterīḥ olsun dem-ā-dem neş'e-yāb olsun
- 5 Nedür ey pādişāh-ı şehr-i nāz-ābād devründe
Kemīneḡ 'Āşımā nīm-i nigeḥle kām-yāb olsun

[32b]

162³⁵³

RĀSİM

[Ġazel]

[mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün]

- 1 Ne sāmān-ı taḥammül var ne şabr-ı bī-vefā ḳaldı
İşüm ey çāre-sāz-ı 'ācizān³⁵⁴ āḥir saḡa ḳaldı

³⁵³ Rāsım Dīvānı, G. 34 (5 Beyit) s. 112.

³⁵⁴ 'ācizān: 'āşıḳān D.

- 2 Henüz āşārı ile yād iderler şüretā baķsañ
Ne İskender ne ĥod āyīne-i gītī-nümā ķaldı³⁵⁵
- 3 Ne var gel maķdemünle ĥākden ref^ç eyle teşrīf it
Gözüm yollarda ey nūr-ı başar çün naķş-ı pā ķaldı³⁵⁶
- 4 O şeh-nāzuñ gice āğāze-i taķsīm-i luţfuñdan
Semāĥ-ı cān u dilde bu silikli bir sadā ķaldı³⁵⁷
- 5 Şarāba naķd-i ^ç aķlı almaz oldılar ĥarābātuñ
Ne bāzāruñda germiyyet ne bey^ç u ne şirā ķaldı³⁵⁸
- 6 O deñlü³⁵⁹ ^ç arşā-i ma^ç nīde irĥā-i ^ç inān itdüm
Tekāpūdan kümeyt-i ĥāme āĥir **Rāsımā** ķaldı

163³⁶⁰

ŞEHRĪ

[Ġazel]

[mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün]

- 1 Nigeĥi güleşen-i ĥüsnüñde bir ĥün-rīz yağıdur
Müje ālāt-ı ĥarbī çeşm-i fettānı yatağıdur

³⁵⁵ Bu beyit divanda 3. sıradadır.

³⁵⁶ Bu beyit divanda 4. sıradadır.

³⁵⁷ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³⁵⁸ Bu beyit divanda bulunmamaktadır. (Bkz. Kaynakça)

³⁵⁹ Deñli: rütbe D.

³⁶⁰ Şehrī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

- 2 Dem-i zīnetde isfidāca ol meşşāta-i ‘ işve
Ne deñlü iltifāt eylerse kendi yüzi ağıdur
- 3 Unutma mūm yapışdur didi ey dil ol edīb-i nāz
Didüm tıfl-ı nigāhuñ noқта-i hālūñ dudağıdur
- 4 Ayıķ seyr eyle var bir ‘ ālem-i āb eyle ey zāhid
Kadeh gör kim ne gūne çeşme-i pākūñ ayāğıdur
- 5 Müdām ańsañ degül pīr-i muğānuñ bezm-i hāşındın
Şurāhī kāsēlīsi cām ise eski çirāğıdur
- 6 Güzer itdükce iķlīm-i dile uğrar geçer Şehrī
O şūhuñ ğamze-i Tatarınuñ sīne kōnağıdur

164³⁶¹

ŞEHRİ

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Zülf-i ser-bāzı ruḡ-ı tāb-āver-i dil-dārda
Gūyiyā murğ-ı semender der-miyān-ı nārda
- 2 Bir perīşān Kırṭubī şeklūñ hayāl eyler gören
Ol perī bir tarz-ı nev vaż‘ eylemiş destārda

³⁶¹ Şehrī mahlaslı şairlerin divanında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

3 Bir arretle ıktardum erba‘n-i hicr kim
Cemreler peyd olurdı h o teŖ-arda

4 Biriyle almaz tamm olur du‘sın eylerz
Sre-i Nemli bitrdk muŖhaf-ı ruhsrda

[33a]

5 Ŗehriy bir cn-ıla aldı hemn ilm-i dil
Oldı yama trktz-ı gmze-i Tatarda

165³⁶²

NEDM

[Gzel]

[mef‘l mef‘l mef‘l fe‘ln]

1 Gldr emen-i snede dg-ı gm-ı asret
Ŗeb t-be-seher eŖk-i term Ŗebnem-i asret

2 Ŗundan bir iki ekdrigrsn bize sk
B-zevra-ı Ŗahb ge[i]lr mi yem-i asret

3 Dvne-Ŗifat asret olur hvb-ı hzra
Dil olsa hylnle eger hem-dem-i asret

4 ‘UŖŖk uŖliyle nhft itdi nevsn
Grdi ki kŖ virmedi zr bem-i asret

³⁶² Nedm Dvnı, G. 12 (5 Beyit) s. 214.

- 5 Ğam nuqlı melāmet tarabı girye **Nedīmi**
Ĥūn-ābe-i dildür mey-i nāb-ı dem-i ĥasret

166³⁶³

NĀ'İLĪ

[Ğazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Yaķar mı nāme-berīn yoĥsa yāra degmez mi
Niyāz-nāmemüz ol ğam-gūsāra degmez mi
- 2 Bizi untdı mı yoĥsa peyām-ı şıĥat-i yār
Bu memleketde garībü' d-diyāra degmez mi
- 3 Bir āşinālıĝı ol māh-ı çār-ebrūnuĝ
İki cihānda bir³⁶⁴ ömr-i dü bāra degmez mi
- 4 Bahārı n'eylerüz ol gül-^c izār-ı ğonca-femüĝ
Gülüp açılması biĝ nev-bahāra degmez mi
- 5 Ne deĝlü şaķlasan ey köhne pīr-i nā-bālīĝ
Tecemmülüĝ yine mīrāş-h^vāra degmez mi

³⁶³ Nā'ilī Dīvānı, G. 368 (6 Beyit) s. 554.

³⁶⁴ Bir: da D.

- 6 Kadem kadem gece teŝrifi Nā' ilī o mehün
Cihān cihān elem-i intizāra degmez mi

167³⁶⁵

‘ĀŖIM

[Ġazel]

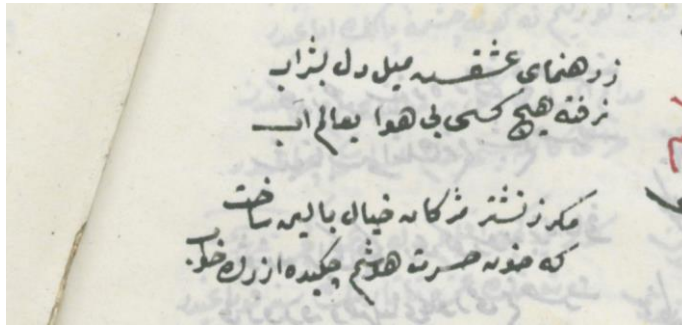
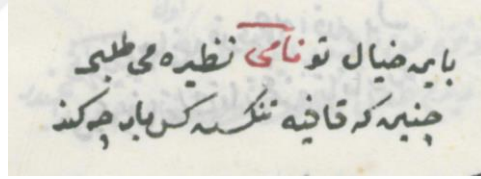
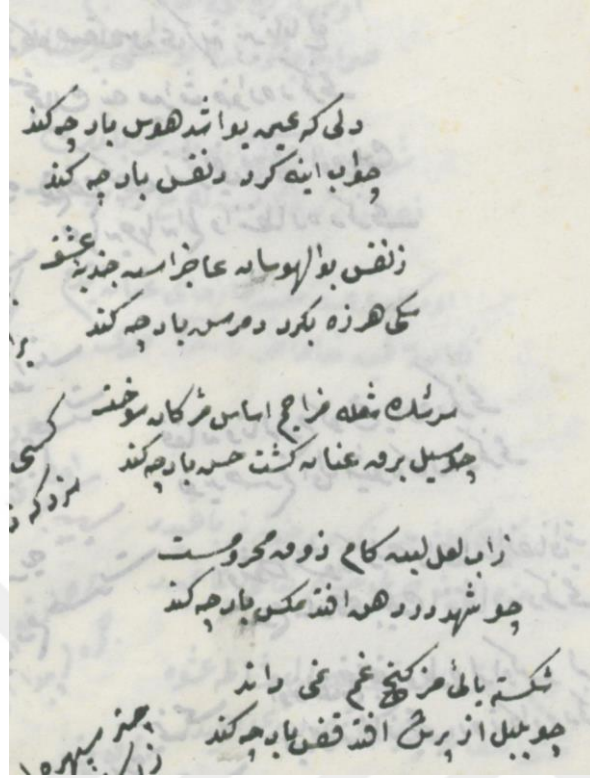
[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Fiġān u nālelerüm ġüş-ı yāra degmez mi
Nüvīd-i ħasretüm ol ŝīve-kāra degmez mi
- 2 O şüh-ı ‘ iŝvegerün zāhidā sen inŝāf et
Selām-ı sādesi biñ intizāra degmez mi
- 3 O zülf-i ħam-be-ħam o turreler o ġīsūlar
İderse nāz ‘ aceb rüzġāra degmez mi

[33b]

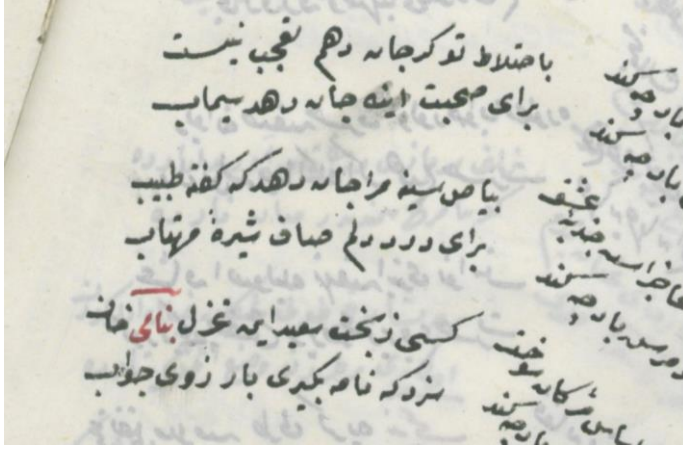
- 4 Ŗikeste köhne-sifālün amān amān sākī
Bu deñlü ye'se bu deñlü ħumāra degmez mi
- 5 Ġüşāde-ħāne bir olmaz mı dil düşeŝ diyerek
Bu çārgāh-ı ŝafāda dü-bāra degmez mi
- 6 Raķīb-i dūna keremler cihān cihān ‘Āŝım
Bir āŝınāyī revişle neẗāre degmez mi

³⁶⁵ ‘Āŝım Dīvānı, G. 47 (6 Beyit) s. 175.

³⁶⁶ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

³⁶⁷ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

170³⁶⁸

‘ĀṬIF

[Ġazel]

[mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün]

- 1 Çetr-i sipihre āh-ı derūnum direklenür
Zer-kārī-i şerāre-i dilden bezeklenür

[34a]

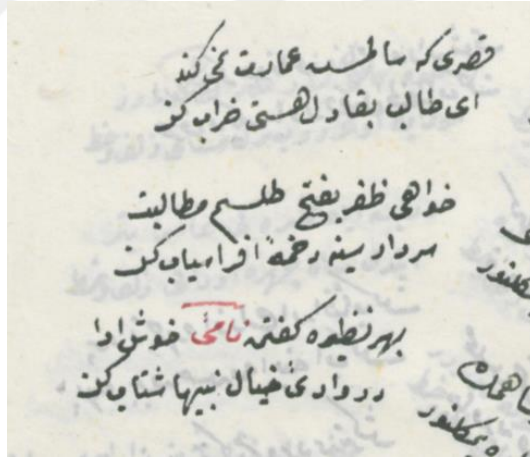
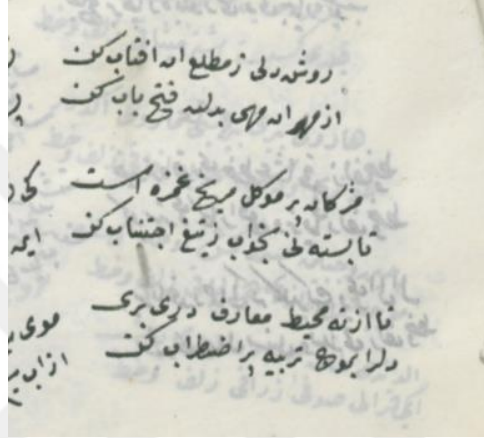
- 2 Atma yabana hem-dem olup ğayra bendeñi
Bir gün olur şehā saña ‘āşık gereklenür
- 3 Ebrūlar ile ğamze-i hūn-rīz-i dil-keşi
Bir tirdür ki şeh-per-i zāğdan yeleklenür
- 4 Peyk-i revān-ı tīr-i nigāhı o şāhumuñ
Uğrar şitāb ile dil-i zāra yemeklenür

³⁶⁸ Şairin divanına ulaşılammıştır.

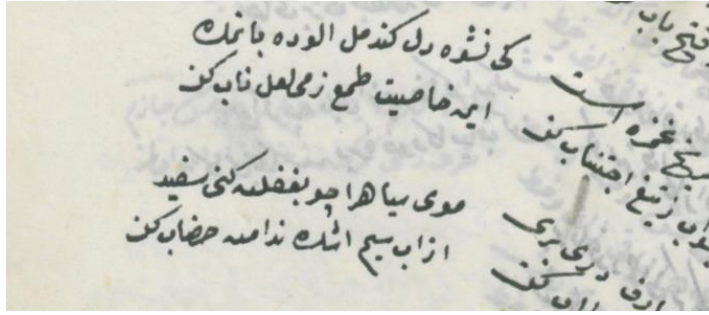
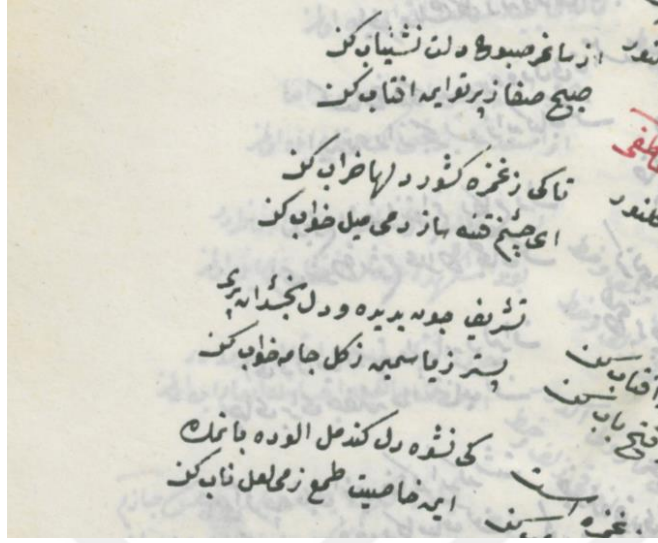
5 Ṭāḳat-rubā-yı ḥālet-i vaşlıyla ol mehün
‘Āşık çıkınca kūh-ı vişāle imeklenür

6 Ol tıfl-ı tāze nāz-ı ta‘alluḳla ‘Āṭıfı
Mānende-i [...] dil-i zārūm yedeklenür

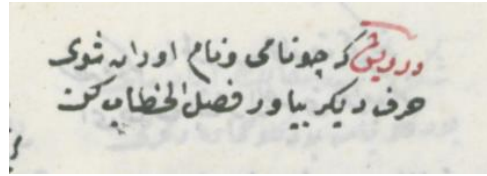
171³⁶⁹

³⁶⁹ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

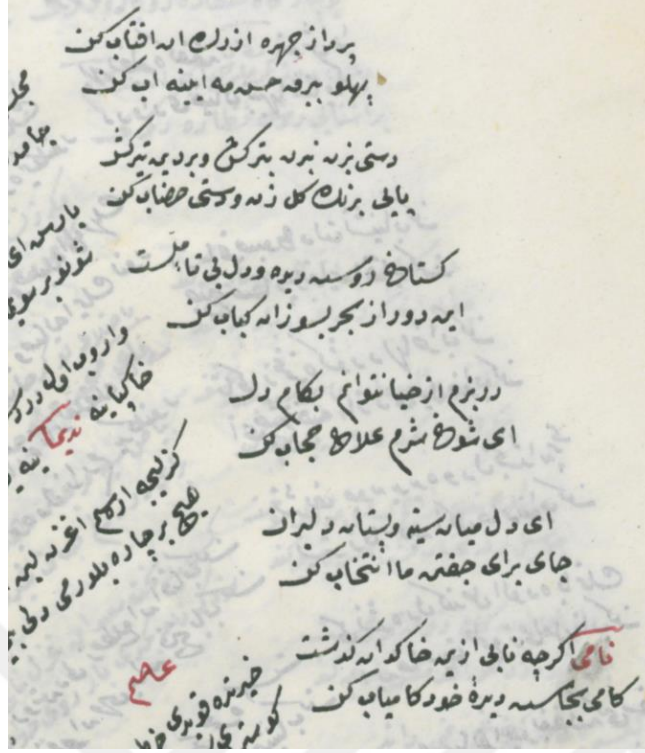

[34b]

³⁷⁰ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

³⁷¹ Bu gazel Farsça olduğu için çalışma kapsamının dışında tutulmuştur.

174³⁷²

[Terbi‘]

NEDİM

[fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün]

I

Kimlerün çeşmine ol sîne ‘aceb nūr oldı

Nereye gitdi o hercāyī o meh-pāre bu şeb³⁷³

Kimlerün yarasına merhem-i kâfūr oldı

Çandedür çande o zālīm o sitemkāra bu şeb³⁷⁴

II

³⁷² Nedīm D., Trb. 13 (5 Bent) s. 188.

³⁷³ bu şeb: ‘aceb D.

³⁷⁴ bu şeb: ‘aceb D.

Meclis-i hamr³⁷⁵ kurulaldan olagelmiş elbet
Cāmdan sonra birer buse verilmek ' adet
Bārī sen ey nigeḥ-i ḥasret idüp bir cür'et
Şunu bir söylemek³⁷⁶ olmaz mı ḳadeh-kāra bu ŧeb³⁷⁷

III

Varup ol derd-ŧinās-ı dil ü cānı görsem
Ḥāk-i pāyına **Nedīmā** yine yüzler sürsem
Gizlice arasam aḡzın lebin emsem ŧorsam
Hiç bir çāre bilür mi dil-i bīmāra bu ŧeb³⁷⁸

175³⁷⁹ 380

[NEDİM]

[Ġazel]

[mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün]

- 1 Ḥayretde ḳoydı ḥātır-ı ' uŧŧākı zülf ü ḥaḡ
Gösterdi kār-ı ef' ī-i tiryākı zülf ü ḥaḡ
- 2 Bir bāḡdur cemāli ki gül-berg-i rüy-ı al
Şebbüyü ḥāl sünbül ü leylākı zülf ü ḥaḡ

[35a]

- 3 Cān riŧtesi [biri] birisi māh hālesi

³⁷⁵ hamr: cem D.

³⁷⁶ Söylemek: söylesen

³⁷⁷ bu ŧeb: ' aceb D.

³⁷⁸ ŧeb: aceb

³⁷⁹ Nedīm Dīvānı, G. 53 (21 Beyit) s. 231.

³⁸⁰ Ġazel ' Āŧım başlıḡı ile verilmiştir ancak gazelin Nedīm'e ait olduḡu tespit edilmiştir.

Ṭutdı netīce enfüs ü āfākı zülf ü ḥaṭ

4 Gel cüft ü ṭāḳ oynayalum bezm-i vaşlda
Olsun velīk cüfti ile ṭāḳı zülf ü ḥaṭ

5 Cedvel-keşīde kıṭ^ç a-i yāḳūta döndürür
^ç Aks eyledükce cāmda ey sāḳī zülf ü ḥaṭ

6 Ṭakup kemendi boynına döndürdi Ka^ç beden
Çekdi çevürdi şūfi-i³⁸¹ zerrāḳı zülf ü ḥaṭ

176³⁸²

^ç ĀŞİM

[Ġazel]

[mef^ç ülü fā^ç ilātü mefā^ç ilü fā^ç ilün]

1 Pejmürde itdi ḥāṭır-ı ^ç uşşāḳı zülf ü ḥaṭ
Kıldı şikeste rişte-i mīşāḳı zülf ü ḥaṭ

2 Hārūtı birisi biri Mārūtı aḡdurur
Ṭutdı o deḡlü siḡr ile āfākı zülf ü ḥaṭ

3 Çīn-i cebīn şanma gümüş levḥa üstine
Müyīn ḳalemle yazdı hüve'l-Bāḳī zülf ü ḥaṭ

³⁸¹ Şūfi-i: zāhid-i D.

³⁸² ^ç Āşım Dīvānı, G. 24 (10 Beyit) s. 157.

- 4 Aldatdı tāk-ı³⁸³ mel^c abede eyledi bu şeb
İki qaralı şūfi-i zerrākı zūlf ü haṭ
- 5 Geh Hinde gāhī kişver-i Sūdāna gönderür
Sevdāya uğradup dil-i müştākı zūlf ü haṭ
- 6 Der-beste eyle maḥbereñi ^c Āşımā yeter
İtdi siyāh çehre-i evrākı zūlf ü haṭ

177³⁸⁴

CĀZİM

[Ġazel]

[mefā^c ilün mefā^c ilün mefā^c ilün mefā^c ilün]

- 1 Süḥan-dān-ı Ḥudā bir feyzdür ibrām ile olmaz
Kemāle kâbiliyyet şartdur ikdām ile olmaz
- 2 Hüner vābeste-i tevfiķ-i isti^c dāddur ammā
O isti^c dād bir şey^{’i} ki sa^c y-ı tām ile olmaz
- 3 Neseb ^c ālī de olsa i^c tibārı zāta nāzırdur
Bu dānişgehde ^c irfān iftiḥār-ı nām ile olmaz
- 4 Mekādir-āşinālık ādeme iķbāl-i sermeddür

³⁸³ tāk-ı: tavķ-ı D.

³⁸⁴ Şairin divanına ulaşılammıştır.

O devlet cāhile ihsān-ıla in'ām ile olmaz

5 Kıyāfet fikrin itmez merdüm-i dānā-meniş **Cāzim**

Şeref zātī gerekdür ziyet-i endām ile olmaz

[35b]

178³⁸⁵

LĀ-EDRĪ

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

1 Kadeh be-kef görelüm sākiyā zamān geçiyor

Teğāfül itme meded vaqt-i gülsitān geçiyor

2 Haṭ-āver olmadın ey dil vişāle ibrām it

Ser-āmed oldu yetişdi o nev-cüvān geçiyor

3 Başuñ tedārikin it ey dil-i ğam-ülfete kim

Seni o şāha raķībān-ı bed-zebān geçiyor

4 Hazer hazer şavuluñ reh-güzār-ı dilberden

Elinde hañcer-i hūn-riz o bī-amān geçiyor

5 Göñül ne günlere kalduğ ki deşt-i himmetde

Semend-i tiz-revi her har-ı revān geçiyor

³⁸⁵ Bu gazel "Lā-edrī" başlığı ile kaydedilmiştir.

- 6 Açarsa revzen-i hayret fezā-yı merdüm-i çeşm
‘ Aceb degül yine ālāy-ı dilberān geçiyor

179³⁸⁶

MUCĪB

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

- 1 Ġam-ı taḥrīr iḥün ol ḳaşı ya bir kez ḳalem kesmez
Niḥün üftādesine ḥün-bahā ol ‘ İsi-dem kesmez
- 2 Ḳalur mıydı tamāmen böyle el-ḥāşıl cüvān baḥtum
Semend-i çarḥ-ı kec-rev zāhirā pīr oldı tām kesmez
- 3 Bu ḥayretten ğılāf-ı sīnede oldı nefes şemşīr
Raḳībün meclisinden tābını ol ḥōş-ḳadem kesmez
- 4 Niḥün ey bī-vefā bir āsmānī cāme giymeysin
Bahāsından ne ğam yıldız ḳadar ey meh direm kesmez
- 5 Raḳībün rüy-ı turşı çerb-i şīrīninden ol māhuḅ
Derün-ı dilde bir şūr-ābe var kim cām-ı Cem kesmez
- 6 **Mucībā** āh kim ‘ uşşāḳına eyler teġāfüller
Muḥabbet riştesini hem keser o şūḥ hem kesmez

³⁸⁶ Şairin divanına ulaşılammıştır.

180³⁸⁷

NĀMĪ

[Ġazel]

[mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn]

- 1 Her çend ki Rūm içre ğam u renc bulunmaz
Amān ki bir mūnis-i pūr-ġunc bulunmaz
- 2 Hīç vechle dīvāne göñül bulmadı hem-dem
Vīrāne olup n'oldı ki bir genc bulunmaz
- 3 Yüz nükte ile kıldı göñül tā'ir-i ħāmūş
Feryād ki bir murġ-ı nevā-senc bulunmaz
- 4 Beş gün ki bu Rūm içre iseñ göñlün otuz meh
Yedi felek altında şeş ü penc bulunmaz

[36a]

- 5 Şofra-i heves kāmumı telh eyledi Nāmī
Ey vāy ki bir ġabġab-ı nārenc bulunmaz

181^{388 389}

[NĀMĪ]

[Ġazel]

[mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn]

³⁸⁷ Nāmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³⁸⁸ Nāmī mahlaslı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

³⁸⁹ Gazel Nāmī başlığı ile verilmiştir.

- 1 Ey haṭ riyāz-ı çehrede sünbül misin nesin
Reyhān mısın benefşe misin gül misin nesin
- 2 Ser-germ-i ‘aşkı [üsküf] iden başda gezdüren
Ṭül-i emel neticesi kākül misin nesin
- 3 Koymaz gözüm sipāhī tuta hüsn kişverin
Ey zülf seņ arada qaravul misin nesin
- 4 Mest-i şarāb-ı lezzet iden ‘aqlı maḥv iden
Gül şuyı leb çekīdesi mey mül misin nesin
- 5 Ey şabr kişverini tutan ‘ālemi yıḡan
Ṭāb [u] tüvān belāsı teğāfül misin nesin
- 6 Medd-i başar [...] ile qarşuda duran
Ey ḡasretüm liķāsı yasavul misin nesin

182³⁹⁰

NEDİM

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Eylemiş pīçīde gūy-ı³⁹¹ kākülin gīsūlara

³⁹⁰ Nedīm Dīvānı, G. 128 (7 Beyit) s. 261.

³⁹¹ gūy-ı: tār-ı D.

Bir siyeh³⁹² gül şanki berhem-bestedür şebbülara

2 Kārzār-ı fitnede ol āfet-i tersā yine
Virdi çün tīg-i Firengi pīç ü tīb ebrūlara

3 Ārzū-yı zaḥm-ı nevk-i tīg-i ğamzeṅle senüḡ
Teng olur ey şūḡ vādī-i ḡarem āhūlara

4 Bī-güman eyler temeşşül şüret-i ‘ ayba hüner
Fırşat-ı güftār yā Rab degmesün bed-gūlara

5 Ye ‘sle pür-jengdür āyīne-i tütī-i dil
Kān oturdı sille-i efsūsdan zānūlara

7 Bizde eyler imtiḡān çeşmānı hep siḡrin³⁹³ Nedīm
Taḡta-i meşḡ-i fūsūnuz şimdi biz cādūlara

183³⁹⁴

NEDİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün]

1 Yine bālīn-i ḡvāb-ı ‘ işve zīr-i ser midür bilmem
Henüz ol tıfl-ı nāzım naḡş-ı gül-bister midür bilmem

³⁹² siyeh: sepet D.

³⁹³ Hep siḡrin: siḡrin hep D.

³⁹⁴ Nedīm Dīvānı, G. 85 (7 Beyit) s. 244.

2 Perīşān oldı gitdi nağmeler gördükce gīsusuñ
Meger muṭrib de ol zencīre der-çenber midür bilmem

3 Bilinmez ölmedükce kıadri işbāt-ı vüçüd itmez
Mihekk-i nağd-i ‘ aşık āhenīn hañcer midür bilmem

[36b]

4 Müdāvā-yı dil-i maḥrūra³⁹⁵ bür’ü’s-sā‘ adur el-ḥaḳ
Zülāl-i ḥaṭṭ-ı la‘ l-āver mi³⁹⁶ nīlüfer midür bilmem

5 Hemān ben meclis-i meyde senüñ ḥayrānuñum sāķī
Ḥazef mi gördüğüm āyīne mi sāğar midur bilmem

6 Dimāğ-ı cānı reşk-i bender-i Çīn eyledi cānā
Şemīm-i gīsuvānuñ genc-i bād-āver midür bilmem

7 **Nedīm** el-ḥaḳ ‘ aceb şīrīn-edāsın vaşf-ı la‘ lünđe
Elünđe ḥāme-i ma‘ nī [mi] ney-şekker³⁹⁷ midür bilmem

184³⁹⁸

NEDİM

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

³⁹⁵ maḥrūra: mecrūha D.

³⁹⁶ ḥaṭṭ-ı la‘ l-āver mi: la‘ l-i ḥaṭṭ-āverdi D.

³⁹⁷ ney-şekker: ney-sükker D.

³⁹⁸ Nedīm Dīvānı, G. 2 (8 Beyit) s. 210.

- 1 Haddeden geçmiş nezâket yâl ü bâl olmuş saña
Mey süzilmiş şîşeden ruhsâr-ı al olmuş saña
- 2 Bûy-ı gül taqîr olunmış nâzın işlenmiş ucu
Biri olmuş hoy birisi dest-mâl olmuş saña
- 3 Şöyle gird olmuş Firengistân birikmiş bir yere
Şonra gelmiş gûşe-i ebrûda hâl olmuş saña
- 4 Sihr ü efsûn-ıla dolmuşdur derûnuş ey kalem
Zülfi Hârûtun dimek mümkün ki nâl olmuş saña
- 5 Leblerün mecrûh olur dendân-ı sîn-i büseden
La' lün öpdürmek bu hâletle muhâl olmuş saña
- 6 Sen ne câmın mestisin billâh kimün hayrânısın
Kendün aldurdun gönül n'oldun ne hâl olmuş saña
- 7 Ol büt-i tersâ saña mey nüş ider misin dimiş
El-amân ey dil ne müşkilter su'âl olmuş saña
- 8 Yoğ bu şehri içre senün medh³⁹⁹ itdugin dilber **Nedîm**
Bir perî-şüret görünmiş bir hayâl olmuş saña

³⁹⁹ Medh: vaşf D.

185⁴⁰⁰

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün]

- 1 Gülden uçmış renk gelmiş rûy-i al olmuş saña
Misk-i āhū nāfeden çıkmış da hāl olmuş saña
- 2 Bir yere gelmiş şabāh-ı ‘ıydla bād-ı bahār
Biri sīne biri[si] nuṭṭ-ı bī-hāl olmuş saña
- 3 Hısta mı ‘āşık mısın bir yerde yok āsāyişün
Ey dil-i şūrīde bilmem hīç ne hāl olmuş saña
- 4 Ey kalem gūyā yine mū-yı miyān fikrindesin
Rişte-i endīşe-i tārīk-i nāl olmuş saña
- 5 Nūr-ı zātuñdur Hıdāyā naṣṣ-ı kevni gösteren
Āsmān gūyā ki fānūs-ı ḥayāl olmuş saña
- 6 Bu zemīnde olımaz kimse Nedīmün peyrevi
‘Āşımā bilmem neden ḳaşd-ı muḥāl olmuş saña

[37a]

⁴⁰⁰ ‘Āşım mahlaşlı şairlerin divanlarında bu gazele rastlanmamıştır. (Bkz. Kaynakça)

186⁴⁰¹

NEYLİ

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

1 Merdüm-i çeşm-i ğazāl-i ÇİN hāl olmuş saña
‘Aks-i gül mir’āta düşmüş rüy-ı al olmuş saña

2 Āb [u] tāb-ı nāz-ıla taḥmīr olunmuş āftāb
Nāzenīnüm māye-i zīb-i⁴⁰² cemāl olmuş saña

3 Vechi var cānā sipihr-i ḥüsn dirsem rüyına
Cebhe meh ruḥsār mihr ebrū hilāl olmuş saña

4 Nağş çıkmış ser-nüvişti eylemiş şimdi zuhūr
Ḥüsni Leylānuḡ siyeh bir dest-māl olmuş saña

5 Neyliyā çıkmaz ḡayālinden miyān-ı dil-rubā
Ma' nī-yi nāzük ḡayāl-ender-ḡayāl olmuş saña

187⁴⁰³

NEDİM

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

⁴⁰¹ Neylī Dīvānı, G. 1 (5 Beyit) s. 268.

⁴⁰² Nāzenīnüm māye-i zīb-i: āb u tāb-ı gevher-i ḥüsn ü D.

⁴⁰³ Nedīm Dīvānı, G. 34 (10 Beyit) s. 223.

1. Kad-i bülend mi ‘ömr-i hezâr-sâl midür
O la‘l-i nâb mı ser-çeşme-i zülâl midür
2. Şafağ mı şebde ya haţtında rüy-ı al midür
Şubuğ sitâresi mi gerdeninde hâl midür
3. Dehen mi nüşha-i hüsnüdeki me’âl midür
Miyân mı mışrâ‘-ı kıddüdeki hayâl midür
4. ‘İzâr u çeşmine şorsağ henüz bilmezler
Ki reng-i vesme siyeh-rüy gâze al midür
5. Tamâm hüsnine söz yok o âfetüñ ammâ
‘Aceb serîre-şinâs-ı lisân-ı hâl midür
6. Ya bir nigâha dağı tâb yok mı çeşmüñde
O nâz hastası tâ böyle bî-mecâl midür
7. Hemân murâdı tegâfüldür ol bütün yoğsa
Zebânı beste-i nâz ise çeşmi lâl midür
8. Kemâl-i hüsnini derk eyledükde dil-dârıñ
Öñinde mağv-ı vücüd itmemek muhâl⁴⁰⁴ midür⁴⁰⁵

⁴⁰⁴ muhâl: kemâl D.

⁴⁰⁵ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

9. Fūrūġ-ı ġāze mi billāh söyle rūyuŋda
Bu reng ü tāb Ĥudā verdiği cemāl midür ⁴⁰⁶
10. Leb ü miyāndan idi baĥşinüz Nedīm ile hep
Daĥı miyānede ey dil o ķıl ü ķāl midür

188⁴⁰⁷

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün]

- 1 Beyāz-ı gerden-i şāfuŋda söyle ĥāl midür
‘ Aceb ki merdümek-i dāde-i ġazāl midür
- 2 Fūrūġ-ı ĥüsn mi yoĥsa şerār-ı āh mıdır
Güneş mi dūşuġa doġmış turuncī şāl midür
- 3 Amān amān nedür ol ebruvān-keşīdeleri
Benek benek tolu ‘ anberle dest-māl midür ⁴⁰⁸
- 4 Ruĥuŋda turre midür ĥā’ il-i leb-ā-leb olan
Cebīnüh üzre iki⁴⁰⁹ ‘ anberīn hilāl midür ⁴¹⁰

⁴⁰⁶ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

⁴⁰⁷ ‘Āşım Dīvānı, G. 10 (5 Beyit) s. 147.

⁴⁰⁸ Bu mısra divanda "Cebīnüh üzre ‘ aceb ‘ anberīn hilāl midir" şeklindedir.

⁴⁰⁹ İki: ‘ aceb D.

⁴¹⁰ Bu mısra divanda "Benek benek dolu ‘ anberle dest-māl midir" şeklindedir.

- 5 O eşm-i şuğı ‘aceb cünbiş eylemez bilmem
Miřāl-i ‘Āřım-ı bī-āre bī-mecāl midür

[37b]

189⁴¹¹

NEDİM

[Ėazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

- 1 Sākıya hūřum alan zezeme-i eng midür
Yoğsa destüñdeki peymāne-i gül-reng midür
- 2 Lezzetinden nice nāb olmadın ol la‘ l-i terüñ
Meded ey sāğar-ı yākūt dilüñ seng midür
- 3 Bir nihāñice tebessüm de mi şığmaz cānā
Söyle billāh dehenin tā bu⁴¹² ҡadar teng midür
- 4 Perde-i şermi giderdüñ ruđ-ı pür-tābuñdan
Ėaşd o gül-ehreye ey duğt-ı ‘ineb reng midür
- 5 Nağmeñe⁴¹³ tır-i nıgeh pīř-rev olmağda meger
Muşrib ebrü da kemānuđla hem-āheng midür⁴¹⁴

⁴¹¹ Nedım Dıvānı, G. 28 (7 Beyit) s. 221.

⁴¹² Bu: o

⁴¹³ Bir nağme: nağmene

⁴¹⁴ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır.

- 6 La‘l-i ḥandān mı yā⁴¹⁵ kūçe-i verd-i terde
Dest-i tārac-ı şabādan çözülen neng⁴¹⁶ midür ⁴¹⁷
- 7 Ne bu nev-naqş-ı tırāzende Nedīmā yoḥsa
Üstād-ı qalemüñ ḥāme-i Erjeng midür

190⁴¹⁸

‘ĀŞİM

[Ġazel]

[fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün]

- 1 Ruḥ-ı pākinde⁴¹⁹ o şūḥuñ ḥaṭ-ı şeb-reng midür
Bilmezem yoḥsa qalem-kārī-i Erjeng midür
- 2 Darılup çatladı gül-bāng-i hezāra bilmem
Ġoncanuñ tā o qadar ḥavşalası teng midür
- 3 Bir⁴²⁰ miyānında nedür bilmezem ol abdālun
Dil-i sengīni midür yoḥsa ki pālheng midür
- 4 Muṭribün fark idemem mest ü ḥarābum o qadar
Çaldığı çeng midür itdigi āheng midür

⁴¹⁵ Yā: yāhud D.

⁴¹⁶ neng: deng D.

⁴¹⁷ Bu beyit sayfanın kenarına yan olarak yazılmıştır

⁴¹⁸ ‘Āşım Dīvānı, G. 15 (5 Beyit) s. 164.

⁴¹⁹ Pākinde: şāfında D.

⁴²⁰ Bir: Āh D.

- 5 Āferīn ṭab‘uṅa teṣḥīṣ idemem eṣ‘āruṅ
‘Āṣımā nazm-ı Nedīmā ile hem-reng⁴²¹ midür

191⁴²²

NEDİM

[Ġazel]

[meḥ‘ülü fā‘ilātü meḥā‘ilü fā‘ilün]

- 1 Ey kaşı ya yüzün beri dönmez misün daḥı
Ey ğurre-i ümīd görünmez misün daḥı
- 2 Billāh ne saḥt āteṣ imiṣṣün göñül meger
Ġarḳ olduḡ eṣk-i ḥūna söğünmez misün daḥı
- 3 Ḳanı o geceler o ṭarablar terāneler
Ey def aṅup o zevki döğünmez misün daḥı
- 4 Kāfir kıızı dükenmedi [mi] mātem-i peder
Sāğar çeküp kızılca sürünmez misün daḥı
- 5 Dilberle mā-cerānı yeter ṣaḳladuḡ **Nedīm**
Naḳl eyleyüp biraz da öğünmez misün daḥı

[38a]

⁴²¹ Hem-reng: yek-reng D.

⁴²² Nedīm Dīvānı, G. 154 (5 Beyit) s. 272.

192⁴²³

NEDİM

[Ġazel]

[mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün]

- 1 Revāc-ı mihri Őikest itdi sīne-i Őāfuŋ
‘ Amūd-ı Őubĥa ĥalel virdi sāk-ı Őeffāfuŋ
- 2 utur gōbek burusı ĝoncayı aıldıuca
Őikāf-ı pīreheninden o gūl gibi nāfuŋ
- 3 opukların ĝoricek mest olup Őafāsından
Pabuc gibi ailup aldı aĝzı ĥaffāfuŋ
- 4 Meger lebūŋ sūĥan-ı tāze meŐĝ ider ki yine
Őeker tırāŐelerinden pūr oldı⁴²⁴ eṯrāfuŋ
- 5 inde bir gūmiŐ āyīne cilve itmeyicek
Nedūr Őafāsı Nedīmā abā-yı zer-bāfuŋ

193⁴²⁵

NEDİM

[Ġazel]

[fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün]

⁴²³ Nedīm Dīvānı, G. 63 (5 Beyit) s. 236.

⁴²⁴ oldı: olmiŐ D.

⁴²⁵ Nedīm Dīvānı, G. 31 (6 Beyit) s. 222.

- 1 Ğamzeler iķbāl ü Őevķe günde biņ efsün oķur
Nikbet-i endāha ĥaţţuņ tebbet-i vārūn oķur
- 2 Ķāmetūņ kūteh Őanur[lar   ayb]-bīnān-ı heves
Nā-sūĥanver mıŐrā  -ı mevzūnı nā-mevzūn oķur
- 3 PīŐ-i ebrūsında gūyā kim o gūyā  eŐm-i Őūĥ
Bir Hicāzī  ıfl ki dil-keŐ-edādur nūn oķur
- 4 Bilmez āyīn-i Őifā-yı derd-i   aŐıķ n'eydūgin
Bī-ĥaber durmıŐ  abīb Enmūzec ü Ķānūn oķur
- 5 Vā  iz-i  eŐm-i gūrisne pī  ü tāb-ı cū  la
Mevsim-i if arda ve't-Tīni ve'z-zeytūn oķur
- 6 İki ü  ĥarf ile peydādur Nedīmā rāz-ı   aŐķ
Kim anı nāķıŐ nazarlar geh  irā geh  ūn oķur

194⁴²⁶

NEDİM

[Ğazel]

[fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn]

- 1 Ğasteliklerden amān g rmeye  eŐm-i siyehūņ
Mūmiyā bulmaya   ālemde Őikest-i k lehūņ

⁴²⁶ Nedīm Dīvānı, G. 64 (5 Beyit) s. 236.

- 2 Sen ki āgāz idesin gerdişe çün nūr-ı nigāh
Perde-i çeşm-i perī-zāda döne⁴²⁷ cilvegehüñ
- 3 Hıaçer-istān-ı müjeñden güzer eyler bī-bāk
Bü'l-ı aceb düzd-i cigerdārdur el-ıağ nıgehüñ
- 4 Āh ile defı ider erbāb-ı derün sūz-ı dilin
Serd olur germ hevālarda balı ıağı çeñüñ⁴²⁸
- 5 Sende ey kıl-ı Nedīmā ne bu sūz-ı taqrır
Kūçe-ı hāne-ı āyīne midür şāh-rehüñ

⁴²⁷ Döne: döner D.

⁴²⁸ balı ıağı çeñüñ: şuyı çeñüñ D.

SONUÇ

Çalışmada, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 numarada “Mecmû’a-i Gazeliyyât ve Eş’âr” ismiyle kayıtlı şiir mecmuasının “1b-38a” arası varakları incelenmiştir. Çalışmaya konu olan mecmuanın "1b-38a" numaralı varakları arasında bulunan şiirlerde 16-19. yüzyıllar aralığında yaşamış ve eser telif etmiş şairlerden mahlasını tespit edebilen 70 şairin manzumeleri bulunmaktadır. Mecmua 12’si Farsça, 182’si Türkçe olmak üzere toplam 194 şiir barındırmaktadır. Gazel, kaside, tahmis, terbi’, murabba’, müfred ve mesnevi olmak üzere yedi farklı nazım şekli kullanılmıştır. Bahsedilen bu nazım şekillerinden yapılan karşılaştırmada görüldüğü üzere tamamının verilmeyip sadece bir beyitin verildiği yahut 5 bentten yalnızca 3’ünün verildiği eserler mevcuttur. En az şairin ve şiirin bulunduğu yüzyıl 16. yüzyıl, en çok şairin ve şiirin bulunduğu yüzyıl ise 17. yüzyıldır.

Çalışmanın amacına uygun bir şekilde divanlarına ulaşılabilen gazellerinde şairlerin divan neşirlerinde bulunmayan parçaları tespit edilmiştir. 16b’de Ragıp’ın 73 numaralı gazelinin 4. beyiti, 28a’da ‘Ârif-zâde ‘Âsım’ın 138 numaralı gazelinin 2. beyiti, 30a’da ‘Ârif-zâde ‘Âsım’ın 148 numaralı gazelinin 3. v 4. beyiti, 30b’de ‘Ârif-zâde ‘Âsım’ın 152 numaralı gazelinin 5. beyiti ve 32b’de Râsim’in 162 numaralı gazelinin 2. ve 3. beyitleri divan neşirlerinde bulunmamaktadır. Bu vesileyle çalışmamız bu çalışmaların olgunlaşmasına katkıda bulunmaktadır.

Çalışmanın konusu olan mecmuada kayıtlı olan ve mahlası tespit edilen 70 şairden 26’sının kimliği divan ve diğer akademik çalışmalarda tespit edilmiş 44’ünün kimliği tespit edilememiştir. İncelemeler neticesinde tespit edilen şiir sayısı 85 iken 97 şiir tespit edilememiştir. Mecmuada en çok şiiri bulunan şair 23 şiirle Nedîm iken sayı ve hacim bakımından kimliği tespit edilen şairler arasında en az şiiri bulunan şairler; 1 gazelle Fasîh, Fâyiz, Fehîm-i Kadîm, Huldî, Nahîfî, Neylî, Râsim, Sâbit, Sabrî, Şeyhülislâm Yahyâ, Yüsrî ve 1 mısra ile Leylâ Hanım ve Pertev Paşa’dır. Mecmuadaki en hacimli şiir Nef’î’ye ait 60 beyitlik bir kasidedir.

Mecmuada bulunan şiirler tasnif edildiği zaman en çok kullanılan nazım şeklinin gazel olduğu görülmektedir. Bu şiirlerin çoğu nazire olmakla beraber neredeyse verilen tüm nazirelerin zemin şiirleri de hemen öncesinde verilmiştir. Sıralama karışık olmakla

birlikte özellikle sayfa altlarına yazılmış beyitler ve tek mısra ve beyit hâlinde tarihler de mevcuttur.

Şiirler teknik açıdan ele alındığında kullanılan vezinlerin hezec, remel, muzâri, müctes ve serî olmak üzere beş farklı bahire ait oldukları görülmektedir. En çok kullanılan bahir 71 şiirle hezec ve onun ardında sırasıyla 55 şiirle remel, 32 şiirle muzâri, 21 şiirle müctres ve 1 şiirle serî bahridir. Mecmuada toplam 9 farklı aruz kalıbı kullanılmıştır.

Mürettib şiirleri mecmuaya kaydederken herhangi bir tasnif ve tertib gözetmeksizin kaydetmiştir. Şiirler rastgele olarak sıralanmıştır. Başlangıçta kasideler ile başlayıp ardından gazellere geçerek bir divan tertibi gayesi gütmüş olsa da bu hususta başarılı olamamış, terbi, tahmis, müfred, murabba', mesnevi gibi şiirleri gazellerin arasına serpiştirerek belli bir düzen sağlanmasına engel olmuştur. Bu sebeple mecmuanın tertipli bir mecmua olduğunu söylemek mümkün değildir.

Mürettip, belli bir sayfa düzeni ile kaleme alınmış olan mecmuada tüm sayfalarda ortalama aynı satır sayıları ve iki sütun ile belli bir sayfa düzeni standardı yakalamaya çalışmıştır. Bu durum yer yer sayfa altlarına yazılan beyit, mısra ve sayfa kenarlarına yazılan mevcut gazellerin eksik beyitlerinin tamamlandığı yan kayıtlarla bir nebze de olsa bozulmuştur. Ancak bu tamamlamalar ve sayfa altı yazıları mecmuanın farklı tarihlerde farklı kişiler tarafından eklemelerle bugünkü hâline gelmiş olabileceği ihtimalini de artırmaktadır. Mürettip kendine özgü bir üslup ile anonim şiirlerin başına kırmızı mürekkep ile lâ-edrî yazmıştır.

Mürettibin mecmuayı kaleme alırken yapmış olduğu mahlas, nazım şekli, kafiye ve imla hususunda yapılan çeşitli hatalar/uyumsuzluklar mecmuaya yaklaşırken daha ihtiyatlı olmayı gerektirmiştir. Bu hatalardan tespit edilenler tenkitli metinde dipnot vererek belirtilmiştir.

Çalışmada ele alınan mecmuanın incelenmesinin amacı; derlendiği dönemde revaçta olan ve ilgi gören şairlerin şiirlerini tespit etmek, eserlerinin karşılaştırmasını yaparak akademik çalışmalarla mevcut şartlarını ortaya koymaktır

Elimizde eseri bulunmayıp tezkirelerde rastladığımız şairlerin şiirlerini gün yüzüne çıkarmak ve neşredilmiş divanlarda bulunamayan yahut eksik olan şiirlerin tamamlanmasını sağlayarak mürettibin/müstensihin şahsi tercihleri yanında dönemin ortak edebiyat anlayışını ve edebi zevklerini, yönelimlerini ortaya çıkarmak ve edebiyat

tarihine katkı sağlamaktır. Bu sebeple çalışmamızın klasik Türk edebiyatı sahasında bulunan ve gelecekte yapılması planlanan tüm çalışmalara katkıda bulunması düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Akbulut, Saliha, Nâtikî Divanı İnceleme Metin, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2004.
- Akkuş, Metin, Nefî Divanı, Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0> (E.T. 20.05.2021)
- Aksoyak, İ. Hakkı-Arslan, Mehmet, Haşmet Dîvân, Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57256,hasmet-divanipdf.pdf?0> (ET. 18.05.2021)
- Aksoyak, İ. Hakkı, Gelibolulu Mustafa Âlî Divanlar, Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0> (ET. 21.04.2021)
- Alıcı, Lütî, Dîvân-ı Nâşid İnceleme – Tenkitli Metin, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 1998.
- Arslan, Fatma Şennur, Âsım Ârif-zâde Divançesi (İnceleme-Metin-Dizin-Sözlük), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Atak, Mustafa, Yüsrî Ahmed Nazif Dede ve Dîvânı, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2016.
- Aypay, A. İrfan, Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1992.
- Barlak, Eyüp, Harputlu Rahmî Dîvânı'ndaki Din, Cemiyet ve Tabiatla İlgili Unsurların Tahlîli, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2000.
- Bektaş, Halime, Şeyh Mehmed Nazmî Dîvânı (Edisyon Kritik, İnceleme), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2005.
- Bilkan, Ali Fuat, Nâbî Dîvânı, C. I-II, MEB. Yay., Ankara 1997.
- Bulan, Halil İbrahim, Taybî Mehmed Çelebi Hayatı- Eserleri- Edebî Kişiliği, Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 1995.
- Coşkun, Nebi, 18. Yüzyıla Ait Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası (İnceleme-Metin), Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2019.

- Çetin, Kamile, Râşid (?-1310/?-1892) ve Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2006.
- Çıpan, Mustafa, Fasîh Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni (Cilt:1), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1991.
- Demir, Tarık, Edirneli Fâiz Divanı İnceleme-Metin-Dizin, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.
- Demirel, Şener, Şehrî (Malatyalı Alî Çelebi) Divan, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2017.
- Doğan, Sevilay, Ahmed Vesîm Divanı Tahlili, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2019.
- Ece, Selami, Bursalı İbrahim Râzî Divanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin), Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2017.
- Erişen Yazıcı, Gülgün, Edirneli Kâmî ve Dîvânı, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55977,kami-divani-pdf.pdf?0> (ET: 25.05.2021).
- Felek, Özgen, Fehîm-i Kadîm Dîvânı'nın Tahlili, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ, 2007.
- İnce, Adnan, Tezkiretü's-Şu'arâ Sâlim Efendi, AKM Yay, Ankara, 2005.
- İpekten, Haluk, Na'ilî-i Kadîm, Dîvân, Ankara 2019. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0> (ET: 05.03.2021).
- Kaplan, Yunus, Fevzî Dîvân, Ankara, 2019. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67209,fevzi-divanipdf.pdf?0> (ET: 05.04.2021).
- Kara, Hamza, 15. Yüzyıl Memluk Sahası Şairlerinden Rûhî'nin Divânı (İnceleme-Metin), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.
- Karabey, Turgut, Vecdî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Karşılaştırmalı Metni), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1995.
- Kardaş, Mehmet Nuri, Re'fet Mehmed 'Aziz'in Hayatı Edebi Kişiliği, eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2008.

- Karagöz, Sevinç, Feyzi Efendi Divanı İnceleme, Transkripsiyonlu Metin, Sözlük, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2004.
- Karakaş, Figen Özlem, 18. Yüzyıl Şairi Âdem Çelebi ve Dîvânı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2010.
- Kavruk, Hasan, Şeyhülislam Yahya Dîvânı, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0> (ET: 26: 09.2021).
- Kavukçu, Fatma Zehra, Râmî Dîvânı, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 2000.
- Kaya, İlkay, Subhîzâde Feyzî Dîvânı'nın Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce, 2020.
- Kazan, Şevkiye, Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği Divan'ı (Tenkitli Metin - İnceleme) ve Şerhu Medh'in-Nebî, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2003, Ankara.
- Kılıç, Atabey, Mecmua Tasnifine Dair, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012.
- Kılıç, Atabey, Ahmed Neylî Divanı, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, 1994.
- Kınay, Nilay, Sadık Kemalî Divanı (Durretülüşşak), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 2011.
- Koşar, Burcu, Mahmûd Fâ'iz Dîvânı (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.
- Kurtoğlu, Orhan, Bosnalı Âsım Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin), Ankara, 2018. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58698,bosnali-asim-divanipdf.pdf?0> (ET: 04.05.2021)
- Kutlar Oğuz, Fatma Sabiha, Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmî Dîvân, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafasamidivanipdf.pdf?0> (ET: 28.05.2021)
- Kutlu, Şafak, Rasim Divânı I., Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1997.
- Macit, Muhsin, Nedîm Dîvânı, Ankara 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0> (ET: 25.05.2021).

- Oener, Lejla, Bosnalı Aleaddin Sâbit Dîvânı'nın Tahlili, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya, 2019.
- Oğuz, Yunus, Kelîm-i Eyyûb (Batburunzâde) 'nin Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divan'ı (Tenkidli Metin – İnceleme), Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2021.
- Özdingiş, Vicdan, Sabîh Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya, 1998.
- Özer, Sait, Nâtîkî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin – İnceleme), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2006.
- Sarıkaya, Erdem, Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme), Yozgat Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yozgat, 2018.
- Selçuk, Bahir-Kavruk, Hasan, Filibeli Vecdî ve Dîvânı, Ankara, 2017. <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0> (ET. 27.03.2021)
- Sunal, Arif, Sâdık Dîvânı (İnceleme-Metin), Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa, 2014.
- Tatcı, Mustafa-Yıldız, Musa, Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhiyât Tıpkıbasım ve Çeviriyazı, Üsküdar Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2005.
- Tekin, Gökçen Yunus, Hanyalı Mehmet Şefik Efendi ve Divânçesi (Metin-İnceleme), Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, 2016.
- Tıgılı, Fatih, Bursalı Rahmî Çelebi ve Divânı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2006.
- Tuğluk, İbrahim Halil, Abbas Vesîm Efendi; Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği, Divan'ının Tenkitli Metni ve İncelemesi, Ankara, 2007.
- Uz, Özkan, Sabri Dîvânı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2009.
- Üzgör, Tahir, Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 1991.
- Yağcı, Ömer Gökhan, Mehmed Şerif Efendi Divanı (İnceleme-Metin), Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2006.

- Yalçınkaya, Akif Mehmet, Bandırmalızâde Hâşim Baba Dîvânı (Metin-İnceleme), Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2008.
- Yanbal, Semra, Şâkir Mehmed Efendi Dîvânı (Metin-İnceleme), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2009.
- Yekbaş, Hakan, Sebzî Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas, 2011
- Yenikale, Ahmet, Ahmed Nâmî Dîvanı, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56192,ahmed-nami-divanipdf.pdf?0> (ET. 25.05.2021)
- Yenikale, Ahmet, Sünbülzâde Vehbî Dîvânı, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (ET. 27.05.2021)
- Yıldız, Alim, Ahmed Hamdi Divânı, Buruciye Yayınları, Sivas, 2011.
- Yıldız, Selami, Siverekli İbrahim Re'fet Dîvânı, Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2012, Ankara.
- Yılmaz, Kadri Hüsnü, Diyarbakırlı Hâmî Ahmed Divanı, Gazi Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2017.
- Yılmaz, Müslim Cahid, Sabrî-i Şâkir Dîvânı, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2010.
- Yorulmaz, Hüseyin, Koca Râğıp Paşa, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1989.
- Zilif, Tuğba, Dursun Ahmed Nâtıkî Divanı: İnceleme, Metin, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik, 2019.

Sürelî Yayın

- Aydemir, Yaşar, Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, Turkish Studies, Volume 2/3, Ankara 2007, s. 122-137.
- Güzel, Bilal, Bursalı Şair Huldî ve Şiirleri, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, Sayı 24, İstanbul, 2020, s. 257-284.
- Gürbüz, Mehmet, Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine, Turkish Studies, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 315-322.

Koyuncu, Fatih, Alaşehirli Makâlî Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 2, Ekim 2011. s. 303-324.

Selçuk, Bahir-Algül, Mesut, Şefik Mehmed'in Gazelleri, International Journal of Language Academy, Volume 3/2, Summer 2015, s. 1-13.

Diğer

Akkuş, Metin, "Nef'î", DİA, c. 32, Ankara 2006, s. 523-525.

Aksoyak, İsmail Hakkı, "Es'ad, Ebû İshâk-zâde Mehmed Es'ad Efendi" TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esad-ebu-ishakzade-mehmed-esad> (ET. 10.04.2023)

Aksoyak, İsmail Hakkı, "Fâiz Mustafâ, Börekçi-zâde", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faiz-mustafa-borekcizade> (ET. 29.12.2022)

Arslan, Mehmet, "Leylâ Hanım", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/leylahanim> (ET. 29.12.2022)

Çakır, Müjgan, "Tayyibî, Mehmed Çelebi" TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tayyibi-mehmed-celebi> (ET. 25.12.2022)

Çeçen, Mehmet Orkut, "Sabrî, Mehmed Şerîf", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif> (ET. 06.12.2022)

Çınar, Bekir, "Âsım Ârifzâde Mehmed", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asim-arifzade-mehmed> (ET. 15.11.2022)

Çıpan, Mustafa, "Fasîh, Ahmed Dede", DİA, c. 12, Ankara 1995, s. 213-214.

Ekinci, Ramazan, "Râsim, Eğrikapılı Mehmed", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasim-egrikapili-mehmed> (ET. 17.11.2022)

Erdem, Sâdık, "Neylî", DİA, c. 33, İstanbul 2007, s. 69-71.

Eren, Hulusi, "Hüdâyî, Aziz Mahmûd", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayi-aziz-mahmud> (ET. 20.12.2022)

Güzel, Bilal, "Huldî, Mustafa Efendi", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/huldi-mustafa-efendi> (ET.27.12.2022)

Karacan, Turgut, "Sâbit", DİA, c. 35, İstanbul 2008, s. 349-350.

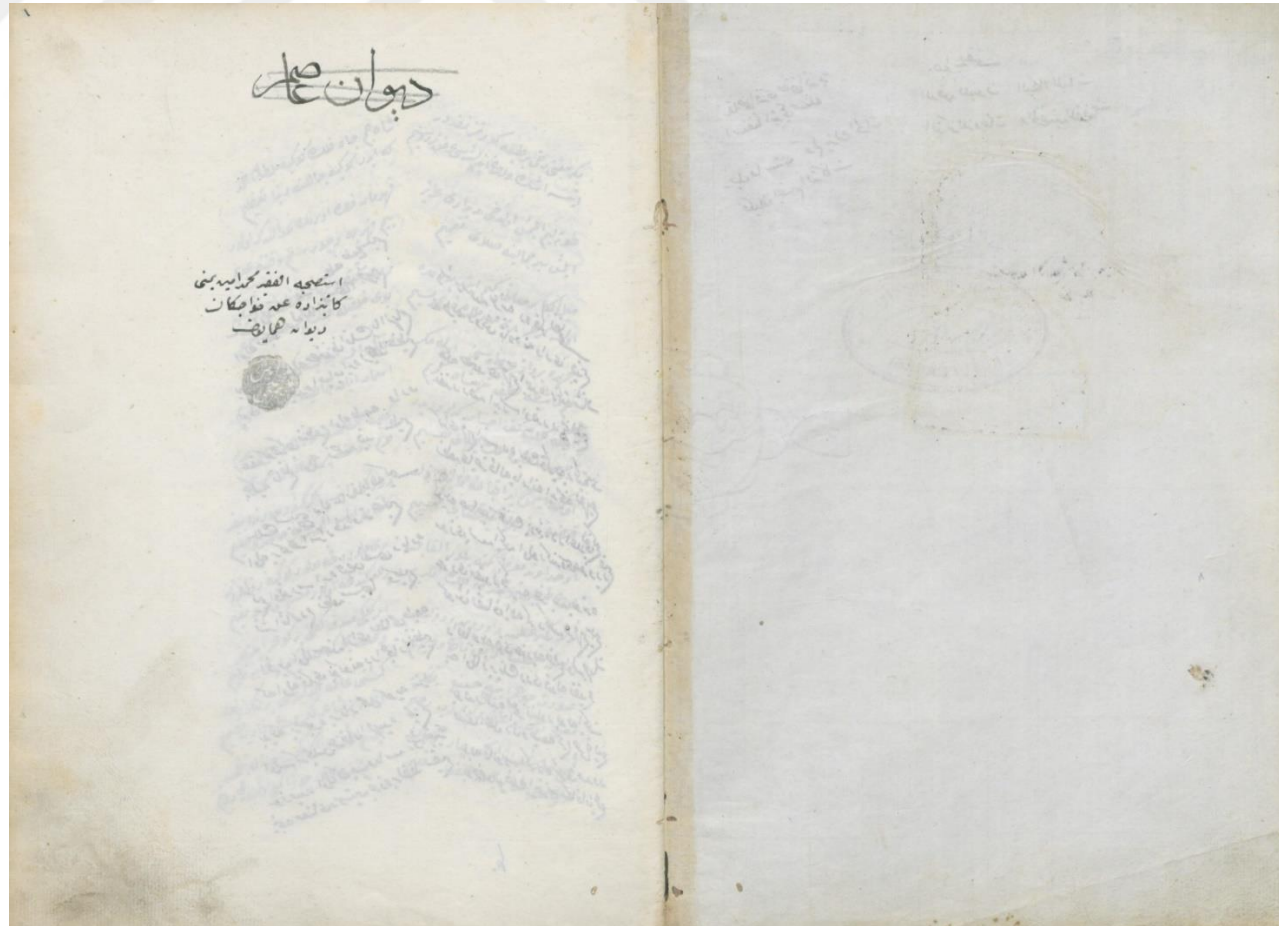
Karahan, Abdülkadir, "Nâbî", DİA, c. 32, İstanbul 2006, s. 258-260.

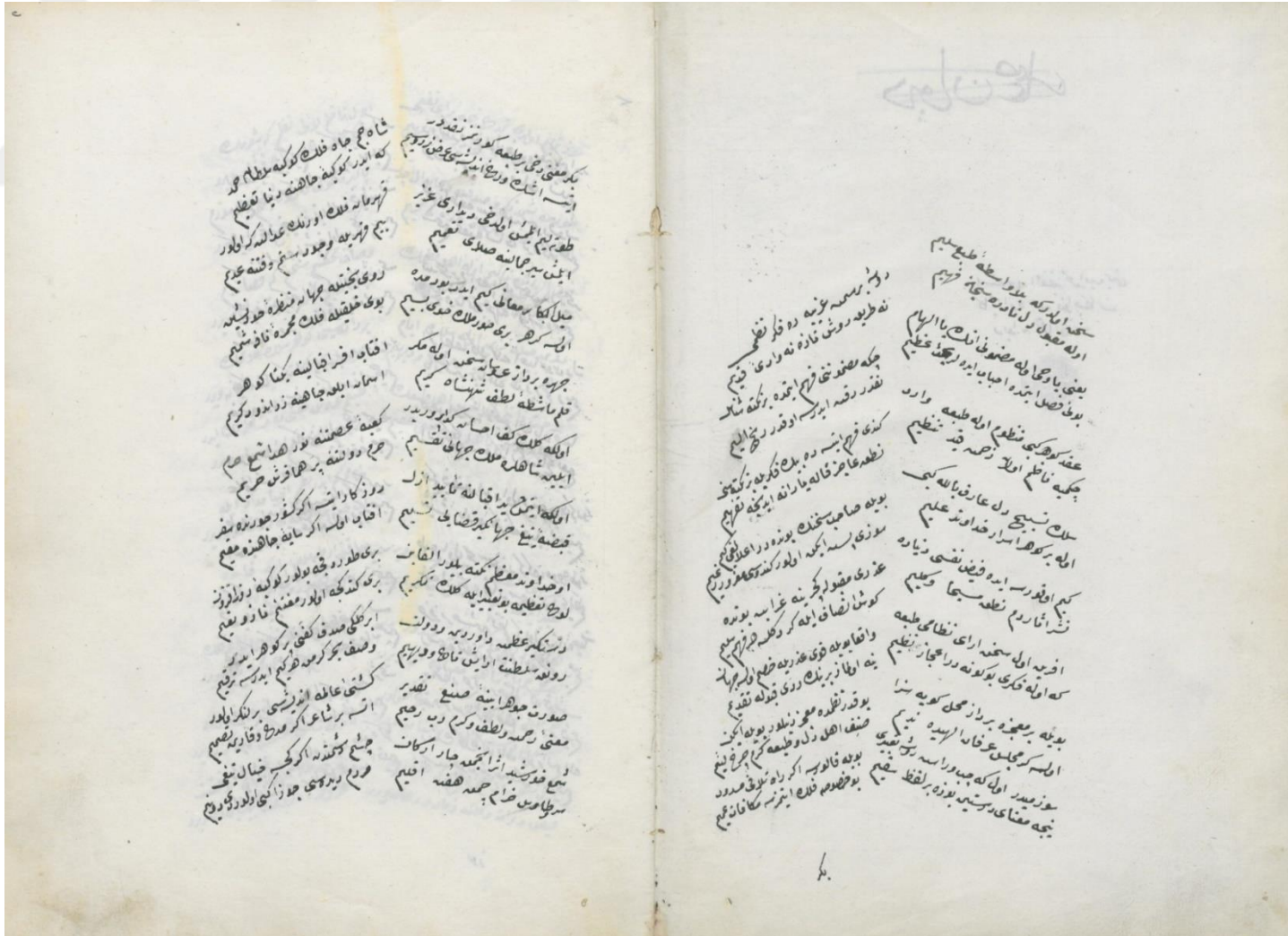
Karavelioğlu, Murat Ali, "Nahîfî, Süleyman", TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman> (29.11.2022)

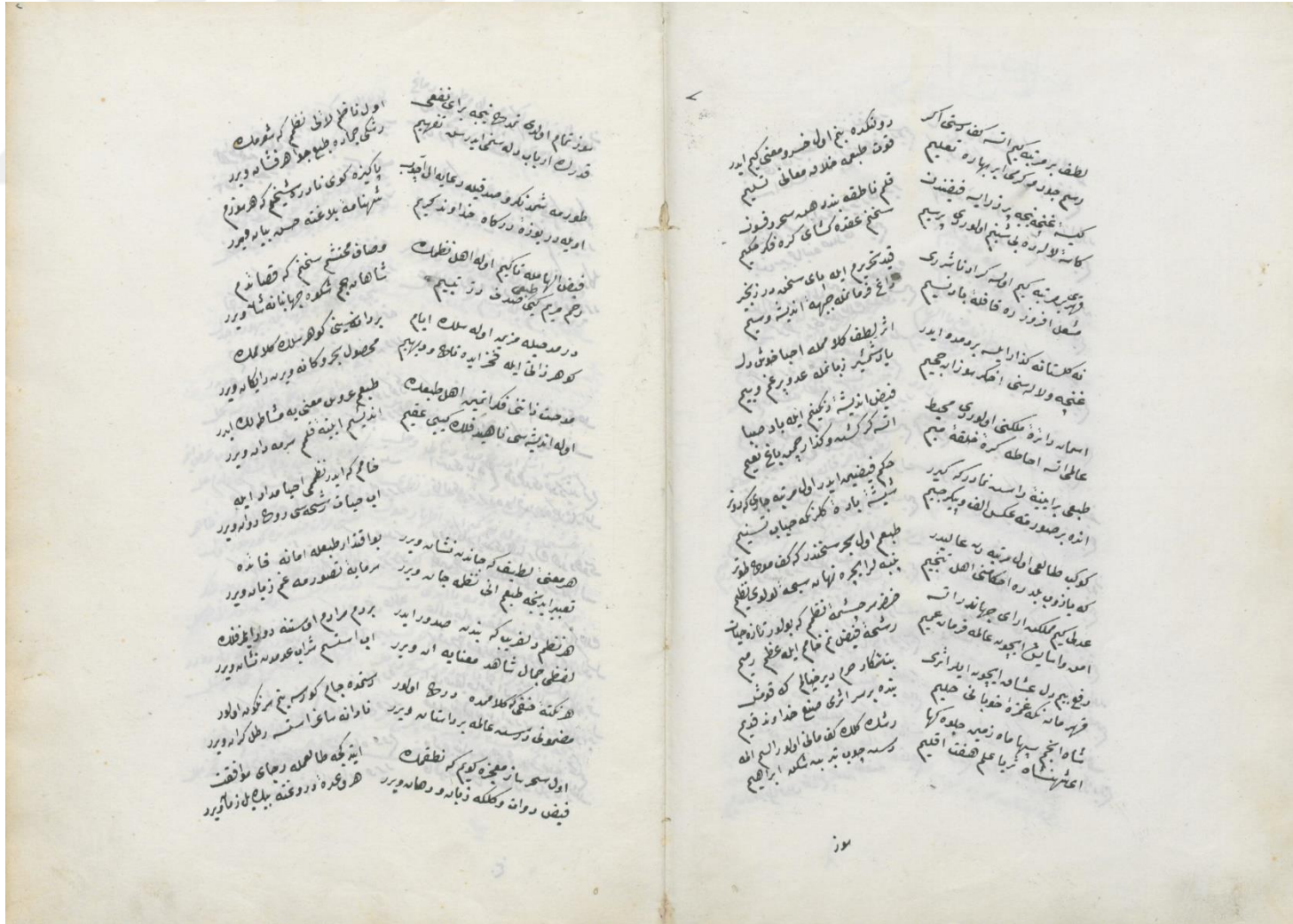
- Kaya, Bayram Ali, “Yahyâ Efendi, Zekeriyâyâde”, DİA, c. 43, Ankara 2013, s. 245-246.
- Kazan, Şevkiye, "Sırrî, İbrâhim Sırrî Efendi" TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sirri-ibrahim-sirri-efendi> (ET. 23.12.2022)
- Kesik, Beyhan, “Koca Râgıb Paşa”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa> (ET. 07.11.22)
- Mâcit, Muhsin, “Nedîm”, DİA, c. 32, İstanbul 2006, s. 510-513.
- Oğuz, Fatma Sabiha Kutlar, “Sâmî, Arpaemîni-zâde Mustafâ”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sami-arpaeminizade-mustafa> (ET. 15.12.2022)
- Selçuk, Bahir, “Pertev Paşa, Seyyid Mehmed Said”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-pasa-seyyid-mehmed-said> (ET. 17.11.2022)
- Uzun, Mustafa, “Mecmua”, DİA, C.28, Ankara 2003, s. 265-268.
- Üzgör, Tahir, “Fehîm-i Kadîm”, DİA, c. 12, İstanbul 1995, s. 295-296.
- Yazıcı, Gülgün, “Kâmî”, DİA, c. 24, s. 279-28
- Yekbaş, Hakan, “Vecdî, Abdülbâkî”, TEİS. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulgazi> (ET. 13.11.2022)
- Yeşiloğlu, Ayşegül Mine, “Nâilî”, DİA, c. 32, İstanbul 2006, s. 315

EK

Ek 1: 1a

اولی که که سینه بار کوی دور کوهی
 لیل و نهاره ضلعه نوروز چاه و بر
 اولی که سینه جقه یا نجه کوهی
 جرجق اقبابه شیخ و هلاله کمانه و بر
 خانه احمد اول شهنشاه دور که دور کوه
 عدلیله رهوه زنده امسه و اما و بر
 هم اوغوزماز فراقه ان سده بیانه
 هم یوله راسه کلمه قر کبابه و بر
 باقرچه برنگاهله بیگ جان اول کوه
 هم بنه شیوه غصه کوه نور کوه و بر
 جلیکجه جسته شسته غره بند
 عشاقه دهشت غصینه قره ما و بر
 که قره ماه چسسته ابرو کانه صوز
 که رستم نگاهنه تر کانه سنا و بر
 خطی که طاهره کوه رخی عالمه
 خوف ظهور قننه اخر زمانه و بر
 لعلی که رسله خاتم صدر زمانه و
 حکم کعبه بار سله انور عباده و بر
 اولی که که قریختی ابله تختگاه و
 قرنی زمینه رینه اسما و بر

بویله ابله که طاقف قوما سندر دله
 بو فدا ننه که عاظمه بیخ ضربی منکر
 بنه خطره و نسلی بولور بقدر قچه
 کور بولور دله بو معنای لطیفه و کل
 بنجه بر کوه کجینه بو کشت و خوشا
 بنجه بر طالع بدعده ابله پی بوه جلد
 تاریخ حرمانه سینه بر اولور بر بر
 شیخ بنیاد کلکون شیخ بنی الله رسه کلک
 ابروسه منزل مقصوده و بویله حقور
 سر زده اشک ایدر حصه دنیای وحل
 کوه کب طالعوت بود کجا صده نظر ک
 خشمه سوله بقدریم ایدر اخطار حور
 قدر ناریک چه غمزه بنی با کوه و
 دیرنه بنجه سینه کارنه با ایندی سبیل
 به ک بنده ستاره سوره ند بو کوه کب
 رسله ایدر ا کاتایر دوه مریمه زلف
 بنجه بی کشته روانه بنه چرخ کران
 اولی که رسته دله که غم منقل

طغلق اول مرتبه کیم کار که عالمه
 تو مدی عن و اسبابه برینه در خط
 بتور مدی یونقی صبیحه جفته خورند
 باقی بر فقه رای منیرک مشغول
 دوداه ایدری ایینه صریح بنیاه
 بر تو معدنک اورم اگر صیقل
 اعتدال امین کر عدلی امور دهره
 و بره فرما بر خزان دونه نظاره خلک
 مکی بر منیه جاری که اگر امینتیه
 شویله زام امینی کا عالی خلوه از ل
 جفته دریا سر کساره خلوق معنار
 سر خز و امینه غلوه کبی سجده جیل
 سرود انامور افاضل و خندیه دل
 ای خداوند خدک عملای قلم
 سنده اوله فاضل جینک معادله فک
 کور زردی دور ایدیه فی سنده فضل
 منطقت ینیه یاب انکه قادر رانی
 کتبه کولر اگر فاعده استو عمل
 قورک اول مرتبه کیم مصعد اعلا علی علاج
 طراز و نکلله مرید دود و استغسل

طبع

طبع روشه کرم ایینه صدرت چیه
 بکر فکر سخن در لوح عروسانه طراز
 بولدی شریک او قدر صسته بکر کلام
 که اکا طابا امللا استرا سباب چهار
 اولدی نازک سخن خشم و عذرت
 نوله رسک ایسه از رومه عاقبت شریک
 عار ایدر المغه جیکانه ز خلکی
 صید بچیده ایسه شرباز خیالم پرواز
 نیجه صیار سخنه وار یسه دور صده نوله
 بر صید رهج شکار مله ده باز شرباز
 ریش اندیشیم اگر باشکس جویانه جفت
 ادی اولک معانی به غبار ناک و ناز
 بنت نظیره شرف بولدی ز میده اشعار
 نه کیم کعبه ایله خطه اقیم حجاز
 ایدر نه دعوی زور برنی خصمک ابطال
 ایلم حجت مضموده کلام ابراز
 دیزه چیده نفی سفره کسای عفت
 اعتلای کرمی دیوشک پرواز
 دوره آغاز ایدر طنه خلق دانه ساز

ابره به مدینه آغاز او کرم ایشان
 که نه کوری نه کور رفتی چشم ابرام
 او زیره خلف دوده ابرم که اید
 جوه بافته اجرام و خناس اکرام
 او فلک مستند طلعه قوسی غایت
 او جهان داور دریا کرم و ابراهام
 بخشش امروزم حوصله نبوت
 کینه بر لاکرم خافه سالار کرام
 شتری زای و عطار رشم و مر اثار
 عیش تکلیف و قضا تشبیه و عجز احکام
 ملتجای وز را صدر کبار علم
 کامکار فضل خرمولای عظام
 هادی وادی بره بر رفته راه یقیمه
 پی روحیه بره حرفه شیخ الاسلام
 صدرم باه که جواز کشتی در افلاک
 ایمنی قائد اقباله نسیم زمام
 استیتمه کرمی کینه از راه جهان
 استاد همی قبله حاجات انجام
 بابرخ جبرید
 دکنه کجلی کور مجد و باری محوخته

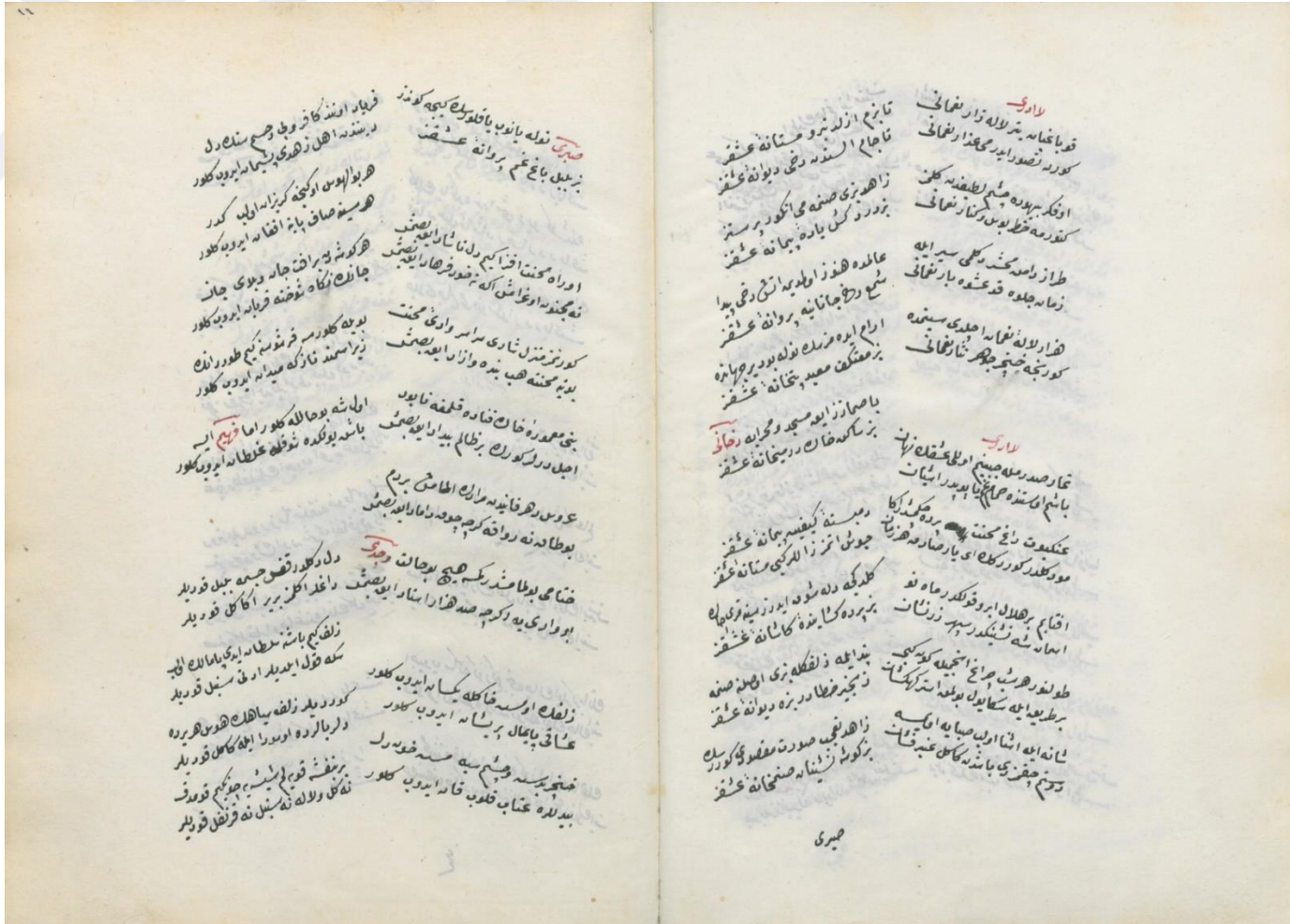
لطف بلقی شرف عقل مجرب کی خواهد
 فیض کوی کرم ابر بهاری کبی عام
 دوشم که خاکه جم ابر بهار لطف
 کسب روح ایداری زیر زنده جم
 کوفتند فلکه صدمه کسه فری
 در کلاوری بره هب جوه شیخ ابرام
 تکیه ناخته کشتی جمله خفتی که
 ایسیر غایبه سایا به ابرام استقام
 علمه زان یعنی جوده بز کله و خلیع
 هادمه لاده سیمه این ابرام کبریا
 سر زنده مدینه اولدوری عالم
 صیبه اجلاوی قوس چرخ کوبه عالم
 رأی بر برینه دوشم که بار کوه و صفت
 شمه غایب کور بنور شعله نول افلاک

جینه اوری زلف شکا اصم
 سر فلک عشا قه برهواک اصم
 دکل سر بره و باره صنع جبرید حسن
 اوسوی ناز که بر بیضه هوا اصم
 فلکه نسیم قوسمه اه شعله فری
 او آینه سق در کله بر ضیا اصم
 وزای بره تہ ایشان مدعی شگل
 اود عوای جلی حکم قضا اصم
 درم کلا و لورا که هر وقت کرده ابرام
 عروس جهانم شکوشت اعتبار اصم
 سرود عالم و عدنه نه مکده اعصابی
 جود جم دله برده قضا اصم
 کور خاک بزایه دنیا جم مسالمت
 حساب لطف این بولک روزنه کالی و رنگه
 کله درک بودی زلف غیر بی جهان لطفا ابرام
 حساب بودی امس رکوک دور اودت
 بودک دور و زلف عدایه نوبه خضه ابرام
 تیا سینه مکله انی سوری جوفدر ابرام
 خط لک که صریح شبریه متا لور
 ابرام بودسه تمه نه زخمه خیا لور
 دل قوس ابروانی اندنه ندر جک
 سیرانه خشمه می که دالور

مصلحتی مانع اوله نامل فیضی داریمه
 بابرخ

بوضوح و بند له زاهد در یادگی مراد
 در یادگی عاقله زاده از یادگی مراد
 قویه تدویر عظام و جودری ای و حفظ
 حقیقته بجز در یادگی مراد
 او خفته اعلی او تکمل او رسد و تکمل
 بر اعلیه نریزه ادا در یادگی مراد
 امیرکن تکلیف انفا و تک اولی و اول
 زمانه و صلی و عبادت جفا و تکمیل
 صفای و صفت قربانیه و جودری
شخص بود که نه بوسه مکارگی مراد
 او شیر خواره به ابرو استانبه شراب
 اولی و پاله سه شیر ما هجاب شراب
 اولی و کوشه تا کی نزل گفته طور
 اولی و اول تکلیف شعله تا شراب
 قالدوی محشره در صبه و عقل بالکتاب
 ایچیکه بزم کاهنده که شراب شراب
 هزار مستم اول خفته تک که بر صفت
 طوره پاله شنبه اقبال شراب
 صان مستم ابرو و عقل شنبه انبف
 ایدر تراوش و در رصه کلایه شراب
 نیم خنده با ندر عجمی الهه شخص
 کل ریاض تنای شیخ و شراب شراب
 بیست
 اعطای صوبه جبهه المومنه ال رقیبه حتی
 هم سلك ایسک بر هم ضعیف همدند سکا
 و لطف

قسته روز قیامت در و کاین می رود
 همیشه صبه خند اقبال با بالکتاب
 نیده مگردد فکر زلفی زایر او در مژول
 میشود هر روز از قود و رسته بود استینه
 ز کلکتن ایدی نرسیده که شک جبر و زبرد
 ای و در کوشی تکمیل در صبه و کوشیه
 صیاب کیش که از هر سوی و نرسیده و زبرد
 چه خوشتر نرسیده که عاقله با ندر از صفت
 در کزار ابرو کل بر سه عاقله فرو زبرد
 از دمه نه ای حفظ صفا از او بر مریا
 جودهر پر صبح و با شکر استفا استینه
 فکر در چه جفا تا ندر عاقله
 هزاره ناز سرت از هر صبه فرو زبرد
 زبانه است نرسیده که تکلیف سخن گفته
 یا شعاع سخن با اینده در اوست اینده
 بعضی عجب لب گفته و کیمیه فرو زبرد
 در کاز لب و جودهر نرسیده که تکلیف
 یا مکر کوهسته یا خج جواد از اسدینه
 تراسه سرت ایدر در کاه در رصه فرو زبرد
 روی تو خور نرسیده تا نرسیده و ماه ایدر
 یا فرشته یا بری یا ندر و جلی برو کسانیز
 جلم جاد کوسه یا الهوسه یا حصار و صفت
 یار و برام تراسه یا زکین نه کوشیه
 زلفی تو ز خیمه یا قلوب یا ماسک خفته
 مسبق تریا صومعه یا کینه مارا اسدینه
 بیست
 مکار بوسه عبادت تک کفیل المومنه
 اگر لطیفه و بر سره الموم به کفیل

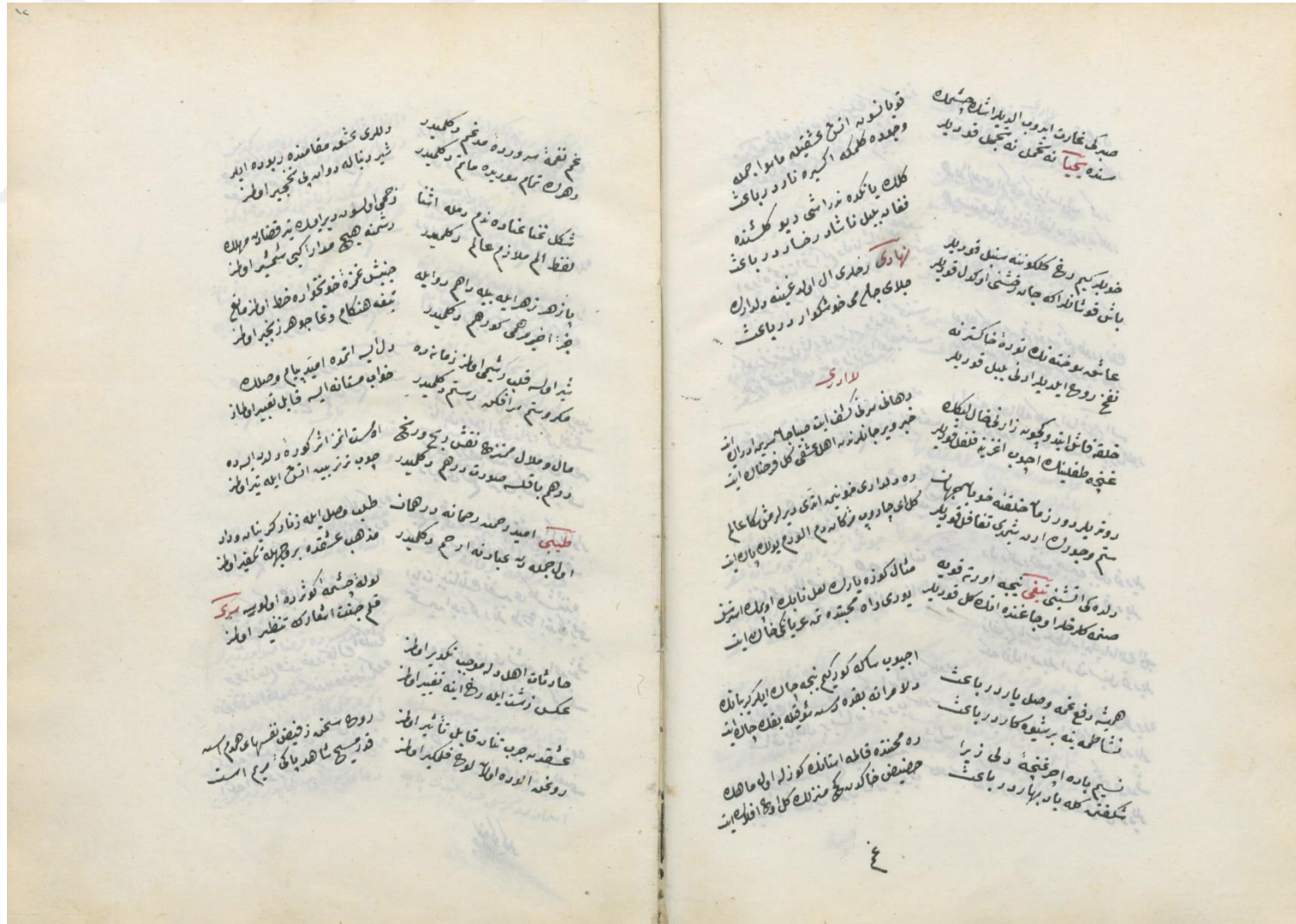
لا رکی
 قویا بخانه بتر لاله زار نغمائی
 کورد تصور ایبر میخیز نغمائی
 اونگه بر بوده چشم لطفه کفن
 کتورمه شرط بوس و ناز نغمائی
 طراز دامد کشد کی سیر ایله
 زماره جلوه قد عتوه بار نغمائی
 هزار لاله نغماء اجددی سینه
 کورنجه خیمه چکر ناز نغمائی
 تا بنج از لاله ترو مستانه عشق
 تا جامع السنه دخی دیوانه عشق
 زاهد بزی صفتی می انگور بر سینه
 بزور د کس یاره بیمانه عشق
 عالمه هذرا اولدیله اشق دخی پیرا
 سیم در خجانیانیه پروانه عشق
 ارام اوده مزک نوله بود بر پاره
 بزمتکف معبد سخانه عشق
 با صهار از اید مسجد و مجرایه **دخان**
 بز سانه خاک در سخانه عشق

لا رکی
 قمار صدر منجه صیغ اولی عشق زلف
 باشم اول سنه صیغ اولی عشق زلف
 عینکوت راغ کنته برده کور کا
 موکلدر کور کور ای بار صارد هر زلف
 اقبام بر هلال ابرو کور ماه نو
 اسمانه شه سیکدر سپر زلف زلف
 طوفانور هرب جراحی انجیله کور کور
 بر طبعیایله سکا یون بولود ستر کور
 لانه ایله اننا اول صبا به اویسه
 دریم حقیقی با ننده کاکل غنیه زلف
 و مریسته کفیمه بیمانه عشق
 جوی اتر زلالی ممانه عشق
 کلدیله دله بولود اید زلف زلف
 بز پرده کساننده کاشانه عشق
 بنیایله زلفله بزی اشق صینه
 ز میخیز خطا در بزه دیوانه عشق
 زاهد نجف صورت مفلوک کور کور
 بز کور زینانه صغانه عشق

صیری

صیری
 نوله بانوب با کور کور کور
 بز بیل باغ غم پروانه عشق
 اورده کنته اخرا کم دل ناز را بینه
 نه بکند اور غاش که نه خود ترها را بینه
 کور تر منزل تازی سراسر واری محنت
 بویه کنته هب بیده وازار ایله محنت
 بی حرمه خاگ خنده قلفه نابود
 اید در کورک بر ظالم بیدار ایله محنت
 عوس و هر فاندینه مارک الماش بر دم
 بو طاقده روانه کرم جود زمار ایله محنت

صیری
 دل دکور تقص حیمه جیل قوریل
 زلف کیم باشه نوطانه ابرک یا مالک ایله
 سله قول اید بیل اوق سربل قوریل
 کور د بیل زلفه سیاهلک هوس هر بده
 در بالارده ایدورا ایله کاکل قوریل
 بز غنیه قوم لاریسه جوی کیم قوریل
 نه ای ولاله نه نیشل نه قرانل قوریل
 زلف اولد خاگه یکسانه ایدوب کور
 عشاقی با جمال برسانه ایدوب کور
 خیمه بیکسه چشم سینه مسه خود رل
 بیدارده غناب قلوب خانه ایدوب کور

صد در کمال غبطه و تندرست
 معهودی هم ز نگر باده محرم است
 در راه صفای خدمت سینه صبحگاه
 بوی گل از نسیم لطافت نسیم است
 سال تمام گشته با من گذشته را
 مقنطاط زونی غم ماه محرم است
 هم صحبتی کرده دلداد **سنگ** دور است
 بنیم این شمع و دایه هم است

بر زود از غم سیر بشکند نقاشی افکنده
 عالی را بسته زنجیر بود اگر دوه
 مویک جنت بکشد در زمین و آسمان
 در درونه سینه چنانم که چو بجا کرده
 میکنی جای گم اندر غم و سیم و سیم را
 افریده باد ابروی تو کی که پیدا کرده

ناله بر روی آینه
 ناله بر روی آینه
 ناله بر روی آینه
 ناله بر روی آینه

صد خود از روی خوابد انکار کرده
 پرتی هم عاقبت خود را نشان کرده
 زاده و کلنگس جالی خوشبخت بوده
 نسیم کلک رخسار و ماه سرو با یاد کرده
 چرا از جام غم خود بنیال افکنده
 زودند عقل را بکنند و بشید کرده
 کرمه معوقی با باد عاشقی بوشیده
 آنکه از خود جلوه بر خود ترا کرده

نه گوید در کلمه اوله بسیار
 آنچه گوید اوله قفا را
 ایدر که قزاقه و گاه رجعت
 اولور که مایه خزه و مسرت
 حقیقت و اوجه اولور روانه
 کلور که رسد که زنده قفانه
 ایدر که تخالف که نواقف
 اولور که مفار که معاف

ناله
 خلوص عالی نقش بر ایدر دیر لر
 وقایع زده عین بر ایدر دیر لر
 حقیقته نایمی امانت بر زنگ
 الله ایدر کورست نرا ایدر دیر لر
 جهانزه و کوسه او در عینک ایدر مسنور
 کتاه ایدر سه ده فرضا صواب ایدر دیر لر
 امید وصله ایدر که فراقه جانانه
 اگر چه چنگله اما عذ ایدر دیر لر
 اول اقلق غم زلفنده ناله بر زان اول
 دعای غم بلیسی مستجاب ایدر دیر لر
 اسعاد و کرسی خدر بندت مایه

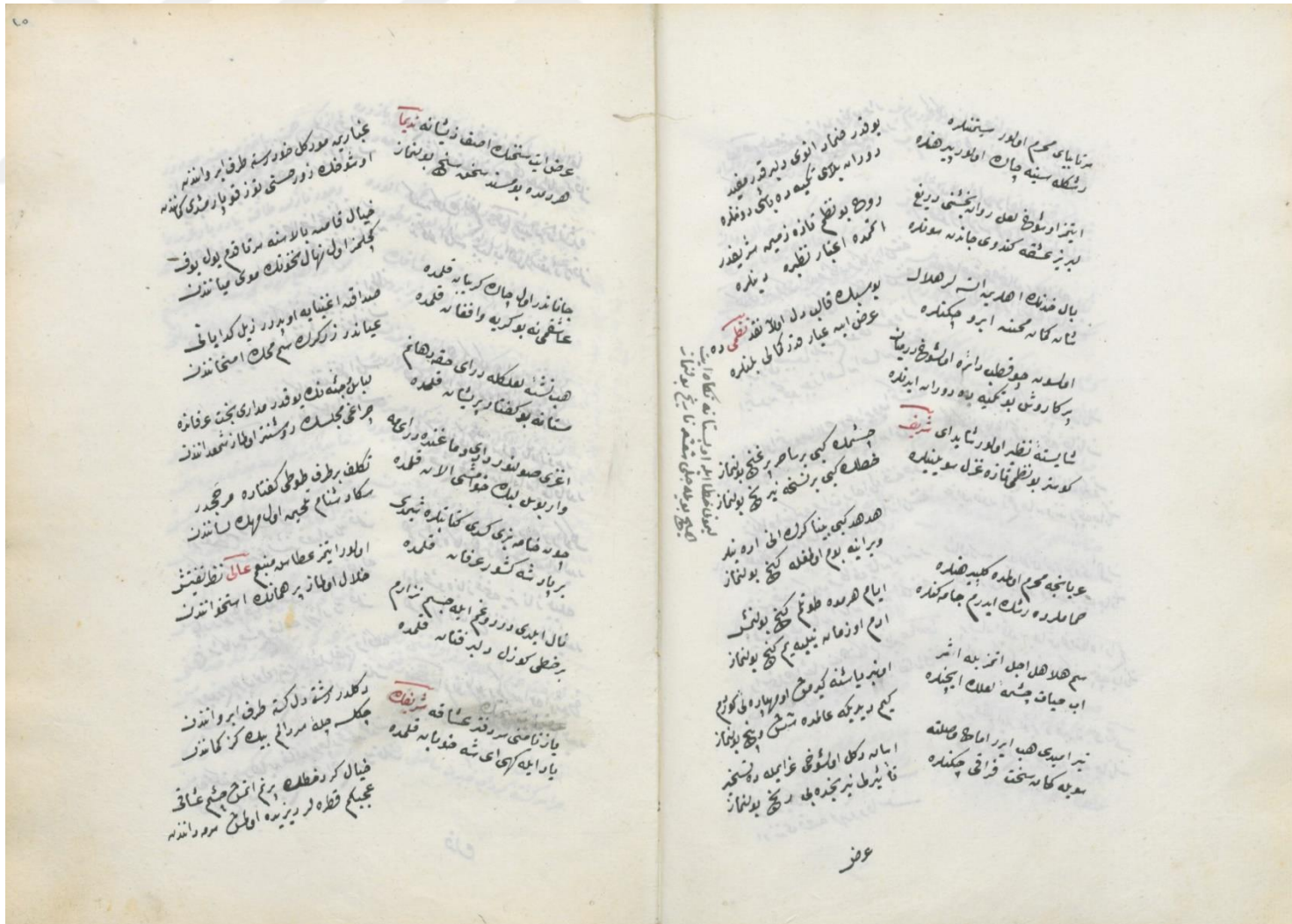
ناله گوید

اگر گفته که که باز دود که بلورده کورم بن
 نه صاحب بکره نه اینده دلخیزه کورم بن
 بنه کیم که خفی خطه امیر اولور بر یوان
 فته جنبشدری کوشه ابروره کورم بن
 نکاه بر شوکدری موش ایدر یوش
 مکل چشم بی غشوه هژا راهورده کورم بن
 کساره سینه خود کرده نمایانه کلای نانی
 پوای و نایله یاری بوشتن انکیوره کورم بن
 مدانکار ایل صاحب ز سیدک کفشد اما
 مضامینه کلای حکیم خود شکوره کورم بن
 حساب نانه و اولان کفشاری فیض اور
 حمانی غنای بر کسک یازوره کورم بن
 قیسه اولور می سندی انصاف کل کولک
 یا فته بلدیکه طراوت صوبینه در
 بزرگم چولت موصیبه اولوره زولت
 حقا که بیخ اتری لایان صوبینه در
 چای نای خصمه ایدر بر کولد اولور
 شکفته غنچه کجاطافه صوبینه در
 صید ایسجه بال و بری اولسه بر نیرنگا
 بلورم اول اول الهوی خجیر رنگا
 اولور زخم کس بیخ قضایم که کلور
 فلک کس کلای حماد کدرش ز هکبر کجا

عامه طبیعتی در نواب و نای وار
 کلاک بیاه جامعه بلاغنه صوبینه در
 در دهم های کورم بنی اولوره ایز
 ایز نیرم صفاندی بی نایرنگا
 کور کسکای بلرین خانه دلره
 میهمانه اولن ایدی ایدی نیرنگا
 کلدی کبر و کله ایدر کاد و کاد اشته
 کدی اراجی دله بیکانه بیکانه اشته
 ابروانی جنبش ایدر کسک نومی غلور
 ایتدنه محمد بوز احسانه اشته
 اعتماد اتم و صالح وعد ایدر اشته
 بنایدیر سینه رشتنه بیامه بیامه اشته
 بزنگاه ایدر کورن دل اوله قنه جو
 کلدی صانیم خانه و برامه اشته
 غریزی خجیر کولوب فرکانی بیامه کولستر
 ایتدندی امانه بیامه اشته
 راستی امانه بیامه اشته
 خاصه کله ایدی ایدر افغانه انصاف اشته
 بری ایدر ایدر نوبره خیره ای
 حواس کیمه را هژدر پنجه جانانه
 قوردا ایدر دلدارم جفا سز
 اولندی قصه هر دو تاسف

کلاک سندی جفا دره یوز چوبره
 نه چاره صبر ایدر سگ سیدک
 نراب لعل نای و لیر بار
 صور لرر غم شکوه دوا سلاک
 نه حاجت عوض حال بر لاله
 بلور اوله شاه راز نیک رجاسف
 قیسه کبری ایدر کیم نیکدر پنجه جانانه
 کل کلای رایغ ایتددر پنجه جانانه
 بد در یاره نولیم پنجه رجاناته بکوز
 عزیز خود زخم جان و نده پنجه جانانه
 مثال رسنه دایه یوس ایدر روی اگوز
 ایدر دله جایگیر و طندر پنجه جانانه
 بری ایدر ایدر جانش فرنگاه اراجم
 مثال ناکمده نوده کندر پنجه جانانه
 برید عظم ایدر نوبره خیره ای
 حواس کیمه را هژدر پنجه جانانه

عام

تیزتر خورد در او بریدند **سهم** زار
 بجای آن کلهی چشم بریده سن
 جمع خشک انباری رهبان آمده
 جویده عشاقی فقیرانته انبار آمده
 و سه شکر نوزایدن کالی گاه ابروزک
 سر به بیخ غزه که کالی سینه تاب آمده
 خاشاک در کشتکاد چشم مشکده مشک
 تمام خوش چون کنگ جام صربا آمده
 انگه طولند در خفله شاع عرفی
 خواجه دهد در کدو روای آمده
 ارتفاع مهر حشمت انگه اهل نظر
 دیره سد ضبط نگاهیه سطر لایه نظر
 روضه صفای سواد نظر در **سهم** ایرو **سهم**
 اب حیله اولد غم غلظه اشرا آمده
 استریمه حوصله هم جسمه خوش
 ای جسمه گوش نه رس نه دیر سن
 بود در ک خامه و صف خط خاله صیون
 ضبط ایوی قور و حشمت کز بره سن
 کیدانی کند جنونه سسه اوله مک
راغب بداهت نامه بدیم و صیده سن
 ایرو حونه

ابر خود کرده داغ و جان نلیده ماتم
 عجب تاب بن قرظه دل بیمار در سن
 سراسر شده سیر اهدک زیاد و فایز
 کلهی آفتاب سینه موسیقار در سن
 حقیق عکوشانه قور ایسمه زک
 کلهی صیغه حکایتی ظلمت سنا زک
 قانده زنه ایله اوله که مقلد او بود
 تاثیرات زخمی بخ استخوان زک
 جانانه او بره که طومار اشتیاق
 برطایم جو جاده وارر ناروا زک
 دلبر او در که انی کور کجه خادک
 خیرانه خود نمان اوله وافر زمانه زک
 اهد او زره ملک طبع ایسا نوزم
سهم کله قوافل نظم زبان زک
 مقدمه **سهم** که بر رفت شمع
 مجذبه الهوانه کجه کردنت شمع
 که مکنی نگاه و دل خود میکنی
 ای سد ذای طردنگه کردنت شمع
 رنجده زغیه با صلیج میکنی
 قریانه صلیج کردنت رنجیده شمع
 در صد قدم بناوی انداختی مرا
 قریانه کسب یازوی را کفنت شمع
 دامان با ز بر زره بر رفتند من
 ای محمد هلاک بر زره را منند شمع

تکرار **سهم** در **سهم** زنی **سهم** ایرو **سهم**
 تکرار **سهم** در **سهم** زنی **سهم** ایرو **سهم**

در خوار قام طاعتند با قلبه **راشدا**
 صفی هیچجا هیچ وارا بخوبی حساب روزه
 از خدای میبانه او ایسم نطق
 ایستی ادعا و طاعتی خاصه ساری
 نامدیره در کول بر اجلی کل سفید
 کل کل تکا فایسته پلک باو ساری
تلم با صفت صفی ده او شرف سینه
 ایستی زیاده کلکی از طاعت ساری
 در در حکم اوله برست خول روزه
 وایستی بخند خوار اولونه ثواب روزه
 اولی صفت خالص سحر حال
 قالیدی صفته انبای جوب روزه
 قامت صبر نوله ختم قلبه کل کل له
 ضعف برتی صبر عید ثواب روزه
 بینای جمله مفروضی سیر بدوب
 دل نمانی نشیبه بولری ثواب روزه
 دفع اسکی نیا ایدر کوز راه زهد
 برار کوسه دکای مستجاب روزه
 تمام

تمام در هزار اولر نه زبیا کفنه اولر نه
 کوزل افتاد رهنر بوضه اولر اصل اولر نه
 بانه باده در باده بار صوزنا ایضک
 کمال انجا دار لدره قطعا سبه بید اولر نه
 دل بر زخمه بر برده نه مکندر دگر طوق
 هرای لکن کانه پاره فید مکنه اولر نه
 سده کلور دگر کل کبی بد بیلک نالایم
 مسه مد هوش نمانای کل خندایم
 باکر قول اولسود دیو حاجده فرما ایتمک
 بد سنک چوقده اقدیم بنده فرما کل
 خارا رسیده کزنده خادر روز اوله
 خالک ایسده بار خالک راه مشک افشایم
 اولم افتاده غبار اسینه بسد اولر نه
 چونکه ای سرو بند افتاده دامان کل
 لالدر سا فوری بر فکوه استه سابقا
 بندگی محتاج لطف طایب احسان
 سده دگر کل کل کجک جیزیندر بجم
 نازنین بک بلور سنک جیزیندر
 کید لیس بکنله عالمه خنده سید
 بر برانه ایله عجب خانه انجباره سید
 عجب ایله تره به سینه استه نازم
 صافله مسجدی خانه شماره سید
 خدای سینه در میلی نده خط ایدر
 موشی به عجب رعیتی انجباره سید

عشق ایکنه شیخ طریقه دروغ یاره ط
 صرح کافور در دوسون اولدی بارط
 مودیک برمایه پروغچه شکفته در
 دگرمدر دامن پاکنه قطعاً صراحت
 فشتی شای شنی تازه نیک کبریک
 مورشاله قتلو خان کورکلو الخاره ط

شهرسرای صانع وهدلدو اینتیخ اختیاره کرم
 بریانی زینک طپوزور بریانی خدارط
 شهم نزهتقلی اگر لرای نهائی نوری
 کبروسون باغ جهانته عدد خدارط

تیرز کاد ایله ایتری جسمی بدک بارط
 برترنجی جبهه لی لیمول خوده خارط
 اینجه علی برغز برغلی سیمه بیجه ط
 شوشد سندن کلمز بیلم اختیارط
 شلفه بازیجه کبریک دیا ایله یوشنب
 اولدی صوفی سینه رهسار ایخاره ط

مجله نده زری طریقه ایتری الی نیناز
 کبریا اولدی عیاشنه برانه یوشنب
 دو کجه نابسی ناز و نیاز عشق ایکن
 ینه اینجندی عجب عالم نالانه یوشنب

سنگله یارا اولدی اتشایکانه اولدی نر
 مسکند پاکنده عقلمز دیلانه اولدی نر
 سله ایچریج باره اختیار ایله سنانه اولدی نر
 با ادرت خیر لاله بودیم وریانه اولدی نر

سنگله نوبه دوزک دبلره عشقله نوبله
 کلنج اکلنجی وارنجیس یارانه اولدی نر

علاقه نیکه نر بزم ریه بیکله کلنج
 قضا یله قناره دویه برنارانه اولدی نر

کلورک یارینه نر مانوب یا قید نر شد
 او شوقل شیخ نر حسته روانه اولدی نر

پلا سنده ایله اولدی شوقل حاشا نر
 قناره بیوقا سنده برهانانه اولدی نر

طوبوب عیله فرانه شاه کلوز اوزک اوزک
 کوروب کوشار اختیار اوزره ورزوا ایچکول
 اولوبه دل بوته کچی تاب هجر ایله کرم افقت
 تنای وصال یار سیمه بره ال چکول
 صفای خط اوزره ایلمی اجاسی بیلر
 کوروب یوز رو به مجری عینره ایچکول

کلورک ایله یای جمله اکلندر نالی
 کربانه هوسنده رامنه دلبزیه ایچکول

کلید کلید اعزانه جانانه یوشنب
 نایکوزی نخی غننه ایلیکجه کوشنب

اشک حیرت دوزک دوشم اختیاره بر
 کرای پایته کوی کوشه دامانه یوشنب

کدرک قانخی نوبخ اینتیخ عیله ایچکول
 جسمی کولک نلورنه نکالی دغلمنا یوشنب

عشوهره داره حسته عدد یوشنب قنای ایله
 کندی نالی عیله حاسد نوانه یوشنب

عشقه رو شمع جاده اول هفت جوانه لای هب
 صد و هفتاد طرف جات کربانه ایلیک هب
 شیوه کفای کدی کبریا کور نری سکا
 هر روزک نرید زانم جاننه جاننه ایلیک هب

خال کافور زلف کافور جسم کافور ایلمن
 سیر سیر انیم حسیل کافور سانه اولدی هب

اولدی تنهاجه بر شرف حمزه یار ایله
 ایتمه کوز کوی نر کدر کربانه اولدی هب

بزنز اقله کلید بقی کوشنده بر حاکم
 نوبه کوشنم کرم کوردر جبهه ایلیک هب

در بر اینتیخ سنگ کبریا عشقله کربانر نر
 هب مروتنر سنگ عشقله کربانه اولدی هب

سهره رک کردن یار ایلیک اختیاره ایچکول
 بدک جبهه حبیبک بد ایلیک کوهه ایچکول

بودر ملک طالب ایله در زرقی صبر سانه ایلیک
 کوروب یاقیده روی اختیاره ساقزیه ایچکول

سینه و نه ایله عالم کربانه اولدی هب
 کوهنده سینه سینه دوس لایتمی کوی
 گل سینه نلیم کافور شمایا اولدی هب

مجله نده

در برورد شام ابرو من عاشق شده شدانم
 بر زبانم هیچ یقینم از کس شک برمانم
 اول حرامی غرضی بگریه یا خنودر
 بر بنود قوی عجلای قاصد بالاسنه
 دو کوی صیدی نقد اشک ایوی خنودر
 چشم عینیه شام ابرو کوی مقاسنه
 چو کس اندامه بیرونه کوی تو چشمه
 بیرونش اگر اولی بر نماند فرزانم
 خیر اولی انجام کاری هر ایام اولی
 وقت فرصته نوازش ایوبه اعداسنه
عاصم میر سخندر شاکر شکریمه او
 رنده ابرو ارباب دانش شوقه ازینم
 او شوق خنده در سوزنک ملک بهار خنودر
 که جوی دل اندک عاشق شده شدانم
 کوکل بر زانم خنودر خنودر
 اندک حسرتش جام نشا طائر خنودر
 خنودر خنودر او ز کیم بدیدم اندازم
 بند ز نظر اینه او یون بچوبه کاکوسنه

امید وصله خنودر هجره اولی غم کوند
 او شیریه ایچه ناک هب و عکله خنودر
 حسرت رقیبه بدنامی غنوده کایاب اولی
 بدار باب جنونک رتبه والار خنودر
 زبانم **عارف** صاف زمیبه اعدایه جانم
 لسانم عارف دیکر دخی ایملر خنودر
 غنوده بجه ایچی فرقه ایله سازنم
 چقارمه اشاک خطره دیما مقارنم
 قیامت خنودر یاری باشم صغری یافت
 دو غنوب زریه خنودر ایله آفتاب سازنم
 جمال یار مهر و ماهه به با نمره اوجدر
 کتاب حسنی زیبا تر در ایینه نظارنم
 دل اولدی اطلس حسنه فانی بر نکلیم
 بولنم خوش فانی جسمه او یغوده خنودر
 سر کویه یازده ای ماه دار الحریه دوشدر
 هجم لشکر آمدند اختیار کافرنم
 جو میل سره خاتم نوشته ایوی عالمه
جیبا بودی فیضی کورموم به کلام سازنم
 بداند راه کنج وصل دلدارای حقیقده
 طلسم جور ایله در بسته دستور یونم
 سر باز بجه تپه راه ابروی خاتم لعلات
 دهانم سرور نقطه دوش منظور یونم

راسه کلیم کلیم عفتانم صغری خنودر
 بر طعل سببه خنودر سببایه کلیم
 اصطر ایشتی کنگه ترخی بولوده
عاصم اشقته دل کوی نگاره زاری
 میله کلیم عده بارک رخ زریه
 قیبه اولم کانه حسرتک لعنه امانم
 معینا نازک و اندامه اول اقل
 جانم بداری خوشتر قامت باکوسنه
 ساعدت نازه داغون بیاید و اولی
 به بر اقم دیر کیم شوری کس تناسنه
 زانم ایلی ایلی ایلی بویله سر کار شوق
 دوشکس مجنونه اگر زیناره لعه سولاسنه
 خنودر خنودر او ز کیم بدیدم اندازم
 بند ز نظر اینه او یون بچوبه کاکوسنه

امید

نهای سوزناغله مشار با بنیانه اولدی
 حقیقته یوز لر به کوز رسونه بیگ کوزل بیدر
 عیارنده عبارات اولدی تیری **کامیا** انهار
 مریخ تازه غمونه یوقدر بفرزل سوبلد
 اول شاه حسنه عوفن مرام ایلک حال
 صد با سبانه مانی صد دیوره بانلی وار
 اول خواجه گمان خه اتمونه غور
 زیر اقلع خازایله بر کارولنی وار
 بر شوشه نانی تندی بزی یوقی اقلک
 هر کاشق با نکه بر لوجولنی وار
 اول سره کلو سحر دورا دوره راضی بم
 بیجا کوسونه ناک بر بروه باروب بار وانی
 اصابه انده عشاقه تیری جوگی پیدر
 ای صبه خطه صغله اول شوق جفا کاک
 روز فرامه زحمتی بر شینه کوز
 هر برور سخی بر شینه بکوز
 بر شینه درک وصفی خود ایلک حال
 ناز و نیاز لطفی بر شینه بکوز

سوز داندک جوت بندنه ای هر روز
 نوزک کوسونمکده کیم کیم جان
 بقلیم جده قه جور کده اغشکده چشمان
 ای ساغله ساقی بویه بجلده هر کیم
 کوسه اه اسلم العدا یله ایچار کوز
 بنده وار کئی الیه بر چوبه و خایلی
 کچم جفا نیر ناکه هه سینه در حکم
 هدر فدا اشته بر سینه ای فانی کمال
 ای تانم **جانما** کیم بیکده یار تظاهر
 اولولر تیره اوکون بوقدر که بر شایلی
 جانتانم استر زلفی طول امل سوز
 دهانک وصف ایدنه یوقدر دیر کچن بیل
 کولت زیر سونه غنجه کو با کرد یا لدر
 او خواجه نازه وار منجیل سید امل سوبلد
 ندر کولم الیه ای جفا جوسونم اما
 مفصل دانم بل زبانه الیه الیه
 رجبای و کدره اتمه یوقدر به اول خاصه سوز
 فتنه بیگ قیامت قوس بر حرف و قاف
 ندر کوسوز فتنه جومو بچین نایب ای
 دورنده نینه ایش زلف دوتا جعفر
 قشاق طلعه سربوده عین دیر **شفا** حوض
 پنج بالای استدر روانده قیامت جعفر
 ناکه خوره دار بر دایره شمش زنگده
 اقدک جوگی اشک منور الی کوهکنکده
 دهانک سینه اتم سوزده چشم نظیر
 یاز قدر غمونه او عین زبانه کنکده
 قوقا لونه سینه ره یاقوت قیضه خجول ای
 بلسونه طاش کدر قندل خور کنکده
 غرق غنکله دل منصورون بر دار زنگدر
 نه کندر دشمه جباره ندر مکتوسی بنگده
 بزه کچی بر شیک **سیدی** اجم جعفری افلاک
 جبابه قانیده نغم قوی صاعقه استکده

نوی

وضع کزانی نشسته جا کند از در
 مایه ادا سی قطعی برشته بگذرد
 کاهی که شده دره ز نایحه عاقله
 بارک نکاهی تقوی برشته بگذرد
 توصیف اولوری عطسه اینک را
 ارباب جاه خونی برشته بگذرد
عالم نگاه ساره ایه اکتفا
 زیرا وصال جمعی برشته بگذرد
 درک دنیا طلبی برشته بگذرد
 کونک و کونر حالتی برشته بگذرد
 اول نیکه ناز عیب و دولت
 با مال غنچه خونی برشته بگذرد
 که در دستیا که هر کس خرف
 بیمار جگر عدلی برشته بگذرد

بر فاقه مرید خوب ایه خلدنره ای **صید**
 بیخک بقتل وحدتی بر ریشم بگذرد
 و عده فلا فزید در خون بزرگ بگذرد
 تا بود جامه خدای بوزنای اینک بگذرد
 اولی تا یکی نشانه قه قه بگذرد
 طبع کله ضعی برنجی ماهتاب اینک بگذرد
 بلکه ایلوم کاشانه خدمتیه قصود
 بد نگاه ایلوم اما من صواب اینک بگذرد
 همه ایلوم در در اما رخد عکله سگ
 دیره اختیار جنبای کلابه اینک بگذرد
 ناز و استغنا و کدر صانع تشریف بزم
 غالبای عاه و بزرگی حجاب اینک بگذرد
 تا بگذرد غنچه اشک اولدی تاب عجله
نایف همالت روز حساب اینک بگذرد

ساک

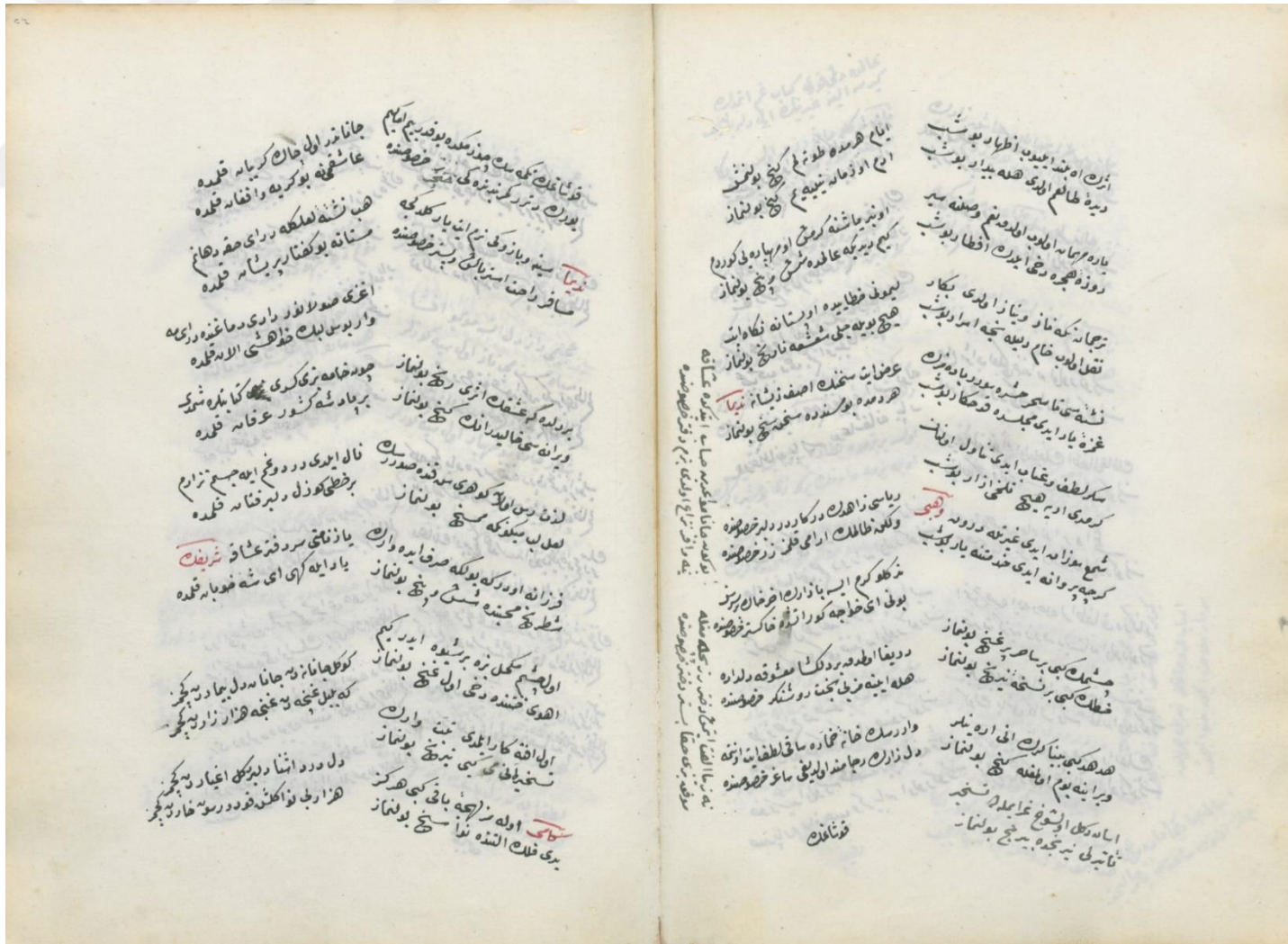
ما که ای نازکم باغ ایه باغ آبسی
 نغمه بیل ایه نغمه نازغ آبسی بر
 تنه جامه انجیده وصله هجری نه باور
 سینه سوزنه به صرخ و باغ آبسی بر
 شکر نیکم ایه برمی سینه دل شوری
 یکم رکلی بوی کنی در و جوی آبسی بر
 اهلی در در ایه بر برمی اولدی در
 ای طیبم اوله فرشته و صانع آبسی بر
 قنقیر دودکم **نقا** معنی حساب اسم
 کله مجزومه نخل و نازغ آبسی بر
 غمگله خسته با نور جامه مستندم کل
 اسیر عشقی بیمار ایدم اقدم کل
 دل قادرومی در و نوا صدی کور
 نزل ایه کلای سرو سوزنیم کل
 کورخه حالی شایریم ایدم کل
 کورخه کورنجی ای نغمه شهلایم کل

دوای جامه و دل ایلومه قنوم جامه
 کلای طیب دو اساز در پستیم کل
قولک **تقصی** بیمار بر دو ایه
 اسیر عشقی بیمار ایدم اقدم کل
تقصی اشکار در کون
 جوزهلم سکا بار در کون
 قرحه شتر ناخکه نشنه
 سر فرو برده بار در کون
 خنقه چشمزده صنوبر ایدم
 بکنه بکنه دارد در کون
 بدشهرده کس صوبی دور
 شمسره روز کار در کون
 سهوا ایه جقدی کوه جلوه
 جادوی هموار در کون
نابا اید عشاق قوس قزح
 بزه قنای ری وارد در کون

به رخ آرد زی فکر آنکه در خردار بگر
 مدح صالحی و عدلی فریاد بلایک نازاید
 کما عتقه نوله کوکن بل بفسوخ کعبه
 لذت انجام عیده نغلی اغاز ایله
 چشمی چو بیده طبعه ایله کورنه اما نایم
 کشف راز آنکه در هر نقطه بیگ نمازاید
 کوزنگه در عیدم ایله در باش کردنگ
 بس عیار بوزدی کاش کردنگ
 نقل کلبی کوی کرمانک اولسده
 کبچ طلسم سینه ایدر فاش کردنگ
 هکاسه نوش ایدر ضاسه بری بقید
 کاشی کر یار ایور ول عیاش کردنگ
 اولسای حیاف صیقی دکلدر بعید
 عتافه اکر اور اوسیه فاش کردنگ
 چون عروشد کدیم اندکی سوسیل
 شه شه وگی لایق ماباشی کردنگ
 بلع سخنه بولریمه العجم سخنه بر ازانیه
 دانشاندر شرح ایدر سیمه زکاه نازایه
 دور سیمه جوش صفات اولدی بر ریگه نوز
 کوجه فی عافان نغله اواز ایله
 دکل ایدر چشم کدیمه کانه ابرول
 نوز نوز در نغله اوطین عوفیه مازایه
 سد عتاف یا قصد آنسه دخی الی حتم نوز
 عتافه نومه ایدر بر سیمه ماسازایه

مرشد اولسده لوط دله دایغ ایسه اولر
 مقدم صغره نمان اولسده لطف کیمه اولر
 زرخ ناصوره دل لعل بکده بوم جیه اولر
 تمه موم ایله بولرخ موراخ انجیمه اولر
 حلاوت در عتقد رخی دشنام لعلکده
 مرارت مانع لذات طمع دار صیه اولر
 اوله ایینه ویش وارسته کرد خود بر سینه
 دلنده عکس زمشه کینه صیه جیه اولر
 اولور موراکره نقطه ناسایه رخت
 مناع عوفیه کیم زیب دوش ایزم اولر
 بر روانه تدبیر کیمه ای **سالم**
 حدانک شیخ نقد برینه بار ایسته اولر
 اثبات مه صوم اوله محبتی صافند
 کلعه اوچورر منزه بولره اولاشند
 ارباب خرابانی قومو حالنه بکدر
 تحریصه سیدر می کلعه ای بکشد

ناخ
 مسجا مور اولدره اطبار و طبع بار
 لی طلع نکاش دل مجروح باز شد
 وصاکله کزارانه برده دیدانه حسنه
 براف عین چشم مشور عر نوح باز شد
 دکل مانی جاده طلعک تقاضی کویا
 زبیه اوچورره بر در خاشه لوط یار شد
 یازاندر چشم سدلک سیمه شهنانه انوب
 محنت عالمک بر نغله مفضوح یار شد
 قوم سکر نامی شرح محنت شیخ غر کله
 تم صده چاک ایوب بر نغله مریح یار شد
 اولدر جیه ارضی نوس دند جویف
 سوکل مکنی استفول ایوب مریح یار شد

بود قول مرغ از اهل حقیقت
 کجاست نده ارباب کجاست یار نه بجز
 بکف جام خفته کوزه بلک قاندره غزل
 دل بجز اول غزه خورده بجز
 و دولت حال بجان اشه ده تیغ خایبار
 مثال شانه در این طره طرادید بجز

بود در وقتضای عاشق و دای
 که ببل غمی نه غنچه هزار زاده بجز

همه به مجروح تیغ غنچه ای که بکبر بظالم
 نه در کوه الله در بیغ فخر بظالم

کله کج یاده بر سرفتنه در تیغ بظالم
 ندر بپوشنده ستان جیشد بظالم

ایر که نه سکا ستم جامه و سر بظالم
 ندر سینه بوقی رحمانه جیشد بظالم

روا چشمه سار بجمعی مجرای خود بظالم
 بر این صودتی اولسک برای کافر بظالم

صفها کوه سینه بر فوطه کج ایینه دلره
 بری دولره بویه طینت اولوری بظالم

المر سوده کسه دارست وفاده آقا در نام
 سنگ حقله کون این ال ندر سید بظالم

عجیبی

عجیبی اوله قوسن از اول سه کوزل
 که ایر غشه به آغاز اول سه کوزل

مردم سخن منده مورسک بخالت
 موم دیویم بوده بیمه ایغه افتم

دستی ایجا خنده ایلوب حسکه دنیا
 هلب ماز اول جیشته ای سرود لارا

انکار ایوه عم به سکا عشقن اما
 عفو بلیه کناخ بکا کیمه ایغه افتم

عجیبی ظالمک ای مه ناله جانکاه بظالم
 رسولند اونانتر حضرت الیاده قورق

حکله دوه کیمه عشا به بچینه الی بظالم
 سنجونه دیدیم نمک دلره اه بظالم

اما ندر کسرت نوز و بی پروا در الی خالت
 که فریاد کدایه کوش طومر شاهیه قورق

چو کله بی زار و خیزد امته افتم
 هر دهره ایتم اه و انیمه امته افتم

لطفایه کوزل بانسک بکیمه رسک ایله
 کومتمه بکا چه جیبیه امته افتم

مجید رفیع انرا زانلوده بر سطح بخوابه
 از بر ماه شب از دور چو چو چاه بخوابد
 دیوده آمده نقد دل عشاقی هر خطه
 آنک چو خط ایدر ز در بره غمگین بود
 طیبیا سازگار ایلدنه اسکینه زیرا
 زیاده ایدی صفا معده ده اثره تخفید
 همد بر شمع اشکال نایس ایلدی **هفتم**
 نشاندر قاضی هم گشته فرشتک کجی برت
 لب نوشیده ایدر کدری نایخ کامانه
 التمازی قلوبی داد لایا او کافور
 بنی را شمه اصرار صاب ز صاب
 سنی طلقنی برانی کوز کوی جزایرت
 بکافور بر ایدر صاب ز صاب ز صاب
 هغه بر صاب اولی صفا ز کجی کجی
 نیمه کجی ایم اما او ز شوخ شریف
 چقاری بود کجی عالم اول چار ز صاب
 فرقیه

فرقیه عاشقک بود ز در و شرای **هفتم**
 نه چکدر شج حال دار اول افقه
 خلوص اوردنه سنی موم اینام والله بالله
 مذموره صاف صفتی بله والله بالله
 شرافت ایلدور جسم هم ایتجه این سنه
 بکا اکلر ساندن کسانه والله بالله
 در نیارست بوس یاره نانی ایلد کوز
 هلاک ایلدنه دیکونه الاعانه والله بالله
 کمانه ایلدورک ایهای قلمه ایلد استغنا
 چکلر نابود کلو امتنا والله بالله
 ساویدر یانده هر وصله اعتماد اینه
 دکلر حاجت بود وزیاده والله بالله
 بد وضع نابرابر اولدر سوبه بود کونام
 ارر سیک **عاشقانی** بر زمانه والله بالله
 جسم عاشق شکل فانوس خیال ایش **سکا**
 ای خط نوقته پیدا ایش سیک دورت
 شریکینه کفت که چو دق و قال ایش **سکا**
 ار زوی وصلت ایلدنه دیکونم **سکا**
عاشقانی بجم نند قصد کمال ایش **سکا**
 هزار ناکار باغ زار حسیه شریک
 امیر دام کجسه دانه چیه فرقیه شریک
 بیابانه کرد درم عشق و عشق وادی حیرنه
 قضای غمده فاندن غزال قدر شریک

لبارای جان ابلکه تا بقی حیرت
 بو و صفتش کاهه لب نشسته به صبح شکر
 سزناش افتاد ایس ویم نزار دور فکره
 مثال دلو سکر دانه چاه غنیم شکر
 نوله پراخ ایس نالده جسم زور بر درم
 فی اثر خورش بیکه کاه خشم شکر
 نوله حالی ایس دلیشته جسمه خط
 مثال مرغ **منشی** میده القم شکر

کجی اولر جسم فطره با شکر و اول
 غنیمه لجه طاقن ربای کرم شکر
 کلای یکنه جنبش بر نگاه آشنا ایس
 وطنده دور اولر مجور داغ غنیم شکر
 کجی جانعلی چکه م وادی ناسازلرک
 فوجاری عیوی سنک خسته لرک ناسازلرک
 م دو کوب کورد کجا ادرم بر داغ ایس
 تازه صیبا نلده بود ایسی فوجنازلرک
 کشف دله نه ایس فوجند فوجار
 بر نگاه انر اگر غره غمازلرک
 عطبا ایسی پسته بزی لرد اگر
 نه دوز ندره لرا ایسی بویجه مازلرک
 که شمه موم وصلده نندر **عالم**
 بلک مخالف کلور نغمه سی شهنازلرک
 کوروب نود و لسانک بود بره اوضاع ناماز
 فاخته کرده بیفوله کبر عزتم شکر
 کلرک اختصار ایس اوماه مصلحت زاهد
 سنکله بود کجا مصلحت فی طاقم شکر

بهر ده سز زنده بادی ندر عجیب
 زنجیره ایلی موی ندر عجیب
 قطع ایسی انشالی موم ایسی بار
 یکنه جنبش ایس بو واری ندر عجیب
 نایچ ابلکه لذت عیش موم
 جرحه بود کجا باکر واری ندر عجیب
 بزی مشرف ایسی شرف ایس
 بو زین او ماه و نلک غنا ندر عجیب
 شوبه بلور مایه انه دروغ الا ما
عالم جبار نه موم شادی ندر عجیب
 کرم اولون مجلده جلیبوسه اوزار ایسی
 دونه فز که چینی ایسی بوی بو صاف
 وارید دروغ **نویس** بر دخی اندک کج
 دیمه دول خضی بیا جلا نطق نوز
 سزنا بای موم اولر سینه
 پنکله سینه جان اولر موم
 ایتمار و ندره لعل رو خشی دروغ
 لبر ز خسته کنوی جانده سوندره
 بال خدرک اهلر بایس لعل
 شایانه کاه خشم ابرو چکنره

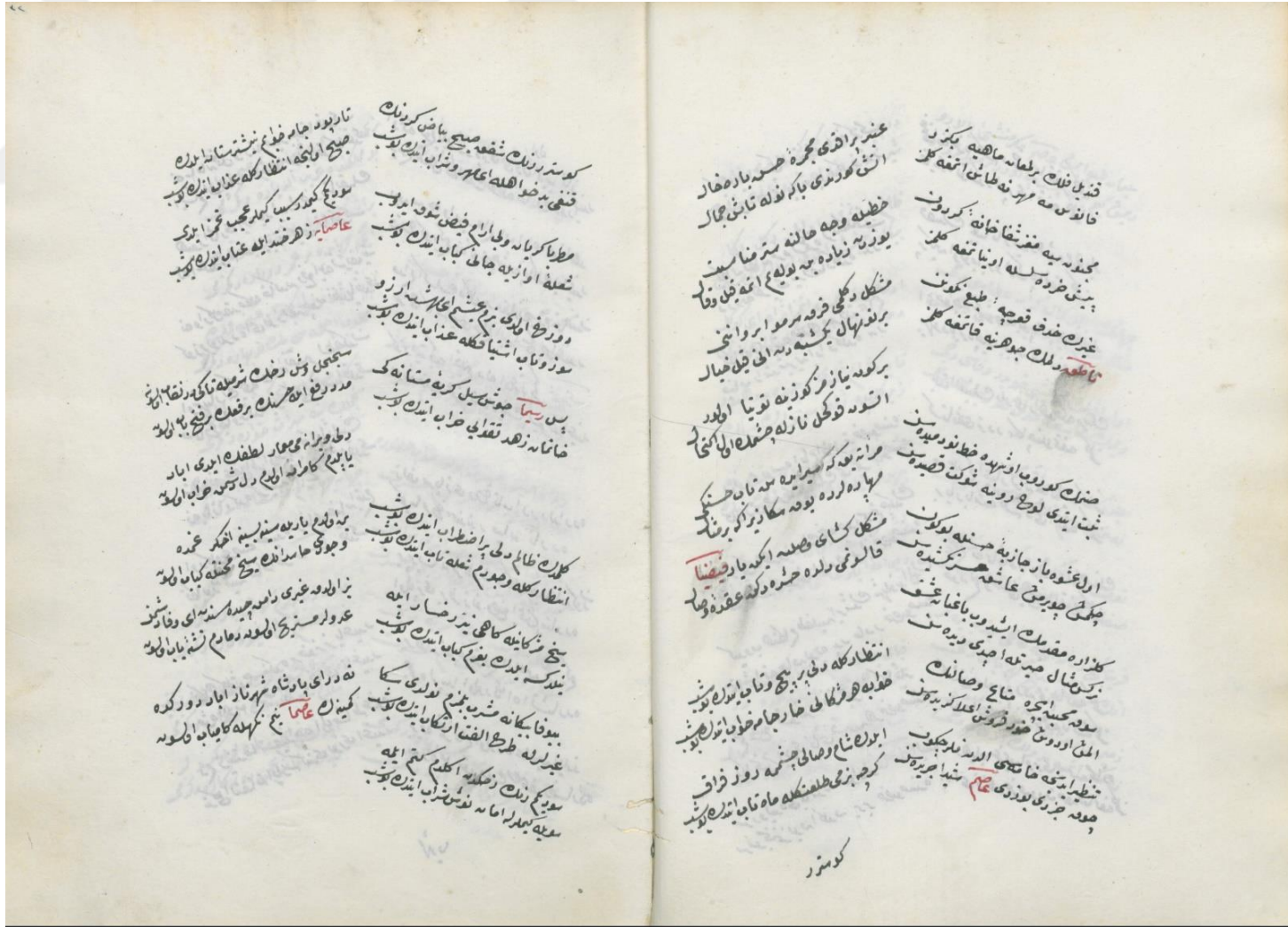
در مدبر همیشه وصل کل مطلوب ابره لم
 روی امید برای دل مرغوب ابره لم
 او بکه تا زنگ خود و نبود در عشفه
 دل خنده بچی بیقرار اولو کرده در
 او نقل عشفه ده **عاشق** نشود تا اول
 زمانه کلور بشود میوه دار اولو کرده در
 در بر میوب را منعی گشته مرغ صندل
 پای کله وارده لم ناله و انبوب ابره لم
 کله شاید دید صعد صم کلزاره
 جسم ناری بنه خالص ره میوب ابره لم
 شرفه و فن قامت دلدار میوب نین
 قد یاری الف سینه مقلوب ابره لم
زاتقا عشفه ابره تازه قاشق شکم
 اول معوشی دعوت ایوب ابره لم
 اول هر کادریه اینه تفکر آخری
 صورت اجتهای کور اینه آغاز
 نقلت الدر در نگاه چشم فرجه بازیه
 الامانه ای بکله دل اولی اما شریاز
 سینه سله بر عاشق بود ایش
 او شری سینه بچاره رو کرد نه او تیراز
 سوس سینه چشم دلبر دنی تقیم اول
 بر وارن کور درک خالی اولو اجاز
 فرقی بود هیچ **نازک** ناله ناله ایز
 کوسر ریدک تازه صورت پرده اجاز
 خنده
 خنده وار من چشم ندر اکبری فرط ناز
 بنه اولی عشفه بر بریم اجاز
 نوبه انک صا حدی طریقه رجب ابره
 یازدی سزابه اولی مجلس نعله اوز
 هبا تقاضی کور چشمی نوبه سدا اول
 اولی نیک چشم اول جفا بود بر طنا اول
 کوه بر عرشا با نام کبی هر کوب کبی
 المده حرف سلام اول شرفه نماز
 نیم بر شعله کسز کرد به جلود فر وارد
 یاز کویا که پار شعله کافور فر وارد
 اوز دروز قیالی سوس از ای ایش
 حیفا پاشی دل اولی ها کله نکل و یوز وارد
 کسوده اهلوی کدی اوز و نه نکل فری
 کسافه اوزده بکله کوبن مجز در فر وارد
لا ادری
 نه نازوی قویز وار نه تاب زور فر وارد
 کانه عشفه طافه منبوس فر وارد
 اهل حکمه هم جلد نیک از نشاکی ظالم
 صفای سینه آس مرهم کافور فر وارد
 نکبایش دو اوله طبع بود سدا اول
 علالی چاره بزلک دله بر نامو بر فر وارد
 لور سود بود کیم زیر اسباب اولو شکر
 کولده داغ هسرت نامنه کمبود کور
 بود کلده خالص اوده اونا اولو شکر
 و لیکه برقه رسته و بنا اولو بر فر وارد
 نیم بر شعله کسز کرد به جلود فر وارد
 یاز کویا که پار شعله کافور فر وارد
 اوز دروز قیالی سوس از ای ایش
 حیفا پاشی دل اولی ها کله نکل و یوز وارد
 کسوده اهلوی کدی اوز و نه نکل فری
 کسافه اوزده بکله کوبن مجز در فر وارد
 زمانه مرکی غده علقه خود هر از
 دل زار اولی اوده بی بر فر وارد
 اهل حکمه هم جلد نیک از نشاکی ظالم
 صفای سینه آس مرهم کافور فر وارد

در جزای تو کوکلی بسوزد سندان
 شیر زبانی بغلایم سوزد سندان
 ظالم پویشانی اول در دکن بیک
 بیکانه جنبش ایدی اول در سندان
 اول دست حسنه انرا از راه ای کوکلی
 دملر زمانه اولی تکاب اول سندان
 تا د شام فکری بر چیده در هفت
 زیر کلمه زلف سینه اول سندان
 چشم انداز که مشرف بود آمده به
 بیوش فکری عالمی جاده اول سندان
 شمشیر استه امانه ایته الامان
 دیوانه ایگر **عاشق** باز اول سندان
 قیای جاهه محبت خطا و کلمه ندر
 بنجد اهل عجب پایش و کلمه ندر
 کسانه کشانده بجه کفله ایته هاروف
 قاده چه ایبره ماسوا و کلمه ندر
 کبار به

کبار به ایدی انسانه ایته کرکی
 معارف اهلنه بار و بلا و کلمه ندر
 بیکانه بیکانه فرود غزوه اول بیکانه ندر
 در زنده هر بری نیز قضا و کلمه ندر
 بیکانه بار بینه ملک معرفت **عاشق**
 جناب زانند شیر بره او و کلمه ندر
 اولدی بوسه از اهل اول تر خصوصه
 قلاوی صبری عیانک می امر خصوصه
 بر ای کما هر سوزد بجه جور و کلمه ندر
 نه طالعه معرفت اولدی و بر خصوصه
 کسودن کفکام طفلیه بر سندان نه پلور اول
 شمانی آینه چه بویته در مادر خصوصه
 قیای اتموندر دنده هر کانه
 قیای اتموندر دنده هر کانه
 بیکانه ایدی قیای قسمه هر خصوصه
 سر زویده می نازند سوزد اول **عاشق** البت
 سر زویده می نازند سوزد اول **عاشق** البت

مخانه فرزه کلمه دخی یا تفته کل
 غایبده نوکلدر او بری اتمه کل
 فصلک می نازید در عشوه می اول بار
 بر بیه اول بار او بری اتمه کل
 ای ضواجه غنوه نه بو بار جبهه خنید
 بر بوده زه جبهه جبهه صانعه کل
 بنت العینک بار می زاهد جبهه سندان
 کسانتی ترور بیکانه صانعه کل
 بر بیکانه اخبار کرامه جاده ایسه کافر
 بر بار باشته کلمه دخی اتمه کل
عاشق نه تمانه در اولی دولن حسنک
 خود نم وصلتی بجه طاقه کل
 کونی دله زورده می جاتفته کل
 طوفانه مندر بجه غنوه با تفته کل
 دهباید غنیده او بری سسده بخاره
 ای زاهد ضرورت حد صانعه کل

سیدار طبع ایتمه **عاشق** کلوشنی بالور
 درین کیم برقه پشت با اور بر مور زوادر
 جرات اهل کاله کرامه عطاسی دنگ
 شال سندان بالاسایه هراسی دنگ
 اول افتخار ایتمی خود بر وفا می دنگ
 ولیک عاشقنه خوش کلور رضای دنگ
 بلور کاسه ماتی می سید صید
 نه خوش اوسیم نیک **عاشق** قیای دنگ
 تو صبا ایله دکنی و کلدر زاهد
 صفای می کیمی چخانه زلف هراسی دنگ
 فریب شیخ زمانه اولی کالی جنبه ایبه فر
 امان الله کی بیج کله ای دخی
 زبیده نازم اعصاب فکر ایبره **عاشق**
 نه کلمه ایتمه بر سندان اوقای دخی

اوخته عمو با بندر بوری ای دل ایوب ناز
 بر مع ططن نکاهت نقطه خالک دور
 این سیرینه وار بر عالم اب ایله ای زاهد
 قوت کور کیم نه کونم چشمه پاکه ایغدر
 مع اکس دکن بر مغالنه نبع خستون
 حرامی کاسی جای ایسه ای کجرا عیدر
 کنز ایله کیمه اقمع دله انقور کور
 او شوق غمزه نانا بیلک سینه فونا عیدر
 زلف سربازی رفته نایب آورد دلداره
 کویا مریخ سهند نور حیانه ناره
 بر پریشانه فرطوبی شکله خیال ایله کور
 اوله پری بر طر زلفه طبعی ناساره
 بر حراته جیفه دم اریبیم کور کیم
 جره لریدا اولور گاه انبارده
 بریده قوت نایب اولور د عاصیه ایله
 موده نی بخور د معصفه رضا ره
 نه سامه شمل وار نه صید سوزا خدیگ
 ایشم ای چاره ساز عا جزا دهر کاک خدیگ
 هفت روزای ایله نارا ادر صودرتا بقیت
 نه اسکندر نه خود ایینه سیمی ناکدیگ
 نه وار کله قد کله خاکه دفع ایله شرفیات
 کوزم یولدره ای نور بهر جویه نقیا خدیگ
 او نه ناز کیم ای نازه تقیم اطقکلت
 صماخ جاورد لره بوسلکی بر صلا خدیگ
 شایه نقد علی اولد بله خایا نایب
 نه با زار کسه کرسید نه مع و نه شرفدیگ
 اولد کله عصه صید و ازای غنا به نایب
 نکا بود کسه خا ماض **راسما** قلدیگ
 نکا کله کله حسنکده بخور نری با عیدر
 فزه اولوت حلی جشم خانی با عیدر
 مع زینده اسفند چه اوله شایه عتوه
 ندکی الشقاته ایله سندی بوری عیدر

تحریر جانانه قوی ۱۸۹۱ اضمیر دل
 اولدی بقا نازک ناز غمزه نانا ناره
 کله جبهه سنده داغ غم حسرت
 شب نایب حسرت نبع شمع حسرت
 شومینه برای کدی کور کورده نه مافی
 بی زور و صبر پای کور می غم حسرت
 دیوانه صفت حسرت اولور شوبان حضوره
 دل اولسه جیا کله اگر کیم حسرت
 عشا اصولیه زلفه ایله نایب
 کور کیم جفشی و بر روی نیروم حسرت
 غم نقلی ملامه طری کریمه **تحریر**
 خونا نایب دلدر می نایب مع حسرت
 فغانه و ناز لرم کوش باره دگر کیم
 نوبر حسرت اوله ایشویه کاهه دگر کیم
 او شوق کور کیم کرک زاهد سنا نایب
 سلیق ساه سلیق بیلک انظاره دگر کیم
 او زلفه نایب و طره لره کور کیم
 ایروس ناز کیم دو زکاره دگر کیم
 یاز می نامه برید زلفه باره دگر کیم
 ناز نامه نایب عکساره دگر کیم

باید خیال تو **نامی** نظیره بی طبعی
چینه که خایه ننگه که با چو کند
شکسته گشته مغالت امانه باقی
بود کلوتاب بود کلوتاره دگرگفت
کناره نظاره بر او زدی دل ز شرم بود
بوجار گاه صفاره و دوباره دگرگفت
رجب دور که بر مده به جراه **عاشق**
براشناپی رفته نظاره دگرگفت

ز درهنای عشقه میل دل بزاد
ز فقه هیچ کسی بی هوا بعالم آب
مگر زنده ز کانه ضیاء بالیده شد
که خود هر سر تا هوش چو ده از رخ عکس
با صلا نو که جاده دلم بوی نیست
برای محبت این جاده دهد سیما
بیا من سینه را جاده دهد که گفته طبع
برای دور و بی صفات شیره فریاد
کسی ز بخته سیدایه خول **نامی** خاند
نزد که نام بگری بار زوی جویب
سریک نعله شام ایس ز کانه خوند
چو بیل برده عنانه کشت حسد با زمین
زاد اعلی لیسه کای زود و گویست
چو شپور در هدا فتنه کس که با هم کند
یکتة باقی که غم نمی ماند
چو بیل از برش افتد قضا با هم کند

چند سپهره اده دروغ در کلونور
ز کاکاری شراره دلور در کلونور

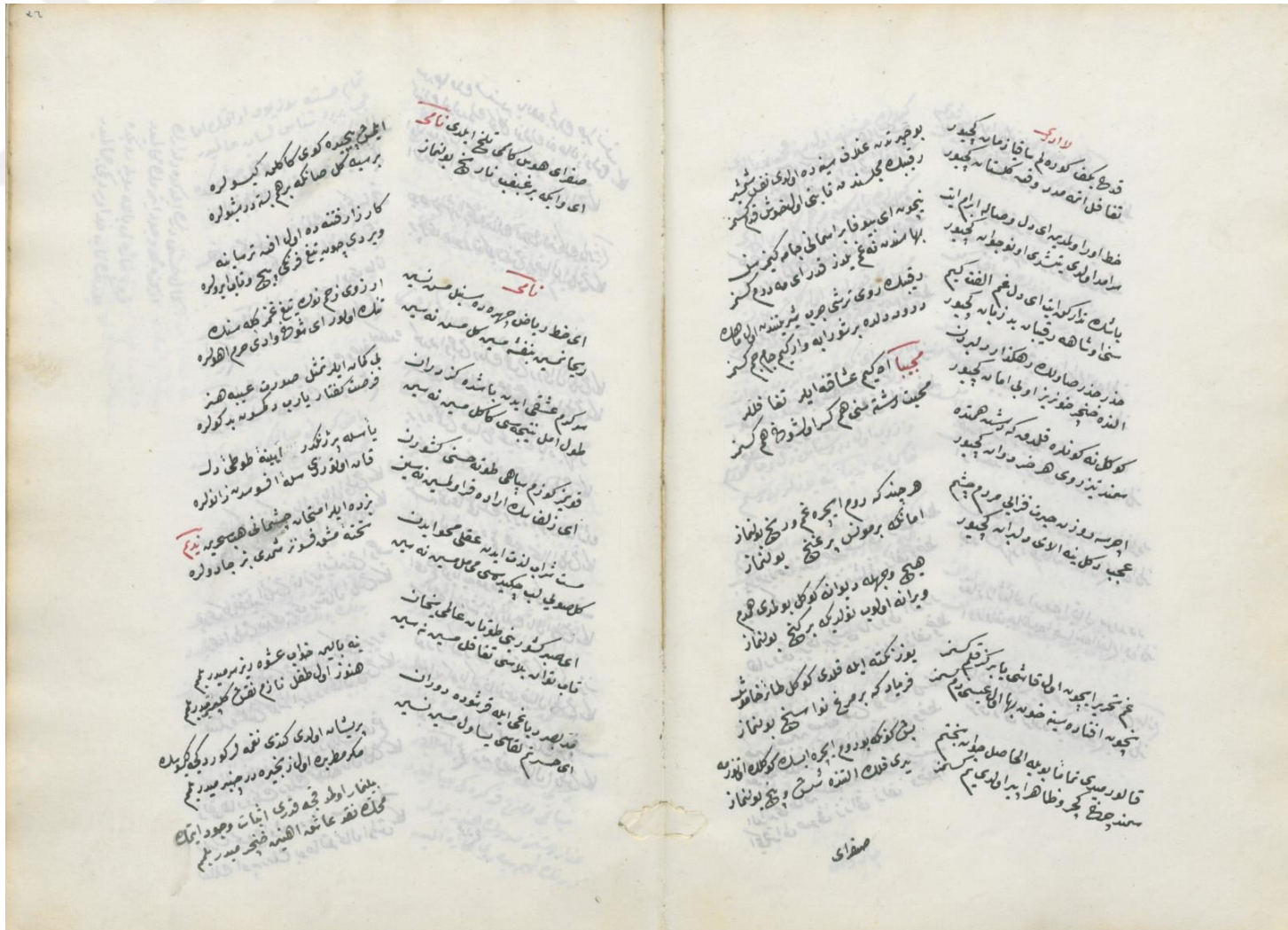
انته بانه

انته بانه هر دم اوله غمزه نیده که
بر کونه اولور شراک عاقبتی که کلونور
اگر اوله غمزه غمزه نیز دنگشی
بر نیرد که شمشیر زاعده بکلونور
پایج روانه نیر کاهی اوشا عجم
اوقار شتابه ایله دل زاده بکلونور

طایفه رمای حالت وصلیه الامور
عاشق مقله بود وصاله ایمل نود
اول طفل نازده تا نطقه **عاشق**
مانده بره دل نازم بکلونور

از ساقه مسودا دن نشیان کن
صبح صفا ز بر نوبه اکتاب کن
تاکی ز غمزه کزور و لاهرا کن
ای صبح خفه باز دی میل خواب کن
نشینا جوبه بره و دل بخندانه بر
بستر زیا سینه زکل جامه خواب کن
کی نژده دل کند مل الوده با نزل
ایم خاصیت طبع ز لعلی ناب کن
موی سیاهرا چو بقلسه کئی سفید
از اربع اندک نامنه حضبان کن

از ساقه مسودا دن نشیان کن
صبح صفا ز بر نوبه اکتاب کن
تاکی ز غمزه کزور و لاهرا کن
ای صبح خفه باز دی میل خواب کن
نشینا جوبه بره و دل بخندانه بر
بستر زیا سینه زکل جامه خواب کن
کی نژده دل کند مل الوده با نزل
ایم خاصیت طبع ز لعلی ناب کن
موی سیاهرا چو بقلسه کئی سفید
از اربع اندک نامنه حضبان کن

ای واکبه بر خفتب نارنج یونماز
 صفای هوس کای کج ایبری نامی
 ای طبع چیده کوی کاکله کسولره
 بر سینه کای صانکه برعینه در بنولره
 کارزار خفته ده ایل افنه ترسانه
 ویردی چو در تیغ شنگی بچ و تابا بودره
 از روی زنج نیک تیغ غرقه سنج
 نیک اولور ای نوز وادی صبح اولوره
 بی کانه ایل نیش صدرت عیبه هنر
 فرصت تقار یارب و کسولره بد کوره
 یاسه بر زنگدر ایینه طولی دل
 قانه اولور کسه آسوسه ز اولوره
 بزده اید ایستاره چشما طه هجده پنج
 سخته مشه شوتر سدی بز جادولره
 کل صوفی لب چکیدی همی صبر سینه نه سینه
 ای صبر کور بی یونماز عالمی بخانت
 تاب نمانه بلاسی تقاضی صبر نه سینه
 قد صبر دیاغی ایله قشوده دوران
 ای صبر تقاضی یاول صبر سینه
 نه باینه خدی عشو در بریدیم
 هفتوز اول طفل نازم تقاضی کچو بودیم
 بریشاه اولدی کوی نقه لکورد کچو بودیم
 مکر و طبع اول زنجیره در چینه میدیم
 بنفاز اولدی چقه قوی ایبات وجود ایتک
 نیک نقه عاشقه الهینه خدی صبر بریم

بو چو نونه غلاف سینه ده ایبری تقاضی
 رفیق بگرند نه نایغی اول خوش نایغی
 بچونه ای سیوفار ایملی جام کین نیش
 با سنده نغمه نغ ایلدز قدر ای مه دوم کسز
 رفیق روی نیشی جون پیر سنده اول کسز
 دو دو دله بر نوبایه وار کیم جیم کسز
چینا ادر کیم عاشقه ایلد تقاضی
 صحبت رسته نیشی کس اولوز و نغم کسز
 هر چند که دوم ایچره نغم و در کچو یونماز
 اما نکه بر مونس بر غنچ یونماز
 هیچ وجهه دیوانه کولک یولدی قورم
 ویرانه اولوب نولر کیم بر کچ یونماز
 یوز نکتته ایله قوی کولک طار خاقوش
 فریاد که بر هر نوا سنج یونماز
 بی کونکه بودیم ایچره ابرک کولک اقداره
 یری خدیق الهینه شس و پنج یونماز
لار کیم
 قدح کچو کوره ماقا زمانه کچو
 تقاضی آتمه مدر وضع کلسا کچو
 مظل اورا ولدی ای دل وصال ایلم ات
 بر امد اولدی نیشی اولوز چو کچو
 بائیک ناز کله نای دل نغم الفیه کیم
 سخی و شاهه ریجاب بد زمانه کچو
 مذر مذر صا دلک ره کله اولور
 الهه صبحی خونی ز اولی اما نه کچو
 کولک نه کولده قله که رسته همتده
 سغدی نیش روی هر ضروانه کچو
 اچره روز نه صبرت قزلی مرد و صبر
 عجب دکلینه اولی ولدی نه کچو
 غم خدیج ایچره اولی قاشی با بر کسز
 بچونه افتاده سینه خدیجه ایلم ایچره
 قان لور سدی نمانا بویه ای صله حله سنج
 سینه صبحی چو وظا اهر ایبر اولدی کسز

سید جانان مستقیم یا الله که چون جزا نرسد
 کند که اول در کمال کمال بود از نه حال اولی که
 اولی است ز ما کمالی نوشتن این سوره در کمال اولی که
 الا عام ای دل نه مشکو سوز اولی که
 یوم بود شهر آنچه منک مدینه اندک در کمال
 بری صورت کورتنی برضال اولی که
 کلمه او کجی زندگین روی اولی که
 مشک اهلوانی در چشمه خال اولی که
 برره کجی صبار عید له یاد ابرار
 بری سینه بری زلفه بحال اولی که
 خسته می عاقلی ملک بر بره بود اما شده
 ای دل نوبیره غم هیچ بحال اولی که
 ای غم کویا نیه موی میانه قدر نه سن
 سرشته اندیش تا در یک نال اولی که
 نوز زاندر خدایا نفع کوفی کومرتز
 اسمانه کویا که فاندس خیال اولی که
 بو زنده اولی که نیکه نیرک پروک
 عاصما غم نونه زنده بحال اولی که
 مدوای دل محوره برالساعه در الح
 زلال خط لعل اوردی نیلوفر صید غم
 هماره بر کجی سیده منک صید کجی مانی
 خدی کور کجی اینده ساعه صید غم
 در مانج جانی زندگین بد چه اوردی جانان
 شهر کجی نال کجی یاد اوردید غم
 در مانج جانی زندگین بد چه اوردی جانان
 شهر کجی نال کجی یاد اوردید غم
 نیکه الحچه کجی نیرک صید غم
 اکده حاکمه معنی غم شکر صید غم
 حده کجی نال کجی نال و بال اولی که
 محو زلف کجی نیرک صید غم
 بوی کل نقطه نال نازیم یا نیندی اوج
 بری اولی که خدی بری دستمال اولی که
 نوبله کرد اولی که نیکه نیرک صید غم
 صکره کل کجی کوشه ابروده خال اولی که
 سحر فونیه دوزخ در دوزخ ای غم
 زلفی ها دوزخ در دوزخ ای غم
 لیدر کجی اولی که نیرک صید غم
 نعلک اوردید ملک بو حاکمه بحال اولی که

تمام هسته سوز بود او اولی اما
 عجب برره شناس لسانه حالیدر
 یا بر لکاله دخی نان یونی چشمه
 او ناز خسته سی نابویه بحالیدر
 همانه مرادی نفا قدر ایلدک بوسه
 زبانی زلف ناز ایلدک چشمی لاییدر
 لبو میاندن ایدی می کند غم ایله
 دخی میانه ده ای دل اوقل خالیدر
 با صفت کردی صفا کله بویه خالیدر
 عجبیکه مرد ملک دیده غم خالیدر
 قزوه صحنی بوسه نرا اهلیدر
 کشمی دوشکده دوشکجی بر بخت خالیدر
 اما اما نه ندر اول ابرو اید کشته لری
 بزند به نیک طلوع خالیدر
 زنده طره صید خالیدر
 جبینک اوزره کجی قنبره خالیدر
 او چشم بوفه عجب جبینک ای غم
 مثال عاصم عجماره بی بحالیدر
 کورنگ کجی سینه ری خانه ایلیدر

ورد جمیع غزال صید بحال اولی که
 عکس کل رانه زورتنی روی اولی که
 ابد نال نازیمه خنده نیرک اوقاب
 نازیم غایه زب بحال اولی که
 و جری وار جانا سپهر حسد و سیر رونه
 جبهه صفا ر بر ابر و هلال اولی که
 نفع حقیقی سر نونش اولی که
 صد دیلانک سیه بر سیمال اولی که
 قزبندی عمر هزار سالیدر
 اول لعل ناجی بر چشمه زلا لیدر
 نفعی شده با خطکده روی ایلیدر
 صبیح شاره سیمی سر زنده خالیدر
 هفتی نفع خطکده کی خالیدر
 میانی صریح زنده کی خالیدر
 غدار چشمه صید کجی خالیدر
 کورنگ کجی سینه ری خانه ایلیدر

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ömer Faruk YAZICI	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Marmara Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı
Makale ve Bildiriler	
1. Rümeyşa ÜNAL-Ömer Faruk YAZICI, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03296 Numarada Kayıtlı Mecmûa-i Gazeliyyât ve Eşâr'ın MESTAP'a Göre Tasnifi, TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi, Yıl: 2022, Sayı: 28.	
2. Dr. Seçkin Sarpkaya-Mehmet Berk Yalıtırık-Ömer Faruk Yazıcı, Türk Kültüründe Gulyabani, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2022. (Kitap Bölümü: Klasik Türk Edebiyatında Gulyabani, s. 75-99)	